Özgür Halk

Yıl:2 Sayı: 13 15 Kasım 1991 Aylık siyasi-kültürel dergi 6000 TL (KDV dahil)

SES
Basın Yayın Ticaret
adına sahibi
Rıza ERDOĞAN

Yazıişleri Müdürü
SÜleyman ALTUN

Yönetim Yeri:
Piyerloti Cad. No: 47-49
Kat: 4 Daire: 11
Çenberlitaş - İstanbul
☎ : 516 10 40

Diyarbakır Bürosu:
İnönü Cad. Eğri Sok.
Ayyıldız Apt. Kat: 3
Diyarbakır
☎ : 9-831-451 22

Ankara Bürosu:
Necatibey Cad.
No: 80/10
Kızılay - Ankara
☎ : 9-4-231 97 33

Baskı:
Metinler Mat.

Genel Dağıtım:
Hür Basın Dağıtım A.Ş.

Abone Koşulları:

Yurtiçi:
6 aylık: 30.000 TL.
1 yıllık: 60.000 TL.
Rıza ERDOĞAN adına
T. İş Bankası Cağaloğlu Şubesi
Hesap No: 268652

Yurtdışı:
6 aylık: 25.- DM.
1 yıllık: 50.- DM.
Rıza ERDOĞAN adına
Ziraat Bankası Beyazıt Şubesi
Hesap No: 300-35943-8

SUNU

Ülkemizdeki gelişmelerin, hızı başdöndürücü bir şekilde devrimci güçlerin lehine devam ediyor. Ekim-Kasım aylarında gerek ülkemiz gerekse dünyadaki değişimler doğru politika ve doğru taktiklerin uygulayıcısı güçlerin yeni bir halk, yeni bir ülke ve yeni dünya mücadelesindeki yeri ve konumu artık inkar edilemez, önünden kaçılamaz bir tarzda sürüyor.

Ekim ayının en önemli konusu Erken Genel Seçimlerdi. Erken Genel Seçimler de Kürt halkı ulusal tavrını ortaya koyarak dost ve düşman güçlere gereken mesajı verdi.Seçim öncesinde HEP-SHP ittifakının desteklenmesi taktiğinin gerçekçi olduğu ve eleştirilerin politik körlükten ve dargrupçu, iktidar perspektifi olmayan tarzda yanlışlığı, bugünkü gelişmelerden açık olarak anlaşılabilir. Seçimlerin bir başka yönüde varki, oda Türk şovenizminin ne kadar geliştirildiği konusudur. Seçim öncesi tesbitlerimizde görüldüğü gibi Türk halkı parlamento'dan umudunu kesmemiş, özel savaş rejimini destekler yönde tavırlar sergilemiştir. Seçimlerde Özel Savaş rejimi beklediği mesajı alarak Türk-Kürt düşmanlığını körükleyerek, iç savaşın propagandasını yapıyor. Seçim öncesi pembe tablolar çizen Demirel kendisine güvenemiyor, ANAP iktidarı almaya, ortak olmaya yanaşmıyor. Çünkü ANAP, içinde bulunulan ekonomik, sosyal ve siyasal krizi çok iyi biliyor.

Sınırötesi harekâtlar artık günlük yaşamın bir parçası oldu. Ülkemizde alınan her başarısızlık ve yenilginin arkasında sınırötesi harekat gündeme geliyor. Bu harekâtlarda hedef PKK olarak gösterilmesine rağmen bombalanan sivil yerleşim yerleri olmaktadır. Bu harekâtların TC açısında olumlu sonuç vermesi düşünülemez. Her yeni harekât batışı dahada derinleştirmekte, şaşkınlığı artırmaktadır.

Eskişehir cezaevine nakiller bir anda gerçekleştirildi. Siyasi mahkümların kıyasıya dövülerek, işkence edilerek nakilleri, Ankara Cezaevinde iki devrimcinin firar etmesi ile başladı. Kamuoyunun tepkisini çeken Eskişehir cezaevine, nakiller gerçekleştirilemiyordu. Son planda sanki böyle bir şey beklenirmişçesine hiç zaman kaybedilmeden yapılan nakiller, devletin siyasi, sosyal ve ekonomik krizde siyasi tutsakları şantaj aracı olarak kullanacağının bir göstergesi olarak görülebilir. Anayasa mahkemesinin Eylül ayında 125'inci md ile ilgili kararını vermesi gerekirken, siyasi bir kararla bu gündemin dışına itildi. Bırakılmaları beklenen tutsakların tek kişilik tecrit hücrelerinde oluşan Eskişehir cezaevine nakilleri Özel Savaş rejiminin bir uygulanması ve hukuka saygısızlığın bir ifadesidir.

"Yeni Ortadoğu Düzeninin" ilk adımları Madrit'de başladı. Ortadoğu barış konferansı olarak adlandırılan Filistin halkının mücadelesini ezmeyi, Arap dünyasını topyekün denetimine almaya çalışan ABD'nin önderliğinde, Türkiye'ninde dışlandığı konferansta Kürtlerin, hiç sözkonusu edilmemesi, sıranın onlarada geleceği, ikinci adımın Kürtler olacağı açık.

"Ortadoğu'da Devlet Terörü" adlı kitabından dolayı tutuklu yargılanan Bilimadamı İsmail Beşikçi Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde tahliye edildi. Düşüncelerinden dolayı yıllarca cezaevinde yatan Beşikçi'nin tahliyesi bizleri sevindirdi.

Bu sayımızda Seçim Sonuçlarının değerlendirilmesi, Sınırötesi harekât, ve Ortadoğu barış konferansından tutalım T.C.'nin ideolojik politik yönüne, Reel sosyalizme, Kişilik sorununa ve Parti yaşamına kadar zengin bir çalışma yapmaya çalıştık.

"Özgür Kadın" köşesi ve "Özgür Gençlik" köşesindeki yazılarımızı beğeni ile okuyacağını umarak, bu bölümlere yazı desteğini beklediğimizi tekrar hatırlatırız.

Yazarımız Ali Fırat'ın Reel Sosyalizm konusundaki yazısını ve A.İnanç'ın TC. ni ideolojik ve politik yönü adlı yazısını beğeni ile izleyeceğinii tahmin ediyoruz.

Okuyucularımızın bu zengin çalışmayı değerlendirmesini ve dergilerine sahip çakımanı, eleştiri ve katkılarını bekliyoruz.

14.nci sayıda buluşmak dileğiyle

Özgür Halk

İÇİNDEKİLER

Erken Genel Seçim Sonuçları ve Ortaya Çıkardığı Gerçekler

Bir seçim dönemi daha geride kaldı. Yoğun kampanyalardan sonra seçim sonuçları belli oldu ve ortaya çıkan tablo ışığında Türkiye'nin gündemi önemli siyasal olaylarla dolmaya başladı. Şu anda seçim sonuçlarına bağlı olarak canlı ve çarpıcı bir siyasal süreç yaşanmaktadır. Seçim boyunca yaşanan gelişmeler ve seçim sonrasında ortaya çıkan tablo hiç şüphesiz önemli bazı gerçeklerin gün yüzüne çıkmasını da sağladı. Bu gerçekler ışığında, Türk siyasal yaşamında, bugüne değin pek görülmeyen yeni bir döneme girilmiş bulunmaktadır. Kuşkusuz yaşanan süreç önemlidir. Haliyle kapsamlı bir değerlendirmeyi gerekli kılıyor. Seçim öncesi dönemde neler yaşandı? Burjuva partilerinin genel durumu neydi? Türk sol hareketinin seçime yaklaşımı ve bunun sonuçları ne oldu? Türk halk gerçeği henüz hangi noktadadır? Ülkemizde Kürt küçükburjuva reformizmi konum itibariyle nerelerdedir? Yerel Kürt işbirlikçileri açısında seçim sonuçları neyi gösterdi? Rejimin ülkemizdeki siyasal konumu nedir? Kürt halkının yurtsever demokratik hareketi devrimci mücadeleyle birlikte ulusal tavrını nasıl geliştirdi ve bunun yarattığı sonuçlar neler oldu? İşte tüm bu soruların somut yanıtları bu seçimle birlikte ortaya çıktı. Bu açıdan üzerinde sağlıklı değerlendirmeler yapıp doğru sonuçlara ulaşmak her zamankinden daha önemli bir konu haline gelmiştir.

İlkin şunu belirtelim. Erken genel seçime gidilmesinin ardında yatan gerçeklerin başında, hiç şüphesiz, tıkanan siyasal rejimin önünü açmak ve özel savaş rejimini açık savaş hükümeti oluşturup siyasal yapı dahi her alanda yapısal ve pürüzsüz bir birlik yaratarak yenilemek gelmekteydi. Rejim, bunun için özellikle sağ bir iktidarın işbaşına gelmesini yoğun olarak istemekteydi. Nitekim, bu hedefe ulaşmak için ANAP ve DYP seçenekleri üzerinde durup tüm desteklerini bu iki parti üzerinde geliştirdi. Öte yandan özel savaş kurumları, özellikle PKK'nın HEP-SHP ittifakını destekleme taktiğini boşa çıkarmak için çabalarını yoğunlaştırdı ve bu konuda Ecevit'in DSP'sini devreye sokarak Ecevit eliyle görülmemiş bir kampanya geliştirdi. Öyle ki, seçim propagandaları döneminde Ecevit'i ülkemizin en hassas bölgeleri olan Siirt, Şırnak, Diyarbakır, Batman, Mardin, gibi alanlarına gönderek, on günlük gezi programı boyunca, tehlikeli bir provakasyonu geliştirmeyi planladı. Bu arada RP'de ülkemizde rejimin bir ayağı olarak bir güç haline getirilmeye ve bunun için desteklenmeye çalışıldı.

Tamamen bu tablo içinde geliştirilen seçim kampanyaları boyunca ortaya ikili bir durum çıktı. Kürt halkının yaşadığı topraklara hemen hemen hiç uğramayan burjuva partilerinin tümü Türkiye'de şövenizmi, ırkçılığı ve "vatan, millet" edebiyatını geliştirip olabildiğince Türk şövenizmini şahlandırmaya çalışırken, Kürt halkının bulunduğu alanlarda da demokrasi, eşitlik ve özgürlük talepleri ortalığı çınlatıyordu. Bir yandan Türk şövenizmini hortlatma çabaları, öte yandan da özgürlük ve demokrasi taleplerinin yükseltilmesi geyretleri -işte seçim dönemi boyunca ortaya çıkan tablo tamamen buydu. Türk şövenizmini şaha kaldırma çabalarının S. Demirel, M. Yılmaz, N. Erbakan'ın yanısıra özellikle Ecevit eliyle ileri düzeyde geliştirilmesi olayı işin en çarpıcı yönü oldu. Kendisine "Demokratik sol" yaftasını takarak sözümona sosyal - demokrasicilik oyununu oynayan Ecevit'in, meydanlarda Türk şövenizmini en ırkçı söylemlerle dile getirmesi, Türkeş faşistini bile hayretlere düşürüp dilini yutmasına neden olmuştur. Böylece Ecevit'in şahsında Türkiye'de sosyal-demokrasinin taşıdığı kimliğin gerçek niteliği bütün çıplaklığıyla açığa çıkıyordu. Kürt halkı da, ülke genelinde kendi adaylarını belirleyerek erken genel seçimi, istemlerini dile getirdiği bir referandum olarak ele aldı ve ulusal tavrını da buna göre geliştirmeye hazırlandı. Kısaca yaşanan şey, Türk burjuva sisteminin şövenizm temelinde özel savaş rejimini yenileme çabası ve Kürt halkının ulusal demokratik talepleri doğrultusunda seçimi bir referandum olarak görüp siyasal tercihini buna göre geliştirme girişimiydi. Türk siyasal yaşamında tarihte ilk kez ortaya çıkan bu durum, bu yönüyle oldukça önemli bir dönemi ifade etmiştir. Rejim, seçim öncesi süreçte, Kürt halkının olası ulusal tavrını görüp HEP'i seçim dışında tutarak gelişmeleri engellemeye çalışmasına rağmen, SHP-HEP ittifakı kurularak bu engel kısmen de

olsa aşılmış, SHP eliyle dikilmeye çalışılan daha doğrusu SHP bünyesinde "ulusal birlik" adı atında eritilmeye çalışılan kürt halk potansiyeli, bir de bu engeli aşarak ulusal tavrını geliştirmenin olanağını açmıştır.

20 Ekim günü Türk ve Kürt seçmenler sandık başına gittiler. Ortaya çıkan sonuç biliniyor. Burjuva partileri ağırlıklı olarak Türkiye metropollerinde milletvekilliklerini paylaşırken, ülkemizde halkımızın ezici bir çoğunluğu SHP listelerinden gösterilen HEP kökenli Yurtsever demokrat adayları destekliyerek kendi milletvekillerini seçtiler ve burjuva partilerine itibar göstermediler. HEP'in seçimlere katılımı engellenmesine ve seçim sisteminin çarpıklığına rağmen 22 Milletvekilinin kürt halkı tarafından parlementoya gönderilmesi kuşkusuz önemli bir gelişmedir. Buna karşılık Türkiye'de genelde sağ oylarda bir patlamanın yaşanması ve SHP'nin Türkiye'de neredeyse çökmesi de önemli bir gelişme olmuştur. Yine Türk sol hareketinin ve kürt reformist gruplarının seçimlerde izlediği politika ve sonuçları da önemli bazı gerçekleri açığa çıkarmıştır. Açık ki, tüm bu gelişmeleri değerlendirmek gerekmektedir. Zira, 20 Ekim seçimleri Türkiye ve ülkemizdeki gerçeklerin ne olduğu konularında ortaya tartışılmaz sonuçlar çıkarmıştır.

Seçim sonuçları değerlendirilirken herşeyden önce şu gerçeğe parmak basmak gerekiyor. Türk halkı halâ burjuva partilerinin ağır etkisinde bulunarak büyük bir şovenizmi yaşamaktadır. Seçim sonuçları bunu açık bir biçimde ortaya çıkarmıştır. Bilindiği gibi, burjuva partilerinin hemen tümü pahalılık, enflasyon, demokrasi konularının yanısıra ağırlıklı olarak "vatanın bölünmez bütünlüğü" temalarını en gelişmiş demogojilerle işleyip durmuşlardır. Ve seçimlerden sonra iktidara gelirlerse "Güneydoğu'da akan kanı durduracağız" vaatlerinde bulunmuşlardır. Üstelik bunu "kesip biçerek" yapacaklarını açıkça söylemişlerdir. Şimdi bu yaklaşımın Türk halkı içinde yankı bulması gerçeğiyle karşı karşıyayız ve burada tamamen ırkçı, şöven bir çizginin temsilciliğini yapan burjuva partilerinin Türk halk kitleleri içinde etkileri oldukları gerçeğini görüyoruz. SHP'nin HEP'le ittifakının Türkiye'de sosyal-demokrat taban içinde tepki görüp, bu tepkinin SHP'nin tüm çabalarına rağmen engellenememesi ve artık tamamen "Turancı" bir çizgiye gelen DSP ve Ecevit'in "SHP'ye verilen her oy PKK'ya akacaktır" yaklaşımıyla bu tabanın önemli bir kesimini yanına çekmesi, şövenizmin Türk halkı içindeki boyutunu gösteren önemli bir gelişme olmuştur. Yine sağcı faşist partiler olarak DYP'nin birinci, ANAP'ın ikinci parti olarak çıkması ve RP'nin önemli bir patlama yapması, şövenizm olayıyla direkt bağlantılıdır. DSP'yi de bu partilerin "sol" görünümlü faşist bir uzantısı olduğunu ve SHP'nin "Kürt sorununu demokrasi içinde çözeceğiz" yaklaşımının pek tutmayarak büyük bir çöküşü yaşadığını hesaba katarsak, Türkiye'de şövenizmin ulaştığı noktayı daha iyi görebiliriz.

Buna karşılık seçim sonuçları diğer bir gerçeği, Kürt halkının ulusal demokratik tavrının açık bir biçimde görülmesi gerçeğini de ortaya çıkarmıştır. Özgürlükten, eşitlikten ve demokrasiden tam bir yoksunluğu yaşayan, baskı, terör, sömürü ve ezilmişliğin her türlüsünü saat saat iliklerinde hisseden Kürt halkı, bu seçimi özgürlük ve demokrasi talepleri temelinde tam bir referandum olarak görüp, seçim sonuçlarından da görülebileceği gibi tavrını buna göre geliştirmiş ve rejime karşı net bir tutum alıp ezici çoğunluk olarak burjuva partilerine ve onların şöven, ırkçı yaklaşımlarına adeta bir şamar yapıştırarak kendi yurtsever, demokrat adaylarını seçip özgürlüğü ifade eden iradesini parlamentoya yansıtmıştır. Olay bir referandum şeklinde gelişmiştir dedik. Son derece haklı ve doğal talepler olan ulusal demokratik istemler doğrultusunda özgürlük hareketinin takındığı seçim taktiğini kendisine temel olan Kürt halkı, seçimlerde % 60'ların üzerinde bir ay oranıyla tavrını ortaya koyarak aslında kendi kaderini tayin etme konusunda siyasi bir tercih yapmıştır. Rejimin kendisine reva gördüğü inkar, baskı, zor, şiddet ve talan mı yoksa eşitlik, özgürlük, demorasi ve onurlu bir yaşam mı? İşte Kürt halkı buna göre tercihini yapmış, bu tercihlerden hangisini benimsediğini bu seçimi bir araç olarak görüp referandum yapmıştır. Bunun sonuçları da ortadadır ve dost düşman herkes bu sonuçları bütün çıplaklığıyla görüp yaklaşımını buna göre belirlemek zorundadır.

Öte yandan seçim sonuçları, Özgür Halk olarak belirlediğimiz seçim taktiğinin doğruluğunu da açığa çıkarmıştır. Biz bu seçim taktiğini belirlerken, hemen her kesim buna büyük tepki göstermiş, yoğun eleştiriler geliştirmiş ve taktiğimizi SHP'nin kuyruğuna takılmak, olan bir partiyi yeniden diriltmek olarak değerlendirmişlerdir. Ancak, izlediğimiz seçim taktiğinin doğruluğu; Parlamentoda önemli bir gücü temsil eden ulusal demokratik muhalefet grubunun oluşması, Kürt halkının

ulusal tavrını referandum şeklinde geliştirmesi, ve pratik olarak önemli siyasal sonuçlara ulaşması anlamında bütün netliğiyle ortaya çıkmıştır. Bir taktiğin doğruluğu ya da yanlışlığı, ortaya çıkan sonuçlarıyla değerlendirilir. Ortaya çıkan sonuca baktığımızda ise, mükemmel sonuçlar elde edilmemekle birlikte, çok önemli ve tarihsel nitelikte sonuçlara ulaşıldığı görülecektir.

Yaşanan bu gerçekler bağ içinde, seçim sonuçları, Türk burjuva partilerinin ülkemizde tamamen iflas ettiğini, etkisinin kırıldığını, mezara gömüldüğünü açıkça ortaya koymuştur. Eskiden bu partiler için birbirinin kanını döken Kürt insanı, bugün artık bu partilere hiçbir şekilde itibar etmemekte, onların niteliğinin bilincinde olarak büyük bir tepki içinde olduğunu göstermiş bulunmaktadır.

Yine, seçim sonuçları, ülkemizde feodal komprador yapının büyük oranda çözüldüğü ve etkisinin kırıldığı gerçeğini de ortaya çıkarmıştır. Ülkemizin pek çok alanında feodal aşiret reisleri burjuva partilerinden aday olmalarına rağmen kürt halkı tarafından eskisi gibi itibar görmemiş ve seçilmemişlerdir. Bu da, feodalizmin, dolayısıyla T.C.'nin ülkemizdeki sosyal dayanaklarının giderek çözüldüğünü açık bir şekilde göstermektedir.

Ayrıca, şunu da belirtelim ki, seçim sonuçları kürt reformizminin ülkemizde büyük bir tükenişi yaşadığını ve oldukça zayıfladığını gösterdi. Kürt reformizmi çeşitli bölgelerde 20 civarında aday göstermesine rağmen, hem aldıkları oy itibariyle, hem de seçim boyunca içine girdikleri yoğun çabalar itibariyle halkımız içinde yankı bulamamış, çoğu yerde dışlanıp tepki toplamış ve seçimlerden tam bir iflasla çıkmışlardır. Bu durum reformizmin ülkemizdeki iflasının ve tükenişin boyutunu göstermesi bakımından önemli bir gelişme olmuştur.

Ve son olarak seçimler, genelde Türk sol hareketinin seçim taktiğinin yanlışlığını gösterdiği gibi, Türk emekçileri arasındaki etkisinin hangi boyutlarda seyrettiğini de açığa çıkarmıştır. Türk halkı arasında şövenizm bu kadar etkili olabilmişse ve Türkiye Devrimci Demokratik Hareketi Türk halk kitleleri arasında oldukça cılız (hatta yok denecek kadar az) bir destek bulmuşsa bunu başka türlü izah etmek mümkün değildir.

İşte, seçim sonuçlarını bu genel açıklamalarla değerlendirmek mümkündür.

Şimdi de seçim sonrası yaşanan siyasal gelişmelere kısaca değinmeye çalışalım.

Seçimlerden sonra göze çarpan ilk gelişme, sağ oylardaki şövenist patlamadan cesaret alan rejimin bir savaş hükümeti oluşturma çabalarını yoğunlaştırması oldu. Seçimlerden birinci parti olarak çıkan DYP, ilk elden "ülkenin birinci sorunu olan 'Güneydoğu' sorununun kökünün kurutulacağını" açıklayarak, bu hedef doğrultusunda geniş tabanlı bir ulusal mutabakat oluşturma çabasına girişti. Nitekim Demirel, koalisyon ortaklığı için ilk şartın, partilerin "güneydoğu sorununa nasıl baktıkları"na göre değerlendirilip bir sonuca ulaşılacağını açıkladı. Temel hedefi bu olan bir koalisyon kurmak için her seçeneğe açık olduğunu belirten Demirel, bir yandan bu doğrultuda görüşmelere başlarken, diğer yandan da "Özal'ı indirme" senaryolarını geliştirerek tipik bir tutum içine girdi. "Çankaya sorunu"nu gündeme sokan Demirel, daha sonra, "devletin bekası" gibi klasik bir tutum benimseyerek, bu ısrarından vazgeçmeye başladı. Aslında bu durum, ülkemizde "ezilmek" istenen mücadeleye karşı zayıflığa düşmemek için geliştirilen dönekçe bir tutumdan başka birşey değildir ve bu konuda Demirel'in kulağı çekilmiştir. Ötesi, "Çankaya Sorunu"nu gündemde tutup bu sorunu çözebilecek durumda olan Demirel, yine Çankaya'ya çıkarak Özal'dan hükümeti kurma görevini almıştır.

Yetki alan Demirel, şu anda hükümet Kurma çalışmalarına başladı. ANAP, bir koalisyona ortak olmayacağını öteden beri belirtmekteydi ve ANAP'ın DYP ile çekişmesi ve yeni bir seçimde tekrar tek başına iktidara gelme hesapları gibi nedenlerle DYP'nin ANAP'la koalisyonu iş çevrelerinin yoğun isteklerine rağmen gerçekleşmiyeceğe benziyor. Yine Demirel'in ANAP'a yaklaşımındaki soğukluk ve uzun vadede ANAP'ı bitirerek yeni bir genel seçimde tek başına iktidara gelme hesapları nedeniyle DYP-ANAP koalisyonu zor görünüyor. Bu madalyonun bir yüzüdür. Fakat şuda bir gerçek ki, Demirel liderliğindeki DYP, nihayet bir burjuva (düzen) partisidir ve katı devletçi yapısıyla düzenin çıkarları neyi gerektiriyorsa onu yapmaya yatkın bir durumdadır. Demirel buna "Devletin ve Milletin Üstün Çıkarları" diyerek olaya esnek yaklaştığını göstermektedir. Hele söz konusu olan PKK ve Kürt sorunu oldu mu -ki sorun büyük oranda budur- Demirel'in içine girmeyeceği ortaklık, koalisyon kuramayacağı

İsparta DYP Milletvekili, Ertekin Durutürk

parti yoktur. Nitekim son dönemlerde Demirel'in ANAP'a ve Özal'a yaklaşımında esnemeler görülmeye başlamıştır. Bu bakımdan, Demirel'in, özellikle özel savaş kurumlarının, sermayenin ve ABD'nin dayatma ve ısrarlarına dayanamıyarak ANAP'la sağcı bir koalisyon kurma olasılığını da gözardı etmemek gerekiyor. Savaş hükümeti isteyen rejim, bu isteğine asgari de olsa yanıt verecek böyle bir koalisyona hızla yönelebilir. Bu açıdan, şimdilik zor görülen DYP-ANAP koalisyonunun bir gerçek haline gelmesi şaşırtıcı olmamalıdır. DYP'nin RP ile koalisyonu ise geçmiş MC deneyi, ABD ve sermayenin benimsememesi ve RP'nin mevcut politik konumu nedeniyle gerçekleşmesi en zor ihtimal olarak görülmektedir. DSP'de koalisyon kurmak için yeter sayıda bir gücü temsil etmemektedir. Geriye DYP-SHP koalisyonu kalıyor. Ancak bu durumda da, SHP'den milletvekili seçilen HEP'liler bir sorun olarak görülmektedir. DYP, HEP'siz bir SHP koalisyonunu tercih edeceğini belli etmekte, bu durum hem Türkiye'nin ayrımcı tutumu nedeniyle görüntüsünü zedelemekte hem de SHP'yi zor duruma düşürmektedir. Yemin töreni sırasında Diyarbakır milletvekilleri Hatip Dicle ve Leyla Zana'nın takındıkları tutumun önemli yankılar yaratması DYP-SHP koalisyonu konusunu ve SHP içindeki gelişmeleri etkileyen sorunlar doğurmuştur. Yine, SHP'de Başkalcı kanat SHP'nin görüntüsünü sarsan bir iç sorun oluşturmaktadır. Yani DYP, sorunlarla dolu olan SHP ile koalisyon konusunu rahatsızlık ve sıkıntı yaratacak bir olay olarak görmektedir. Fakat, buna karşın sağcı bir parti olarak DYP, "sol" görünen SHP ile koalisyona girmesi durumunda hem iç kamuoyu nezdinde hemde uluslararası alanda olumlu imajlar yaratacağını düşünerek Anayasa değişikliği, ANAP'ı bitirme gibi SHP ile artak yönleri olan konularda ortaklığı tercih edip hayata geçirmek isteyebilir. Bu bakımdan DYP-SHP koalisyonu (hemde HEP'lilerle birlikte) güçlü olasılıklardan biri olarak görülmektedir. Öte yandan DYP'nin bir süre sonra Türkiye'de ve ülkemizde yaşanan büyük sorun ve bunalımlar nedeniyle belli bir yıpranmışlığı ve dağılmaları yaşayacağı söyleniyor. Çankaya sorunu, Özal'ın politik yaklaşımları ve donandığı yetkiler, Anayasa değişikliği sorunları, enflasyon, hayat pahalılığı, iç ve dış borçlanmadaki astronomik açıklar Kürt sorunu ve bunun yarattığı iç, dış problemler, dış politikada karşılaşılan büyük sorunlar Türkiye'nin ve dolayısıyla kurulacak olan koalisyon hükümetinin başetmekte oldukça zorlanacağı büyük ekonomik siyasi ve diplomatik sorunlar ve bunalımlar dizisini yaratmaktadır. DYP'nin liderliğini yapacağı koalisyon hükümetiyle tüm bu sorunlara çözüm bulunabilecek mi? Kürt sorununda izleneceği söylenen şiddet politikası tutacak mı? PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın BBC radyosuna yaptığı açıklamalar ve genel olarak PKK'nın dönemsel hedef ve taktiklerinin gerçekleşmesi durumunda ortaya çıkacak olan sonuçları DYP ve koalisyon hükümeti kaldırabilecek midir? Türkiye'de acil taleplerin yerine getirilememesi ne tür sorunlar yaratacaktır? İşte bu ve benzeri konularda büyük belirsizlikler vardır. Parlamentonun doğru dürüst işleyip işlemiyeceği konularında bile kuşkular gelişmektedir. Demirel'in "Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana bu kadar ağır şartlar yaşanmamıştır" demesi bu noktada anlam kazanmaktadır.

Evet, herkes Türkiye'nin yeni bir döneme girdiğinden bahsediyor. Bu doğru bir değerlendirmedir. Ancak, içine girilen dönem de Demirel'in dediği gibi "21 Ekim'de yeni bir Türkiye" olmuştur, ne ne İnönü'nün belirttiği gibi "sandıkta güller açmıştır". Ortaya çıkan talo hiçte seçimlerde dile getirilen propagandalara benzememektedir. Tersine yaşanan ciddi bir siyasal krizdir. Rejimin açık savaş hükümeti oluşturma hesapları istenildiği şekilde tutmamıştır. Demirel'in Başbakanlığında kurulacak olan koalisyon hükümetinin gerici ve özellikle Kürt sorununa yaklaşımda ağırlıklı olarak şiddet yanlısı bir hükümet olacağı bellidir. Fakat, bunun istenilen dozda ve nitelikte geliştirilmesi biraz güçtür. Özel savaş kurumları daha çok tek başına iktidara gelmiş pürüzsüz bir hükümet istenmekteydi. Bu olmadı. Bu anlamda özel savaşın kendini yenileme seçimi istenilen sonuçları doğurmamıştır. Özellikle ülkemizde gelişen özgürlük hareketinin izlediği seçim taktiği ve Kürt halkının ulusal demokratik tavrı, rejimin iç dengelerini sarsan sonuçlar yaratmıştır. Yine parlementoda ulusal demokratik muhalefet grubu oluşmuş ve bu durum daha şimdiden ciddi rahatsızlıklar yaratmaya başlamıştır. DYP-SHP koalisyonu yaratılsa da bunun HEP'siz gerçekleşmesi durumunda bile istenilen sonuçlara ulaşması güçtür. 22 HEP Milletvekilinin SHP'de kalmaları için önerdikleri 20 maddelik güncel acil talepler gerçekleşmez ve koalisyon hükümetinin çözeceği sorunlar olarak gündeme alınmazsa ne HEP milletvekilleri koalisyonda yer almak için can atacak ne de SHP'de ısrar edeceklerdir. Bu durumda parlamentoda, hükümette ve SHP'de ciddi sıkıntılar gündeme gelebilecektir. Bu bağlamda HEP'li milletvekillerinin SHP'de kalmaları, ayrılmaları veya DYP-SHP koalisyonuna katılıp katılmamaları pek fazla önem taşımamaktadır. Her halükârda HEP'li-lerin ulusal Demokratik muhalefet konumlarını sürdürecekleri açıktır. Diğer tüm sorunların ağırlığı da siyasal iktidarda büyük problemler ve çelişkiler yaratacaktır. Bütün bunlar şimdiden açığa çıkan gerçeklerdir.

Bu nedenle kiminle olursa olsun kurulacak koalisyon hükümetinin uzun ömürlü olmayacağı ve 1-2 yıl içinde tekrar genel seçime gidileceği belirtilmektedir.

Kısaca, son genel seçim pek çok gerçeğin açığa çıkmasını sağlıyan önemli bir dönem oldu. Bu dönemin dikkatle izlenip sonuçlarını görmeye çalışmak kuşkusuz önemlidir. Bu bakımdan süreci daha yakından takip edip değerlendirmeleri sürekli kılmak gerekiyor.

Parlemento açıldı. İlk olaylı gelişme yemin töreniyle birlikte başladı. Krizli dönemin ilk işareti olan bu gelişme daha sonraki gelişmelere az çok ışık tutmaktadır. Gelişmelerin yörününün, rejimin istediği şekilde olmayacağı daha şimdiden görülmektedir. Parlamento ve kurulacak hükümet, ülkeyi gerçek anlamda yönetenlerin asma yapraklarıdır. Ancak, bu alanlar rejimin yaşadığı çıkmazın direk yansıdığı ilk sahalar olmaktadır. Çıkmazın ilk yansımaları şimdiden gerçekleşmeye başladı. Bundan sonraki süreç, bu çıkmazın daha derinleştiği ve seçimlerde de görüldüğü gibi Kürt halk gerçeğiyle, Türk siyasal rejimi arasındaki kamplaşmanın bütün berraklığıyla gün yüzüne çıkacağı, çözümsüzlüğün artarak çöküşe dönüşeceği bir süreç olacaktır. Önümüzdeki dönemin parlamenter sistemde ve hükümette Kürt sorununun ve bunun çözümünün en çok tartışıldığı bir dönem olacağını rahatlıkla ifade edebiliriz. İster sertleşme olsun, ister yumuşama olsun yaşanacak olanın bu olacağı kesindir.

"Özgürlük mücadelesine bağlı, onun bir neferi olan Milletvekili tipiyiz."

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ HATİP DİCLE İLE SÖYLEŞİ

Sn. Hatip DİCLE, öncelikle halkımızın adayı olarak Milletvekili olarak seçildiğiniz için ÖZGÜR HALK Dergisi olarak sizleri kutluyoruz. Yine dergimiz adına sizinle bir söyleşi yapmak istiyoruz.

- **HATİP DİCLE** : Önce ÖZGÜR HALK Dergisine bu röportajı düşündüğü için teşekkür ediyorum. Ve Derginizi, Kürt halkının özgürlük mücadelesinde sürdürdüğü işlevden dolayı kutluyorum.

Parlamentoya girmeyi neden düşündünüz, hedefleriniz nelerdir?

HATİP DİCLE: Artık Kürt halkının özgürlük mücadelesi, özgürlük yürüyüşü, bugün belli bir aşamaya gelmiştir. Buna olgunluk aşaması diyebilirim. Özgürlük mücadelesi bu gün hayatın her alanında yükseliyor. Dağlardan zindanlara kadar, serhıldanlardan tutun da, demokratik direnme yollarının tümüne kadar. Her mücadele biçimiyle hayatın her alanında yükseliyor. Bunun Parlamentoya taşınması, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin, Parlamentoda yükseltilmesi gerekiyor. Bu boşluğu doldurabilmek için, HEP'in seçimlere sokulmaması siyaseti Milli Güvenlik Kurulu tarafından özellikle izlenmiş ve HEP seçim dışı bırakılmıştı. Ama yapılan SHP-HEP ittifakı ile bu zorluk, bu engel aşılmış ve bugün sayısı şimdilik 20 olan ama daha sonra artmasını düşündüğümüz bir sayıyla Parlamentoda özgürlüğün sesi olmaya namzet bir grup doğmuştur.

Parlamentoya girme olayını, bir görev olarak kabul ettim. Gerek HEP'in yetkili organlarının talepleri, gerekse halkımızın genel çıkarlarını düşünerek bu görevi kabul ettim. Ben daha önce İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesinin Başkanıydım. Gerçekte de ne SHP'nin ne de HEP'in üyesi değildim. Ama bu bir görev olarak dayatılınca, bir görev olarak benden istenince, bende bu görevi gönüllü olarak kabullendim.

Aslında diğer arkadaşlarımında çoğunun durumu böyledir. Yani biz yeni bir Milletvekili tipiyiz. Özgürlük mücadelesine bağlı, onun bir neferi olan Milletvekili tipiyiz. Ve çalışmalarımızla da sürekli halkla beraber, halkın içinde onun sorunlarıyla, dertleriyle sürekli içiçe olan, bir tip canlandıracağız. Ve aynı zamanda Türkiye demokrasi güçlerine de ve Türk halkına da yapacağımız mücadele ile onların demokrasi mücadelesine katkıda bulunacağız. Hedeflerimiz genellikle şunlardır:

(1) Bugün Kürt halkının başta ulusal varlığını kabulü olmak üzere, dili, kültürü ve tarihi değerleri üzerindeki zincirlerden tutun da, kendi geleceğini özgürce belirleme hakkına kadar bütün ulusal hakları, gasp edilmiştir. Biz gasp edilen ulusal hakların, Kürt halkının, bu hàklı ve meşru haklarını dünyadaki bütün demokratik platformlarda, dünya kamuoyuna karşı ve ayrıca Türk ve Kürt halkına karşı süarekli savunacağız. Bu vazgeçemeyeceğimiz bir ilkemizdir.

(2) TC Devleti 70 yıldır, kürt halkının özgürlük mücadelesini kanla, silahla kısacası şiddet yöntemleriyle bastırmayı hedeflemiştir. Bugün bunun bir göstergesi olarak: Bölgemizde İnsan hakları resmen askıya alınmış, olağanüstü Hal uygulamaları ve onun kurumları: köy koruculuğu sistemi ve kontr gerilla yöntemleriyle, devlet terörü tırmandırılmıştır. Bu şiddet yöntemlerine karşı çıkmak, halkımızın yükselen özgürlük mücadelesinin yanında yer almak ve bu şiddeti sürekli teşhir etmek, ikinci bir görevimizdir.

(3) Artık şiddet yöntemlerinin Kürt halkının özgürlük mücadelesini bastırmakta çözümsüz olduğunu, bunun bir çözüm olmadığını, sürekli vurgulayarak ve barışçıl demokratik kanalların açılması gerektiğini bıkmadan, usanmadan savunacağız.

Aslında Kürt halkı herkesten daha fazla barışa, demokrasiye, özgürlüğe, eşitliğe ve adalete susamıştır. Eğer devlet, bugün Kürt ulusal sorununu çözme yönünde barışçıl, demokratik adımlar atarsa, ben inanıyorum ki, Kürt halkı ve onun ulusal güçleri herkesten daha fazla bu demokratik açılıma katkıda bulunacaklardır. Bunun sürekli savunucusu olacağız. Biz şunu da sürekli savunacağız: Eğer bir ulus bütün hakları gasp edilmiş ve dünyada eşi benzeri görülmemiş insanlık dışı politikalarla karşı karşıya ise, büyük bir zulüm politikası ile karşı karşıya ise ve demokratik direnme yolları da buna karşılık kapatılırsa o, ulusun her türlü mücadele yöntemine hakkı olduğunu savunacağız. Yani bu gün eğer Kürt halkının özgürlük mücadelesi şiddet yöntemleriyle bastırılmaya devam edilecekse, Kürt halkının da her türlü mücadele yöntemi ile ve onun özgüçlerinin de buna direnme hakları olduğunu ödünsüz olarak savunacağız.

Bir diğer savunacağım ve üzerinde ağırlıklı olarak duracağımız konu, sömürgeci politikalar olacaktır. TC Devleti 70 yıldır izlediği politikayla, yaşadığımız toprakları ve insanlarımızı kendi ekonomik zenginliklerinden, yeraltı, yerüstü kaynaklarının nimetlerinden sürekli esirgemiştir. Örneğin bu gün milli gelir bazında değerlendirirsek, ülkemiz bir Bangladeş düzeyindedir. Bu sömürgeci politikaların sonucudur. Bu kader değildir. Bu coğrafi şartlardan değildir.

Bu bilinçli bir politikadır. Bunu sürekli inceleyecek, yatırımları, işsizliği, sanayiinin durumunu kısacası ekonomik konuları diğer buna bağlı olan eğitim, sağlık ulaşım ve diğer hayatın tüm alanlarındaki konularda da sömürgeciliği teşhir etmeye özenle devam edeceğiz.

Bir diğer hedefimiz; sürekli Türk halkına ve demokrasi güçlerine Türk ve Kürt halkının kardeşliği yönünde mesajlar vereceğiz. Bu da bizim önemli görevlerimiz arasındadır. Ve dünya demokratik kamuoyuna Kürt ulusal sorununu anlatmada üzerimize düşen görevleri yerine getireceğiz. Hedeflerimiz kısaca budur. Yani öz olarak Kürt

halkının özgürlük mücadelesine ve Kürt halkının kararlarına sonuna kadar bağlı olacağız.

Sayın Hatip DİCLE seçim sonuçlarını yorumlar mısınız?

HATİP DİCLE: Seçim sonuçlarını ülkemiz açısından değerlendirmek istiyorum. Biliyorsunuzki, HEP-SHP ittifakı, genel koşulların dayatması, ve özel anlamda da HEP'in seçimlere sokulmaması nedeniyle izlenen bir seçim taktiğiydi. Bunun halkımıza, bölgemizde iyi anlatabildiğimizi sanıyorum. bazı eksikliklerimizin olmasına, bazı bölgelerde başarısız olmamıza rağmen, bunu iyi anlatabildik. Ve bundan dolayı da, adeta bunun bir referandum niteliği kazanmasıyla, Kürt halkının ezici bir çoğunluğuyla Devlete bir mesaj verilmesini sağlayabildik. Burada başarı, Kürt halkının başarısı, bunda ki başarı, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin başarısıdır. Referandumla şunlar vurgulanmıştır: En azından Devlete şu mesajlar verilmiştir: Kürt halkı ezici çoğunluğu ile, birlikteliğiyle, Devlet terörüne hayır diyor. İkincisi: Bu gün şehitlerin kanı üzerinde yükselen özgürlük mücadelesine, Kürt halkının desteği vurgulanmış, Devlete bu anlamda da bir mesaj verilmiştir. Üçüncüsü: Bugüne kadar Kürt halkının özgürlük mücadelesinde, onun özgürlüğü kazanmanın bedeli olarak akıtılan kanların boşa gitmediği de, Kürt halkının özgürlük mücadelesinin ve birliğinin bir ivme kazandığı, dost ve dost olmayanlara gösterilmiştir. Bu anlamda seçim sonuçları; bizim açımızdan eksikliklerimize rağmen, yine de bir başarı sayılabilir. HEP'in başarısı, Kürt halkının istemlerinde çakıştığını gösteriyor. Gerek ulusal talepler yönünde, gerek devlet terörüne ve şiddet yöntemlerine karşı çıkma yönünde HEP'in savunduğu ilkeler: Kürt halkı arasında destek görmüştür. Bu hem dünyaya, hem Devlete bu anlamda, hem de Türk halkına bir mesaj verilmiştir. Önemli olan bu mesajın verilen güçler tarafından iyi algılanmasıdır. Kürt halkı verdiği bu mesajda, Türk halkına barış eli uzatmıştır. Dileriz bu barış eli, bu özgürlük talebi geri çevrilmez. Ve Türk halkı da barışçıl, demokratik kanalların açılması yönünde Kürt ulusal sorunun politik çözümlerini, demokratik çözümleri yönünde kendi katkısını koyacaktır. Burada da en büyük görev Türkiye'deki demokrasi güçlerine düşüyor. Onların da bu konuda üzerlerine düşecek görevi yapacaklarını umuyoruz.

Türkiyede sosyal demokratların oy kaybına uğramalarını nasıl yorumluyorsunuz?

HATİP DİCLE: Tabiki bunun bir çok nedenleri var. SHP içindeki çekişmeler, sosyal demokratların bölünmüşlüğü, Belediyelerdeki başarısızlıklar sayılabilir. Ama ben özellikle bir konu üzerinde durmak istiyorum: SHP-HEP işbirliğinde aslında şu ilkelerde vardır. Birincisi: Kürt kimliğinin kabulü, Kürt dili ve kültürü üzerindeki bütün zincirlerin sökülüp atılması yönünde bir anlayış birliği sağlanmıştı. SHP-HEP arasında. İkincisi: Olağanüstü Hal ve kurumlarının kaldırılması, köy koruculuk sisteminin dağıtılması, bölgedeki Devlet terörünün sona erdirilmesi yönünde bir anlayış birliği vardı. Üçüncü olarak; Kürt ulusal sorununun demokrasi içinde çözülebileceği yönünde bir anlayış birliği sağlanmıştı. Ama, gördükki SHP bunları samimi olarak savunmadı. Yani Türk halkına karşı bu seçim işbirliğinin anlamını iyi anlatamadı. Bir boşluk bırakıldı ve o boşluktan da ırkçılığı savunan Kürt halkına karşı, Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı savaşı savunan, şiddeti savunan düşünceler özellikle Ecevit'in şahsında, ANAP'ın şahsında, belirlenen düşünceler Türk halkını belirli derecede etkiledi. Ve bu etkileme sonucu ki, Ecevit sürekli olarak bunu işledi. SHP buna gerekli yanıtı veremedi. Kürt ve Türk halkının kardeşliği, Kürt ulusal sorununun çözümü ancak demokrasi içinde ve barışçıl yollarla olabileceği yönünde, savunmasını iyi yapamadı. Bu şekilde de hem HEP'in metropoldeki tabanından oy alamadı, hem de Türkiye'deki Demokrasi güçlerinin gerekli desteğini sağlıyamadı. Bence SHP bu konuda kendisini gözden geçirmeli ve bu eksikliklerini mutlaka aşmalıdır. SHP'nin başarısızlığında sosyal demokratların büyük oy kaybında bunun önemli bir etkisi vardır. Bunun sürekli olarak, gözönünde tutmak zorundadır.

Parlamentodaki partilerin dağılımı ve aldıkları Milletvekillerine göre yeni parlamentoyu değerlendirir misiniz?

HATİP DİCLE: Ne yazıkki yeni parlamento gerek Türk halkının ve demokrasi güçlerinin mücadelesi açısından değerlendirildiğinde, gerekse de Kürt halkının özgürlük mücadelesi ve onun ulusal güçleri açısından değerlendirildiğinde olumsuz bir tablodur. Ağırlık olarak % 70'i gerici, ırkçı, demokrasiye düşman bir çizgidedir. Bu anlamda parlamento dışı muhalefete büyük görevler düşüyor. Parlamento dışı muhalefet, mutlaka örgütlenmeli, bunu bütün kitle örgütleri, Sendikalar bazında söylüyorum. Ve kitlesel bir muhalefetle bu parlamento içi gerici yapının gerek Türk halkına, gerek Kürt halkına vereceği zararlar asgariye indirilmelidir. Bu anlamda tüm demokrasi güçlerine güç birliği, eylem birliği anlamında görevler düşüyor. Biz de bu güç ve eylem birliğinin

gerçekleşmesi, parlamento dışı muhalefeti örgütlenmesi yönünde üzerimize düşen bütün katkıları yapmaya çalışacağız.

Bazı bölgelerde HEP bekleneni veremedi, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin Bingöl ve Urfa...

HATİP DİCLE: Bunu, kendimizi iyi anlatamama, SHP ve HEP işbirliğinin neyi amaçladığını iyi anlatamama ve örgütsüzlüğümüze bağlıyorum. Yani, kesinlikle bu konuda halkımızı suçlama yönünde değil. Bu eksikliği kendimizde aramayı uygun görüyorum. Mutlaka o birimler gerek Bingöl'deki, gerek Urfa'daki birimler, kendi eksikliklerini araştırmalı ve bu eksiklikleri nasıl aşmayı ve halkımızla nasıl kaynaşma gerektiğini daha detaylı daha bilimsel tahlillerle yapmak zorundadırlar. Ama, Urfa'nın özel bir yeri vardır: Urfa'da aşiretsel etkinlikler daha fazladır. Ulusal hareketlenme azdır ve ulusal bilinçlenme anlamında Urfa, ülkemizde biraz geri konumdadır. Bununda etkileri vardır tabi ki, bunu bilimsel bir tarzda ameliyat masasına yatırarak, somut şartların somut tahlili iyi yapılmalı ve eksiklikler iyice ve doğru tahliller tespit edildikten sonra, bunu aşma yönünde bıkmadan usanmadan çalışmayı öneriyorum.

HEP bağımsız olarak seçimlere girseydi, sizce sonuç nasıl olurdu?

HATİP DİCLE: HEP'in bağımsız olarak seçimlere girmesini biz hem teknik açıdan, hem de siyasal anlamda yanlış bulmuştuk. Nitekim seçim sonuçları bizim doğru hareket ettiğimiz yönünde iyi bir sonuç doğurmuştur. Eğer bağımsız girme durumunda olsaydık, hem devlet güçlerinin provokasyonuna açık olacaktı, hem de bu sonuçları alamamış olacaktık. En fazla ben üçdört Milletvekili ile temsil edilebileceğimiz kanaatinde idim. Ama bugün görülüyor ki, yirmiyi bulan sayımız, belki daha ileride yapacağımız doğru politikalar, çizeceğimiz doğru politikalar ve atacağımız doğru adımlarla daha da güçlü bir kurum haline gelebileceğiz. Bu da seçim taktiğimizin ne kadar başarılı olduğunu göstermiş ve bağımsız aday şeklinde girenlerin gerçekten Kürt halkından destek görmediği, artık o tür reformist anlayışların Kürt halkı arasından tamamen tecrit edildiğini göstermiştir. En azından Diyarbakır'daki sonuçlardan, bağımsız adayın 2800 gibi çok az bir oy alması ve % 1-1.5 arasında bir oyu alması, Kürt halkının özgürlük mücadelesinde reformist eğilimlerin ne derece tecrit edildiğinin göstergesidir. Bunu bundan sonra da göz önüne almak ve Kürt halkının özgürlük mücadelesine ters düşmeme yönünde yeni politikalar belirleme yönünde çaba sarf etmelerini öneriyorum.

SHP-HEP ittifakının bölgemizde seçim sonuçlarına etkisi oldu mu?

HATİP DİCLE: Mutlaka. Gerek kamuoyu araştırmaları ve gerekse uluslararası kamuoyunun bölgemizde, ülkemizde yaptıkları araştırmalar şunu gösteriyordu: Resmi ideolojiyi savunan tüm partiler gibi, SHP'de bir tabela partisi durumuna inmişti. Bütün bölgede yapılan araştırmada SHP % 6'ya düşmüş, Diyarbakır özgülünde % 2'deydi. Ama görülüyor ki bugün HEP'in şahsında SHP'nin oyları bir patlama yapmıştır. Bütün % 6'nın ve Diyarbakır özgülünde % 2'nin üzerinde alınan bütün oylar, HEP'in çizgisine verilen oylardır. Bunu sanıyorum hem dünya kamuoyu, hem de Türk halkı ve Kürt halkı doğru değerlendirecek. Ve SHP'ye verilen oyların SHP'nin çizgisine değil, HEP'in çizgisine ve Kürt halkının özgürlük mücadelesine, çizgisine verilen oylar olduğunu tespit edeceklerdir.

Demirel, son günlerdeki beyanatlarında şiddet politikasını daha da fazlalaştırmayı sürekli vurguluyor, bu konudaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

HATİP DİCLE: Evet, doğrudur. Demirel son günlerde herhalde parlamentonun yapısından da biraz etkilenerek savaş naraları atıyor. Biz sürekli şunu savunduk ve savunacağız. Kürt ulusal sorunu sınır ötesi operasyonlar gibi, şiddet yöntemlerinin tırmandırılması şeklinde veya Genel Kurmay başkanının açıkladığı gibi, şiddet yöntemlerinin tırmandırılması şeklinde veya genel Kurmay başkanının açıkladığı gibi "1992 yılı içerisinde bütün bölgeyi komandolaştıracağız" şeklindeki politikalarla, yani öz olarak savaş ve şiddet politikalarıyla çözümlenemez. Ben şiddet yöntemleriyle Kürt halkının özgürlük mücadelesinin boğulacağına inanmıyorum. Bu olsa olsa şiddet yöntemlerinin tırmanması, bir iç savaş boyutuna varır ki, bu da yine gerek Kürt halkının evlatlarının, gerekse Türk halkının evlatlarının fazla kan dökmesi demektir ki, bunu hiç bir zaman istemiyoruz. Kürt halkı ve onun ulusal güçleri ve bizler hiç bir zaman ne Türk analarının gözyaşı dökmesini istiyoruz, ne de Kürt analarının. Biz barıştan yanayız, özgürlükten, demokrasiden yanayız. Biz Türk ve Kürt halkının eşit ve gönüllü birliğinden yanayız. Ama, zorunlu dayatmalarla zorla bu birlik olamaz, birlik, Türk ve Kürt halkının birliği, ancak gönüllü, eşit bir birlikle mümkün olabilir. Bir sefer, Kürt halkının, Kürt ulusunun, bütün dünya uluslarının sahip olduğu gibi, kendi geleceğini özgürce belirleme hakkı tanınmadan, ve bununla demokratik yollarla çözümü, düşünülmeden, Kürt ulusal sorununun ne Türkiye açısından, ne de Orta doğu açısından çözümlenmesi mümkün değildir. Bu düşüncedeyiz. Ve sürekli olarak bunun savunucusu olacağız. Şiddet yöntemleri tırmandırılırsa, bu her iki halkın kardeşliğine zarar verecektir. Ve şunu özellikle söylüyorum: Türk ve Kürt halkı arasında cesetler arttıkça, kan gölü fazlalaştıkça, Türk ve Kürt halkının da birlikte yaşama zemini her gün daha fazla dinamitlenecek, her gün daha fazla zarar görecek. Bu konuda eğer gerçekten, birlikte yaşama özlemi vurgulanıyorsa, TC Devleti bu şiddet politikasından vazgeçmek zorundadır. Türk halkına da bu konuda büyük görevler düşmektedir. Türk halkı da bu şiddet politikasına her türlü mücadele yöntemleriyle karşı çıkmak zorundadır. Türk demokrasi güçleri Kürt halkının üzerine yöneltilen bu şiddet politikalarına karşı direnmek zorundadır. Eğer bu şiddet politikalarına direnir kardeşliğini bu anlamda vurgularsa, Kürt halkı da Türk halkından daha fazla kardeşlikten yana olacaktır. Türk demokrasi güçleri bunu ödünsüz savunduğu zaman kürt halkının özgürlük mücadelesini yürüten, bütün güçlerde kendilerine barış ve birliktelik elini uzatacaklardır. Bunlardan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Bize verdiğiniz yanıtlar için tekrar teşekkür eder, mücadelenizde başarılar dileriz.

HATİP DİCLE: Bende teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

"SINIR ÖTESİ" HAREKATIN AMACI NEDİR

S. YİĞİT

1984 yılından bu yana, TC sık sık Irak sınırını ihlal ederek Gürey Kürdistan'ın içlerine doğru hava ve kara saldırıları düzenleyerek, Güney Kürdistan halkımızı zor durumda bıraktı. Bu saldırılarda askeri hedefler gösterilsede her zaman sivil hedefler vurulmuş ve sivil insanlar öldürülmüştür. Halepçe katliamı nasıl bölgedeki sömürgeci devletler ve Emperyalist devletler tarafından örtbas edildiyse ve Saddam'a açık destek verildiyse bu saldırılarda yine sömürgeci ve Emperyalist devletler tarafından ört bas edilerek sivil insanların öldürülmesi olayı dünya ve Türkiye kamuoyunun gündeminden saptırılmaya çalışıldı. İran - Irak savaşı döneminde sömürgeci faşist Saddam rejimiyle anlaşmalı ve ondan izin alarak, daha sonraki dönemlerde yine Saddam ile anlaşmalı olarak gerçekleştirilen bu harekatlar, Körfez Savaşı'ndan sonra Saddam Hüseyin'in Güney Kürdistan'da otoritesini yitirmesi ile meydana gelen otorite boşluğunu bahane ederek Güney Kürdistan kürtlerinin hamiliğinede soyunan TC, Barzani ve Talabani'nin icazetli politikalarınında yardımıyla hiçbir kural kaide uluslararası norma tabi olmadan her türlü harekete kendisini yetkili gören bir anlayışla sınırötesiharekâtları sürdürüyor. Saddam Hüseyin'in Kuveyt'e girmesi ile kıyametleri koparan petro - dolar şefleri bu konuda sessizliği sürdürüyor.

5 Ağustos 1991 tarihli sınırötesi operasyon sırasında görüldüğü gibi her zaman PKK'nın kökünü kazıdık, kazıyoruz türü açıklamalar yapılıyor. Bu tür açıklamalar yıllardır özel savaş rejimi tarafından kullanıldı. Fakat görülen odur ki PKK her saldırı sonrasında daha güçlü saldırmaya başladı. Ağustos sayımızda bu harekatı değerlendirmiştik. Orada şu sonuca varmıştık, TC'nin başarılı olması imkansız gibi birşey. Aradan geçen süre bunu doğruladı. Gerek özel savaş rejimi, gerekse özel savaş rejiminin emrinde burjuva basın - yayın organları artık yaptıkları açıklamalarla kimseyi kandıramamaktadırlar. Kamuoyunun nezdinde inandırıcılıkları kalmamıştır.

5 Ağustos tarihli sınırötesi harekattan sonra Ekim ayının başlarında yine Başbakan Mesut Yılmaz imzası ile Güney Kürdistan Kürtlerinin sivil yerleşim yerleri bombalandı. Daha bunun yankıları bitmeden TC yeni bir sınırötesi harekat daha düzenledi. Sınırötesi harekatlar artık o kadar sıradanlaştı ki TC hiç amaçsız sınırı geçebiliyor, saldırılar düzenleyebiliyor. Bunun çeşitli sebebleri var; fakat en önemlisi Ecevit'in de ifade ettiği gibi "Güney Kürdistan'da bir otorite boşluğu var" ve bu boşluğu PKK doldurmuş durumda. TC, KDP ve YNK bu otoriteyi sarsmayı bölgeyi kendi denetiminde kendi ellerinde görmek istiyorlar. Bu konuda aralarında bir mutabakat var. Fakat yine de saldırıların serserice yapılması çaresizliğin bir ifadesidir. Bu değerlendirmeler ışığında son sınırötesi harekatı ve ulusal, uluslararası alandaki yankıları üzerinde biraz duralım.

25 Ekim tarihinde PKK 400 - 500 kişilik bir gerilla grubu ile Çınarlı karakolunu bastı. Kamuoyuna yapılan açıklamaya göre 17 asker baskında hayatını kaybetti. Daha sonra karakol baskınına yardıma gelen askerlere pusu kurulduğu ve büyük çatışmaların olduğu Televizyon ve gazeteler tarafından açıklandı. Bu çatışmalardan hemen sonra Batman, Malatya ve Diyarbakır hava üssünden kalkan uçaklar Güney Kürdistan'ı bombaladılar. Bu bombaların sivil yerleşim yerlerine isabet ettiği ve çok sayıda sivilin öldüğü hatta ölenlerin içinde Barzani'nin aile fertlerinin de bulunduğu yönünde kamuoyunda ciddi tartışmalar ve bu yönde doğru bilgiler var.

TC'nin Güney Kürdistan'a sık sık müdahale etmesinin asıl sebepleri nelerdir?

Öncelikle gelişen, güçlenen bir PKK olgusu var. PKK askeri ve siyasal olarak önemli bir aşama kaydetmiştir. Güney Kürdistan'da bir otorite boşluğu vardır. Bu boşluğu PKK doldurmuştur ve Güney Kürdistan halkı arasında büyük bir taraftar kitlesi kazanmıştır. Ayrıca Güney Kürdistan ile Kuzey arasındaki suni emperyalist sınır fiili olarak varlığını kaybetmiştir. Körfez Savaşı döneminde ve Güney Kürdistan'daki bahar ayaklanmasından sonra Güney Kürdistan halkı kitleler halinde Kuzey'e kaçtı. Kuzey halkı Güney halkına kucağını açtı, ekmeğini paylaştı. Emperyalist sınırlar ortadan kalktı.

Bu saldırıların sacayağı yardımcısı Güney Kürdistan'daki küçük burjuva ve feodal önderliklerdir. Körfez Savaşı ile birlikte TC "Kürtlerin hamiliği"ne soyunarak bir dizi gelişmeler yaşadı. Bunlardan en önemlisi Talabani ve Barzani önderliklerini kullanarak Güney Kürdistan halkını politikalarının çıkarlarının bir uzantısı yapmaya çalışmasıdır. Bundan da amaçlanan ülkemizdeki mücadeleyi ezmek ve sömürüsünü yaşatmaya devam etmektir. Barzani ve Talabani ile geliştirilen ilişkiler TC açısından olumludur. Çünkü bunlar kadar sadık bir başka politika sefili bulabileceğini sanmıyorum. Ülkemizde geliştirilen halk mücadelesi üzerine pazarlığa oturan Talabani ve Barzani'nin konumu işbirlikçilik ve halkın pazara çıkarılmasıdır.

Sınırötesi hareketle hedeflenen bir taraftan TC PKK'ı vuracak, diğer taraftan Talabani ve Barzani önderliğindeki KDP ile YNK PKK'ya saldırarak zarar verdirecekler. Böylece Kuzey ve Güney halkının yarattığı birlik bozularak TC amacına ulaşmış olacak. Fakat koşullar Kürt halkının Kuzeyi ve Güneyi ile birliğini dayatıyor, bu birlik tabandan gelişiyor. Talabani'nin ve Barzani'nin isteği ile gerçekleşen bir birlik değil. Sanıldı ki her saldırı ve sivillerin ölümü tepkiyi Ulusal Mücadeleye yöneltecek. -hedeflenen de buydu- Fakat gelişen tepki TC'nin askeri güçleri-

ne yöneliktir. Son olarak Barzani'nin "gerekirse TC askerleri ile savaşırız" açıklaması tabanın isteminin işbirlikçi önderlik tarafından kabulden başka birşey değildir.

Kuzeydeki ulusal mücadele Güneyde büyük bir sempatiye sahiptir. Bu sempati giderekte açık bir desteğe dönüşmüş durumdadır. Açık destek KDP ve YNK tabanının yavaş yavaş erimesine ve bu güçlerin halk arasında meşruluğunu yitirerek gerçek yüzlerinin açığa çıkmasına neden olmaktadır. Güney ve Kuzey arasındaki bölünmüşlük kalkarak birlik geliştikçe bu güçlerin teşhiri de hızlanacaktır. TC ile birlikte halkı bölüp parçalamaya dikkat eden ve bu anlamda sınırötesi harekatlara açık destek veren güçlerin kısa bir süre içinde satabilecekleri bir kitlesi de olmayacak, halktan kopacaklardır.

Sınırötesi harekatın TC açısından bir sebebi de gelişen ve önü alınamayan PKK'nın eylemlerinde görülen nitelik değişmesidir. Bununla da PKK büyük bir prestij kazanarak halk arasında daha büyük bir destek bulabiliyor. TC harekatla yeniden prestij kazanmayı ve karakol baskınlarına gereken cevabın verildiği mesajını vermek istiyor. Bu konuda TV'nin haber proğramında uçakların gerillaya büyük zaiyat verdiği yönlü, hiçbir inandırıcılığı olmayan haberler verdiler. Oysaki bombalanan alanlar Gerilla ile ilgisi olmayan sivil yerleşim yerleridir. Ölenlerin içinde Barzani'nin akrabalarıda olduğu yönlü açıklamalarda vardır. Bu ikiyüzlüce bir politikadır. Bir taraftan Güney Kürdistan halkına yardım ettiği yönünde propaganda yaparken diğer taraftan o halk üzerinde bomba yağdırılmaktadır. Sömürgeci burjuvazinin çıkarı olmadan yardım edebileceğini düşünmek gerçekçi olmaz. Burada önemli olan Talabani ve Barzani'nin yardım karşılığında ne tür sözler verdiğidir. Ya da TC'nin yardım karşılığında neler istediğidir. Bu anlaşmalar gizli olsa da cevapları o kadar gizli ve kapalı değildir. Pazarlık konusu yapılan ulusal mücadele ve kürt halkının ezilmesidir. Nitekim son sınır ötesi harekata Barzani sembolik olarak biraz tepki gösterirken, Talabani açık destek vermiştir. Hatta Talabani, "Barzani'nin tepki göstereceğini sanmadığını" dahi söyledi.

Sınırın fiilen yok olduğunu daha önce belirtmiştik. TC sık sık bu sınırı geçerek denetim altındaki toprakları genişletmek istiyor. Bu harekatlarla bunu iyice kanıksatmak niyetinde. Ulusal ve Uluslararası kamuoyunda bunu kendisinin en meşru hakkı olarak göstermek istiyor. Bunlar TC'nin emperyalist amaçlarıdır. Fakat niyetler her zaman gerçekleşen olmuyor. TC bunları düşünüyor. Bu ayrı bir konudur, gerçekleştirip gerçekleştirmemesi de daha ayrı bir konudur. Son söylediğimiz ulusal, uluslararası koşullara ve geliştirilen mücadelelerle orantılı bir durumdur. Kısacası bir güç sorunudur. Güçlerin çatışması sonucu tayin edecektir. Fakat görülen odur ki; TC askeri olarak güçlenmesine, büyümesine rağmen siyasi, sosyal ve ekonomik açıdan olgunlaşan bir kriz ile karşı karşıyadır. Kürt halkını da tamamen kaybetmiştir. Uluslararası koşullarda TC'nin lehine değildir. Müttefikleri iflas eden özel savaş rejiminin yükünü çekemiyorlar. Diğer taraftan bir güç olarak PKK vardır.

Son Çınarlı karakolu baskını 400 - 500 kişilik bir gerilla grubu ile yapıldı. Bu durum bölgede askeri olarak bir üstünlüğü ifade ediyor. Nitekim son MGK toplantısında sınır karakollarının savunulmasının bırakılması ve anında müdahale edecek askeri birlikler oluşturulması kararlaştırılmıştır. Çınarlı baskınının bir gerilla baskını olduğunu söylemek zordur. Gerilla birlikleri o kadar kalabalık olmaz. Bu kalabalık güç, devletin güçlerini o bölgede söküp atmaya yönelik bir çaba içerisindedir. PKK'nın Botan - Behdinan arasında bir kurtarılmış bölge hedefi olduğu Genel Sekreteri tarafından daha önce açıklanmıştı. (Yeni Ülke. Öcalan ile röportaj) Ayrıca karakol baskınından sonra gerillanın Irak'a değil, Botan'a doğru yayıldığı ve yer yer çatışmalar olduğu yönünde açıklamalar yapıldı. İşte sınırötesi operasyonun bir hedefi de Botan - Behdinan arasındaki birliği engellemek, kurtarılmış bölgeye engel olmak. Talabani ve Barzani'nin korkusu da, halkın bombalanmasının sebebi de buydu. Halka verilmek istenen mesaj şuydu : PKK'yı desteklerseniz hepinizi öldürürüz. Korkuyla caydırıcı olmaya çalışılıyor.

TÜRK KÜRT DÜŞMANLIĞI KÖRÜKLENİYOR

Son zamanlarda bizzat özel savaş kurumları aracılığı ile Kürt - Türk düşmanlığı körüklenmektedir. Türk halkı arasında şovenizm propagandası yapılmaktadır.

20 Ekim Erken Genel Seçimleriyle Savaş Hükümeti oluşturma çabaları hız kazandı. Peşinde halkı özel savaş rejiminin destekçisi yapma çabaları gittikçe hız kazandı. Bu konuda boyalı basın üzerine düşen rolü oynuyor. Hürriyet gazetesinin Kayserideki cenaze töreninde verdiği resimler ve manşeti bir iç savaşı, bir Kürt ve Türk halkı savaşını körükler nitelikteydi. Hürriyet gazetesinin bunu Özel Savaş kurumlarından bağımsız yaptığını, Hürriyet gazetesinin özel savaş kurumlarından bağımsız olduğunu düşünmek oldukça aldatıcı olur.

Çanakkale'de, Muğla'da Kürt halkı aleyhine geliştirilen bilinçli propagandalar masumane bir halkın isteğinden çok, ırkçılığı öne çıkaran ve savaşı isteyen bir görünüm arzediyordu. Burada Türk halkını suçladığımız anlaşılmasın, fakat Türk halkı özel savaş kurumlarının istemleri doğrultusunda hareket ettiriliyor. Erken Genel Seçimlerde, halk arasında gelişen Şövanizm dalgasını gösterecek nitelikte ipuçları ile doluydu.

Kendisini yeni dünya düzenine uydurmakta zorluk çeken TC rejiminin komşuları ile Emperyalist ülkelerle çelişkileri gelişiyor, derinleşiyor. Bugün TC'nin çatışma halinde olmadığı bir komşu ülke yok. Körfez savaşı sırasında da savaşın en büyük destekçisi Özal ve TC'ydi. Ayrıca sömürgeci burjuvaziyi tehdit eden yanlızlaştıran bir ulusal mücadele vardır. İşte böyle bir ortamda sömürgeci burjuvazi Türk halkının tam desteğini alarak onu militarist hedefleri doğrultusunda yönlendirmek istiyor. İşte profesynel ordu bu çabanın bir ürünüdür. Profesyonel ordu savaş istekli faşist, ırkçı kişilerden oluşacaktır. Bunlar daha önce Kontr - Gerilla olarakta faliyet yürütüyorlardı. Şimdi Kontr - Gerilla, profesyonel ordu adı ile legalleşecektir. Saddam Hüseyin'in Kuveyt'i işgali

sırasında militaristleşen Irak halkından aldığı destek hatırlanacak olursa bunun ne tehlikeli bir yönelim olduğu ve dünya halklarına karşı bir sorun teşkil edeceği açıktır. Nitekim, iktidar adayı DYP'nin kurmaylarından Cindoruk, gerekirse komşularımızla da savaşırız türü tehditler savurabilmektedir. Kendi içinde Ekonomik, sosyal ve siyasal olarak olgunlaşan bir kriz yaşayan TC yıllardır Savunma Sanayini besliyor. Giderek askari büyüme ve askerileşen bir ekonomi gündeme girmiştir. Kendi içinde çözümsüz olan Devlet, bu krizini askeri yollarla dışarıya karşı odaklanarak gizleme çabasındadır. Tabiki en önemlisi de bu askeri olanakları ulusal mücadeleye karşı kullanacaktır. İşte sınırötesi harekatlar ve TV propagandalarının bir yönü de Türk halkını savaşa hazırlamaktır. Her alanda krizde olan ve yalnızlaşan sömürgeci burjuvazi halkı savaşa hazırlayarak kendisini kutarmak istiyor.

Nitekim PKK Genel Sekreterinin BBC'ye yaptığı açıklamada bazı önemli noktalar vardı bu konuda. TC savaşı tırmandırırsa, biz de savaşı tırmandıracağız, savaşı büyük kentlere yayacağız diyordu. Son karakol baskını da savaş hükümetine uyarı olarak nitelendirildi.

Son MGK toplantısında savaş konusunda önemli sayılabilecek kararlar alında. Bu kararlar sınırlı açık savaşın ilk adımları olarak nitelendirilebilir. Bu toplantının bir başka önemli noktasıda Türkiye'de parlamento ve hükümetin ne kadar güdük olduğunu göstermesidir. Erken Genel Seçimlerle Hükümet değiştiği halde, eski MGK toplandı. Oysa MGK'nın bazı üyelerinin seçime göre değişmesi gerekirdi. İleriye yürüyen kararlar yeni Hükümetin bilgisi dışında alınmış olması önemli bir siyasi krizinde ifadesidir.

SINIR ÖTESİ HAREKATLARA DIŞ TEPKİLER

Almanya : Almanya sınırötesi harekata tepki gösterdi. Özel savaş rejiminin askeri olarak en büyük destekçisi Almanya askeri yardımların %18'ini keseceğini bildirmişti. Fakat daha sonra bu yönde hiçbir açıklama yapılmadı. AT'na başvuran Alman yönetimi sınırötesi harekatta bulunan Türkiye'nin kınanmasını istedi. Savaş uçaklarının PKK kampları yerine sivil yerleşim yerlerini bombalandığı açıklandı.

ABD : ABD yetkilileri Türk ordusunun sivil hedefleri vurduğunu ima ederek "hedeflerin ıskaladığı" türü açıklamalarda bulundular. ABD ilk kez çelişkili açıklamalarda bulundu. Genel Kurmay Başkanı bu açıklamayı ilginç olarak yorumladı.

Irak : TC'nin sık sık sınırötesi harekatlarda bulunarak Güney Kürdistan'a girmesi Irak hükümeti tarafından kınandı. Hatta TC birleşmiş Milletlere şikayet edildi.

AT : "Türkiye - AT İlişkilerinin Geleceği" konulu toplantıda; Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Martin Bangeman "Türkiye'nin Kürt meselesini barışçı yoldan çözmesi gerektiğini" açıkladı. Ayrıca, bu ve buna benzer sorunların çözümsüz kalmasının Türkiye'nin köprü olma işlevine" zarar vereceğini vurguladı. Bunun, iki taraf arasındaki ilişkilere yeni bir belirsizlik unsuru kattığı söyleniyor.

Libya : Sınırötesi harekata en sert tepkiyi Libya Lideri Albay Muammer Kaddafi gösterdi. Kaddafi sınırötesi harekatta sivillerin öldüğünü, bunların içinde çocukların olduğunu ve harekat karşısında pasif tavır aldığı gerekçesi ile BM'yi eleştirdi.

Kaddafi Libya Haber Ajansı JANA tarafından yayınlanan mesajda şöyle dedi: Türk Ordusu'nun zavallı Kürtlere karşı kara ve hava saldırıları düzenleyerek, sivil ve çocukları öldürdüğünü, BM'nin Irak kuvvetlerinin tehditlerine karşı Kürtleri korumakla gurur duyduğunu, Türklerle Iraklıların, Kürtlere yönelik gerçekleştirdikleri saldırılar sırasında bir fark varmı" diye sordu.

IKDP : KDP merkez Komite üyesi Neşirvar Barzani Fransız Haber Ajansı AFP'ye verdiği demeçte yeniden sınırötesi harekat yapması halinde, Türk ordusu ile savaşacaklarını Türk ordusunun, aylardır PKK'ya zayiat verdiremediği, ancak bir çok Iraklı sivilin ölümüne neden olduğunu açıkladı. KDP lideri Barzani'nin açıklamasıda aynı yönlüydü. Bu durum TC ile içine girdikleri ilişkinin nelere mal olabileceğini gösteriyor.

İran : Sınırötesi harekata tepki göstererek Türkiye'yi kınadı. İki ülke arasındaki ilişkiler bozulma noktasında.

Fransa, Belçika ve daha birkaç ülke sınırötei harekata olumlu bakmadılar. Hemen hemen hepsinin görüşü aynı sivil yerleşim yerleri bombalandı. Türkiye Hükümeti bunu yalanlayamadı. Bu konuda ordu ile hükümet arasında tartışmalar yaşandı.

Türkiye'nin Avrupa ve Amerika'daki büyükelçisi Ankara'yı uyardılar. Büyükelçiler Türkiye'nin Avrupa'nın dışında kalma tehlikesine dikkat çekiyorlar. Türkiye'nin kendisini Yeni Dünya Düzenine uyarlayamaması Emperyalist devletler tarafından artık tepkiyle karşılanmaktadır. Büyükelçilerin üzerinde durdukları noktalar şunlar : "İnsan Hakları, Anayasa değişikliği, uluslararası standartların kabul edilmesi." Bu konuda ülkemizi savunmak imkansızlaştı. Bu açıklamalar Bonn, Washıngton, Moskova, Cenevre, Atina ve AT'deki Türk büyükelçiliklerinden yapıldı.

TC tüm bu tepkilere karşı çareyi kendi kendi halkının şövenist duygularını kabartarak gerekirse Militarist bir Toplum yaratarak bulma çabasındadır. Türk halkı için bu tehlikeli bir yönelimdir. Sömürgeci burjuvazi kendi çıkarlarını, çelişkilerini halkın çıkarları ve çelişkileriymiş gibi halkı aldatma ve onu kullanma gayretindedir.

TC ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel olarak bir krizin içindedir. Askeri olarakta bir krizin içindedir, fakat yıllardır yüklendiği ve büyütüp geliştirdiği Askeri sektörü bugün için kullanma amacında, hem de daha da geliştirerek, tüm halka yayarak. Halkların düşmanlığını körükleyenlere karşı daha duyarlı ve dikkatli olmak gerekir, aksi halde bunun sonuçlarına katlanmak oldukça zor olur.

Ülkemizde artık kalamayacağını anlayan sömürgeci burjuvazi kendinden sonra kalanlarada yar etmem mantığıyla talan yolunu seçmekte ve bir iç savaşı körüklemektedir. Halkların kadeşliği öne çıkarılmalı sömürgeci burjuvazi bir devrimle alt edilmelidir.

Ordu Profesyonelleşiyor!

Mehmet CEMAL

Resmi ideolojiler, bir yönü ile sistemli olarak tabu ve totem yaratıp, bu yaratımı mutlak şekilde fetişleştirerek kurumsallaşabilirler. TC'nin kısa sayılabilecek bir süre içerisinde kurumlaşabilme gerçeği, biraz da tabu yaratımındaki becerisinden kaynaklanmaktadır. TC, kuruluşundan itibaren bir fetiş ve dokunulmazlar listesi yaratmış ve bu listenin en ön sırasına orduyu oturtmuştur. Uzun süre tanrılar katına çıkarılan ordu, her türlü eleştiri ve değerlendirmeden uzak tutulmuş ve yine her fırsatta karşısında ram etmekle yetinilmiştir. Bu tavır, toplumun hemen her kesimince paylaşılmış, kışlanın hükümranlığı adeta bir yazgı olarak algılanmıştır. İşin garip tarafı bu yerleşik yargının sol hareketler tarafından da paylaşılmasıdır. Sol yelpazede olduğunu iddia eden kanatlar bile, orduya laik ve ilerici misyonlar yükleyip, müttefiklik anlayışları sergileyebilecek derecede işi ileri götürebilmişlerdir. Yine, halk gerçeğinden uzak, özgücüne güvenmeyen diğer bir kesim ise, ömrünü ordu içerisinde gelebilecek bir sol darbe beklentisi ile tüketmiştir. Ülkemiz topraklarında yaşam imkanı bulan küçük burjuva reformistleri de, sömürgecilik gibi tespitlere ve sömürgeci gücün zor aygıtı durumunda bulunan ordu belirlemelerine rağmen, bu yapıyı direkt olarak karşılarına alacak teşebbüslerden özenle kaçınarak, tabuyu güçlendirmişlerdir.

Ordunun Türk halkı nezdindeki konumu derinlemesine irdelendiği takdirde bu güçlü konumun altında güçlü tarihi bir mirasın olduğu görülecektir. Türk topluluklarının tarih sayfalarında ilk yeralışlarından itibaren, mevcut üretim tarzı Asya tipi üretim tarzının hayati unsuru olan bu gücün, işgal ve talanla elde edilen gelir ve ganimetlerle obanın yaşamsal ihtiyaçlarını temin ederek, temel dinamik durumuna geldiği görülecektir. Savaşçının bu konumu, kendisine oba içerisinde ayrıcalıklı ve öncelikli bir konum sağlamıştır. Bu durum tarihin diğer dönemlerinde de biçim değiştirecek fakat öz itibari ile değişime uğramadan süregelecektir. Günümüzde hala revaçta bulunan "ordu, millet elele" sloganı kök itibarı ile bu dönemlere kadar uzanmaktadır. Geçmişte toplum içerisinde son derece önemli bir rol oynayan ordu, günümüzde de temel misyonunu yüklenmiş durumdadır. TC ekonomisi tüm propaganda ve reklamlara rağmen, kendi iç dinamikleri üzerinde yükselmekten uzaktır. Bütün bunlara rağmen ekonomide görecelide olsa bir gelişim, söz konusudur. Fakat bu gelişim iç dinamiklerden daha çok dış dinamikler tarafından belirlenmektedir. Dünyada bloklar arası sertleşme ile birlikte stratejik öneme haiz bir noktada bulunan Türkiye'ye emperyalizm ile sıkı ilişkiler geliştirebilme imkanı doğmuş ve bu ilişki vatan bekçisi olarak lanse edilen ordunun emperyalizmin çıkarları doğrultusunda maaşlı bir bekçilik kapması ile sonuçlanmıştır. Emperyalizm, her yıl milyarlarca dolara ulaşan karşılıksız hibe ve yardımı bu ilişkiler çerçevesinde TC'ye sunmuştur. Böylece ülkeye tarım ve sanayiden daha önemli bir girdi sağlayan ordu ülke siyasetinde hemen herşeyin üzerinde tutulmuş, gerekli değer biçilmiştir. Bu durum ve ilişkiler reel sosyalizmin iflasına kadar devam etmiş, iflasla birlikte TC'nin geleneksel bekçilik rolü anlamsızlaşmaya ve bedel olarak sunulan ücret azalmaya başlamıştır. Bugüne kadar ekonomisine düzenli olarak akan yardımların kesilme durumu, TC cephesinde paniğe neden olmuş ve yeni bekçilik arayışlarına yönelmiştir. Kısa bir süre sonra da, "Körfez Krizi" imdada yetişmiş ve Ortadoğu bekçiliği ile masadan kalkmıştır. Fakat bütün bu gelişmelere rağmen, TC'nin yeni görevini belirleyen temel unsur ülkemizde yükselen ulusal mücadele olmuştur. Başta ABD olmak üzere emperyalizm cephesinin "yeni dünya düzeni" senaryolarını tehlikeye düşüren, anti - emperyalist ve devrimci gelişme, emperyalizm açısından TC ve dolayısıyla ordusunu güçlendirmeyi gerektirmiştir. Bölgedeki statükoyu tehdit eden bu devrimci gelişme, sadece TC'nin sorunu olmaktan çıkmış, herşeyin süt liman gösterildiği bir dönemde bütün dünya halklarına devrimci perspektif sunan mücadele, dünyadaki bütün gericiliğin ve karşı devrimin hedefi haline gelmiştir. Bu bağlamda kendilerine yönelik gelişen tehlikeyi farkeden emperyalizm, kısa bir dönem için stepne haline getirmeye çalıştığı Ortadoğu ayağı TC'ye bütün imkanlarını sunmuştur. NATO ve Varşova Paktı bütün ülkeler, karşılıklı olarak silah ihdirimine giderken, Türkiye ve özellikle ülkemiz silahtan arındırılma programı dışında bırakılmıştır. Bu süreç ve kararlar bizatihi AGİK zirvesi sonucunda belirlenmiştir. Yine emperyalizm, günümüzde pek kullanım alanı bulamadığı teknolojiye sahip, hatta uluslararası antlaşmalarla kullanımı yasaklanmış kimyasal ve benzeri silahları kobay ve denek olarak gördüğü halkımız üzerinde kullanmak için ülkemize yığmakta, ülkemizi adeta bir atış poligonuna çevirmektedir. Öte yandan, başta ABD ve Almanya olmak üzere birçok emperyalist ülke, Kontrgerilla ve gerilla savaşına karşı kullanılacak kadroları ülkelerinde eğitmekte ve zaman zaman ülkemize kadar gelip eğitim ve seminerlerle orduya yeni kan taşımaktadır. Bu bağlamda ordu, sadece TC'nin çıkarlarını savunan bir zor aygıt, olmaktan çıkıp, bütün emperyalizmi ve her türden gericiliği bağrında taşıyan, çıkarlarını koruyan zor aygıtı konumuna gelmiştir. Artık sorun TC'nin sorunu olmaktan çıkmış ve bütün saflar net bir şekilde belirlenmiştir. Bunun için artık günümüzde orduyu sadece TC ile sınırlamak dargörüşlülük olur.

T.S.K.'nın başlangıç aşamasından bugüne kadar titizlikle riayet ettiği en önemli hususlardan biri, abartılı disiplin ve çok sıkı şekilde düzenlenmiş hiyerarşik yapılanmadır. Dünyada hemen hiçbir orduda görülmeyecek sertlikte hiyerarşik yapılanmaya sahip TSK'da, hiç bir şey üst olmanın haklılığını silemez. İçişleyiş tamamen subay ve üstlerin istemi doğrultusunda oluşturulur, Hiç bir mantığı olmayan ve insan kişiliğini rencide edici binlerce

mantıksız kural dizgesi yaratılarak, bu kurallar emir komuta zinciri altında en acımasız şekilde işletilmektedir. Gelişimin altın çağını yaşayan 20 yaşındaki genç insanlar, bu çark içersinde mantık ve muhakemeden yoksun, yaşamı sorgulamayan büyük oranda kişiliksizleştirilmiş, tektip robotlar haline getirilir. Rejimin şiddetle arzu duyduğu köle tipi daha çok bu kurumda, törpülenip, biçimlendirilmektedir. Sözkonusu Kürt genci olduğunda durum daha da ağırlaşmaktadır. Ordunun halkımız üzerinde yarattığı tahribat, daha çok bu kurum içerisinden geçirilmiş milyonlarca Kürt genci ile sağlanmıştır. Halkımızın kimliğine ve kişiliğine yönelmiş saldırılar sonucu, ortaya çıkan ezik Kürt tipine biraz da, orduda ulusal kültür ve yapısından uzaklaştırılmış, kendi kimliğini konuşturmaktan uzak, herşeye karşı ram eden bir insan tipi yaratılarak ulaşılmıştır. Öte yandan, baskı ve zor politikaları ile, "Ali okulu" olarak adlandırılan kurum, birçok insanımıza Türk kültürünü enjekte etmekte kullanılmıştır. Sonuçta insanımız ezilmiş, horlanmış, içi boşaltılmış ve kimliğini kışlada bırakmış şekilde evine dönmüştür. Ordunun gereğinden fazla (maddi külfetine rağmen) insanı bu kurum içerisinden geçirmesi, güçlü bir ordu yaratmaktan çok bahsettiğimiz işlevi ile ilintilidir. Çağımız teknolojisinde 1 milyon kişilik ordu lüks olmaktan öte gereksizdir. Fakat TC eğitim kurumlarından ve tam denetiminde bulunan kitle iletişim araçlarından daha etkili sonuç aldığı bu aygıtı bütün mali külfetine rağmen yüklenebilmektedir. Özcesi ordu, mantıksız kural zincirleriyle ve yapay hiyerarşiyle karmaşık ve olduğundan güçlü gösterilerek, kendi şahsında rejimi mutlaklaştırmaktadır.

Ordunun önemli karakteristiklerinden biri, orduya seçilen unsurların kökeni ile ilintilidir. Ordunun Osmanlı İmparatorluğundan devraldığı güçlü bir devşirme geleneği vardır. Küçük yaşta gayrimüslüm ailelerinden zorla koparılarak alınan çocuklar, acemi ocakları denilen devşirmehanelerde en kötü koşullarda yetiştirilirdi. Türk - İslam kültürü doğrultusunda ırkçı temelde yetiştirilen bu gençler, farklı dini ve etnik kökenlerinden utanç duyup, kendilerine sunulan kültüre ve milliyete hastalık derecesinde bir tutku ile sarılarak, sürekli olarak duydukları aşağılık duygusundan kurtulmaya çalışmışlardır. Gerek insanlık dışı yetişme koşulları, gerekse insani tüm değerlerden uzak yetiştirilen bu acemi gençler, kısa bir süre sonra acımasız bir canavara dönüşmekte gecikmeyecektir. TC Osmanlı'yı ve geleneğini birçok alanda reddetmesine karşın, devşirme yöntemini biçim değiştirerek yetkince uygulayacaktır. Henüz ilk subay adaylarının seçiminde yetimhanelerde bulunan kimsesiz çocuklar ve etnik kimliği farklı unsurlar tercih edilcektir. Özellikle son yıllarda asimilasyonun büyük oranda etkilediği bölgelerimizde yaşayan insanlarımız, devşirilerek halkımıza karşı kullanılabilecek duruma getirilmektedir.

İliklere kadar işlenmiş kışla kültürü ve ordu milleti olma özeliği büyük oranda Türk halkını dolayısıyla siyasetini etkilemiştir. Türkiye tarihinin hiçbir döneminde siyaset ordunun icazetinden ve denetiminden kurtulamamıştır. Türkiye topraklarında kısmi de olsa demokrasinin göğermeyişi daha çok bu çarpık yapılanmadan kaynaklanmaktadır. Başlangıcından günümüze dek görüntü olarak uzanan parlamento, hiçbir zaman kışlanın denetiminden sıyrılmamış, Generallerin politikalarını dikte etmekle yetinmiştir. Buna rağmen sürekli göstermelik parlementolar oluşturulup, demokrasicilik oyunları oynanmıştır. Oysa siyasal erk ve sözde yurt güvenliğini sağlayan ordu hiçbir zaman birbirinden ayrışamamıştır. Devlet, en üst kademeden itibaren ordu mensubu ve ordu kökenliler tarafından yönetilmiştir. Devletin en üst makamı, olarak kabul edilen Cumhurbaşkanlığı makamı sırası ile Mustafa Kemal, İsmet İnönü, Celal Bayar, Cemal Gürsel, Cevdet Sunay, Fahri Korutürk ve Kenan Evren gibi ordu kökenliler tarafından doldurulmuştur. İlk sivil cumhurbaşkanı olduğunu iddia edip, bunu bir övünç kaynağına dönüştüren Turgut Özal'da 12 Eylül cuntasının çarpık bir uzantısı olmaktan öteye gidememektedir. Parlamentonun işlevsizliği ve ordunun tek belirleyici olma durumu bile, ordunun periyodik olarak 10 yılda bir darbe yapıp, yönetimi direkt olarak ele geçirme arzusunu gemleyememiştir. Sık sık iç düşmanlar, bölücüler edebiyatı ile tank sesleri eşliğinde Çankaya'ya kurulan Generaller, son olarak, 12 Eylül darbesini gerçekleştirdiler. Uzun bir süre sivil bir vitrin ve kompozisyon oluşturulmasına rağmen, 11 yıl gibi uzun sayılabilecek zaman diliminde etkinlikleri azalacağına her

geçen gün daha kuvvetli bir şekilde artmaktadır. Konjonktür ve güç itibarı ile geleneksel fetih ve yayılmacılık anlayışından ödün vermek zorunda kalan ordu, halihazırdaki işleyişini ve meşruluğunu ülkemize karşı yürüttüğü politikalar ile perçinlemek arzusundadır.

Ordu ile halkımız ve ülkemizin münasebeti ayrı bir inceleme konusu yapılabilecek denli kapsam ve muhtevaya sahiptir. Osmanlılar döneminde kısmi de olsa kendi içişleyişine sahip aşiretler vasıtası ile yaşamını idame eden halkımız, kendisine kurtuluş olarak sunulan bir süreç sonrasında 4 parçaya bölünmüş ülke ve yine direkt olarak yaşamına dayatılmış süngülerle karşılaştı. İşte ordu, çizmeleri ile bu dönemde ülkemizi baştan başa arşınlamaya başladı. Halkımızın ordu ile tanışıklığı tenkil hareketleri esnasında Palu'da, nersim'de gerçekleşmiştir. Tüm vahşeti ile kellelerden tepe oluşturup üzerine kurulan ordu, günümüzde "havuç, sopa politikası" olarak adlandırılan "şefkat ve kudret politikası"nı bu dönemde yetkince işletmiştir. Ordu ülkemizde yalnızca fiziki imha ile yetinmemiş, mülki idarecilikten öğretmenliğe kadar, komple sayılabilecek bir göreve soyunmuş ve TC'yi tüm kurumları ile kendi şahsında temsil etmiştir. Kendi deyimleri ile aydınlığı ve medeniyeti, gerçekte ise imha ve esareti halkımıza dayatmışlardır. Tenkil hareketleri sonrasında, ülkemizin en ücra bölgesine bile karakolu ve karargahı ile otakkuran ordu, asıl başarısını estirdiği terör ile halkımızın kalbinde kurduğu korku duvarları ve karakolları ile sağlayacaktır.

Yazımızın başında, tabu haline getirilen bu kurumun işleyişine ve Türk halkı nezdindeki konumuna kabaca değinmeye çalıştık. Bugün için ise aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Ordu, tanrılar katından indirilmiş, ete, kana, kemiğe büründürülmüş ve olabildiğince nesnel değerlendirmelere muhatap kalmaktadır. Sokaktaki sade vatandaştan, ülke siyasetinin en tepesindeki zata kadar hemen herkesin gündeminde ordu var. Halk orduyu tartışmakta, ordu ise pek parlak görmediği geleceğini, tabular alaşağı edilmiştir. Peki, bu devrimsel dönüşümü sağlayan dinamikler nelerdir? Bu soruya verilecek tek yanıt, ülkemizde gelişen ulusal mücadeledir.. Yoksa 70 yıllık resmi ideolojinin temel dayanağı ve yürütme organı olan ordunun bakış açısından ve niyetinden birşeyler yitirdiğini düşünmek safdillilik olur. Rejimin zor aygıtı, halkımız karşısında sadece ulusal inkarcı ve katliamcı yüzünü gösterirken, farklı üslup ve siyasi çözümlere açık kapı bırakmamıştır. Yalnız günümüzde klasik zor politikasının önü tıkanmış, özcesi iflas etmiştir. Değişim ve siyasi çözümleri bu açıdan değerlendirmek yerinde olur. Dilerseniz klasik politikanın iflasını sağlayan sonun başlangıcına kısaca bir göz atalım.

1984 yılının 15 Ağustos'unda PKK gerillaları, Eruh ve Şemdinli'deki askeri hedeflere baskın düzenlediler. Anarşi ve terör söylemini güçlendirmek için malzeme bulduğunu zanneden rejimin, baskını gerçek boyutları ile kavraması uzun süreyi almıştır. Olayın akabinde bütün mülki ve idare erkan Eruh ve Şemdinli'ye giderek klasik "üçbeş çapulcu" ve "kökü dışarda hain mihraklar" söylemi ile olayı geçiştirmeye çalışırken, zamanın Genel Kurmay Başkanı Necdet Ürüğ ise daha ileri giderek 24 Ağustos tarihli beyanatında PKK'nın kökünü 9 gün gibi kısa bir süre içerisinde kazıdıklarını ilan ediyordu. Ancak, bir atımlık barutu olduğu ve onu da kullandığı varsayılan gerilla, daha güçlü darbelerle TC'nin üzerine gelmeye devam ediyordu. Kürt sorununu hallettiğini ve 12 Eylül'le bunu perçinlediğini farzeden darbeciler, olayın boyutlarını kavramakta gecikmediler ve bilinen zor politikasını katbekat tırmandırarak topyekün Kürt halkına yöneldiler. "Güneş Operasyonu" çerçevesinde yüzlerce köy basılarak, halk köy meydanlarında hakaretler eşliğinde işkenceden geçirilmiş, evler yakılıp, yıkılmış yüzlerce insan tutuklanmıştır. Ancak bu insanlık dışı yöntemler halkı sindirmekten çok cesaretlendirip Gerillaya yaklaştırmıştır. Her vesile ile halkımıza dayatılan zor, devrimci zoru doğurmuş ve ölümcül darbeler almaya başlamıştır.

Sorunun cidiyetini ve uzun erimli olduğunu farkeden eğemenler, daha uzun erimli ve sosyal ve siyasal politikalarla donanmış yeni bir paket açtılar. Takrir - i Sükun ve Genel müfettişlik uygulamasının bu güne adaptasyonu olan ve TC tarihinde eşi görülmemiş yetkilerle donatılan Olağanüstü Hal Bölge Valiliği işte bu koşullarda oluştu. Koordinasyonu ve organizasyonu sağlamak için büyük ümitlerle oluşturulan Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin ilk icraatı "bacasız fabrika" olarak nitelendirilen milis çetelerin bacalarını tüttürmek oldu. Güdümlü ve boyalı basında denetim altına alındı. Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin bu geniş yetkilerine rağmen cephenin şiddet ve zor boyutu Asayiş Bölge Komutanlığı olarak konumlandırılan kuruluşa devredildi. Asayiş Bölge Komutanlığı, bilinen tüm klasik politikaları görülmemiş boyutta tırmandırmasına rağmen, sonuca gidemediği gibi, gelişmelerin önünü de alamadı. Bu gelişmeler, bugüne kadar ordu geleneği içerisinde görülmeyen uygulamaları beraberinde getirdi. Bu uygulamanın ilk kurbanı 45 gün gibi kısa bir süre görev yapan Asayiş Bölge Komutanı Korgeneral İsmail Selen'in görevden alınması oldu. Başarısızlık örtbas edilmek için tanrılara ilk kurban veriliyordu. Fakat olay birkaç generalin bireysel hatalarından dolayı suçlanıp emekliye ayrılması gibi gerekçelerle de örtbas edilmeyince yeni bir gerekçe bulmakta zorlanılmadı. Yeni gerekçe, jandarma ile Kara Kuvvetleri arasında yetki karmaşası olduğu ve bu yetkisizliğin insiyatifsizliğe neden olduğu yönündeydi. Bu yakınmalar her iki komutanlığada sonsuz denebilecek yetkiler verilmesi ile çözülmeye çalışıldı. Fakat, sonuç alınamadı. Özel Harp Dairesi ve Özel Savaş Yöntemleri her türlü açılımı ile yetersiz kalmış, halkımızın iradesi ve gücü karşısında işlevsiz kılınmıştır. Ancak,bu başarısızlıklar, niyetin değiştiği gibi bir yanılgıyı getirmemelidir. İzole bir ortamda orduya subay ve Astsubay adayları hazırlayan okullar, resmi ideolojiyi kusursuz bir şekilde genç dimağlara işlemektedir. Kürt sorunu, sivil odaklardan gizlenen yönleri ile bu adaylara açıklanmakta ve özellikle Kürt isyanları ve sonrasında gerçekleştirilen jenositlerin sonuçları son derece detaylı bir şekilde incelenmektedir. Hala

subayların çoğunluğu klasik çözümde ısrar etmektedirler. Bu eğilim, Hakkari Jandarma Alay Komutanı Altay Tokat'ın "Bana izin verilsin burada ot bile yeşertmem" ifadesinde kendini bulmaktadır. Yine eski Asayiş Bölge Komutanı İsmail Selen'in "Dersim isyanının şiddetle bastırılması, yöre halkını topyekün devlet yanlısı yapmıştır" sözünü vurgulu bir şekilde kullanması, kaliam ve zor geleneğinin ne kadar canlı ve ordu için sürekli bir alternatif olduğunu göstermesi açısından son derece önemlidir. Günümüzde ordu cephesinde çözümler günden güne azalmakta, Gerilla cephesinde ise tam tersine gelişme gözlenmektedir. İnsiyatifini geniş halk kitleleri ve ülkenin en ücra köşesine kadar yaymakta olan Gerilla, 500 - 600 kişilik gruplar ile şehir merkezlerine konumlandırılmış büyük askeri birlikleri tehdit eder duruma gelmiştir.

Kürt halkı bütün olumsuzluk ve engellemelere karşın, halk olma yolunda kararlı adımlarla yürümektedir. Yürüdükçe de yücelmektedir. Aynı zamanda bu tarihi yürüyüşün küçülttüğü kurumlarda var. Ordu toplumdaki muzaffer ve herşeye muktedir görüntüsünü yitirip, yıpranmaya başlamıştır. Artık toplumun hemen her kesiminden yakınma sesleri yükselmektedir. Çözümsüzlük gün geçtikçe daha da belirginleşiyor. 18 aylık askerlik görevini yerine getirmek için ülkemize gönderilen 20 yaşındaki gençler, taraf olmadıkları bir savaşa sürüklenmektedirler. Wietnam sendromu, intihar ve firarlar üst boyuta fırlamıştır. Haksız bir savaşta zorunlu olarak taraf yapılan bu gençler, yaşamları boyunca olumsuzluğunu yaşayacakları bir sürece mahkum edilmektedir. Bugüne kadar moral değerlerle ayakta tutulmaya çalışılan asker ocağında, bütün moral değerler yıkılmış, tek başına dünyaya bedel olan Mehmetçiğin dağlarda yaşadığı dram tün gerçekliğiyle Türk toplumuna yansımıştır. Artık, aileler çocuklarını askere göndermekten kaçınmakta, çocuklarını kaybetmenin acısını yaşamak istememektedirler. Kamuoyunda bu yönde bir yönelim ve baskının oluştuğu açıkça gözlenebilmektedir. Fakat, en önemlisi orduya ve rejime karşı bir güvensizlik havası yayılmakta, dolayısıyla özellikle ordu günbegün itibar kaybına uğramaktadır. Mevcut politikaların iflas ettiğinin Cumhurbaşkanı Turgut Özal tarafından itiraf edilmesi ve hemen her kesimin siyasal çözümler üzerinde kafa yorması ve bunu kamuoyunda yüksek sesle tartışması gelinen noktayı göstermesi bakımından son derece anlamlıdır. Rejim, sosyal reformlar ve açılımlar ile sorunu çözme çabasındadır. Bu arayış ve yönelimlerin Milli Güvenlik Kurulu ve ordunun dışında gelişmesi sözkonusu değildir. Ordu, kamuoyunda kendisini ikinci plana çekmesine rağmen siyasi çözümleri ve açılımları hükümete bizzat kendisi dayatmaktadır. Aksi takdirde Türkiye siyasal düzleminde bir yaprağın kımıldaması bile söz konusu olamaz. Başlangıçta Kürt kimliği ve ilintisi bulunan hemen herşeye şiddetle yönelen ordu, günümüzde Kürt halkını uniter bir yapı içerisinde kalma koşulu ile her türlü kültürel ve siyasal etkinliği ile tanıyacak derecede, geri adım atmak zorunda kalmıştır. Ordu, Kürt politikasındaki siyasal çözümlerin önünü açarken şiddeti sürdürme konusunda önüne ulusal öncüyü koymuştur. Bugün bütün plan ve senaryolar bu yapıyı tasfiyeye yöneliktir. Ancak ordu, mücadelenin almış ve alabileceği mesafeyi değerlendirip, öngörülerde bulunabilmekte şuan yoksundur. "Hangi siyasal çözüme yönelirsem, bu yapıyı tasfiye edebilirim" sorusu ile meşgul ordunun siyasal çözümler konusundaki kararsızlığı işte bu noktada düğümleniyor. Fakat, aranılan çözüm ve açılımlar, mücadelenin yolunu kesmek için düşünüldüğü için gecikilmektedir. Ordunun bu gelişmeleri öngörebildiği takdirde, çok radikal siyasi çözümlere yönelebileceği kuvvetli bir olasılıktır. Ordu geleneği başarısızlığı açıkça itiraf etmeye engel olur. Bu nedenden ötürü yenilgi tüm boyutlarıyla yaşanmasına rağmen, yapay gerekçe ve suçlular yaratılarak olayın altından kalkmaya çalışmaktadırlar. Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'in açıklamalarını da bu kategori içerisine sokabiliriz. Doğan Güreş, herşeye hakim oldukları yönünde bir tablo çizdikten sonra, çözüme yönelik 1000 formülden henüz 999'unun mevcut olduğunu iddia etmekte ve yetki sorunundan bahsetmektedir. Yetki yetersizliğinden uzun süre yakınılmasına rağmen ordu, ülkemizde hiçbir kural ve kanun tanımadan hareket etmektedir. Özellikle, anti - terör yasası orduya bütün yaptırım ve bunun doğurduğu sonuçlardan bağışıklık kazanmasını sağlamıştır. 12 Eylül darbesi ile gerçekleştirilen anayasa, 3 ay gibi çok kısa süreler içerisinde bizzat yasayı yapanlar tarafından çiğnenmiş, kanun hükmündeki kararnamelerle akla gelebilecek hemen her fırsat ve imkan orduya sunulmuştur. Ülkemize yapılan silah yığınağı ve yerleştirilen asker sayısı olağanüstü soyutlara varmıştır. Sözde halka açıldığı söylenen yüzlerce yol gibi altyapı çalışmaları, ordunun hareket kabiliyetini arttırmak için kullanılmış, hemen hemen bütün köylere karakollar kurularak işkence merkezleri oluşturulmuştur. Bütün dünyada yumuşama süreci olarak adlandırılan bu dönemde, karşılıklı olarak silah indirimine gidilir ve bütçe içerisinde orduyu giden pay kısılırken ordu ve Yalçın Doğan gibi "vatanperverler" her yıl katbekat arttırılan ödeneğin yetersizliğinden yakınıp yeni bütçe ayarlaması ve payı istemektedirler.

Yine ordu, hiçbir insani ve ahlaki kaygıyı taşımadan sivil yerleşim bölgelerine saldırmakta, yenilgi belirginleştikçe daha da saldırganlaşmaktadır. Bugüne kadar varlık nedenini dış tehditler gibi yapay gerekçelerle donatan ordu, özellikle komşu ülkelere karşı yaydığı düşmanlık ve kin tohumları ile halk düşmanlığını körüklemiş ve suni kriz politikası ile halkı istim üzerinde tutmuştur. Ülkemizde gelişen mücadelenin üzerine tüm donanımı ve güçü ile yüklenince sırası ile Yunanistan, Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Suriye ve İran gibi geleneksel düşmanlarına yaklaşmış, tarihi fetihçi düşünce bir süre için de olsa rafa kaldırılmıştır. Son yıllarda Türk dış politikasının Kıbrıs konusunda esneyip, tavizlere yönelmesi uluslararası ve Rum kamuoyunda etkilenmekten daha çok ülkemize güçlü vuruşlar yapabilmek içindir.

Ülkemizdeki ulusal mücadelenin, başlangıcından itibaren ülkemiz ve mücadelesi orduya devredil-

miştir. Ve ordunun ülkemizdeki uygulamalarını Türkiye parçasına yansıtmamak için azami çaba gösterilmiştir. Tüm Misak-ı Milli naralarına rağmen fiiliyatta ülkemiz ve Türkiye farklı uygulamara maruz kalmıştır. Ülkemizde özel savaş tüm boyutları ile sergilenirken, Türkiye parçası demokrasi vitrini ve polis denetimine bırakılmıştır. Kısacası ülkemiz orduya, Türkiye parçası ve metropolleri ise polise devredilmiştir. Bugün Babıalinin yağdanlık kalemlerinden çoğu bu ayrımın farkında olmamış olacak ki, halkımızı sıkıyönetim ve ordu gibi fiili durumun yanında reform sayılabilecek uygulamalarla tehdit edip, yıldırmaya çalışmaktadırlar. Bu kalemşörlerin saflık ve avallığına rağmen ordu, çözümlerin tükendiğini bilmenin telaşıyla, imalı jenosit tehditlerini alttan alta savurmaktadır. Fakat, cephenin diğer tarafında ise durum daha farklıdır. Halkımız tarihin hiçbir döneminde yakalayamadığı bir ivmeyi kazandığının bilincindedir. Mücadele halklaşmıştır. Bu noktadan sonra öncü ve halkı birbirinden ayıklamak ve buna karşı mücadele yürütmek oldukça zorlaşmıştır. Halk, artık kendisine yöneltilecek jenositlere aynı şiddetle cevap verip uygulamayı tersine çevirebilecek konuma sahiptir. Bu realite sanıldığının aksine rejim tarafından çok iyi bilinmektedir. Bu bağlamda ordunun bu yöntemleri kullanmayışı da açıklık kazanır. Değerli hocamız İsmail Beşikçi'nin "Kürtler eski Kürt değiller" saptaması ordunun yeni bir Dersim yaratma imkanı bulamayacağını uygun bir üslupla ifade etmektedir.

Bugünlerde boyalı basın ve çeşitli odaklar tarafından çözüm olarak lanse edilen "profesyonel ordu", ordunun geleceği tartışmasının ortasına oturmuştur. Sık sık övünç kaynağı haline dönüştürülerek gurur vesilesi yapılan 1 milyonluk ordu 100000-200000 arasında bir sayıya sahip maaşlı profesyonel orduya dönüştürülmek istenmektedir. Profesyonel askerlik halkımızın yabancı olduğu bir kavram değildir. Henüz TC'nin kuruluş aşamasında Kürt halkına yönelik tenkil hareketi geliştiren birliklerde "uzman çavuş" rütbesi ile profesyonel askerlik anlayışının ilk nüveleri belirmeye başlamıştır. Uzun bir süre için yürürlükten kaldırılan "uzman çavuşluk" ülkemizdeki mücadelenin yükselmesi ile birlikte sessiz, sedasız şekilde yürürlüğe konulmuştur. Öte yandan bu uygulamaya esin kaynağı olan şeylerden biri de Özel Tim uygulaması olmuştur. Profesyonel orduya esin kaynağı olan Özel Timin halk üzerinde terör estirerek oluşturduğu psikolojik baskıdan son derece memnun kalınmış olunacak ki, aynı tarzda örgütlenmiş ve konumlandırılmış bir yapı çözüm olarak düşünülmektedir. Farklı biçimlerde dile getirilse de profesyonel ordunun tamamen Kürt sorunu ve halkına yönelik kullanılacağı ortak kanıdır. Ancak, Özel Tim uygulamalarının sanıldığının aksine halk cephemizde olumlu bir saflaşma yarattığı gözden kaçırılmaktadır. Öte yandan Kürt gencini içinden ve özünden boşaltan askerlik ocağının küçülme ile birlikte bu işlevini yitirmesi sözkonusudur. Yine, en iyi ihtimalle klasik ordudan profesyonel orduya geçiş 4 - 5 sene gibi uzun bir zaman zarfında gerçekleştirilebilir. 1 ay gibi kısa bir süre içerisinde bile çok büyük gelişmeler ve atılımlar gösteren halk cephesinin ve mücadelesinin hızı topraklarımızın böyle bir orduyu görmeyeceği yönünde olumlu sinyaller vermektedir. Öte yandan, yeni ordunun eğitim, uzmanlaşma ve ekonomik olarak halihazırda birçok sorunu görülmektedir. Büyük çözüm olarak sunulan profesyonel ordu, egemenler cephesinde pembe tablolar çizse de gelişen mücadele bu orduyu alaşağı edebilecek yetenekte görünmektedir.

Gerillanın Çayırlı ve Çınarlı karakol baskınlarından sonra toplanan Milli Güvenlik Kurulu ise yeni kararlar almıştır. Bu kararların en önemlisi sınır karakollarından bir çoğunun kapatılması yönünde ki karardı. Ordu, ülkemiz toprağının artık kendisini barındırmayacağını ve açık hedef haline geldiğini, kanlı bir süreç sonrasında geçte olsa anlamıştır. Günümüzde üzerinde durulan en önemli planlardan biri ise ağır ve yetkin silahlarla donatılmış ve hareket kabiliyeti geniş "Seyyar Vurucu Güç" oluşturma düşüncesi doğrultusundadır. Yine bölgedeki er ve erbaşın tamamen komandolar tarafından devralınması düşünülmektedir.

Bütün bu plan, senaryo ve tartışmalara rağmen, burjuva siyasal partiler bu tartışmanın dışında kalmakta ve ordunun kendisine dayattığı siyasal çözümleri, kamuoyu önünde yüksek sesle tartışmakla yetinmektedir. Namzet Başbakan Süleyman Demirel ise bölgenin her karışına ordu vasıtası ile devletin götürüleceğini ve sorunun şiddetle çözüleceğini kendi de inanmadığı beyanatlarla kamuoyuna sunmaktadır. Şapkasını sık sık kaptırdığı ordunun politikalarını daha bir hassasiyet ve coşkunlukla dikte eden Demirel, Genelkurmay Başkanının Devlet protokolündeki yeri ve MİT"in sivilleştirilmesi gibi spekülasyonlarla sivil toplumcu geçinmeye çalışmaktadır.

1984 yılının 15 Ağustos'unda Gerillanın Eruh ve Şemdinli baskınlarından 9 gün sonra, "köklerini kazıdık" iddiaları ile olguyu görmezlikten gelen ordu bugün gerçektende kökü kazınan bir şeyler olduğunu bilince çıkarmış ve sağlam savunma stratejileri oluşturmaya başlamıştır. Gerillayı söküp atamayacağını kavrayan ordu, elinde tuttuğu ve nispeten etkili olduğu alanları savunma anlayışı içerisine girmiştir. Özellikle Süleyman Demirel'in ilk açıklamaları ile ortaya çıkan cephe gerisini tüm kuvvetleriyle savunma anlayışı belirginleşmiştir. Cephe gerisi olarak adlandırılan ve Gerilla için büyük öneme sahip İstanbul gibi büyük metropollerde polis sayısının 100000'e çıkarılması, Gerilla ve çalışma yöntemi hakkında geniş gözlem ve birikime sahip Hayri Kozakçıoğlu'nun kaybedilen bölgeden alınarak, birikiminden yararlanmak üzere İstanbul Valiliği'ne getirilişi, bu bağlamda değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak, ordu mücadelenin başlangıcından günümüze kadar her türlü yol ve yöntemi denemiş fakat kesin bir yenilgiye uğramaktan kurtulamamıştır. Mücadelenin dayatması sonucunda orduya siyasal çözümlere ağırlık verip gerillayı direkt tasfiyeye yönelik yol dışında herhangi bir çözüm bırakmamıştır. Bundan dolayı önümüzdeki süreç ordu açısından bugün için çok radikal olarak değerlendirilen siyasal çözümlerin açıldığı ve aynı oranda şiddetin konuşturulduğu bir dönem olacaktır.

Legalizm Hastalığı Üzerine Bir Kaç Söz

Legal çalışma alanları devrimin değerlendirmesi gereken taktik alanlardır. Bu alanları esas mücadele sahalarına hizmet edecek şekilde kullanmaya çalışmak kuşkusuz küçümsenemez bir olaydır. Ancak, bu noktada bazı hususların altını belirgin şekilde çizmek gerekir. Bunlardan birincisi, legal çalışma alanlarını hemen hemen herşey olarak gören; bu alanları esas alanların önüne alan hatta ondan daha önemli gören; legal alan çalışmalarını stratejik düzeye çıkarıp legal çalışma adı altında legalizm batağına batan anlayışa sahip olmaktır. İkinci önemli husus da, legal çalışma alanlarını bir bütün olarak reddeden ya da küçümseyen bir yaklaşımın sahipliğini yapmaktır. Belli ki her iki yaklaşım tarzı da yanlıştır. Doğru olan; imkan ve koşulları varsa legal çalışma olanaklarını devrimin lehine en iyi şekilde değerlendirmek; bu alanları mücadelenin temel stratejik alanları olarak değil, taktik ve yan mücadele alanları olarak görmek; legalizme saplanmadan, bu alanları "mücadeleyi her cepheden geliştirme" esprisi içinde küçümsemeden ya da reddetmeden değerlendirmeye çalışmak şeklinde olmak durumundadır. Başka bir ifadeyle legal alanlar devrimci mücadelenin hizmetinde ve emrinde olmak durumundadır. Özgürlük, eşitlik ve demokrasi mücadelesinin zafere ulaşması ancak ve ancak devrimci savaşla mümkündür. Bunun bugün hangi çizgi temelinde, nasıl geliştirildiği biliniyor. Legal alanlar da bu mücadeleye kan veren kılcal damarlar olarak görülmelidir, şah damarı olarak değil!

Kuşkusuz, legal çalışma imkanları varsa, bunları temel mücadele alanlarına hizmet edecek şekilde kullanmak doğrudur, gereklidir. Hatta, bunun koşulları yoksa bu uğurda mücadeleler de geliştirerek çalışma sahalarını genişletmeye çalışmak gerekir. Bunlar yanlış değil. Yanlış olan legalizme saplanma ve legal çalışma alanlarını mücadelenin temel araç ve amaçları haline getirmedir. Bu ise reformizmdir. Reformizm, legal çalışmaları mücadelenin yan araçları olarak görmez. Tersine, onun için legalizm herşeydir, temel amaçtır. Buna ulaşmak için can atan reformizm, bu uğurda çabalarını yoğunluştırmayı mücadelenin merkezine koyar. Legalizmin bağımsızlık, özgürlük ve demokrasi gibi stratejik hedeflere ulaşmada temel tercih konusu yapılamıyacağı açık olduğundan, bunu esas alanların düzen sınırları içerisinde kaybolup gittikleri görülür. Bu durum kaçınılmazdır. Zira legal alanda çalışmak, düzen sınırları ve onun belirlediği koşullar içinde çalışmak demektir. Bu ise, kaçınılmaz olarak düzenin bir uzantısı olmayı getirir. Düşüncede ve niyette istenildiği kadar devrimci duygu taşınsın, pratik olarak varılacak yer tamamen budur. Ama, bu, legal çalışmaların olmayacağı ya da reddedilmesi gereken bir olgu olduğu anlamına gelmez. Legal çalışmaları amaç haline getirmek başkadır, legal alanları temel mücadele alanlarını besliyen bir yan imkan olarak değerlendirmeye çalışmak başka bir şeydir. Birincisi düzen sınırları içinde hapsolup onun kaçınılmaz bir uzantısı haline gelmeyi doğururken; ikincisi ise, devrime, ve devrimci savaşa hizmet eden doğru ve verimli bir çalışmayı ortaya çıkarır. Bunun ayrımında olmak son derece önemlidir.

Bir de şu önemli konuya parmak basalım. Günümüz koşullarında legalizmle reformizm birbirine eşit kavramlardır. Pratik olarak bu böyledir ve biri diğerini doğurur. Ancak, her legal çalışma reformizm değildir. Haliyle her legal çalışma reformizmi doğurmaz. Bu bir çelişki midir? Hayır. Legalizmi **amaç** edinenler kaçınılmaz olarak reformizme saplanırlar. Veya reformizm, bazı öznel koşullar nedeniyle başlangıçta öyle olmasa da sonuç itibariyle legalizmi amaç edinir ve legalizmin batağına kaymayı doğurur. Bu durum diyalektik bir gelişmedir. Ancak, legalizmi amaç haline getirmeden, legal çalışmaları devrimci savaşın, yan, taktik araçları olarak görüp faaliyetlerini bu perspektife göre şekillendirenler için iş değişir. Burada reormizme ya da legalizme saplanma değil, legal çalışmaları devrimin hizmetine koşturma olayı vardır. Dolayısıyla bu tür çalışmalar nitelik olarak devrimci bir öze ve biçime sahiptir. Burada, devrimin çıkarları için legal olanaklardan devrimci tarzda yararlanma vardır. Bu nokta da bir kayıt düşmek gerekecek. O da şudur: Legal çalışmaları devrimcileştirmek!

Legal çalışmaları devrimcileştirmek demek ne anlama geliyor?

Bunun tek bir anlamı var. O da, bu tür çalışmaların devrimci anlayışa uygun bir tarzda şekillendirilmesidir. Legal çalışmalarda egemen olması gereken ruh, tamamen esas mücadele alanlarınının taşıdığı devrimci bir ruh, devrime hizmet etme bilinci, devrimci militan kişilik ve bunlara uygunluk gösteren devrimci davranıştır. Bu özellikleri taşımayan legal çalışmalar kesinlikle istenileni vermiyecektir. Legal çalışmaları, devrime hizmet eden bir çalışma olarak görmeyen, daha açık ifadeyle legal çalışma adı altında legalizme saplanan bir pratiğin kesinlikle reformizm demek olduğu, bu tür alanlara yansıyan böyle bir yapının lafta ne söylenirse söylensin devrimci hiçbir değer yaratamıyacağı, tersine çizgide ve anlayışta tam bir sapmanın sözkonusu olacağı kesindir. Bu bakımdan legal çalışma alanlarının devrimcileştirilmesi, bu alanları devrim lehine en sağlıklı biçimde değerlendirmek bakımından önem taşımaktadır.

Bir konuya daha işaret etmek sanırız yararlı olacaktır. Legal çalışmalar, istenilene ulaşabilmek için kendisine has bir çalışma tarzına ve yine kendisine özgü bir ilişki biçimine sahip olmak zorundadır. Düzen sınırları içerisinde varolan yasal imkanlardan yararlanılarak yürütülen devrimci amaçlı legal çalışmalar, şu veya bu alanın olur olmaz müdahale ettiği bir ortamda gelişip yürütülemez. "Doğal sorumluluk" adı altında ya da daha değişik gerekçeler ileri sürerek yapılacak müdahaleler, onca değer akıtılarak yürütülen bu çalışmalara kesinlikle zarar verir, kısa ömürlü olmasına neden olur ve riskleri oldukça arttırır. Legal çalışmaların kendisine has kurumlaşması, kendine özgü

bir çalışma tarzı ve ilişki biçimi vardır. Bu alanlardaki çalışmalar profesyonelleşmeyi gerekli kılıyor. Sistemin rahat denetleme imkanı altında ve değişik baskı türleriyle karşılaşan legal çalışmalar görevlerini yerine getirmede, faaliyetlerini geliştirmede, yaşanan iç sorunlarını çözmede tamamen kendi örgütlü kurumlaşmasına dayanmak durumundadır. Kuşkusuz legal çalışmalarla temel çalışmalar arasında bir bütünsellik, karşılıklı olarak birbirine hizmet sözkonusu olacaktır. Sorun bu değil. Sorun; rastgele, düşünmeden, şu veya bu gerekçenin arkasına yersiz bir biçimde sığınarak, daha açık bir ifadeyle ilişkileri birbirine karıştırarak hareket edip her işe karışma olayıdır. Açık ki, nedeni ne olursa olsun tüm bu yaklaşımlar yanlıştır. Legal çalışma alanlarını örgütlü kurumlar olarak görmek gerekiyor. Herkesin olaya böyle yaklaşıp buna uygun davranışlar geliştirmesi şarttır. "Şu sorunlar, eksiklikler yaşanıyor" denip kendisinde fiil müdahale haklı görenler ciddi bir tutum hatası içindedir ve yaşanan eksiklik ya da sorunlar bu kurumların çözmesi gereken şeylerdir. Ve adı üzerinde bu kurumlar, örgütlü kurumlardır. Kısacası devrimci legal çalışmalar olur olmaz müdahalelerin yapılacağı alanlar olarak görülemezler.

Bu genel açıklamalar ışığında biraz daha özgüle inerek bu konuda ortaya çıkan bazı eksik, yanlış yaklaşımlara değinmeye çalışalım.

Bazı tipler var. Bu tipler Militan görünüm altında legalizmi göklere çıkaran, legal çalışmaların rolünü abartan ve legalizm hastalığını geliştiren bir pratiğin sahipliğini yapıyorlar. Yine, bazıları legal çalışma alanlarını ekmek kapısı olarak görüp buraları bir yandan geçimini sürdürdüğü yerler diğer yandan da "devrimci" görevlerini yerine getirdiği sahalar olarak görüyor. Rahat devrimciliğin geliştirildiği yerler olarak bakılan legal çalışmalar bu açıdan kimilerine çok cazip gelmekte ve hatta bu konuda dayatıcı tutumlar içerisine giren tipler ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, legal çalışmalar içinde bulunan kimi unsurlar da popülizm hastalığına düşerek, bu alanları nam yapmanın bir aracı, dolayısıyla ucuz kahramanlığın en iyi sahaları olarak görüp bu konuda yanlış bir pratiğe yönelmektedirler. Öyle ki, küçük bir başarılı çabanın ardından sarhoşluğa kapılıp kendisini öve öve bitiremiyen insanlarımız ortaya çıkmıştır. Ve en önemlisi legal çalışma alanlarında, anlayışımıza uygun bir ilişki yerine, gevşek, laçkalı, disiplinsiz, kitleyi dönüştürmekten çok kendisini kitleye göre dönüştüren ve bu nedenle de hiçte arzu edilen ilişki düzeyine varmayan anlayış, tutum ve davranışlar sözkonusudur. Açık ki, bu ilişki tarzı da insanları olumsuzluğa iten bir dizi problemler yaratıyor. Legalizme küçük burjuvaca özenme ve adapte olma bunun en belirgin örneğidir. Bu tiplerde hızla "aydınlaşma" eğilimi ve davranışı gelişiyor. Devrimci militan ruhla donanmış bir pratik tutum yerine tipik bir Türk aydın özelliği ya da Türk aydınının ikinci elden yansımaları olan kürt aydın kimliğine kayış gözlenmektedir. Hatipçe davranışlar, danışman statüsüne düşmeler ve yer yerde nutuk atmalar böylelerinin pratiğine egemen olmaktadır. Haliyle ortaya çıkan şey halkçılık adına halkın ilişki düzeyi içinde gününü gün etme; halka önderlik adı altında küçük ağacıklar durumuna düşme oluyor. Bu durumda olanların yaşam tarzına, ilişki biçiminde, davranışlarına bakıldığında ortaya gerçektende devrimci ölçülükle bağdaşmayan ilginç şeyler çıkıyor. Kendisini legal çalışmaların şu veya bu yerine kelepçeleyip yerini kalıcılaştırdığını sanan kimi tiplerimiz, böyle bir yaşamın cazibesi içinde fır dönüp dururken, öte yandan da başkalarını da bu yaşama çekmenin çabasını geliştirmekte insanları bilerek ya da bilmeyerek buna özendirmekte, "boş ver heval, ne yapacaksın şuraya buraya gitmeyi, gel buralarda çalış işte" sözlerini sarfedebilecek kadar çığırından çıkmış bir anlayışın en fütursuz temsilciliğini yapmakta; kimileri de sonradan görme kasabalı tipler gibi, yapısal olarak en çok eleştiri konusu yaptığımız ve değiştirmeye çalıştığımız ilişki ve yaşam tarzına hızla kayarak bireyselliğini öne çıkarmakta ve isim yapma peşinde koşturarak "namına" "nam" katmanın ilginç ama bir o akar da bayat ve basit davranışların içine düşmektedirler. Bunun bir diğer adıda rahat ortamların ucuz kahramanlığına soyunmadır. Bu mantığın arkasında kuşkusuz kariyerizm hastalığından, siyasi olgunluğumuza ters düşen burjuva, küçük burjuva zaaflara kadar her türlü olumsuzluğu görmek mümkündür. Çok iş yapıyormuş gibi görünen, ama aslında yukarıda sözünü ettiğimiz anlayış, ilişki ve davranış tarzlarıyla pek de fazla birşey üretmiyen, tersine bu zeminlerde devrimci yurtsever gelişme yaratmada emeklemelere ve zaaflara yolaçan bu tiplerimiz bu açıdan kendilerini ciddi bir biçimde gözden geçirmek zorundadırlar. Legal çalışma alanlarının kişilik biçimi farklı, temel mücadele alanlarının kişilik biçimi farklı olamaz. Devrimci kişilik ve ilişki biçimleri her iki alanda da birdir, değişmez! Oysa düşüncede bu kabul edilse de hatta bu durum sağda solda en seçme cümlelerle ifade edilse bile, pratikte yaşanan durum farklıdır. Kimi insanımızın pratiğine bakıldığında da her önüne gelenle sarmaş dolaş olmak, şamata yapmak, ahbap-çavuş ilişkilerine girmek, kadın-erkek ilişkilerinde nezaket, kibarlık, saygı, sevgi adı altında el kol hareketlerinden tutalım "canım ciğerim" ilişkilerine kadar gevşek ve gayri ciddi tutumlar içine girmek almış başını gidiyor. Üstelik bu ilişkinin adına da "Modern ilişki" denmektedir. Güya bu insanlarımız bu ilişki biçimleriyle "çağdaş devrimci bir tip" çiziyor! Bu anlayış ve tutumlardan biraz uzak kalıp ölçülü, ciddi ve resmi bir ilişki geliştirmeye çalışanlara da ne gariptir ki "bürokrat", "feodal", "ilkel" gibi nitelemeler yapılmaktadır. Öyle ki, bu arkadaşlarımız hakkında sağda solda bu ve benzeri yorum ve değerlendirmelere gidilmekte, onlar adeta mahkum edilmektedir. Bu tür anlayış ve tutumların üzerine gidildiğinde ise hemen içten içe tepkiler gelişmekte, rahatsızlık duyulmakta, cazipliğine kapılınan bu yaşam biçimine müdahaleler istenmemekte, dolayısıyla uyarılar kulak ardı edilmekte ve anlayışın kararlıca uygulanıp sözümona "özgür çalışma" alanları daraltıldığında "ben ne yaptım ki, niye böyle oluyor" gibi yakınmacı tutumlar geliştirilmektedir.

Evet, bütün bu olumsuzluklara bir ad vermek gerekiyor. Bunun adı ise, örneği en çok reformist legal çalışma alanlarında görülen, yoz bir ilişki, disiplinsizlik, laçkalık, devrimci kişilikte deformasyona uğramadır. Bunun diğer adı da pek çok çevrede görülen legalizm hastalığının kendisidir! Kuşkusuz bu hastalığın herkeste varolduğunu söylemiyoruz. Fakat, küçümsenmiyecek oranda bir eğilimin sözkonusu olduğu da bir gerçektir. Bu durum bilerek ya da bilmeyerek pratikte reformizme saplanmayı doğuruyor. Burası çok açıktır.

Resmiyet, ciddiyet, kurallı ve ilkeli yaşam, ölçülü ilişki, büyük bir disiplin ve devrimci militan kişilik özellikleri mücadelenin her alanında

olduğu gibi, bu alanlarda da egemen olması gereken vazgeçilmez davranış tarzı olmak zorundadır. Legal çalışma alanları kişilerin sınırsız özgürlüklere sahip olduğu, ölçüsüzlüğün ve kuralsızlığın diz boyu varlığını sürdürdüğü, herkesin şovmenliğe soyunduğu, çarpık, ilişkilerin mübah görüldüğü alanlar olarak görülüyorsa, hemen belirtelim ki böyleleri büyük bir yanılgı içindedirler. Çizgi dışılıkta ve ölçüsüzlükte sınır tanımayanlar, genel ölçülere uyum sağlamayıp kendi küçük-burjuva yoz anlayışını konuşturanlar, eninde sonunda genel anlayışın gerçeklerine çarpıp yanıldıklarını anlamakta gecikmiyeceklerdir. Kaldı ki, kişiler böyle davranmakla fazla birşey de kazanmazlar. Kişiyi yücelten, onure eden, herşey bir yana bulunduğu alanlarda gerçeklten de bir değer üretmek isteyen insanlar yukarda belirtilen anlayış ve davranışlardan kendisini ırak tutmak durumunda kalırlar. Basitlik, ucuz tutumlar, ya da legal alanları hem "devrimciliğini kurtarmanın" hem de rahat bir yaşamı sürdürmenin sahaları olarak görüp buradan gelen pazarlıkçı, reformist davranışlara girmenin anlamsızlığına düşmeler kimseye bir şey kazandırmadığı gibi özünde insanı çığrından çıkaran, ve zavallılaştıran unsurlar olmaktadır. Bütün bunlara itibar edilmemesi gerektiği açıktır. Modernlik, gayri ciddi ve ölçüsüz ilişki demek değildir. İlkeli, olgun, resmi ve mesafeli ilişkilerin de "ilkellik"le alakası yoktur. Bunlar çok kötü bir biçimde birbirine karıştırılmaktadır. Kişinin çağdaşlığını simgeleyen değerlerin başında herşeyden önce temsil ettiği çizgi gelir. Sosyal ve kültürel birikim de çizgiyle tam bir uyum içindeyse, onu geliştirip zenginleştiriyorsa anlamlıdır. Çizgiyi sosyal davranış ya da kültürel ilişkilere tabi kılamayız. Hele hele bunu bugünkü toplumsal gerçekliğimiz içinde hiç bir şekilde yapmamız sözkonusu olamaz. Kişilik özelliklerimiz ve buradan gelen pratik yaşantımız tamamen bu gerçeklere göre şekillenmek zorundadır. Oysa bizde bu alanda bir terslik yaşanıyor. Sosyal ve kültürel yaşam siyasal hattımızın yönünü belirliyor. Haliyle çizgimizin etkinliğinin zayıflaması ve erozyona uğraması gündeme gelmektedir. Sosyal ve kültürel ilişkiler pek çok yerde çizginin önüne geçmiştir. Üstelik yaşanan şey güçlü bir sosyal, kültürel ilişki de değildir. Bu ilişki biçiminde büyük çarpıklıklar ve olumsuzluklar sözkonusudur. Haliyle, bir dönem iyi siyasal çıkışlar yapılsa bile bunu kalıcılaştırmakta büyük zorluklar çekilmekte, sürekli ve büyüyen bir siyasal ilişki yerine, siyasal ilişkileri zayıflatıp çürüten bir ilişki ortaya çıkmakta, başlangıçta çizgiye ilgi duyan insanlarda hızla sosyal ilişkilerin çarpıklıklarına kaymalar gündeme gelmektedir. Dikkat ediyoruz, çizgiyi temsil etmede en etkili olması gereken unsurlar, bugün kitle içinde fazla itibar edilmeyen, sözü artık fazla ciddiye alınmayan, bir iş yapmak gerektiğinde bunun için adam bulmakta güçlük çeken olumsuz pratik tutumlarla yüzyüze kalmakta ve üstelik bu unsurlar bu durumdan yakınmaktadırlar. Ve bunun tek nedeni varsa o da ilişki tarzının kendisi olmaktadır. Etkili olması gereken insanların artık ciddiye alınmaması ne demektir? Bu insanların sağda solda şaka konusu olması nasıl izah edilebilir? Güçlü bir çizginin temsilciliğini yapmasına rağmen insanlara söz dinletip iş yaptıramamanın anlamı nedir?

Bu soruların yanıtını verelim: Böyle ilişkiye böyle yaklaşım!

Peki ne yapılmalı?

Herşeyden önce legal çalışmaların rolü fazla abartılmamalıdır. Bu alanlar ve buralarda yürütülen çalışmalar taktik boyuttadır. Bu açıdan legal çalışmaları herşeyin merkezine koyup bunu bir yaşam tarzı olarak gören anlayış ve pratik tutumlardan hızla sıyrılmak; devrimci militan ruh ve buna uygun düşen bir çizgiyi nerede ve hangi koşullarda olursa olsun temsil etmeye hazır bir yaklaşımı esas ölçü olarak almak mutlak bir gerekliliktir.

Öte yandan, legal sahalarda yürütülen çalışmaların merkezine ciddi, ölçülü, sistemli ve yaygın bir siyasal çalışma koymalı; faaliyetlerin ve kurulan her ilişkinin siyasallaştırılmalı ve bir yaşam tarzı haline getirilmeli; bunu yaparken şovmenliğe, benmerkezciliğe, kariyerizme, popülizme kesinlikle düşülmemeli; mütevazilik, olgunluk ve anlayışa uygun ölçülü bir davranış temel alınmalı; sosyal, kültürel ilişkiler tamamen siyasal faaliyetlere hizmet eden, onu tamamlayan onun gerisinden gelen ve önüne geçmeyen şekilde ve oldukça istikrarlı temelde geliştirilmek durumunda olmalı; bu konuda yoz ve ölçüsüz ilişkilerden ısrarla kaçınılmalıdır.

Yine, son söylediğimize bağlı olarak, çalışmalarda büyük bir disiplin kurallı ilişki ve resmi bağlarla çerçevelenmiş, kurumsallığı esas alan çalışma tarzını büyük bir duyarlılıkla geliştirmek gerekiyor. Resmi ilişki derken elbette bürokratizme düşülmemelidir. Ancak, bürokratizme düşmeme adına da resmi olması gereken ilişkileri yozlaştırmamak, seviyesiz ve basit konumlara düşmemek de gerekir. Bu noktada dengeli ve seviyeli, sosyalist işleyişe ve davranışa tekabül eden bir ilişkiyi yakalamak önem kazanıyor. Bunun çerçevesinin ne olduğunu aslında herkes bilmektedir. Burada sorun, bilinen anlayışı tutarlı bir biçimde hayata geçirme sorunudur. Bu o kadar zor birşey de değildir. Yeter ki insanlar ilkin kendisinden başlayarak daha sonrada ilişkide bulunduğu çevrelere yayılarak ciddi bir değişim sürecini başlatsın! Bu konuda disiplinli ve ilkeli ilişkiler herşeyi çözmeye yeterdir.

Kısaca, legal çalışma alanlarında düzeltilmesi gereken önemli hususlar vardır. Bunların ne olduğunu ve nasıl aşılabileceğini yukarıda kısa ve öz olarak ortaya koyduk. Sakat ve çarpık anlayışlara prim vermeyen bir ilişkiyi mutlaka egemen kılmak gerekiyor. Yoldaşlığa dayalı devrimci ilişki ve çalışmaları yürütmede herkese önemli sorumluluklar düşmektedir. Özgür yaşam, dileyenin dilediği gibi davrandığı, herkesin kendi anlayışını konuşturduğu bir yaşam değildir. Özgür yaşam demek, örgütlü ve ilkeli yaşam demektir. Bu konuda herkesi bağlıyan genel ölçüler sözkonusudur. Bireylerin kendine göre ölçüleri olamaz. Bu, kişileri genel ölçülerin karşısında ölçüsüzlüğe götürür. Bunun yaratacağı sonuç ise dağınıklık, gevşeklik, verimsizlik, kısaca anlayış dışı zararlı olguların ortaya çıkmasıdır. Böyle bir sonucun doğması istenmiyorsa, giderek düşündürücü noktaya gelmeye başlayan olumsuz ilişki ve davranışlardan hızla arınmalı ve bunun yerine devrimci militan ölçülerimize uygunluk gösteren bir ilişki ve davranışı temel ölçü olarak ele alıp uygulamak gereklidir. Bu konuda kişinin kendisini denetlemesi kadar çevresini de denetlemesi hem bir zorunluluk, hemde doğal bir sorumluluk olmaktadır.

O halde bu genel anlayış temelinde gereken pratik tutumları geliştirmek için çabalarımızı yoğunlaştıralım!

Ülkemizde Küçük Burjuva Reformizmi Ve İlkel Milliyetçilik Canlandırılmaya Çalışılıyor

Veli CAN

Ülkemizdeki gelişmeler hızından hiçbir şey kabetmeksizin devam ediyor. Ulusal kurtuluş sürecinde bugün büyük dönüşümler yaşanıyor. Devrim ile karşı devrim arasındaki hesaplaşma en üst zirvesindedir. Bu hesaplaşma, dengeleri devrim lehine zorlamaktadır. Bugün her zamankinden daha çok devrimin otoritesi ve yönetimi sözkonusudur. Toplumsal dinamikler devrim cephesinde yoğunlaşmıştır. Bu temelde hızla dönüşüm ve yeni mevzileşmeler koparmaktadır. Rejim sosyal güç ve dayanaklarını hızla kaybediyor. Bu onun güç ve otoritesinin kaybına yolaçıyor. Karşı devrim cephesinde yaşanan güç ve otorite kaybı, devrim otoritesinin ve gücünün gelişip pekişmesini hızlandırıyor. Ülkemizdeki ulusal kurtuluş sürecinin yarattığı bu olumlu gelişmeler rejimi derinden etkileyerek onu yeni arayışlara yöneltmektedir. Şimdi de rejimin bunalımdan çıkmanın çırpınışlarını vermekte olduğunu görüyoruz.

Daha bir kaç yıl öncesine kadar varlığı inkar edilen ve dokunulmaz bir tabu olarak görülen ülkemiz, bugün ulusal kalkışmayla ulaştığı gelişmelerin sahibi olarak herkesi düşündürmektedir. Ağustos atılımıyla başlatılan ulusal kurtuluş süreci günden bugüne sürekli bir ilerleme ve gelişme kaydederek bütün bir halkı kapsayan kuvvet olarak gelişmelerin gündemine oturmuştur. Ulusal kurtuluşun ilk yıllarında olayı küçümseyen Türk rejimi "üç beş eşkiyadır". "ezer geçeriz" yollu kendinden emin yaklaşımlarla olup bitenleri fazla ciddiye almak istemiyordu. Ancak giderayak işlerini istediği doğrultuda gelişmeyeceğini anlayınca da paniklemeye başlamıştır. İstemeyecerke de olsa sorunla ciddi şekilde boğuşmak zorunda kalmıştır. Faşist rejimin önemle gündemine almak zorunda kaldığı Kürt sorununa ilk yaklaşım tarzı geleneksel inkar politikası olmuştur. Yani 70 yıllık kemalist inkarcılık esas alınarak her türlü zoru içeren şiddet politikasıyla kürt sorununun üstünü kapatmaya veya tümden söndürmeye yönetmiştir.

Devletin kürt sorununa inkarcı ve şiddeti içeren bu yaklaşımı devrim ile karşı devrim arasındaki yoğunlaşan hesaplaşmayı da kaçınılmaz kılmıştır. Rejim tek ve asas çözüm olarak dayattığı şiddet politikasının gereği olarak tüm kolluk kuvvetlerini ülkemize taşırmıştır. En eğitilmiş, deneyimli, seçme birlikleri eşliğinde görülmemiş bir şiddeti gündemleştirmiş; özel kurmaydan, özel ordulara, komandolara, timlere, Kont-gerilladan korucumilis çeteleriyle varana kadar hepsini özel savaş hizmetinde birleştirmiştir. Özel savaş kan emen, kelle uçuran bir makinadır. Bu makina için hiç bir kural-kaide sözkonusu değildir. Onun için geçerli bir kural ve kaide varsa o da zulümdür, işkencedir, katliamdır, zorla göç ettirmedir. Sürekli gelişme gösteren ulusal mücadeleye karşılık özel savaş araçlarıyla askeri çözümü dayatan rejim kürt kimliğini ve varlığını özenle saklamaya inkar ve yok saymaya çalışarak "ulusun ve devletin bölünmez bütünlüğünü koruma" tutumu içine girdi. "Devletin ve milletin bekası için" her türlü yol ve yöntem mübah görülerek ülkemiz tam bir insan mezbasına dönüştürüldü. İşkenceler, ölümler, tutuklanmalar, sürgünler artık günlük yaşamın olağan olayları haline geldi. Kürt varlığına ve değerlerine karşı baskı ve yasaklar zinciri oluşmaya başladı. Cumhurbaşkanından, başbakandan ve genel kurmayına kadar tüm yetkili ağızlar sorunu inkar ederek askeri şiddetin davamından ve çözüm gücünden dem vurarak 70 yıllık geleneksel inkarcı kemalist politikayı bağlılıklarını ve güvenlerini sürekli tazeleme ihtiyacını duydular.

Türk yönetiminin Kürt sorununa yaklaşımındaki katı inkarcılık ve devlet terörünü esas alan politikası uluslararası emperyalist devletlerin Kürt sorununa bakış ve yaklaşımlarını da yansıtıyordu. Başta ABD emperyalizmi olmak üzere tüm batı emperyalist devletlerin soruna bakış açılarını yansıtan ve etkili olan şey rejimin bakış açısıydı. Emperyalizm de Kürt sorununda T.C'nin özel savaş uygulamalarını ve katı inkarcılığı çözüm olarak benimsemiş bulunuyor. ABD emperyalizmi Vietnam deneyimini Türk rejiminin ülkemizde geliştirdiği özel savaşın hizmetine aktararak ekonomiden, askeri, teknik alana kadar geniş boyutlu bir yardım içerisine girmiştir. Almanya, Fransa ve tüm batılı emperyalist devletlerde aynı şekilde Türk rejimiyle geniş çerçeveli yardım ve işbirliğine yönelerek ulusal mücadeleye karşı tam bir haçlı seferine giriştiler. Hepsinin de üzerinde anlaştıkları tek nokta bölge dengelerini altüst edecek bir kürt sorununa yol vermemek ve daha başında bu sorunun tekrar üstünü örtmekti. Bunun için ne gerekiyorsa onun yapılmasından kaçınmamak en önemlisi de özgürlük hareketi şahsında somutluk kazanan ve anti-emperyalist çıkışlı devrimci-direnişçi radikalizme yol vermemek geliyordu. Çünkü emperyalizme ve çıkarlarına karşıt gelişen devrimci gelişme ve radikalizm çok ciddi bir gelişme idi. Bu gelişme bölge hesaplarını alt-üst eden Kürt sorununu canlandırmakla kalmıyor, genelde insanlık davasına büyük bir katkıyı da beraberinde getirmeyi kaçınılmaz kılıyordu.

Bilindiği üzere, ülkemizde 85'li yıllar ulusal kurtuluş sürecinin yükselmeye başladığı yıllardır. Ve bu yıllarda başta SSCB olmak üzere genelde tüm reel sosyalist ülkelerde bir çözülme sürecinin yükseldiğini görüyoruz. İki kutuplu dengeler üzerine kurulu dünyanın giderek tek kutuplu bir denge sürecine girdiği görülür. SSCB artık kutuplara dayalı sistemsel özelliğini yitirir. ABD ve emperyalizm ise oluşan yeni gelişmeler üzerine dünyayı yeniden biçimlendirme arayışı içindedir. Daha çok "yeni dünya düzeni" olarak adlandırılan bu arayış beraberinde bir dizi yeni yapılanmalarıda kaçınılmaz kılıyordu. Bunun için gerekli olan sessizlikti.

Emperyalizm karşısında direnmeyi istemiyordu. Bu temelde direnenlere yaşam hakkı tanınamazdı ve ezilecekti. Boyun eğen, teslimiyete yatan herkese sonuna kadar yaşam hakkı vadediliyordu. İşte böylesi bir kesişmede emperyalizm için büyük bir handikapı oluşturan ortadoğu sorunu ve atağa kalkan ulusal kurtuluş mücadelesi ve Kürt sorunu halledilmeliydi. Ama nasıl? konu kendini bu canalıcı soruda buluyordu. Bu noktada emperyalizmin direnmeye, devrime, radikalizme tahammülü yoktu. Dolayısıyla PKK ve Kürt sorunu ezilmeliydi. Terörle, özel savaş aygıtıyla ve inkarcılıkla... Çünkü özgürlük hareketinin direnişçiliği ve bunun sonucunda elde edeceği zafer bölge için, genel insanlık için emperyalizm açısından kötü bir örnek olacaktı. Bütün bunlardan hareketle emperyalizm Türk rejimini sonuna kadar destekleyerek Özgürlük hareketinin direnişçiliğinin ve Kürt sorununun ezilmesini istemiş, askeri çözümü desteklemiştir. Bu konuda Türk ordusuna da büyük güven beslemiştir.

Emperyalizmin geniş desteğini alan Türk rejimi ülkemiz sorununa karşı askeri çözümle büyük bir terörü gündeme sokmuştur. Ancak rejimin özel savaşla geliştirdiği şiddet ulusal kurtuluş mücadelesini bastıramamış ve Kürt sorununun açığa çıkmasını, gelip gündeme oturmasını engelleyememiştir. Baskı ve şiddet daha fazla tepki doğurmuş, U.K.M güç kazanmıştır. Savaş büyümüş gerilla ordusuna oradan da halkın uyanışına ve serhıldanlarla kucaklaşmasına kadar uzanmıştır. Halkımızın ve mücadelesinde yankılanan bu ses, şiddet ve askeri çözümün, inkar politikasının çözümsüzlüğüne yanıt olmuştur. Devletin ek önlemleri sürgün-sansür kararnameleri ve daha fazla şiddet ve yasaklamalar rejimin çözülüşünü hızlandırmaktan öte bir anlam taşımamıştır. Devletin her önlem ve girişimi ulusal kurtuluş mücadelesince boşa çıkarılmış, inkarcılık ve şiddet politikası iflas ettirilmiştir. Ülkemizde yankılanan serhıldanlar uluslararası alanda da giderek daha büyük yankılar uyandırmıştır. Öyle ki, sağırları, körleri ve uyuyanları bile uyandırmış, sorunu görmelerini sağlamıştır. Bu temelde ortaya çıkan gelişmeler toplumumuzu devrimci dönüşüme uğratmış, yepyeni devrimci dinamiklerle kişilikler şekillenmiştir. Artık geniş emekçi yığınları ulusal ve sınıfsal bilinç etrafında kendi öz kaynağına dönüşü yaşayacak, her alandaki yabancılaşmaya, yabancı otorite ve egemenliğe karşı büyük kalkışma içerisine girecektir. Nitekim siyasal birlik içinde öz değerlerine sahip çıkan halkımız şehitlerine yüksek değerler biçerek "ölümüne varım" der hale gelmiştir. Ulusal kurtuluş sürecinin geldiği aşamada devletin siyasal, idari, askeri vb. her alandaki otoritesi de zaafa uğramıştır. Halk kitleleri devletin değil U.K.'un otoritesini ve yönetimini tanır olmuşlardır. Kısacası kaybeden devletin zora dayalı, inkarcı politika ve uygulamaları olmuştur. Kazanan ise gün geçtikçe gelişen U.K.M olmuştur. Ulusal kurtuluşçu direnişçiliğin ve radikalizmin bu başarısı ülkemizdeki reformizmin ve ilkel milliyetçiliğin de iflasını sağlamış, onların işbirlikçi eğilim ve karakterlerini de açığa çıkarmış ve halk nezdinde teşhir olmalarını beraberinde getirmiştir.

Ülkemizde önü alınamayan bu gelişmelerden halka karşı güçler büyük bir rahatsızlık ve panik duymuşlardır. Katı inkarcılığın ve şiddetin çözüm olmadığını, olamayacağını da giderek anlamışlardır. Ve halkımız, ülkemiz gerçekliğini kabullenmek veya olup bitenleri itiraf etmek zorunda kalmışlardır. Buradan hareketle U.K. Mücadelesine karşı "şiddete devam" demekle birlikte yeni çözüm arayışlarına da yönelmek zorunda kalmışlardır. Bu yeni arayışlar T.C'den emperyalizme kadar hatta küçük burjuva reformizmi ve ilkel milliyetçi eğilimlere varana kadar hepsi için geçerli bir arayış olmuştur. Çünkü hepsinin buluştuğu ortak nokta, ulusal kurtuluş mücadelesinin ezilmesi ve Kürt sorununun emperyalist-sömürgeci devletlerin sahasında çözümler formülüne dayanmaktadır. Bundan ötürü bugün emperyalizm ve sömürgeci yönetimler, daha düne kadar ciddiye almadıkları reformizm ve ilkel milliyetçi gruplara büyük değerler vermeye ve anlamlar yüklemeye başlamış bulunmaktadırlar. Bu yönlü kulisler, temas ve görüşmeler, anlaşmalar, vb. çabaların sıkılaşması hatta açık-aleni yapılması emperyalist cephede olup-bitenleri daha açık-seçik olarak gözler önüne sermektedir.

Bütün bunlar nereden çıktı diye sorulabilir. Aslında sorulacak bir tarafı da kalmamıştır. Olup bitenler anlaşılırdır. Çünkü Türk rejiminin 70 yıllık inkarcılık geleneği tutmamıştır. Şiddete dayalı çözüm iflas etmiştir. Kazanan ve sürekli gelişen ulusal mücadeledir. Bunlar herkesçe görülen, kabul edilen bir gerçekliktir. 84 atılımıyla yükselen ulusal kurtuluş süreci Kürt halkında ulusal bir uyanış yaratmış ve mücadele saflarında birleştirmiştir. Kısacası direnişçi radikal çizgi tutmuştur. Şimdi de T.C. ve emperyalizm bundan kaygı duymaktadır. Ne edip edip sorunu gündeminde ve insiyatifinde tutmak istemektedir. Bunun için de Kürt sorununa yaklaşımda değişmelere, yeni politikalara ihtiyaç hissediyor. Bu yenileşme içinde yeni sosyal dayanaklar gereklidir. Bu ilişkilere en müsait olanı da küçük-burjuva reformizmi ve ilkel milliyetçiliktir. Çünkü çıkarları ve istemleri ortak paydalarda birleşmektedir. Onun için, emperyalizm ve Türk rejiminin küçük burjuva reformizmi ve ilkel milliyetçiliği yeniden canlandırıp, güçlendirmeye çalışması anlaşılırdır.

Küçük-burjuva reformizmi ve ilkel milliyetçiliğin geliştirilmesi olayı aşina olmadığımız bir konu değildir. Aslında bu olayın gelişimi geçmişe dayanır. Bugün daha çok canlandırılıp geliştirilen bu konu çok önceden gelişmelere bağlı olarak emperyalizmin ve Türk rejiminin politikasında vardır. Bu güçler sürekli olarak el altında tutulmuş, beslenmiş ve eski rolünü oynamaları için günümüze kadar taşırılmıştır. Bugün yapılan şey bu güçlerin efendileri tarafından daha donanmış yetkilerle asli görevlerini yerine getirmek için ortalığa atılmalarıdır. Bu konuda geliştirilen faaliyetlerin başında ise, bu çevreleri en üst düzeyde organize güç haline getirmedir. Bunun için de Güney Kürdistan'da kurulan "Kürdistan Cephe"nin bir benzerini bu parçada yaratma, bunun için TKDP başta olmak üzere diğer reformist küçük burjuva güçlerin hepsini biraraya getirme çabaları sözkonusudur. Bu konuda yoğun bir çabanın varolduğu artık gözle görülür olmaya çaşlamıştır.

Evet, emperyalizmin öteden beri Kürt sorununa yaklaşımda uzun vadeli olarak düşündüğü bir politikası var. Aynı şekilde sömürgeci rejimin de uzun vadeli bir politika olarak Kürt sorununun kabule yanaşan politikası (bugün açıkça ilan etmese de) sözkonusudur. Son günlerde bu temelde yeni belirlemelere hız verildiğini görüyoruz. Hemde yangından mal kaçırırcasına pürtelaş eder cinsinden bir panik sözkonusudur. Emperyalizmin sorunu insan hakları ve kültürel çerçevede gündemine alması, T.C yetkili ağızlarının konuya yönelik açıklamaları hatta Özal'ın sorunu açık kabul eden beyanları ve "federasyonu da tartışalım", "ama federasyona karşıyız", "bu iş sopayla olmaz" gibi tutumlar da açığa çıkan durumlar, devletin içine düştüğü çıkmazı daha anlaşılır hale getirmektedir. Anlaşılan o ki 70 yıllık geleneğin iflas ettiği ve şiddetin çözüm olmadığı Türk rejimince de resmen kabulüdür. Bundan ötürü T.C'nin emperyalizmin çözüm formülüne yatacağıdır. Buna gelmeden önce direnişi ezmek ve reformizme, ilkel milliyetçiliğe güç vermek kendisi açısından çok büyük bir önem arzediyor. "önce ez sonra çöz" politikasının sürekli gündemde tutulması bu amaca dönüktür. Şimdi tüm yönelimi, bu durum üzerinde odaklaşmaktadır. Rejim bunda başarılı olur mu? olmaz mı? bu ayrı bir konudur. 8 yıllık mücadele pratiği irdelendiğinde T.C'nin bu çırpınışının beyhude bir çaba olacağını söylemek abartılı olmayacaktır.

Direnişçiliğin tasfiyesi planı ve reformizm ve ilkel milliyetçiliğin canlandırılması politikası yeni değildir. Emperyalizm, T.C ve sözkonusu güçlerin ittifakının geçmişten günümüze değin süregelen bir faaliyet olduğunu biliyoruz. Daha çok da ABD tarafından "PKK'ya hayır Kürt sorununa evet", "APO'ya hayır PKK'ya evet" şeklinde formüle edilen konu niyetlerini açıkça ortaya koyuyor. Devrimi, radikalizmi dıştalayan ve reformizme sonuna kadar açık olmayı esas alan bir formüle, karşı-devrim cephesinde sıkı bir sarılma oluşmaya başladı. En çok da ilkel milliyetçilik ve küçük burjuva reformizmine umut bağlandı. Bu formül etrafında kıyametler koparıldı. Çeşitli komplo ve tezgahlarla önderliğin kişiliği hedef alındı. Herkesin birleştiği konu direnişçiliği bitirme ve işbirlikçiliğe yatmaydı. Zaten ilkel milliyetçilik ve küçük burjuva reformistleri bu iş için hazırlanıyorlardı. Hatta reformistler yıllardır Avrupa'da bu işin talim ve terbiyesini görüyorlardı. 12 Eylül rejimi ile soluğu yurt dışında alan bu güruhlar, mültecileşerek, emperyalist babalarından gıdalarını alarak, ondan medet uman uslu çocuklar olarak direnişçiliği sövgüler dizerek geleceklerini garantiye alma hesabını yapmışlardır. Bütün bunlara yabancı değiliz. Emperyalizm ve TC reform türü laflar ettikçe bunların ağızlarının nasıl sulandığını da biliyoruz. Zaten direnişçilikten en fazla rahatsız olanlar bu çevrelerdir. Çünkü bu çevreler yumuşamada en büyük engeli yine direnişçi ulusal mücadelede görüyorlar.Bunu için hergün ağız dolu küfürler savurmakta ve direnişçi ulusal mücadelenin ezilmesi için can atmaktadırlar. Bugüne kadar özgürlük hareketini hedef alan özel savaş hizmetindeki komploculara ençok arka çıkan, destek olan yine bunlar olmuştur. Sınıf çıkarı ve işbirlikçi konumları gereği efendilerinin hizmetinde kusur etmemeye büyük özen götermişlerdir. Ulusal kurtuluşçuluğa, direnişçiliğe ve radikalizme sövgüler düzerek daha gözde olmak ve efendilerinin güvenini hak etmeye çalışmak her zaman en temel ilkeleri olmuştur.

Küçük-burjuva reformist çevrelerde etkin olan işbirlikçilik eğilimi aynı şekilde ilkel milliyetçi gruplarda da etkin olan bir eğilimdir. İlkel milliyetçilik daha çok Güney Kürdistanda varlık bulan ve aşiretçi yapılanmaya dayalı gruplardan oluşmaktadır. Bu gruplar hiçbir zaman halkın özgücüne güven duymamışlardır. Sorunun, çözümünde halkı değil, dış güçleri esas almışlardır. Sonuna kadar işbirliği içerisinde sömürgecilik ve emperyalizme dayanarak varlık bulmaya çalışmışlardır. Bunlar da hergün gelişerek halkın desteğini toplayan U.K.M.'inden ürkmektedirler. Gelişen mücadele ve genelde ülkemizde oluşan köklü değişmeler bu güçlerin konumunu allak bullak etmekte, sosyal dayanaklarını eritmektedir. Açık ki, ülkemizdeki bu gelişmeler devrim karşıtı güçleri birbirine yaklaştırmakta ve ortak noktalarda birleştirmektedir. Bu süreç hergün daha da hızlanıyor.

Bilinen o ki, Direnişçiliğin hepsinde panik yarattığı ve bu paniğin hepsini UKM'den birşeyleri kurtar-

maya yöneltiğidir. Özellikle son dönemde PKK karşıtı faaliyetlerin yoğunlaştırılması ve komplocu provakatör şebekelerin desteklenmesi, sahip çıkılması dikkat çekicidir. Hepsi de devlet desteklisi ve özel savaşın bir taktiği olarak kullanılmaktadır. Emperyalizm ve sömürgeci rejim kendilerine bir takım vaatler vermiştir. "PKK terörünü ezelim, ondan sonra sizi yaşatırız" diyorlar. Bu vaatler onları hayli umutlandırmışa benzemektedir. Hepsinin de sloganı budur. Zaten devletin en yetkili ağızları bu formülü sık sık işlemektedirler. "Ezelim ondan sonra bazı haklar verelim" anlayışı etrafında reformizim ödüllendirilmek, radikalizm ve direnişçilik ezilmek isteniyor. Devletin terör yasası bu esasa dayalı olarak çıkarıldı. Evet hepsinin ortak noktası direnişçiliğin tasfiyesine dayanıyordu. Bunun için "direnişçilik mahkum edilmeli" formülüne hayat verilmek isteniyor. 125. maddeyle yargılanan PKK'lı tutsakların şartla salıverilmeden yararlandırılmamasının tek izahı varsa o da budur. SHP'nin Anayasa Mahkemesine başvurusunun Anayasa Mahkemesinde takılıp kalması, görüşülüp karar verilmemesinin en temel nedeni 125. maddeden yargılanan kürt tutsakların durumudur.

Bugün Talabani'lerin Türkiye'ye gelişi ve görüşmelerde yoğunlaşan trafik ve T.C.'nin onlara kucak açması niyetleri daha açık gözler önüne sermektedir. Aslında Talabani'nin, Barzani'nin T.C. ve emperyalizm tarafından bu denli önemsenmesinin nedeni bunları PKK'ye karşı kullanma arzusuna dayanır. PKK geliştikçe, ilkel milliyetçilik ve reformizmin, emperyalizm ve sömürgeci yönetimler nazarında değerleri artıyor. Daha düne kadar bunlara değer verilmezken bugün bu denli itibara(!) değer görülmeleri tesadüfi değildir. Herşey direnişçi çizginin güç kazanmasına bağlı olarak gelişiyor. Şüphesiz gelişen devrimci ortam kaçınılmaz olarak devrimin bir kazanımı olarak reformları da kaçınılmaz hale getiriyor. Yasaklar, halkın direnişi ve barikatına çarparak un - ufak olup dağılıyor. Bu gelişmeler bugün ülkemizde yoğunca yaşanıyor. Sömürgeci rejimin yasakları, kanunları halkın mücadele gücü karşısında tutunmuyor, parçalanıyor ve engeller aşılıyor. Bu yönlü gelişmeler rejimi kaçınılmaz olarak yeni arayışlara zorluyor. Rejim bu noktada birtakım reformlara hazırlanıyor. Bunun için gerekli zemin ve ortamı yakalamaya çalışıyor. İşte ilkel milliyetçiliğe sığınma bundandır. Emperyalizmden tutun bütün sömürgeci yönetimler can havliyle bunlara sarılmakta, imdadına çağırmaktadırlar. Bunların daha aktif hale getirilmesi için her türlü olanak sunuluyor. Maddi, ekonomik, siyasal vb. her alanda büyük olanaklar sözkonusudur. Onlar adına bankalar kurulmakta, yayın yapma olanakları sunulmaktadır. Bütün bunlar PKK'ya saldırı koşuluyla yapılmaktadır. Küçük - burjuva reformizmi ve ilkel milliyetçilik hergün UKM'ne küfürler savurarak, onun gelişmesine köstek vurarak, bu temelde bütün güç ve olanaklarını seferber ederek bu rolünü oynamaya çalışıyor. Hepsinin kontra tipi saldırılarla UKM'ne ve önderliğine yönelmeleri boşuna değildir. Herşey planlı, proğramlı geliştirilen politikaların bir parçasıdır. Geliştirilen ve yapılmak istenilen budur.

Şüphesiz önümüzdeki dönemde bu yönlü mücadeleler daha da yoğunlaşacaktır. UKM'ne karşı her alanda kuşatma hareketlerine hız verilecektir. UKM'nin gelişmesi ve kitleler üzerinde artan otoritesi böyle bir hesaplaşmayı kaçınılmaz kılıyor. Emperyalizm, sömürgeci ve işbirlikçilik bundan müthiş rahatsızdır. Gelişmeleri kontrol altında tutamamaları onların konumlarını sarsıyor, Bu durum onları daha fazla saldırgan hale getireceğe benzemektedir. Emperyalizmin telaşı, sorunu gündeminde tutamamasıdır. Çünkü genelde bütün parçalarda emekçi yığınları UKM önderliğinde saf tutmaktadır. Artık ilkel milliyetçiliğe rağbet etmeyen halkımız direnişçiliğe yönelmektedir. Bunlar çok ciddi ve önemli gelişmelerdir.

Bu bağlamda, son dönemlerde Güney Kürdistan'da kurulan "Kürdistani Cephe" benzeri bir oluşumu bu parçada da oluşturma çabaları, Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi (TKDP)ni güçlendirme gayretleri ve küçük burjuva reformist güçlerini ülkeye taşırma hazırlıkları burjuva egemenlik açısından öne alınan bir politika, devrim açısından da duyarlı olunması gereken bir gelişme olmaktadır. Bu güçlerin canlandırılmaya çalışılması veya şöyle diyelim, Güney Kürdistan'da etkili olan etonomist, reformist güçlerin bir maketinin ülkemizin bu parçasına yansıtılarak Kürt sorununun çözümünde temel güç olarak alınmaya çalışılması bugünkü yoğun mücadele ve büyük yurtsever uyanış karşısında şimdilik etkili bir sonuç alma şansına sahip olmasa bile, gerekli tedbirlerin alınmadığı veya mücadelenin kısmende olsa gerilediği ya da boşluğun doğduğu koşullarda bu güçlerin derhal devreye sokularak güçlendirilmeye ve yeniden diriltilmeye çalışılacağı çok açıktır. Bu açıdan TKDP gibi ilkel milliyetçi hareketlerin ve diğer küçük-burjuva reformist grupların, "Kürdistani Cephe" benzeri birlikteliklere girerek bir güç olma ve yeniden canlanma çabalarını kitleler nezdinde açığa çıkarıp teşhir etmek, bu konuda halk kitlelerini uyarıp bilinçlendirmek önemli bir görev haline gelmiştir.

Sonuç olarak emperyalizm ve Türk rejimi UKM'sini ezme faaliyetlerine hız vermiş bulunmaktadır. Bu temelde çok yönlü bir kuşatma geliştiriliyor. Bir yandan imhayı içeren sınır ötesi bombalama, katliam ve kitleye yönelen şiddetle düzen ayakta tutulmaya çalışılırken öte yandanda geniş kuşatmalı ilişki ağı geliştirilip ilkel milliyetçilik ve küçük-burjuva reformizmine hayat verilerek amaa ulaşılmak isteniliyor. Dolayısıyla özel savaşı daha da derinleştirme ve kapsamlı kılma hedefleniyor. Bununla amaç PKK'yı ve direnişçi çizgisini tasfiye etmek, Kürt sorununu kontrol altına almaktır. Daha çok İrlanda veya Bask türü kontrol edilen bir ülke ortaya çıkarmak niyeti vardır. İşbirlikçilik biraz da bunun için gereklidir. Ancak şunu peşinen söylemek gerekirse, T.C.'nin bu emeline ulaşması mümkün değildir. Özgürlük hareketi ve öncüsü dışında aranan hiçbir çözüm şekli istikrar getiremez. Özgürlük mücadelesi bunu mücadelesi ile kanıtlamış ve hak ettiği yere oturmuştur. Gelinen aşamada, ülkemizde bu güç dışında diğer grup ve eğilimlere, küçük - burjuva reformizmine ve ilkel milliyetçiliğe halkımız rağbet etmiyor. Bundan ötürü devletin ve emperyalizmin reformizme dayalı çabaları boş bir çaba olmaktan öte bir anlamı olmayacaktır.

Ülkemizde Köy Koruculuğunun Maddi Temelleri

Remzi BARIŞ

Ülkemizde özgürlük hareketine karşı derinleştirilen özel savaşın bir parçası olarak kullanılan köy koruculuk (çete - milis) sistemi tüm çirkefliğiyle hala yürürlüktedir. Bu gün ülkemizde köy koruculuğu şahsında iğrenç bir ihanet olayı yaşanıyor. Bu bir gerçektir ve kürt halkının en büyük ayıbı olarak önümüzde duruyor. Bu aynı zamanda onurlu insanlığında ayıbıdır. Özgürlük mücadelesine karşı kullanılan koruculuk olayında görünen ve yaşananlar, dünyada insanlığın pek alışık olmadığı durumlar olmaktadır. Açık söylemek gerekirse, bizde yaşanan ihanete benzer bir ihanet örneği dünyada görülmemiş derecede derin ve kapsamlıdır. Her gün bir yığın olaylara tanık oluyoruz ve görüyoruz ki; Köy korucuları devletten daha devletçidirler. Ondan daha fazla mücadeleye, değerlerine ve halk gerçekliğine düşmandırlar. Kendi halkına ve değerlerine bu denli düşman ve yaygın bir ihanetçilik hiç bir yerde görülmemiştir. Bizdeki ihanetin bu kadar yaygın ve keskin olmasının aslı nedir? Bu soru ister istemez akla gelmektedir? Şimdi burada koruculuk olayını, nedenlerini kapsamlı olarak incelemek ve konuyu anlamaya çalışmak önemlidir. İşbirlikçilik, uşaklık ve ihanet; çok iğrenç ve aşağılık bir durumdur. Bu durumlar aynı zamanda insanlığın yüksek ideallerine, değerlerine, inançlarına ve genel yargılarına ters düşen çirkinliklerle doludur. İnsanlık mücadelesinde ihanetçilik her zaman lanetlenmiştir. İhanetin kapsamı, boyutu, biçimi ne olursa olsun; ister bireysel, isterse başka şekillerle olsun ne tarih affetmiştir ne de halk affetmiştir. İhanetin sorumluları tarihin yargısından ve halklar nezdinde suçlu damgasını yemekten kurtulamamışlardır.

İşbirlikçilik, uşaklık ve ihanetçilik olayı insan olgusu kadar eskidir. O, insanlığın toplumsallaşması ve mücadelesiyle birlikte varolmuştur. Mücadele olgusu, halkların toplumsal atılımı ve daha ileriye ulaşan gelişme hareketidir. Her gelişme ve hareketin temelinde farklı çıkarların çatışması da vardır. Bu, aynı zamanda, büyük bir hesaplaşmayı içeren savaşlarıda kaçınılmaz kılmıştır. Halkların böylesi tarihsel dönemeçlerinde kahramanlıklar çıkar. Destansı direnişler ve yiğitlikler yanında büyük uşaklık - ihanetlere de rastlanır. Direniş ve kahramanlık olayı, halkların ve sınıfların genel çıkarları doğrultusunda daha ileri bir gelişme uğruna büyük bir irade ve inanca dayalı bir çaba ve fedekarlığı içeren tutum ve davranışları ifade eder. İşbirlikçilik, uşaklık ve ihanet ise; toplumun ve halkların genel çıkarlarına ve değerlerine karşı tutumları içermektedir. Daha somut ifade edilirse : Eğer bir halk ülkesinin bağımsızlığı ve özgürlüğü uğruna yabançı egemenliğine karşı bir mücadele içinde ise, o durumda soylu bir direnme ve kahramanlık sürecini yaşıyor demektir ve bu mücadele toplumsal bir ilerleme ve gelişmeyi de dile getirir. Böylesi bir direnme karşısında ülkesini yabancılara peş - keş çeken, kendi halkının mücadelesine karşı düşman saflarında yer alan bütün tutumlar işbirlikçilik, uşaklık ve ihanettir. Koşullar ister ulusal, istersosyal mücadele olsun bu böyledir. Bundan ötürü ihanetçilik, işbirlikçilik, vb. çirkinlikler insanlık tarafından her zaman lanetle anılmış ve yerilmiştir. Tarihte ihanete değer verenler hep saltanatını sürdürmek isteyen ve gelişmelere karşı tavırolan bir avuç egemen sömürücü sınıflar ve sömrgeci zihniyetler olmuştur. Bunların bu denli insanlık suçu işleyen ihanetlere değer vermesi ve suç ortaklığı yapmasının nedeni, düzen çıkarlarının bu tür iğrenç olgular üzerinde yaşam bulmasından ileri gelmektedir. Zaten insanlık suçu olan ihanetin esas nedeni de yine düzenin kendisidir.Yani ihaneti besleyen, onu yaşatan sömürgeci ilişkilere dayalı çağ dışı yapılanmalardır.

Tarihin her döneminde çok çeşitli ihanet olaylarına rastlanmıştır. Hatta bazı dönemlerde yaşanan iç ihenetler sonucu ülkeler kaybedilmiş, yönetimler el değiştirmiştir. Tarihte bu gibi olayların örnekleri çoktur. Ama, hiç bir ihanet olayı bizdeki gibi yaygın olmamıştır. Ülkemizde ve tarihinde yaşanan ihanet çok daha adice olmuştur. Adeta geleneksel bir miras olarak günümüze kadar taşınılmıştır. Ülkemizin yabancı egemenlik altına girmesinde ve tüm değerlerin talan edilmesinde en büyük neden, kürt egemen sınıflarının ihanetinden ileri gelmiştir. Ülke kaybedilmişse ve bu gün çok büyük kanların dökülmesi gibi sonuçlar çıkıyorsa bunda en büyük vebal yine egemen sınıflara aittir. Çünkü kürt egemen sınıfları ne zaman halkın direnmesi baş göstermişse, orada direnmeyi bastırma görevini üstlenmiştir. Ülkeyi ve değerlerini yabancılara peş keş çekerek kendi çıkarları uğruna her şeyi satışa çıkarmıştır. Öyleki mal satarcasına vatanı satmışlardır. Hemde uşaklık ve işbirlikçilik gibi basit çıkarlar uğruna yapmışlardır.

Ülkemizdeki işbirlikçilik ve ihanet olayının köklü bir temeli vardır. Ve gelenekselleşmiş bir konum arz etmektedir. Ülkemizin yabancı egemenlik altında her türlü çağdaş gelişmelerin dışına atılmasında sömürgecilik kadar egemen sınıflarında payı vardır. Ve bu gün köy koruculuğu şahsında yaşanan ihanetin temelleri tarihsel nedenlere dayanmaktadır. Med döneminden ve medyanın istilasından günümüze kadar sürekli iç ihanetlerle kürdistan tarihi adeta bir ihanetler tarihi haline getirilmiştir. Zaten ülkemiz tarihi, halkın büyük direnmesi yanında egemen sınıfların büyük ihanetini içeren bir tarihtir. Ülkemizde en büyük ihanet İdris-i Bitersi ile temelleri atılır. XVI. yy da ülkemiz geniş halk yığınlarının büyük direnmelerine sahne olur. Ülke iç ve dış koşulları bakımından kurtarılmaya hayli müsait bir konumdadır. Ancak kürt feodal beyleri ve aşiret reisleri kendi içlerinde bir parçalanmışlık ve didişme, kapışma halindedirler. Bu dezavantajdan yararlanmaya çalışan Osmanlı ve İran hanedanları Kürtlerin bu bölünüşünü ve parçalanmışlığı kendi egemenlikleri yararına değerlendirerek, ülkemizi işgal ve istilaya tabi

tutularak parçalanmayla sonuçlandırdılar. Kürt feodalleri ve beyleri kendi içlerindeki anlaşmazlığa son verip anlaşacaklarına, basit işbirlikçilik uğruna yabancılara dayanarak iç bölünmüşlüğü daha da derinleştirirler. Sonuçta kürt halk direnmesi çok vahşice, kanlı bir şekilde bastırılır. Bu dönemden itibaren artık ülkemizin kaderi yabancı egemenler tarafından çizilmeye başlanır. Giderek ülkemizdeki ihanetçilik derinleştirilir. İşbirlikçilik alabildiğince geliştirilir. Mezhepçilik, aşiretçilik gibi ayrılıklar körüklenerek halk birbirine düşman haline getirilir. Halkımız esas düşmanı olan sömürgeciliği görme yerine feodal ve aşiret beylerinin basit çıkarları uğruna birbirine düşman ettirilir. Nerede ülke adına bir direnme varsa orada hemen bir bölünmüşlüğe neden olan aşiretçilik, mezhepçilik dayatılır. Bununla başını kaldıramaz duruma getirilen halk, büyük çaresizlik içine düşer. Feodal çıkarlar, aşiret çıkarları her şeyin önüne konulur. Bu durum toplumda işbirlik-çilik eğilimlerini besleyerek güçlendirir. Nitekim İdris - i Bitlis- i ile halkımızın başına musallat kesilen işbirlikçilik ve ihanet geleneği ta günümüze kadar gelerek, etkisini bu günde yaygınca hissettirmektedir.

19. yy. da ülkemizde baştan başa gelişerek yaygınlaşan halk direnmelerinin bastırılması ve sonuçsuz kalmasında yine egemen sınıfların işbirlikçi tutum ve ihanetleri belirleyici olmuştur. Bu denemelerin kanla bastırılmasında kullanılan Hamidiye Alaylarının vahşeti hala kulakları çınlatmaktadır. Bu günkü köy koruculuğu olarakta bilinen Hamidiye alayları tamamen kürtlerden oluşturulan çetelerdir. Bu çeteler Kürt hareketlerinin bastırılmasında büyük roller üstlenmiştir. olmuştur. Kürdü Kürde kırdırtma politikası olarakta bilinen bu uygulama bugün köy koruculuğu adı altında özgürlük hareketine karşı yine kullanılmaktadır.

Köy koruculuğu temelinde ısrar edilen ihanet, sömürgecilik tarihi boyunca varolan bir durumdur. Yüzyıllardır egemenlik altında posası çıkarılan halkımız, sürekli olarak ihanet hançerleriyle darbelenmiştir. Bir yandan zulüm, katliam öbür yandan ise parçalanmışlık, aldatma ve hayal kırıklığı onun değişmez yazgısı olagelmiştir. Kendini ifade etme, kendi değer yargılarını oluşturma ve geliştirme olanaklarını hiç bir zaman bulamamıştır. En doğal insani hakları bile ellerinden alınarak hayvan derecesinde bir yaşama mecbur bırakılmıştır.

Dolayısıyla sömürgeci egemenlikler, böl, parçala, yönet politikasıyla ülkemiz üzerindeki emellerine kolayca ulaşmışlardır. Ekonomiden siyasete ve kültüre kadar her alanda muazzam bir egemenlik statüsü kurarak Kürde ve Kürt'e ait hiç bir oluşuma yaşam hakkını tanımamışlardır. Sonuçta Kürt toplumsal yapısında çok büyük yaralar açılmış, ekonomisi dağıtılmış, sosyalleşmesi engellenmiş, ağalık, şeyhlik, aşiretçilik gibi geri yapılanmalar ayakta tutulmuştur. Bu durum insanlarda çağdışı, ne idüğü belirsiz bir insan yapısının gelişmesine temellik teşkil etmiştir. Osmanlıdan başlatılan bu saldırı Cumhuriyetle daha yetkin uygulamasını bularak günümüze kadar gelmiştir.

Kastr-ı Şirin antlaşmasıyla ülkemizin statüsü, Osmanlı ve İran egemenliği altında bölüşülmüş olarak sonuçlandı. Bu durumla ülkemiz toplumu başaşağı bir gidişata tabi tutulur. Halk içindeki bölünmüşlük, parçalanmışlık derinleştirilir. Aşiretçilik, tarikatçılık, mezhepçilik alabildiğine geliştirilir. Öyleki, Kürt halkı birbirine düşman edilir ve birbirine kırdırılır. Artık Kürt bireyi için aşiretçilik ve mezhepçilikten öte bir şey düşünülemez olur. Onun için varsa yoksa bey ve beyin çıkarlarıdır. Burada artık ülke ve vatan mefhumunun pek önemi yoktur. Aşiretsel çıkarlar ülke çıkarlarıyla birleştiği noktada ülke kendisi için bir anlam olmuşsa da bu da çok güdük ve sınırlı kalmıştır. Kürt egemen sınıfları da kendi şahsi menfaatleri uğruna vatanı satabildikleri kadar satmışlardır. Ve baştan başa ülkeyi yabancı egemenliklere peşkeş çekerek sultanların önünde secdeye kapanmışlardır. Sultanlarla zaman zaman itiraflara düşmüşlerse de, kendi içlerindeki parçalanmışlıktan ötürü, sonuç alan tutumlar geliştirmekten çok uzak kalmışlardır. Daha çok Osmanlının Kürt toplumu üzerinde baskı, şiddet ve sömürüyü artırdığı ve aşiret reis ve beylerinin iç otoritelerinin zaafa uğradığı dönemlerde bir kısım tepkisel olaylar sözkonusu olmuş, ancak kısa sürede şiddetle bastırılmaktan kendilerini kurtaramamışlardır.

Daha çok 19. yy. da Kürt beylerinin ve geniş halk kitlelerinin tepkisini ifade eden bir dizi isyanların geliştiğini görüyoruz. Beylerin veya Kürt egemen sınıflarının tepkisi, daha çok, sarsılan iç otoritelereni kurtarmaya yöneliktir. Halkın tepkisi ise, Osmanlı devletinin halk üzerindeki daralan kıskacından ve yaşam şartlarının ağırlaşmasından ileri gelen durumdan kurtuluşu içermektedir. Tabii ki, dile gelen tepkilerde milli özlem kendisini gösterir. Bu eğilim daha çok halk kesiminde ifadesini bulur. Ve halkın direnme geleneğinden güç kazanır. Bu yıllarda gelişen Kürt hareketinin başarı şansı oldukça yüksektir. Osman-

lı'nın Batı karşısında gerilediği, içten içe çöküşünün hızlandığı yıllardır. Ancak halkın sözcüsü durumunda olan Kürt egemen sınıfları bu ortamdan yararlanmasını becerememişlerdir. Özgüçlerine dayalı gelişme yaratma yerine, yabancılara dayalı bir gelişmeyi esas almışlardır. Bunun uğruna kendi içlerindeki ayrılığı birbirlerine karşı kullanarak işbirlikçiliğe yeltenmişlerdir. İdris - i Bitlisi geleneği yeniden hortlatılarak isyanların bastırılmasında fiili rol almışlardır. Ayaklanma karşısında halka acımasız bir katliam faturası ödetilirken feodal beylerle, aşiret ağalarına işbirlikçilik, uşaklık ve ihanetlerle kendi bireysel istek ve arzularını kurtarma düşüyor. Bunun uğruna ihanetler öyle bir hal alır ki, her Kürt başkaldırısında ilk silahı çekenler yine Kürtler olmuştur. Adeta Kürtlerin Kürtlerle savaşımı sözkonusudur. Dikkat edilirse büyük işbirlikçi, ihanet şebekesi olan Hamidiye Alaylarının oluşturulması bu dönemlere tekâbül eder. Yüzbinlerce Kürt silahlandırılarak, her türlü yetkiyle donatılarak ortalığa salınır. Hamidiye Alaylarının asli görevi Kürt direnişini kırmaktır. Osmanlı İmparatorluğu ülkemizdeki boşluğu bu şekilde doldurarak kendi yönetimini ayakta tutmasını sağlar. Bugünkü köy koruculuğu örneğinde olduğu gibi, o dönemlerde Kürt halkı çeteci Hamidiye Alaylarının zulmü altında kasıp kavrulur. Yağmalama, ırza geçmeler, öldürme, vb. bütün iğrençlikler yapılır. Bu oluşumlar aracılığıyla ülkemizdeki diğer azınlıklara da göz açtırılmaz. Özellikle Ermenilere yönelik büyük kırımlar söz konusu olur. Sonuç olarak Kürt hareketinin yenilgiyle sonuçlanmasında en büyük etken iç ihanetlerdir. Çünkü Osmanlı İmparatorluğu o yıllarda bir çöküntü içerisindedir. Tek başına isyanları bastıracak kuvvet olanakları söz konusu değildir. Zaten kendi çöküşü önüne bile geçememektedir. Her gün sınırları daralıyor ve bir çok milliyetlerin ayrılması ile iyiden iyiye otoritesi ve gücü düşüyor. Bu kadar elverişli duruma rağmen Kürtler amacına ulaşmakta muvaffak olamamışlardır. Bu başarısızlığın en temel nedeni Kürt beylerinin anlaşmazlığı ve işbirlikçiliği yeğlemeleridir. Görünüyor ki, ülkemizdeki ihanet odağı çok köklü ve derindir.

Arap egemenliği döneminde aşiretçiliğe, mezhepçiliğe dayalı suni ayrılıklar ardından Osmanlı ve İran egemenliği ile pekişen bu olaylar, Kürt halkının başına büyük belalar açmış ve ülkemizin yüzyıllarca yabancı egemenlikler altında çok derin tahribatlara sebep olmuş, Kürt insanında ülke ve halak mefhumu düşünülemez bir sonuca yol açmıştır. Sürekli ezilmelere, kıyımlara, yokluklara itilen bu halk büyük oranda silikleşmiş, inançsızlaşmış kendi kendine düşman konumuna getirilmiştir.

Toplumsal yapısında baş aşağıya doğru çekilen bu olumsuz gidişin TC ile daha da hızlandırıldığını görüyoruz. Cumhuriyet döneminde her şey bitirilmek isteniyor. Ülkemize özgü ne varsa yağmalanıyor. Öyleki kırıntı kabilindeki olumlu şeylere bile tahammülü yoktur. Her şeyin üzeri kalın bir betonla örtülmek isteniyor. Bu amaçla Cumhuriyetin kuruluşuyla yaygın bir kitle kırımı gündeme geliyor. En ufak bir direniş ve baş kaldırı acımasızca cezalandırılır. Kürt sorununa ilişkin politik yaklaşımın çerçevesini belirleyen, inkardır. Bu yıllarda inkar temelinde bir dizi uydurma hikayeler zikredilir. Artık Kürdün adı bile yasaklanır, inkar edilir. Kürt halkının yaşama koşulu, kendini inkar ve Türkçülüğü kabule dayandırılır. Bu amaçla 1920 - 40 yılları arasında ülkemiz boydan boya zulüm, kan ve gözyaşına boğulur. Halk, çok yönlü kuşatmalara tabi tutulur. Aşiretçilik, mezhepçilik, tarikatçılık gibi ayrılıkları oluşturan nifaklar sokularak Kürt halkı atomlarına kadar parçalanır. Her tarafta ihanetler kolgezer olur. 1920 - 40 yıları arasında gelişen isyanlar böylece bastırılır. Ülkemiz askeri işgal operasyonunun hemen ardından asimilasyon denilen beyaz kırım safhasından geriçilir. Artık Kürt beyinleri fethetme operasyonudur bu. Devlet bu alanda bitirip yönetebildiği bir tipi yaratma amacındadır. Bunun için kurumlaşmalara gidilir. Türklük şuuru kafalara şırınga edilmeye başlanır. Sonuç olarak, Cumhuriyet Türkiyesi ile Kürdistan'da çok büyük felaketler ortaya çıkar. 1970'lere gelindiğinde Kürtler yok olmanın eşiğindedir. Halk tümüyle düşürülmüş, kendi öz değerlerine düşman konumuna getirilmiştir. İşte böylesi bir noktada ortaya çıkan ulusal kurtuluş süreci sönmeye yüz tutan ve küllenen ateşi yeniden alevlendirmiş yeniden dirilişi yaratan bir müdahale olmuştur.

Geçmişten günümüze ülkemiz gerçekliğine ilişkin yaptığımız bu kısa belirlemelerden de anlaşılacağı üzere ülkemizde ortaya çıkan tablo kendisi için değil, başkaları için varolan bir toplumsal yapılanma söz konusu olmuştur. Böylesi bir yapılanma da doğal olarak ihanet üretir.

İşte ülkemizdeki ihanetin bu denli bol olmasının sebeplerini burada aramak gereklidir. Yabancı egemenlikler altında her türlü gelişmesi törpülenen, çağ dışı bir yaşama itilen, hiç bir gelişmeden nasibini alamayan, özetle düşürülmüş bir halktan, çokça ihanet vakalarına rastlamak şaşırtıcı olmasa gerektir. Bu durumu, halkımızın bugüne kadar içiçe yaşadığı talihsiz bir süreç olarakta belirleyebiliriz.

Bu kısa belirlemelerle hareketle bugünkü köy koruculuğuyla yaşanan ihanetin geçmiş ihanetlerle bağlantısını, ihaneti oluşturan maddi temellerini, neden ve sebeplerini biraz daha açmak, üzerinde durmak gerekir. Ülkemizin tarihsel gerçeği bilinmeden, bilince çıkarılmadan düşmanı tanımak, ona karşı etkili bir mücadele geliştirmek mümkün olmuyor. Bu bakımdan TC'nin Kürt politikasını ve bugünkü mücadeleye karşı yaklaşım tarzını anlamak için geçmiş uygulamalarını iyi bilmek, bilince çıkarmak gerekiyor, Çünkü, devlet, bugünkü özgürlük hareketine karşı geçmiş uygulamaların getirdiği deneyim ve tecrübelerini de kullanarak bir yığın tuzaklar geliştirmektedir. Bu bakımdan geçmiş bilgi ve tecrübelerden ders çıkararak, bugünü anlamak çok önemlidir.

Ülkemizde işbirlikçilik Kürt egemen sınıflarının bir geleneği ve bir mesleği haline gelmiştir.Bu güçlerin ülkeyi basit çıkarları uğruna satışa sunmaları ve sürekli bir ihanet içinde olmalarının en önemli nedeni sınıf çıkarlarının egemen sömürgeci güçlerin çıkarlarıyla bütünlük arzetmesidir. Çıkarbirliği bunları her zaman birleştirmiş, uşaklığa, ihanete kadar götürmüştür. Çünkü Kürt egemen sınıfların yapılanması, sömürgeci ekonomik yapılanma süreci içinde ortaya çıkmıştır. Başka ülkelerde sınıflaşma, iç dinamikleriyle ve kendine özgü ekonomik ilişkiler sürecinde oluşurken, bizde tam tersi bir durum sözkonusu olmuştur. Ülkemizde fe-

odalleşme iç dinamizmle olmamıştır. Yabancı ekonomi ve ilişkilerine bağlı olarak gelişmiştir. Bu durum, Kürt egemen sınıflarını işbirlikçiliğe, uşaklığa kadar vardırmanın en temel nedeni olmaktadır. Dolayısıyla dışarıdan dayatılan ve yabancı karakter taşıyan ekonomik yapılanma, doğal olarak her yönüyle toplumun öz kaynaklarına yabancı ve ona tezat olan bir ilişki sistemini geliştirir. sömürgecilik ekonomisi talana, yağmaya dayalı olduğundan, varolan ilişki ve geliştirilen sınıflaşma da yabancı, yağmacı bir karakterde olmuştur. Onun için milli özellikler, özkaynaklar pek önemli değildir. Varsa yoksa çıkarlarıdır. Bu bütün dış kaynaklı ekonomilerde görülen bir durumdur. İç dinamizmiyle gelişen ekonomik ilişkilerde ortaya çıkan sınıflaşma olayında, milli özellikler her zaman belirleyici bir faktör olarak gelişmeleri tayin eder. Ve bu durumda egemen sınıflarda ihanet ve işbirlikçilik olayına pek rastlanmaz. Daha çok ülke çıkarları, milliyetçilik esas alınır. Sınıflaşma milli karakterli olur. Ülke menfaatleri söz konusu olduğunda sonuna kadar yabancı egemenliklere karşı savaşılır.

İç dinamizmiyle gelişen ekonomiye dayalı sınıflaşma, toplumun gelişmesinde, kalkınmasında önemli rol oynar. Toplumun özkaynak ve değerleri üzerinde daha ileri bir gelişme ortamını ortaya çıkarır. Toplumun en ileri çağdaş ilişkilere ulaşmasında büyük bir mücadele söz konusu olur. Sözkonusu olan bu gelişmeler ekonomiden, siyasete, kütürden ideolojiye kadar her alanda ileri bir atılım gerçekleştirir. Buralarda sınıflaşma daha istikrarlı ve sağlamdır. Genel anlamda toplum kendi özdeğerlerine bağlıdır. Aşiret, feodal bey, ağalık ölçülerine fazla itibar edilmez. Geçerli olan ulusal ölçülerdir. Zaten iç kaynaklı ekonomik gelişme, geri olan toplumsal ilişki ve biçimlerini de tasfiye eder. Onlara fazla yaşama olanağı vermez. Bütün toplumsal gelişmeler ve yeni ekonomik düzenlemeler hep iç kaynaklı sınıflaşmaya dayalı gerçekleşmişlerdir. İlkel toplumdan günümüzün en ileri gelişmiş toplumunu ifade eden kapitalizm ve sosyalizme ulaşmaya kadar bu gelişmelere tekabül eden sosyalleşmenin temelinde özkaynaklı ekonomik gelişme vardır.

Oysa Kürt toplumu kendi özkaynaklarına dayalı ekonomiyi yakalıyamamıştır. Dış egemen güçler Kürt toplumuna böylesi bir fırsatı yakalamalarına izin vermemişlerdir. Talan ekonomisi dayatılmıştır. Talan ekonomisi talanı esas alan ilişkileri geliştirmiştir. Bu ilişkiler içinde herşey dumura uğratılmıştır. Ezikleştirilmiş, kişiliksizleştirilmiş insanlar yabancı egemenliği umut kapısı olarak gören mihrakları ortaya çıkarmıştır. Egemen sınıfların ihaneti bu denli meslek edinmeleri ve ülkemizde aşiretçiliğin hala canlı olmasının nedeni bundandır. Aşiret bağlarının ötesinde ilişki tanımayan Kürt bireyi silik, edilgen, köle ruhludur. Onun için varsa yoksa ağasının ve beyinin ne düşündüğüdür. Ağasına beyine muhtaç ve yaşama şansı ona bağlı olan Kürt bireyi için ağasını, beyini ve aşiret çıkarlarını savunmak her şeyin üstündedir. Ailesi, aşireti onun en büyük ülküsüdür.

Sömürgecilik ve ona dayalı ekonomik yapılanma, sınıflaşmanın Kürt toplumu üzerinde yarattığı tahribat Cumhuriyet Türkiye'siyle daha da hız kazanmıştır. Kemalizmin Kürtlere yönelik politikası, başkalaşıma uğratma ve tümüyle bitirmeyi hedeflediğinden çok daha vahim sonuçlara yol açar. Osmanlının yapamadığını veya başaramadığını, Kemalizm yapma ve başarma kararındadır. İlkin sert bir sopa uygulamasıyla, kırım ve katliamlarla herkesi hizaya sokar. Arkasından yoğun asimilasyonla süreci tamamlamaya çalışırb Bu uğurda talana hız vermek için kapitalist ilişkilere dayalı sömürüyü dayatır. Halkı iyiden iyiye kendine muhtaç durumuna getirir. Kürt feodal ve aşiret beyleriyle yeni ilişkiler temelinde komprador ilişkiler geliştirir. Böylece Kürt dinamizmini eriterek yok eden tehlike süreci başlar.

Kemalist politikanın en sinsice tuzaklarını içeren yaklaşımı, ülkemizin bir ulusal yayılma alanı olarak değerlendirilmesidir. Türkiye'de geliştirilen ilişkilerin bir benzeri bütün devlet kurum ve kuruluşlarıyla Türkiye'de olduğu gibi ülkemize taşınır. İl ve ilçelere göre bir yönetim şeklini takviye eder. Kapitalizmi de devlet eliyle ülkemize taşır. Bir yandan zorla gerçekleştirilen işgal ve istila öte yandan gerçekleştirilen devlet kurumlaşması ve yoğun asimilasyonla beraberinde "güçlü devlet baba" imajını doğurur. Öyleki devlet hem halkın korkulu rüyası hem de babası olur. Türk rejimi, ülkemizi bir ulusal yayılma alanı olarak değerlendirmeye açmasıyla, ülkemiz kaynaklarını devlet eliyle kapitalist sömürüye açarak, sınıflaşmayı da etkiler. Feodal beyler ve aşiret reisleri yeni ilişkiler temelinde kompradorlaşırken, geniş emekçi sınıflarında oluşan kesimlerde büyük bir yoksulaşma ve işsizlik baş gösterir, Tarıma kapitalizmin girmesi, köylülüğü topraktan koparması süreci ile işsizlik ordusunda bir büyüme sözkonusu olur. Ülkemizde ortaya çıkan bu tablo, devleti umut kapısı haline getirir. Artık Kürdün gözünde devlet herşeydir. Devletin kapısında bekçilik, hademelik, büyük bir nimet sayılır. Öyleki o kapıya girmek için büyük gayretler rüşvet olarak dökülür. Artık devlet Kürt insanını dört bir taraftan kıskaca alır. Kürt dilini ve kültürünü geliştirmesi yasaktır. Kendi dil ve kültürünü empoze eder. Kürt ulusal özellikleri tamamıyla inkar edilerek yasaklanır. Onun yerine Türk burjuva özellikleri empoze edilir. Bütün bu işlemleri yerine getirecek olan asimilasyon kurumları sonuna kadar işletilir.

Bilindiği üzere Kürt toplumunun evcilleştirilmesinde ve öz değerlerine yabancılaştırılmasında etkili olan silah fiziki imha kadar ondan daha etkili olan asimilasyon politikasıdır. Gerçektende asimilasyon Kürt toplumunun düşürülmesinde en etkili silah olarak kullanılmıştır. Devlet bu araça çok önemi bir yer vermiştir. Ülkemizin her alanına asimilasyon yuvaları taşınılarak, körpecik beyinlere Türkçülük şuuru aşılanarak zehirlenmiştir. Irkçılıkla, şövenizmle Türklüğe methiyeler dizilerek Kürtlük değer yargıları aşağılanmış, horlanmıştır. Devlet bununla beyinleri fethetmiştir. Ekonomik, kültürel, siyasal alanda kurumlaştırılan sömürgecilik, asimilasyonla da beyinsel sömürgecilik şeklinde gerçekleştirmiştir. Eğitim kurumlarınında asimilasyondan geçirilen insanlarımız her şeyi ile Türklüğe özenerek Türklerden daha fazla Türkçü kesilmiş ve kişilikleri bu temelde büyük bir tahribata uğratılmıştır. Devlet gibi yaşama ve düşünme büyük özellikler olarak kafalarda yer edinir. Artık her Kürt bireyinde, Kürtlük adına hiç bir ize rastlanamaz. Bunlar devlet-

ten daha fazla Kürtlüğe düşman bir konuma gelirler. Kürt bireyinde vatan, ulus, ülke mefhumu diye bir olay neredeyse kalmaz.

Kısacası, 1920'lerde zirvesine ulaşan Kemalist inkarcılık, zor ve asimilasyonu iç içe uygulayan yaklaşımla ülkemizi kapitalist sömürüye tabi tutmayı başarır. Buradan hareketle Kürt feodal beylerini ve aşiret ağalarını komradorlaştırarak varolan işbirlikçiliği ve ihaneti daha derin ve kapsamlı hale sokar. Genelde Kürt bireyini tüketerek beyinlerini fethetmeyi başarır. Kelimenin tam manasiyla beyinsel sömürgecilik büyük başarı sağlar. Artık her Kürt bireyin kafası bir karakoldur. Ülke karakollarla, sömürgeci kurum ve kuruluşlarla doldurulduğu gibi, kafalar da sömürgeciliğin işgal kuvvetleri haline gelir. Kürdistan'daki tüm gerici, çağdışı kurum ve kuruluşlar TC ile daha da canlılık kazandırılır. Aşiretçilik mezhepçilik ailecilik gibi suni çelişkiler derinleştikçe bunlar halkı birbirine düşman hale getirmiştir. Herşeyi atomlarına kadar bölünüp parçalanarak hiçbir örgütlenme hakkı tanınmayan kürt halkı böylece Türk yapılanması içerisinde büyük oranda eritilir.

Sonuç olarak 1970lere gelindiğinde ortada Kürtlük adına doğru dürüst birşey kalmamıştır. Kürt bireyi vebadan kaçarcasına Kürtlükten kaçar duruma gelmiştir. Artık Kürtlük, onu heyecanlandırmıyor, coşturmuyor, umutlandırmıyor. Tam tersine bu kavram güvensizliğin, korkunun, umutsuzluğun adı olur. Daha açık bir ifadeyle Kürt bireyi bitirilmiştir. Korkaklaştırılmış, ödlek bir yaratık haline sokulmuştur. Kendisi için, ailesi için yapmayacağı düşkünlük, girmeyeceği ilişki yoktur. Onun için vatan, aşireti ve ailesidir. Onun için siyaset ailesini geçindirme ve ağasına hizmettir. Devlet kapısında kulluk, kölelik etmektir. Dünyası yaşadığı köy ve kasabasıyla sınırlıdır. Bir parça ekmek bulmuşsa ağasına ve devletine şükürler yağdırarak her gün minnetler sunar. Önemli olan karın doyurmaktır. Bu nasıl ve ne şekil karşılanmış pek önemli değildir. Her yol onun için geçim kaynağı olur. Devlete hizmette kusur etmez. Devletin askeri ve siyasal kurumlarıyla ilişki kurmak en büyük meziyeti olur. Bu kurumlar onun için otoritenin en büyüğü ve tek karar ve irade gücüdür. Bu durum onda mühiş bir ispiyonculuk, dalkavukluk ve ihbarcılık duygularının depreşmesine yol açar. İspiyonculukl ve yaltaklanmayla devletin gözüne girmek en büyük uğraşı olur. Adeta birbirleriyle yarışırcasına bu kötülüğü birbirine karşı yapmakta geri durmazlar. Dikkat edilirse bütün bunlar insanlık adına en kötü, en iğrenç şeylerdir. Bu iğrenç şeylerin Kürt bireyinde en büyük meziyet olarak kabul görmesi, Kürt gerçeğinin boyutlarını daha anlaşılır kılmaktadır. Yine bugünkü köy korucularının elinde silah her gün "Türküm, doğruyum" diye talim yapıp özgürlük savaşçılarına kurşun sıkmaları bu kişilik biçimiyle yakından bağlantılıdır. Bu durum bizde çok normal bir hal almaktadır. Belki dünya insanlığı bunu anlamakta zorluk çekebilir. Ama biraz Kürt gerçeğini kavrayan birisi için şaşılacak bir durum değildir. Sömürgeciliğin ülkemizde yarattığı insan tipiyle, ihanet, çok kolay bir meslek haline getirilmiştir. İnsanlar yeme içme gibi ihaneti yiyip içmektedirler. Kimin nerede ve ne zaman ihanet yapacağı belli olmuyor. Çünkü ihanet etmek çok kolaydır ve düşürülen bir birey için fazla bir anlamı da olmaz kuşkusuz. Tabii ki, bütün bunların sorumlusu sömürgeci feodal düzendir. Devlet ihaneti ülkemizde en cazibeli geçim aracı ve yaşam garantisi olarak tek seçenek şeklinde dayatmıştır. Bunun ötesinde insanlarımıza yaşam hakkı tanımamıştır. Varolan bütün olanaklarını insanlarımızı bu temelde düşürmek için kullanmıştır. Devletin insanlarımızdan istediği korkak, pısırık, edilgen, kişilikten uzaklaşmış, şekilsiz, ne idüğü belirsiz bir tip olmuştur. Böylesi sonuca ulaşmakta başarılı da olmuştur. Bugün Kürt toplumunun bu denli yara alması, tahrip olması kendi öz evlatlarının kanına girecek çapulculuğun hayat bulması bundandır.

Ne var ki ülkemiz toplumunda yaratılan bütün bu olumsuz gidişatın panzehirini U. K. süreci olmuştur. Tam da yololmanın eşiğine gelindiğinde patlak veren ulusal kurtuluş süreci toplumdaki hesaplaşmayı doruğa çıkarmıştır. Sömürgeciliğin Kürt toplumunu bitirme temelinde geliştirdiği ilişkiler kaçınılmaz olarak modern sınıflaşmanın doğuşunu da beraberinde getirmiştir. Bu amaçla ülkemize taşınılan kapitalizm ve asimilasyon kurumları Kürt toplumunda modern anlamda sınıflaşmayı da kaçınılmaz kılmıştır. Cılızda olsa modern sınıflaşmanın doğuşu, aydın gençlik tabakasını belirmesi sosyal güçlerin doğuş sürecini de hızlandırmıştır. 70'lerden sonra olumsuz gidişata yapılan müdahale ile ülkemizde ulusal ve sınıfsal mücadele hız kazanacak bir alanda yoğun bir hesaplaşmayı gündeme getirmiştir. U.K. süreciyle yepyeni kişilikler ülke topraklarında boy vermeye başlamıştır. Bu kişilik sömürgeciliğin oluşturduğu kişiliğe karşıt yiğit, fedakar, cesur atılgan ülke ve halk çıkarlarını her şeyin üstünde gören bir kişiliktir. Şüphesiz U.K. süreciyle ülkemizde ve toplumsal yapısında büyük dönüşümler gerçekleşir. Yaşanan bu değişim toplumda büyük sancılara yol açar. Ve kendi içinde büyük didişme ve çekişmelere sahne olur.

İşte tam bu noktada devletin yeniden şiddeti söz konusu olur. Çıkarları bakımından düzenle birleşen ve uşaklaşarak, Kürtlüğe ihanet eden feodal aşiret ve reisleri devlet ile beraber bu süreci durdurmak için yoğun bir faaliyet içerisine girerler. Ülkemiz'de setleşen mücadele Kürt toplumsal yapısını önemli oranda değişiklikten geçirir. Aşiretçilik, ailecilik ve örgütsüzlük ortamı yavaş yavaş aşılmaya yüz tutar. Gelişen mücadele devletin dayanağı durumunda olan feodalizmi, aşiretçiliği ve diğer yargılarını darbeler. Devlet ve işbirlikçiler bu çöküşün önüne geçmek için her türlü çabayı geliştirmekten kaçınmazlar. Devlet geçmiş deneyim ve tecrübelerin ışığında Kürdü Kürde kırdırma savaşı ülkemize yayma projesine canlılık vermeye koyulur. Özel Savaş Kurumları devreye sokulur. Açlığı, yoksulluğu, inkarcılığı, aşiretçiliği, mezhepçiliği en uç noktasına kadar kullanarak soysuzlaştırdığı kesimleri harekete geçirmeye koyulur. Tıpkı 1920 ve 40 yılları arasındaki isyancılara karış hortattığı ihanetçiliği yeniden hortlatarak özgürlük hareketini boğazlamak kararına girişir. Böylece ihanet şebekelleri türemeye başlar. Bunların başında köy koruculuğu gelir.

Görüldüğü üzere, bizde ihanetin bu denli yaygınlığı ve köy koruculuğu gibi iğrenç bir müessesenin varlığı çok çeşitli nedenlere dayanmakta ve çok köklü temelleri bu-

lunmaktadır.

Birincisi; Kürt ihaneti tarihi bir mirasa dayanır. Her dönem ve kalkışmada ihanetler olmuştur. Bütün direnmelerin bastırılmasında ve başarılı kılınmasında baş rolü oynayan ihanetçiliktir. Her dönem ihanetin başını çeken Kürt egemen sınıfları olmuştur. Bir başka ülkede böylesine ihanet yaygın değilken Kürtlerde yaygındır. Örneğin Vietnam'da da bir ihanet olayı var. ABD'nin orada özel savaş taktiğini en yetkince kullandığını biliyoruz. Hatta bizdeki köykoruculuğuna benzer taktikler de geliştirilmiştir. Fakat bizdeki kadar yaygınça olmamıştır. Vietnam'da köy korucuları "ne mutlu Amerikalıyım" diye talim de yapmamışlardır. Yani ulusal inkarcılık söz konusu olmuyor. Daha çok sınıfsal bir yaklaşım tarzı egemendir. Bizde ise tam tersine ulusal inkarcılıkla bütünleşen bir ihanet sözkonusudur. Bunun en temel nedeni Kürt egemen sınıflarının oluşum karakteri itibariyle dışa dayalı ekonomik yapılanma içinde hayat bulmasıdır. Dış kaynaklı ekonomik yapılanma kaçınılmaz olarak kendine bağlı bir sınıflaşmayı doğurmuştur. Bu bakımdan bizde oluşan sınıflaşma inkarcılık, uşaklık temelinden sömürgeciliğe sonuna kadar bağlı olmuştur. Bu bağlılık onu her zaman ihanete kadar götürmüştür.

İkincisi; ülkemizdeki iç didişmelerin sürekli canlı tutulması aşiretçiliğin, mezhepçiliğin körüklenerek suni ayrılıkların derinleştirilmesi olayı her zaman ihanete açık kapı bırakmıştır. Nitekim yabancı güçler bu çelişki ve çatışmaları sürekli kullanarak amaçlarına rahatça ulaşabilmeyi sağlamışlardır.

Üçüncüsü; yabancılar tarafından ekonominin sürekli yağmalanması parçalanması ve ulusal imhanın dayatılarak ve Kürt toplumunun örgütsüz bırakılıp çağın dışına itilmesi her şeyi büsbütün olumsuz etkilemiştir. Bu üç koşula bağlı olarak işbirlikçilik, ihanetçilik, uşaklık sürekli canlı tutulmuş ve gelenekselleşmiştir. Dolayısıyla bu illet geçmişten günümüze kadar süre gelen kötü miras olmuştur.

Dördüncüsü; Yurtsever bilinç ve kişiliğin zayıflığına bağlı olarak yoksulluğu ilişkilerine kadar yaşayan insanlar, koruculuk sisteminin insanı nasıl ihanetin içine düşürdüğünü görmeden, tamamen maddi gereksinimlerden hareketle bu sistemin içinde yeralabilmektedirler.

Ve Beşincisi; bu sisteme dahil olan önemli oranda bir kesim rejimin zor vebaskısı altında ve tamamen "Ya silah alırsın bu durumda sana karışmayız, ya da silah almazsın bu durumda APO'cu olduğun için her türlü uygulamaya maruz kalırsın" seçenekleri arasında silahlanmakta ve koruculaşmaktadır.

TC'nin bu ve benzeri daha pek çok usta politikasıyla ihanet gelişkin bir hal almıştır. TC hem ekonomik, hem tarihsel ve sınıfsal nedenlerini derinleştirmiştir. Kürtlere ulusal imhayı dayatan TC herkese koşulsuz ihaneti yaşam gerekçesi yapmıştır. Bununla ihanetin toplumsal temelini derinleştirir.

İlkin Türk devleti işe, varolan Kürt kıvılcımını dağıtmakla başlar. Yeniden işgal ve istila hareketide büyük parçalanmalar gerçekleştirilir. Ülkemizi boydan boya siyasi ve askeri işgalleriyle etkisi altına alarak kendisine yem olacak elverişli bir ortam sağlar. Halkın içine büyük bir korku panik ve yılgınlık icra edilir. Ardında kaynaklara el atar. Devlet tekelinde ülkemizi kapitalist sömürüye açar. Devlet tekelinde geliştirilen kapitalizm devleti umut kapısı haline getirmiştir. "Devlet baba" imajının belleklere işlemesinin nedeni de bundandır. Devlet eliyle ülkemize taşınılan kapitalizm ulusal imha sürecini hızlandırır. Burada kapitalizm ilerici değil gerici bir rol oynar. Çağdışı bütün yapılanmaları ve değer yargılarını ayakta tutar hatta dahada kızıştırır. Kapitalist yapılanma temelinde Kürt egemen sınıflarını komprador ilişkilere alarak varolan ilişki ağlarını ve dayanaklarını dahada güçlendirir. Halkın geniş kesimlerinin üzerinde amansız bir sömürü mekanizmasını işletir. Yoksullaşma alabildiğince gelişir. Buna birde asimilasyon eklenince durum içler acısı bir hal alır. Sonuç olarak ortaya tanınmaz bir tip çıkar. Yoksulluğa itilmiş, düşürülmüş, bu tip için ülke, halk onur, şeref gibi kavramların artık pek anlamı olmaz. Böylesi tip her alanda kullanılmaya müsaittir demektir.

Şüphesiz böylesine alçaltılmış bir alanda boy verecek olan kurtuluş mücadelesi çok çetin engellerle karşılaşacaktır. Bizde yaşanan da budur. Fakat, herşeye rağmen sahip olduğu tarihsel haklılığından, güçlü ideolojik, politik, önderliksel ve kişilik donanımından hareketle ülkemizde gelişen kurtuluş hareketi bütün dengeleri yerinde oynatan cinste bir rol oynuyor. İşbirlikçilik, uşaklık gibi odaklar sarsılmıştır. Sömürgeciliğin en büyük dayanağı durumunda olan aşiretçiliğe, feodal kurumları hızla çözülüşe uğratmıştır. Halkı daha geniş örgütlenmeye çekmiştir. Giderek halk üzerinde karşı devrimin değil, devrimin otoritesini geliştirmiştir. Ancak, bu noktada ihanet ve köykoruculuğu da kendini dayatmıştır. Daha çok aşiret yapısının çözüldüğü alanların dışında, bundan rahatsız olan Türk yönetimi ve feodal bey ve reislerinin, yoksullukla düşürülmüş halkı köykoruculuğu adı altında silahlı çeteler olarak devreye soktuklarını görüyoruz. Ulusal kurtuluş sürecinden etkilenen ve kendi özgerçeğinin bilincine varan, feodal, aşiretçi etkilerde sıyrılan halkın büyük kesimi U.K.M. saflarında birleşirken sömürgeci etki altında kalan, ağasının ve beyinin kapısında el pençe duran bireyler ise üç beş kuruş karşılığında kullanır hale gelmiştir.

Sonuç olarak, anlaşılmaktadır ki, köykoruculuğunun maddi temelleri Kürt egemen sınıflarının ihanet geleneğinin kötü mirasından, sömürgeci egemenliğin getirdiği katliamlarının kötü etkilerinden, sömürgeci ilişkilere dayalı oluşan ekonomik yapılanmalardan, her türlü çağdışı ilişki ve yaşam biçimlerinden, aşiretçilik-ak.abalık feodal ilişkide asimilasyona dayalı başkalışıma uğrtılmasından ortaya çıkan etkilenmelerden kaynaklanmaktadır. İşte bizde ihanetin bu denli yaygın ve kapsamlı olmasının nedeni bu olmalıdır.

Nihayet U.K. süreciyle ülkemizdeki toplumsal yapılar hızla değişmekte, koruculuğun ve ihanetin olanaklarını hızla ortadan kaldırmaktadır. U.K. süreci geliştikçe bu yapılanmalar ve sömürgeci etkiler çözülmektedir. Bu çözülüş süreci bugün çok daha yaygıncadır. Bu gelişmelerin köykoruculuğunun sonunu hazırlamakta ve tüketmekte olduğunu görüyoruz. Çünkü ulusal kurtuluş süreci yepyeni kişilikleri ve değerleri ortaya çıkarmaktadır. Bu da ihaneti değil direniş geleneğini, yiğitliği, fedakarlığı, azim ve cesareti, çağdaş, örgüt ve kurumlarını geliştirip güçlendirmektedir.

GAP Üzerine eleştirel inceleme -2-

Osman CAHİT

Geçen sayımızda "GAP üzerine eleştirel inceleme" başlıklı yazımız ile GAP olgusunu gerçekleştirilebilirlik ve teknik yönleri ile incelemeye çalıştık. Bu bağlamda yazımız, daha çok TC'nin idealize ederek kamuoyuna sunduğu GAP imajının, iç çelişkilerini ve tutarsızlığını teşhir etmeye yöneldi. Yoksa, GAP gibi büyük bir fiziki projenin gerek sömürgecilik, gerekse halkımız açısından taşıdığı önemi yadsımaya yönelik bir çabaya girmemiz sözkonusu olamaz. GAP bugün için olumlu ve aynı zamanda olumsuz sayılabilecek birçok gelişmeyi bağrında taşımaktadır. Sömürgecilik, asimilasyon ve kurumlaşabilme gibi halkımızı birincil derecede ilgilendiren, tehdit eden hedefleri daha da güçlendirip önüne koymuş durumdadır. Günümüzde geleneksel zor ve ulusal inkar politikalarının iflas etmesi, sömürgeci cepheyi GAP türünden çözümler peşinde koşmaya zorlamaktadır. Son yıllarda GAP'ın gerek medya tarafından, gerekse bütün burjuva siyasal partiler tarafından Kürt sorununa karşı altın çözüm gibi sunulması, bu politikayı belirginleştirmektedir. Görünen o ki, önümüzdeki süreçte bu olgu, karşımıza daha sıkça çıkmaya başlayacaktır. Bu açıdan, doğrudan taraf olduğumuz GAP'ın bütün boyutlarıyla incelenmesi hayatiyet arzetmektedir. Geçen sayımızda projenin gerçekleşme aşamasında bir çok olumsuzluğu bağrında taşıdığını vurguladık. Bu yazımızda ise projenin ülkemizde yaratacağı sosyo-ekonomik ve kültürel, olası değişimleri vermeye çalışacağız. Bu değişimleri, sömürgeciliğin önüne koyduğu hedefler ve halk cephemize sunacağı imkanlar doğrultusunda irdelemeye çalışacağız.

Rejim, sömürge durumunda bulunan ülkemizin yeraltı ve yerüstü zenginliklerinden yararlanmak için bütün yol ve yöntemleri denemiştir. Ve günümüze kadar, ülkemiz ekonomik anlamda eşi görülmemiş bir talana sahne olmuştur. Fakat bu talanın sömürgeci rejimi, doyurabilmesi mümkün değildir. Her zaman için bu haris duygular doğrultusunda yeni alan ve imkanlar yaratmak sömürgeci için sorun olmamıştır. GAP, mevcut sömürünün yetersiz kaldığı bir ortamda daha yeni ve gelişkin sömürü zincirini ifade etmektedir. Ülkemizde bütün dinamiklerin susturulduğununun ve herşeyin süt liman hale getirildiğinin düşünüldüğü bir anda, proje hayata geçirilmiştir. Başlangıçta DSİ tarafından, sulama ve enerji üretim projesi olarak tasarlanan GAP, bölgedeki üretimin ve kaynağın Türkiye'ye transferini amaçlamaktadır. Ancak, 1984 yılında ulusal mücadelenin boy vermesi ile birlikte projenin entegresyon boyutu önem kazanmaya başlamıştır. Yine sonradan, bölgelerarası gelir dağılımındaki dengesizliği ortadan kaldırma gibi misyonlar atfedilen proje, başlangıç aşamasında tamamen ekonomik sömürüyü güçlendirmeyi hedef almıştır. 1985 rayiç fiyatına göre, 940 milyarı elektrik üretiminden, 442 milyarı tarım üretiminden elde edilecek toplamı 1 trilyon 382 milyarlık gelir, bölgeye hemen hiç yansımadan T.C. ekonomisine akacaktır. Sadece elektrik üretiminin TC. ekonomisine sağlayacağı katkı projenin amacı ve işlevi hakkında fikir sahibi olunabilmesini sağlamaktadır. Proje kapsamında gösterilmesine rağmen, baştan savsaklanan ya da öylesine değinilen altyapı ve sanayi yatırımları yerine getirilmezken, madencilik sektörüne çok büyük değerler biçilmektedir. Bütün sektör ve yatırımlardan kaçırılan para, GAP çerçevesinde madencilik sektörüne akıtılmakta, en gelişkin teknoloji ile en üst derecede üretim peşinde koşulmaktadır. Madencilik sektöründe hedeflenen üretim artışı, maden kaynaklarının tahribine ve kaynak israfına neden olmakla birlikte, birim fiyatları düşürmesine rağmen, mantık, yangından mal kaçırma mantığıdır. Bu mantık, bölgeye bakış açısını ve talan mantığını açık bir şekilde ele vermektedir. Öte yandan, tarımsal üretim artışı ile sağlanılacak girdiler, yine TC ekonomisine akacaktır. Kısacası, söylemde ağırlık kazanan bölgelerarası eşitsizliğin kaldırılması ve bölgedeki sosyal adeletin sağlanması gibi noktalar, ekonomik sömürüyü gizlemek için başvurulan klişelerden farklılık taşımamaktadır.

GAP'ın rejim açısından en önemli boyutlarından biri ise pembe tablolar içerisinde sunulan projenin vaat ayağıdır. Siyasal olarak ülkemizde güçlenmek isteyen rejim, projeyi bir silah olarak kullanmaktadır. Rejim, projeyi büyük bir fedakârlık olarak lanse etmekte, yatırım miktar ve biçimleri sistemli olarak halktan gizlenmektedir. yatırımlar direkt bölge insanın cebine giriyormuş veya girecekmiş gibi yaratılan hava ile geniş kesimler etkilenmekte, beklentiler arttırılmakta, dolayısı ile rejime bağlılık güçlenmektedir. Bu politika, uluslararası kamuoyunada başarıyla sunulmakta, siyasal dayanaklar oluştu-rulmaktadır.

Ülkemize kapitalizmin girişi tamamen sömürgeciliğin belirlediği bir süreç sonrasında mümkün olmuştur. Kendi iç dinamikleri üzerinde yükselmekten uzak bu gelişim, tamamen dış dinamikler tarafından belirlenmiştir. Toplumumuzun ulusal gelişiminin önünün alınması, kapitalist üretim ilişkilerinin ve dolayısıyla bu ilişkilerin üzerinde boy verecek ulusal dinamiklerin parçalanması ile sağlanmıştır. Kendi pazarını sahiplenme güdüsüyle hareket ederek diğer sosyal sınıfları da yanına çekerek ulusal gelişimin yolunu

açan milli burjuvazi ülemizde henüz boy vermeden TC tarafından törpülenmiş, süreç darbelenmiştir. Fakat, kapitalist üretim ilişkilerinin ülkemize yansımasını engellemesi mümkün olmayan rejim, feodal ağaları ve beyleri oranlaştırmış, işbirlikçi bir hale getimiş yine bu nüvelerden kendisine bağlı ve kürt özellikleri taşımayan çarpık bir burjuva tipi peydahlamıştır. Bu işbirlikçi ve ajan yapı, halkına ihanet temelinde, sömürgeciliğe hizmet etme yarışına girerek, sömürgeciliğin ülkemiz ayağını oluşturmuştur.

Bugüne kadar ki süreçte, oldukça başarılı şekilde uygulanan ve sonuç alınan bu yöntem, GAP'la birlikte kaçınılmaz olarak gelecek kapitalist üretim ilişkilerinin ortaya çıkaracağı sınıfsal yapı ve gelişim üzerinde de oynanacaktır. Bölgede toprak reformunun gerçekleştirilmemesi daha çok bu dengeleri çıkarları lehine biçimlendirebilme arzusundan kaynaklanmaktadır. GAP'ın bölgede birincil derecede etkileyeceği Urfa yöresinde, toprak reformu yapılmamış durumdadır. Bütün bu olumsuzlukların üstüne, 1973 yılında toprak reformu gerekçesi ile devlet tarafından kamulaştırılan topraklar, bölgede binlerce dönüm araziye sahip zengin ağa ve toprak sahiplerine verilmiştir. Bu uygulamalar, GAP ile birlikte yaygın kapitalist çiftlikler oluşturulacağını ve henüz bugünden güçlendirilmeye ve desteklenmeye çalışılan yeni ajan burjuvazinin sosyal dayanak olarak değerlendirileceğini göstermektedir. yaklaşık olarak böge nüfusunun % 90'ını oluşturan topraksız ve yoksul köylülerin bu çiftliklerde, işçi haline getirilerek yerli ajan ve egemen sınıfın denetimine bırakılacağını şimdiden görmek mümkündür. Ayrıca bugünden palazlandırılan işbirlikçi yapının kentlerde gelişecek olan ticaret ve sanayiyi de kontrolleri altına alıp rejimin sosyal dayanakları haline gelmesi beklenmektedir. Rejim, bu sosyal dayanakları ile yapısını muhafaza edip, sömürüyü katmerleştirmek amacındadır.

Yazımızın başında belirttiğimiz gibi, proje başlangıç aşamasında, elektrik üretimi ve sulama gibi ekonomik sömürüyü güçlendirecek esaslar üzerinde tasarlanmıştır. Ancak, ulusal mücadelenin boyutlanması ile birlikte projenin entegrasyon boyutu önem kazanmıştır. Bugüne kadar yapılan yatırımlar ve ileride yapılması öngörülen yatırımlar, iki parça arasında ekonomik entegrasyonu sağlamaktan uzak görünmektedir. Entegrasyon daha çok ulusal kaynaşmayı sağlamaya yöneliktir. Ancak, iki halkın eşit koşullarda birliktelik geliştirip, kaynaşması söz konusu edilmemektedir.

Bahsi geçen ve hedef olarak konulan kaynaşma kürt varlığının inkarı temelinde gelişmektedir. Klasik zor politikaları ile gerçekleştirilemeyen imha, GAP projenin entegrasyon boyutunu oluşturmaktadır. GAP'ın işlevleri sadece ekonomik sömürüye hizmet etmemekte, özellikle ülkemizdeki son gelişmelerle birlikte entegrasyon boyutu, diğer hedeflerin önüne geçmektedir. Asimilasyon aracı eğitim kurumları ve faaliyetleri proje ile ilintili hale getirilmiştir. Yine asimilasyonun en etkin ve gözde aracı olarak bakılan kitle iletişim araçları, özellikle de GAP televizyonu, bu işlevlerle yüklenmiş durumdadır. Öte yandan kısmi olarak gerçekleştirilen toprak reformundan yararlanma koşulu için, okuma-yazma zorunluluğu getirilmesi, amaç hakkında fikir vermektedir.

GAP ile birlikte ülkemizde boy verecek kapitalist üretim ilişkileri ve bu ilişkilerin kişilik yapısına yansıması, rejimin en ümitvar olduğu noktalardan biridir. Bütün tahribatlara rağmen, ülkemizdeki köylülük ulusal değerlerini ve kimliğini bugünlere kadar sürükleyen nadir yapılar arasındadır. Halkımızın en büyük kesimini oluşturan köylülük, gerek yaşam biçimi, gerekse asimilasyondan daha az etkilenmesi nedeni ile diline, folklörüne, müziğine, kültürüne, kısacası ulusal kimliğine sahip, yurtsever gelişmelere açık bir yapı arz etmektedir. Rejim, politikaları önünde ciddi engel olarak gördüğü bu yapıyı çözme arayışı içerisindedir. GAP ile birlikte büyük bir kesim sınıfsal yapısını değiştirecektir. Bu yapının ileriye

doğru evrilmesi bir çok olumlu gelişmeye neden olacaktır. Ancak, bu değişimin ve dönüşümün yaratacağı yeni tip, kapitalist değer ve kişilik biçimleri ile özünden boşaltılabilir. Özellikle reel sosyalizmin iflası ile birlikte küstahlaşan ve alternatifsiz olduğunu işlemeye çalışan kapitalizm, tüketim toplumunu fetişleştirerek, yoz yaşam biçimini kitlelere yaygın olarak dayatmaktadır. Rejim geniş kürt kitlelerini kapitalizt değer ve kişilik biçimleri ile tahrif edip, kişiliği ve özü boşaltılmış yeni bir insan yaratma arayışındadır.

TC., GAP'ın ekonomik giderlerini tek başına karşılayabilecek durumda değildir. GAP'ın finans edilmesi başta "Dünya Bankası"olmak üzere uluslararası finans çevrelerince gerçekleştirildi. GAP, Dünya Bankasının Türkiye'ye dayattığı projelerden biridir. Emperyalizmin 3. Dünya ülkelerine "Tarımsal Kalkınma Projesi" olarak dayattığı bu yatırımlar, direkt olarak emperyalizmin denetiminde gerçekleştirilir. Türkiye bugüne kadar kendi kaynaklarından da yatırım yapmasına rağmen, uluslararası finans kuruluşlarından da çok büyük kredi ve yardımlar almıştır. Bu noktada GAP'ın selameti, Türkiye ile birlikte emperyalizmi de çok yakından ilgilendirmektedir. Tahıl anbarları olarak gördükleri, bu alanların kendi denetim ve gözetiminde bulunmasını arzu ederler. Bu bağlamda TC, GAP ve ülkemiz ile oluşturduğu politikada başta emperyalist cephe olmak üzere birçok çevrenin desteğini almaktadır. Öte yandan, GAP alanı içerisinde ve özellikle Harran ovasında, başta Araplar olmak üzere birçok uluslararası şirkete binlerce dönüm arazi satılmaktadır. Bu gelişmeler, TC'nin mevcut statükoyu perçinlemek amacıyla kader birliği ve suç ortaklığı yapacak yarenler vasıtası ile kendini güçlendirmeye çalıştığını göstermektedir.

Yukarıda TC'nin, GAP'tan beklentilerini kısaca açıklamaya çalıştık. Açıkça görülebileceği gibi, TC başlangıçtaki amaç ve hedeflerinden büyük oranda vazgeçmiştir. Ekonomik sömürüyü, talanı hedefleyen ilk girişimler kısmen devam etmekle birlikte, asıl hedef ülkemizdeki statükoyu tersine çeviren ulusal mücadeleyi tasfiyeye yönelmiştir. GAP, günümüzdeki görünümü ile bir teknik proje olmaktan çıkmış durumdadır. Bugün için proje, temel hedeflerini gerçekleştirmekten çok, ulusal mücadelenin tavrına yönelik politikalar saptayıp harekete geçen psikolojik bir aygıta dönüşmüştür. Çabalar daha çok vaat ve beklentiler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Rejim GAP'ı kendi lehine etkili bir silaha çevirmeye çalışırken, yurtsever cephe içinde aynı çabalar sözkonusudur. GAP egemenler tarafından biçimlenip, uygulanmasına rağmen, ulusal mücadele dolayısıyla halkımız için de bir çok olumlu değişim ve gelişmeyi beraberinde taşımaktadır. GAP'ın öngörülen hedeflerine ulaşması veya yaklaşması, halkımız lehine birçok olumlu gelişmeye neden olacaktır.

GAP ile birlikte bölgede köklü ekonomik değişimler yaşanacaktır. Bölgede sermaye ve yoğun bir işçi sınıfı ortaya çıkacaktır. Ekonomik gelişmeler, kırsal bölgelerede yansıyacaktır. Kırsal bölgede yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu topraksız ve yoksul köylülükten oluşmaktadır. Toprak reformunun dışında bırakılan bu geniş kesime rağmen, ağalar binlerce dönümlük arazileri ve bu arazilerinin sulama ile birlikte getireceği 15-20 kat kadar fazla ürünle, büyük servetlere sahip olacaklardır. Öte yandan bölgede ağaların ve zengin toprak sahiplerinin süratle zenginleşmesi ile birlikte topraksız ve yoksul köylülük ise tam tersi bir gelişim çizgisi izleyerek mevcut konumundan daha geri noktalara sürüklenecektir. Kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesi sınıf çelişkilerini keskinleştirerek saflaşmaları belirgenleştirir. Ülkemizin özgül konumu bu durumu daha vahim noktalara ulaştıracaktır. Çünkü, sınıf çelişkileri ve yoksulluk kürt işçisinin tek sorunu olmaktan uzaktır. Bir kere üretimden elde edilen en büyük dilim TC. ekonomisine akacaktır. Yani, yeni asalak sınıfın dışında, sömürünün büyük bir dilimini sömürgeci rejim kendi kasasına çekecektir. Bu olağan sömürüyü daha da ağırlaştırıp, katlanılmaz kılacaktır.

Sosyal sınıfların tam anlamı ile oluşup, berraklaşması ile geniş kesimler proleterleşecektir. Geleneksel kapalı toplumda çözülme başlayacak, yeni temelde yapılanmalar oluşacaktır. Bu durum, ulusal mücadeleye toplumun büyük kesimini oluşturan sınıf bilinci almış, çelişkileri artmış bir kitle armağan edecektir. Öte yandan, ulusal sömürü ve ulusal kimliği imhaya yönelik çabalar bu kesimin siyasallaşmasını arttırıcı sonuçlar doğuracaktır. Bu güne kadar Kürt halkının ulusallaşmamasında en etkin rolu oynayan aşiret yapısı, kapitalist üretim ilişkilerinin etkisi ile bölünüp, parçalanacaktır. Özellikle, insanlarımızın kafasında küçük duvarlar oluşturup, birbirine kırdırtan ve ulus bilincine erişmesini engelleyen aşiret yapısının tasfiyeye uğraması, ulusal mücadeleye çok büyük imkanlar sunacaktır.

Siyasal olarak ortaya çıkan sonuçlarda, mücadeleyi güçsüzleştirmez, tersine ekonomik ve sınıfsal çelişkiler güçlü siyasal mevziler doğurur. GAP ile birlikte, ülkemizde güçlü bir işçi sınıfının oluşması, nitelik anlamında büyük gelişmelere neden olur. Öte yandan ülkemiz devriminin doğal bağlaşığı durumda bulunan Türk emekçileri ile yakınlaşma ve dayanışmayı gerçekleştirecektir. Bu gelişmeyi, Batman ve Diyarbakır'da çalışan Kürt emekçileri, daha önceki süreçlerde, Türk emekçi kardeşleri ile gösterdikleri dayanışma ile ispatlamışlardır.

Önümüzdeki süreçte GAP'ın rejimin iddia ettiği hedeflere ulaşması mümkün görünmemektedir. Şu an halkımızı belirli oranlarda etkileyen, bu propaganda ve yalan sağanağı, süreç içerisinde rejimin kendisini yalanlayıp, kitleler nezdinde itibar ve güven kaybetmesine neden olacaktır. Rejimin gerçek anlamda önüne koyduğu, halkımızı bitirme ve yok etme düşüncesi, kitlelere dönük teşhir edildiği takdirde kısmi olarak sağlanmış rejim otoritesi tamamen kaybolup, kitlelerin devrimci otoriteye yönelimi ile sonuçlanabilir.

"Ortadoğu Barış Konferansı" başladı

Ayşe ÇELİK

Bölge halkı açısından hiçbir sorunun çözümü olmayacağı içeriğinden belli olan "Ortadoğu Barış Konferansı" 30 Ekim günü İspanya'nın başkenti Madrit'deki tarihi "Kristal Saray"da başlatıldı. Gösterişli olması bakımından hiçbir masrafdan kaçınılmayan bu toplantının mimarı malum. Doğal olarak hedeflenen sonuçta sözkonusu mimarın çıkarları doğrultusunda şekillenecek. Bunu daha şimdiden taraflı- tarafsız bütün çevreler kabullenmiş durumda. Ama şu da bir gerçek ki, ABD kendi planlarını hayata geçirebilme yönünde, bu toplantı ve sonrasındaki müzakerelerden çok şeyler bekliyor. Başkan Bush'un Sovyet lideri Gorbaçov' u da yanına alarak en babacan tavrıyla konferansın açılış konuşmasını dokunaklı bir söylev ile yapması ve gündemi de dikte ettirmesi, bunu açıkça ortaya koyuyor.

Bu güdümlü toplantıya her ne kadar, tarafsızlığın esas alındığı belirtilerek oldukça iddialı bir sıfat yakıştırılmışsa da, gerçek tam aksini ortaya koyuyor. Her şeyden evvel, temsil gücü olarak orada bulunanlar- bölge halklarının çıkarlarını temsil etme gibi yüce bir görevi yerine getirecek özellik ve kudretden yoksundurlar. Aynı şekilde bölgede barışı bozan, halkları birbirine karşı kullanmada ölçü tanımayan, insanlık dışı yöntemlerle katliamlar gerçekleştiren emperyalistlerin kalkıpta Ortadoğu için barış planları yapması ve olup bitenlerin dışında imiş gibi davranması tam anlamıyla bir trajikomedi oluşturuyor.

O halde, ABD ve genel olarak emperyalist güçler neyin peşindeler, nereye varmak istiyorlar?

Bu konuyu açıklığa kavuştururken özellikle bölgemizin tarihi-siyasal durumunu kısaca da olsa irdelemekte yarar var. İnsanlık tarihi boyunca hemen her dönemde değişik kılıflara büründürülerek gündemleştirilen sömürü, baskı ve jenositler sistemi, özellikle 20. yy'ın ilk çeyreğinden itibaren çok daha sistemli ve kapsamlı bir biçimde uygulanmaya konuldu. Bu dönem, kapitalist-emperyalist sisteme geçiş yapıldığı sürecin kendini ortaya koyması olarakta formüle edilebilir. Bir avuç emperyalist devletin tüm dünya coğrafyası üzerinde başlattıkları bu sistemli sömürgecilik en hoyrat oyunlarını Ortadoğuda sahneledi. Çünkü Ortadoğu akıl almaz boyuttaki zenginlik kaynaklarıyla sahibini yüzyıllarca "en büyük" yapabilecek özelliklere sahipti. İşte bunun için hiç vakit kaybetmeyen emperyalistler hızlı bir bölüşüme gittiler. Bölge halklarını henüz ortaçağın ekonomik-toplumsal-kültürel özellikleri yaşadıkları gerçeğini de hesaba katarsak, güçlü teknoloji ve sanayiye sahip emperyalist güçlerin buraları istilada pekte zorlanmayacaklarını görebiliriz.

Bu bölüşümde, sahnede İngiliz ve Fransız sömürgecileri rol paylaşmışlardır.Zengin coğrafik ve yeraltı kaynaklarına sahip olan bölgenin en önemli noktaları ve kıyı şeritleri İngilizler tarafından manda altına alınırken, geriye kalan kesimler Fransızların denetiminde kalmıştır. Her ne kadar son yüzyıl boyunca bu bölüşüm şekli sık sık değişime uğramışsa da öz itibariyle emperyalizmin baskı ve sömürüsü daimiliğini korumuştur. Arap, Fars, Kürt halklarının yanısıra birçok azınlık halkın da bu sömürü-baskı sisteminden nasibini aldığı bölgemiz şeker-kamçı

politikalarının arenası haline getirilmiş durumdadır. Böl-parçala-yönet ilkesinden yola çıkan ABD, özellikle 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı'ndan sonra bölge halkları üzerindeki sömürgeciliği başlatmış ve bu halkların kaderi üzerinde onarılması güç yaralar açmayı da başarmıştır. Kendisine jandarmalık yapabilecek bir gücün bölgede konumlandırılması için hiç vakit kaybetmeyen ABD emperyalizmi diğer emperyalist güçlerin yanısıra Sovyetler Birliği'nin de desteği ile 1947'de İsrail devletini kurmayı başardı. O günden bu yana Lübnan, Ürdün, Flistin, Suriye ve Mısır halkları bir kaos içine sokulmuş, çelişkiler yumağı hergün biraz daha çözülemez bir hal almıştır. İsrail siyonizminin yayılmacı emellerine karşı halkların ilerici, devrimci iradesini temsil eden güçlerin önderliğinde başlatılan mücadele günümüze kadar etkin bir şekilde sürüyor ve gelinen aşamada bastırılması da sözkonusu olamaz.

Bölgenin diğer bir ucunda ise bin yılların kölelik zincirlerini parçalamaya azmetmiş bir diğer halk var. Bu halk, dört ayrı devlet güdümünün sınırları arasında kalan coğrafyası ve otuz milyonu bulan nüfusuyla bölge düzeninde emperyalizmin sömürü zincirlerinin en zayıf halkasını oluşturan Kürt halkıdır. Egemen, barbar güçlerin yeryüzü haritasından tümüyle silmek istedikleri bu halk; kendine biçilen bu kefeni yırtmasını bilerek ve bugün tüm insanlığın gündemine oturmasını başararak layık olduğu yeri alma azmini gösteriyor.

Bu durum emperyalist-sömürgeci güçleri bir hayli zor duruma sokuyor.Bölgedeki ilerici-radikal güçlere karşı sergilenen oyunlar ve yoketme planları birer birer işlemez duruma gelirken, bir de Kürt sorunu gibi oldukça çetrefil bir sorunla karşı karşıya kalmaları onlar için yeni bir bunalım süreci anlamına geliyor. Her bunalım süreci ise beraberinde radikal düşünenler ve siyasi çözümler de getirecektir. Bu bölgemizdeki sorunlar açısından da geçerlidir.

ABD ve diğer emperyalist güçlerin son bir yıllık icraatları bunu doğrulamaktadır. Özellikle Sovyetler Birliği'nin öncülüğünü yaptığı reelsosyalizmin işlemezliğinin ortaya çıkması ve serbest piyasa ekonomisine dönüşün gerçekleştiği bir süreçte, Ortadoğu Düzeninde önünde herhangi bir fiziki engelin kalmadığına kanaat getiren emperyalizm, bölge halklarının hızla boyutlanan mücadelesine karşı daha aktif tedbirlerle ortaya çıktı.

Irak'ın Kuveyt'i işgali bahanesiyle bölgeye yönelen emperyalistler, bölge petrollerinin denetimini daha uzun bir dönem için garantiye almak amacıyla Irak'ın gücünü tasfiye etmeyi başardılar. Bu konu da başarılı olmamaları için herhangi bir neden de yoktu. Zira BM gibi yetkili bir organdan karar çıkartılarak, çok uluslu bir savaş cephesinin sonuç almaması düşünülemezdi.

ABD'nin bölgemizdeki aktif güçleri tasfiye etme planları elbette ki yeni değildir. Bu sürekli uygulanagelen bir yöntemdir. Bölgede en ufak bir gelişmeyi dahi dikkatlice irdelemekte ve kendi çıkarlarını tehdit edebilecek bütün muhtelif güçleri sonunda denetimine almayı hedeflemektedir. Körfez Savaşı ardından, özellikle ABD'nin bölgede giriştiği aktif politik çözümler arayışı her yönü ile irdelenmeye değer özellikler taşımaktadır. "Yeni Dünya Düzeni" sloganıyla başlatılan bu aktif süreçten neyin kastedildiği hedeflerin neler olduğu ise gelinen noktada netleşmiş durumdadır.Bölgenin kanayan yarası olarak tanımlanan Filistin sorununun çözümünde yeni birtakım alternatiflerle sahneye çıkan ABD, kendi eseri olan bu içinden çıkılmaz durumu cambazane yöntemlerle yine Filistin halkı ve diğer bölge halklarının çıkarları aleyhinde bertaraf etme çarelerini aramaktadır. ABD Dışişleri Bakanı James Baker diplomatik ziyaret turlarında tam anlamıyla rekor kırarak bölgedeki Arap devletleri ile İsrail arasında mekik diplomasisini gerçekleştirdi. Bu yoğun ziyaretler ardından Suriye, Mısır, Suudi Arabistan ve Ürdün yönetimleri, İsrail ile bir masaya oturmaya razı oldular. Bu konuda yine en büyük zorluk İsrail tarafından çıkarıldı. "Yavuz hırsız evsahibini bastırır" misali kendi gayri-meşru konumunu bölge halklarının çıkarları karşısında savunmaya alan İsrail siyonistleri, ABD'yi gereğinden fazla sıkmamak için böylesi bir formaliteyi kabul etmiş gözüktü.

Adına "Ortadoğu Barış Konferansı" denilen bu toplantı ise daha başından iflas etmeye mahkum olmuştur. Bunun nedeni ise, bölgenin diğer alanlarından tüm hızıyla devam eden ulusal ve tophlumsal kurtuluş mücadelelerinin görmezlikten gelinmesi ve halkların özgür iradelerinin gem altına alınması çabalarına, daima yeşil ışık yakılmasıdır. Her şeyden evvel, şunu belirtmek gerekir ki, özellikle bölgemizde tarihten bu yana savaşların kışkırtıcılığını yapan, halklar arasına nifak tohumlarını eken ve çıkarlarını garantiye alabilmek için hiçbir barbarlıktan kaçınmayan ABD gibi emperyalist-sömürgeci bir gücün bölgemiz için barış havarisi kesilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Bu gücün sağlayacağı bir "barış" en kanlı savaşlardan çok daha fazla yokedici etkiye sahip olacaktır. Zaten "Barış Konferansı" adı altında gerçekleştirilen bu toplantının somut durumu, emperyalizmin bölgemiz üzerindeki yeni emellerini de ortaya koymaktadır.

Emperyalizmin kendi emellerini gerçekleştirme çabalarını ençok kolaylaştıran etmen ise, reel-sosyalizmin son durumu oldu. Bölgemizde birçok ilerici-radikal güç, sözkonusu sosyalist güçlere dayanarak ayakta kalma ilkesini benimsemiş olmalarının acısını geçtiğimiz kısa süreçte derinden hissettiler. Reel-sosyalizmin iflası ve serbest piyasa ekonomisine dönüş kararının alınması ile birlikte, dünya halklarının haklı ulusal-toplumsal mücadelelerine de sırt çevirme olayı yaşandı. Bu ise, bölgemizdeki küçük burjuva radikalizmi şeklinde varlığını sürdüren ve sırtını sözkonusu sosyalist devletlere dayayan güçler açısından tam yıkım oldu. Bu durumun yarattığı bunalım ortamında ise, emperyalistlerin yeni planları devreye sokularak arayış içerisindeki bu çevrelere, alternatif olabilecek çözümler sunulmaya başlandı. Emperyalistler buna mecbur oldular. Çünkü, bölgedeki sorunlar öyle üst boyutlara ulaşmış vaziyettedir ki, şu ya da bu biçimde çözümler aramak kaçınılmaz hale gelmiştir. Ve bu da, ABD önderliğindeki "Yeni Ortadoğu Düzeni" politikasının hızla deşifre edilmesini sağladı. Ne kadar cazip gösterilirse gösterilsin, bu politikanın özü ülkemizdeki anti-emperyalist, ilerici, devrimci, yurtsever güçleri ezmek, hayat hakkı tanımamak, emperyalistlerin çıkarlarına ters düşmeyen reformist politikaları ise destekleyip teşvik etmektir.

Çelişkiler yumağı haline gelen Ortadoğu'da, emperyalizmi ençok zorlayan sorunların başında, Filistin ve bundankaynaklanan Arap-İsrail

çelişkisi, İran İslam Devrimi'nin yarattığı siyasi ortam ve Kürdistan meselesi gelmektedir Bu sorunların halkların yararına çözüme kavuşturulmaması halinde daha çok uzunbir dönem çelişkilerle yüklü bir ortadoğu varlık bulacaktır. Bu halkların mücadelesinin gelişerek sürdürüleceği anlamına gelir. Gerçekleştirilen "Ortadoğu Barış Konferansı'nda olduğu gibi bölgemizin sadece bir alanına ilişkin sorunun tartışma gündemine alınması ise çözümsüzlüğe prim vermekten başka bir anlama gelmiyor. Eğer bölgede gerçek anlamda kalıcı bir barıştan söz edilecekse, bölgenin bir bütün olarak ele alınması ve sorunların adil çözümü için büyük çoğunluğu temsil eden halk güçlerinin ağırlıklı söz hakkına sahip olması gerekiyor. Bölge halkları bir bütün olarak demokratik-özgür ve insanca yaşam ilkesi doğrultusunda, on yıllarca boyunca kıyasıya bir savaşı daha da boyutlandıracakları açıktır.

Öte yandan, emperyalizmin oyunlarını da gözardı etmemek gerekir. Körfez Savaşı ardından büyük bir hızlı giriştikleri bölge sorunlarını çözme çabaları devam ediyor ve sonuç almada da kararlı görünüyorlar. Aslında böyle bir barış konferansının körfez savaşından önce planladıkları çok açık. Ama, bölgede barış havarisi rolünü oynayabilmek için Irak'ın, Kuveyt'ten çıkarılması gibi büyük bir görevi başarmanın, çok tesirli bir girişim olacağını iyi hesapladıkları için, bu işi bugüne ertelemiş oldular. Bununla da bölge halklarına en sinsi, en bağımlı ilişkileri egemen kılmaya; bölgede yaşanan çelişkileri uzlaştırmaya ve sorunları kendi çıkarlarına ters düşmeyecek şekilde karşılıklı tavizlerle gidermeye çalışmaktadırlar. Giderek emperyalizmin daha çok rahatsız eden Arap-İsrail çelişkisinin çözümünü kendi önüne ilk görev olarak koyan ABD, vakit kaybetmeden başlattığı görüşmelerden olumlu yanıtlar alınca, böylesi bir toplantıya öncülük etmiştir. Başlangıçta daha geniş kapsamlı olarak düşünülen bu toplantı, birtakım ince hesaplar nedeniyle sınırlı bir kesimle gerçekleştirildi. Bölgede giderek daha yakıcı bir hal alan Kürt meselesinin de bu masada görüşülmesi düşüncesi, ilk başlarda yabana atılmamış İran,Irak, Türkiye gibi bu sorunla yakından ilgili güçlerde toplantı kapsamına alınmak istenmişti. Fakat bu konu da, taraf olması gereken Kürt ulusal hareketinin sözcülerini kendi çıkarlarına uygun bulmadıklarından meseleyi Filistin, İsrail, olayıyla sınırlandırmışlardır.

Emperyalizm tarafından tertiplenen ve amacı belli olan bu konferansın, bölge sorununa çözüm getirmesi, adil bir barışın gerçekleşmesi mümkün değildir. Kapsamı son derece güdükleştirilen ve Filistin halkının iradesini doğrudan temsili muhatap kabul etmeyen emperyalizmin amacının bölge sorunlarına çözüm getirme ve adil barışı sağlama olmadığı ortaya çıkmıştır. Nitekim, adına barış denilen konferans daha başlangıcında, ölü doğanbir konferansa dönüştü. İspanya'da toplantının gerçekleştiği saatlerde, Filistin'de büyük protestolar eşliğinde halk kendi tercihini açıkça ortaya koydu. Filistin halkının iradesine rağmen, emperyalizmin işbirlikçiliğe dayalı çözüm arayışları bölgeye gerçek barışı getiremeyecektir.

Daha çok Filistin sorununa çözümü amaçlayan barış konferansı, başta Filistin halkının iradesini dıştalayan içeriği yanında, bölgedeki diğer önemli sorun ve gelişmeleri de görmemezlikten gelen yaklaşımları ve ilgili taraf ve devletlerin kapsama alınmaması, bölgenin en önemli sorunları olarak gündemi işgal etmektedirler. Kürt meselesinin askıya alınmasının yanısıra emperyalizm açısından henüz problem olarak görülen İran durumunu da gözardı etmemek gerekir. Özellikle de ABD emperyalizmi, İran'a karşı sürekli bir yıpratma politikası uygulamakta, bölge ve dünya düzeninde tecrit etme çabalarını aralıksız sürdürmektedir. Bilindiği üzere, İran gerçekleştirdiği islam devrimi ile Ortadoğu da ve islam alemi içerisinde anti-emperyalist gelişmelere büyük katkı sunmuştur. Devrimin bu özelliği, günümüzde de etkisini sürdürüyor ve bölgedeki emperyalizmin işbirlikçilerine karşı islami radikalizm akımının şekillenmesini de beraberinde getirmiştir. Buna karşı, ABD'nin ve diğer emperyalist güçlerin aktif tedbirleri sözkonusu olmuştu. İran İslam devrimini boğmak ve bu devrimin bölge halkları arasında yarattığı etkiyi kırmak için yoğun çabalar sarfedilmektedir. Irak'ın, İran'a saldırtılmasının yanısıra, yoğun komplo ve oyunlar sergilenmiş, ayrıca S.Arabistan destekli irticanın geliştirilmesine de çalışılmıştır. Bu çabalar, bugün de sürmektedir. İran'ın terörizme destek verdiği ve nükleer silah ürettiği yolundaki iddialarla, bu yönetimi zayıflatıp hedef tahtası haline getirmeye çalışmaktadırlar.

İran ise, uzun yıllar boyu sürdürülen bir savaştan çıkmış olmanın zayıflıklarını yaşaması itibariyle, eskiden olduğu gibi islam devrimini geliştirip-yaymaktan çok onu koru-

maya yönelik bir politika izlemekte, kendi özgücüne dayalı olarak varlığını idame ettirmeye çalışmaktadır. Emperyalistlerin hedefi haline gelmesi ise, iddia edildiği gibi terörizme destek verme ve nükleer tesislere sahip olma değil; bölgedeki emperyalist yayılma ve egemenlik kurma çabalarına ters düşmesindendir. Bu tavrını Irak'a karşı girişilen geniş çaplı saldırı döneminde de gösteren İran, aralarında geçen 8 yıllık kanlı savaşlara rağmen, Irak halkına karşı bir tutum yerine kısmen de olsa, bu halka emperyalizme karşı destek olmuştur. Bu tavır, elbette ki emperyalistleri çok öfkelendiren bir diğer yöndür.

Bölgenin söz sahibi tek gücü olmayı hedefleyen ABD, bölgemize ilişkin planlarını yerli işbirlikçilerini de atağa kaldırarak hayata geçirmeye girişmiş ve içinden geçtiğimiz bu süreçte, bu yönlü bir yoğunluk yaşanmaktadır. Kamçı-şeker politikası gereği yüzüne geçirdiği barışçıl maskeyle bölge halklarının gözünü boyamaya çalışmaktadır. Bunun en bariz örneği de, yine Kürt halkının ulusal toplumsal mücadelesine karşı takınılan tutumda görülebilir. Irak'ın yenilgiye uğratılmasının ardından bu ülke sınırları dahilindeki Kürt örgütlerine koşulsuz destekle ayaklanma sinyali veren ABD, daha sonra bu konu da parmağını bile oynatmayarak, Saddam rejiminin gazabına uğrayan yüzbinlerce Kürt insanının en elverişsiz hava ve coğrafik koşullara rağmen dağlara sürülmesine neden olmuştur. Elbette bu durumdan ABD kadar, bu halka önderlik ettiği iddiasında olan feodal milliyetçi ve küçük-burjuva güçlerinde sorumluluğu vardır. Zaten, ABD'ye ısrarla yaslanma hevesinde olanlar da bu güçlerdir. Sözkonusu güçler, Kürt halkının en haklı taleplere dayalı olarak gelişen mücadelesinin çözümünü emperyalizmin girdabında arayarak en katmerli çelişkilerin doğmasına da neden olmaktadırlar. Bu halkın en meşru çıkarlarından tavizler vererek, bir takım kırıntılarla sonuç alma isteyen bu işbirlikçi güçler ABD ve diğer emperyalist güçlerle işbirliğiyle de yetinmeyip, halkımızın yüzyıllardır kanına girmiş olan devletlerle de pervasız ilişkilere girmektedirler. "Kürdistani Cephe" adı altında oluşturulmaya çalışılan birliğin emperyalizmin alandaki çıkarlarına asla ters düşmeyecekbir güç olarak şekillendirilmesine çalışan Talabani ve Barzani gibi zatlar, Irak'la yapılan görüşmelerden sonuç almanın garantisi olarakta, emperyalist güçleri görmektedirler. Yüzyıllardır yoğun bir mücadele içerisinde insanlığın vardığı seviyeye ulaşmaya çalışan Kürdistan halkının, tüm umutlarını da bu işbirliğine bağlamaya çalışmakta, kendi öz gücüne güven ilkesini ayaklar altına almak istemektedirler. Şu ya da, bu güce dayanmadan ayakta kalınamayacağı anlayışını hakim kılmaya çalıştıkları, her girişim ve çabalarından açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bu anlayış ve yaklaşımlarını emperyalizmin sömürgeci - egemen güçlerinde teşvik ve desteğiyle Kuzey-batı mücadelesine empoze etme hevesinde olan sözkonusu güçler, son aylarda giriştikleri yoğun Ankara trafiğiyle Güney-Kürdistan'dakine benzer bir konumu Kuzey-Batı alanına da kabullendirmek istiyorlar. Ama unutulan bir gerçek var ki, o da Kürt halkının ulusal ve toplumsal mücadelesinin yarattığı sorunun, biriki reformla çözülemeyecek olduğudur. Ülkemizde reformizmin hayat bulması oldukça zordur ve keskin çelişkilerin yaşandığı bu ortamda ancak anti-sömürgeci, anti-emperyalist bir yaklaşım kendini devam ettirebilir. Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı temelinde geliştirdiği özgürlük-demokrasi ve insanca yaşama mücadelesi, gelişen noktada yenilmezliğini kanıtlamış durumdadır. Gerek emperyalizm ve gerekse de T.C. bu nedenle zorlanmaktadır. Bu noktada, ya bu halkın insanca yaşama talebine cevap verilecek, ya da süren savaş daha da boyutlandırılacaktır. T.C.'nin ve emperyalizmin son tavırları, ikinci seçeneğe uymaktadır. Yani, daha acımasız bir savaşla, bu halkın haklı talepleri bastırılmak isteniyor. Bunun yanısıra reformist-milliyetçi kürt hareketlerine ise yeşil ışık yakılarak, daha da aktifleşmeleri ve anlayışları Kuzey-Batı alanına da yaymaları teşvik ediliyor.Talabani'nin son aylardaki çaba ve demeçleri bu yönlüdür. Bu alanda reformist, küçük-burjuva çevrelere çağrı yapılarak güneydekine benzer bir "Kürdistani Cephe"nin temelleri atılmak isteniyor. Bununla hedeflenen ise, ülkemizde verilen devrimci savaşın bertaraf edilerek, öncü gücün soluk borularının tıkanmasıdır. ABD'nin ve diğer emperyalist güçlerin planları da bu yönlüdür. "Kürt halkına ve Kürdistan'a evet, devrimci öncüye ise hayır diyerek, kendi çıkarlarına hizmet temelinde oluşturulacak reformları dayatmak istemektedirler. Bunu her fırsatta açıkça ortaya koymakta, bu halkın mücadelesinin bu seviyeye ulaşmasını hazmedemediğini ve kösteklenmesi gerektiğini belirtmektedirler.

ABD emperyalizmi bu konudaki net planlarını açıkça ortaya koymasa da ve taraf olduğu çözümü belirtmese de, uzaktan kumandayla harekete geçirdiği güç ve çevrelerin faaliyetleri, niyetlerini açıkça ortaya koyuyor. Bu yönlü gelişme kaydetmedikçe de, Kürt sorununa uluslararası platformda yer vermeye yanaşmayacakları açıktır. Fakat özellikle Körfez savaşı sonunda, Dünya kamuoyunun gündemine girenKürt halkının konumu, Diyarbakır ve daha birçok merkezde yaşanan serihildanlarla dikkatlerin yoğunlaştığı bir odak oldu. "Barış Konferans"larında yer verilsin ya da verilmesin halkımızın özgürlük ve insanca yaşama mücadelesi tüm açıklığıyla tartışılıyor. Emperyalizmin dayattığı "Yeni Dünya düzeni", "Yeni Ortadoğu Düzeni"nin önündeki en büyük engellerden biri de yine bu sorundur. Emperyalizmin ve işbirlikçilerinin hedefi, bu özgürlük mücadelesini sorun olmaktan çıkarmaktadır.

Tüm bunlara karşın diyoruz ki, emperyalizm, Ortadoğu'da ilericilik ile gericilik arasında bir uzlaşma yaratmayı hedefliyor, bu hususta FKÖ'nün parçalanmasını da sağlayabilir ve Filistin halk hareketini gericilik lehine yumuşatabilir. Bu anlamda emellerine, uygun bir yeniden şekillenme de yaratabilir. Durum bunun tam tersi de olabilir. Yani, sözkonusu "Barış Konferansı"ndan emperyalizmin istediği sonuç çıksın veya çıkmasın, bu bölgemizin sorunlarının bertaraf edildiği anlamına gelmeyecektir. Tam tersine haklı ile haksız arasındaki uçurumlar daha da derinleşecektir. Bölgemizde gerçek anlamda bir barışa gidilmek isteniyorsa, ezici çoğunluğu oluşturan ezilen, sömürülen mazlum halkların çıkarları eşit koşullarda temsil edilebilmeli ve sonuna kadar tartışılabilmelidir. Ancak, böylesi bir toplantı adil barış olanaklarını doğurabilir. Bu bütün bölge halkları için olduğu gibi, halkımızın içinde bulunduğu katmerli sömürgecilik sisteminin parçalanması ve kardeş dünya halklarının yanındaki onurlu yerini alması anlamındadır. İşte gerçek diplomasi, adil barış ve kardeşlik bu demektir.

Lünpen gençlik

Mehmet CEMAL

Gençlik, ülkemizin nüfus oranı itibariyle en kalabalık kesimini oluşturur. Ve yine bu kesim, toplumumuzun geleceğini ifade etmesi nedeniyle hemen her kategoriden farklı olarak değerlendirilir. Gençliğin dinamik, yeniliğe açık ve coşkun yapısı toplumları ileriye doğru götüren temel dinamiklerdir. Bunun içindir ki, bütün toplumlarda bu kesimin eğitimi, şekillendirilmesi ve bu potansiyelin değerlendirilmesi, biraz da toplumun yaşamsal sorunu olarak algılanır. Her türlü gelişim ve yaşam dinamiği sömürgeciler tarafından yok edilmiş halkımız, bu alanda da büyük bir yıkım ve tahribattan kurtulamamıştır. Sömürgecilerin ilk elden yöneldikleri hedef gençlik olmuştur. Halkımızı fiziki olarak yoketmeye yönelik bütün teşebbüslerin öznesi haline gelen gençlik, yine toplumumuzu çarpıtmaya ve düşürmeye yönelik senaryolarında temel hedefi durumundadır. TC.'nin kuruluşundan itibaren, dönemsel olarak yürürlüğe soktuğu çeşitli plan ve komplolar büyük oranda başarıya ulaşmış, özü ve içi boşaltılmış bir insan tipi yaratılmıştır. Bugün, tüm çarpıklığıyla ve garipliğiyle toplumumuzun hilkati garibesi durumuna getirilen gençlik, silkinerek Ulusal Kurtuluş mücadelesinin sürükleyici dinamiklerinden biri haline gelmiştir. Fakat, Kürt toplumunun ve gençliğinin sırtına bir kambur olarak konulan Lünpenizm, çeşitli şekillerde toplumumuzda yaşama şansını bulabilmektedir. Sınıflı toplumlarda işsizlerin oluşturduğu, üretimden tamamen kopuk, serseri ve tüketici bir topluluğu ifade eden bu kavram, toplumumuz gerçeğinde daha trajik boyutlarla yaşama imkanı bulmuştur. Kürt lünpenizmi sınıf çelişkilerinin yanına ulusal çelişkileri de katarak kronik bir hal almıştır. Bu bakımdan, klasik lünpen yaklaşımının Kürt lünpenizmini kavram olarak karşılaması mümkün değildir. Ülkemiz ve Türkiye metropollerine savrulmuş gençliğimizin iş bulabilme zorluğu ve yine büyük çoğunluğunun tamamen atıl durumda bulunması gözönüne alınırsa olgunun oluşumu kavranabilir. Özellikle ülkemizde kentlere yığılmış kitlenin sanayi ya da, daha farklı sektörlerde iş bulabilmesi mümkün değildir. Öte yandan, gerek almış olduğu eğitim, gerekse kalifiye eleman niteliklerine haiz olamayışı dolayısıyla çaresizlik dolu bir sürece mahkum edilen gençliğimizin, bütün bu olumsuzluklarına tüm acımasızlığıyla yaşamakta oldukları ulusal çelişki de katılırsa, olayın vehameti anlaşılır olur. Tamamen egemenlerin belirlediği bir sürecin kurbanı duruma düşen gençliğimiz yine bu mihrak tarafından çerçevesi çizilmiş durumda bulunan lünpenizmi katmerli bir şekilde yaşamak zorunda bırakılmaktadır. Üretim içerisinde hiç bir payı bulunmayan bu kesim, medya tarafından ponpalanan tüketim toplumu olgusundan büyük oranda etkilenmekte ve özellikle lüks tüketime yönelik şiddetli bir arzu duymaktadır. Fakat, bu tüketimi gerçekleştirecek gerekli imkanlara sahip bulunamaması, daha kolay para kazanma yöntemlerine yönelmesini ve bu yöntemleri kendi içerisinde meşru kılmasını sağlar. Sistemin sistemli olarak körüklediği kolay para kazanma ya da, köşe dönme felsefesi bu kesimin toplum tarafından lanetlenen aşağılanan ve bir o kadarda havadan para getiren kirli işlere yönelmesini getirmektedir. Hırsızlık, uyuşturucu, fuhuş ve özellikle kumar alışkanlığı bu kesim nezdinde bir meslek ve yaşam biçimi olarak algılanır. Emeğin ucuzluğu ve bu ucuz emeği pazarlayabilme yönündeki güçlükler, bu yaşam biçimini pekiştirici bir rol oynar. Toplumun sırtına asalak ve parazit olarak yapışmış bu kesim, kendine has bir yaşam biçimi ve kültürü oluşturur. Ve yine bu kesim, uyuşturucu ve hırsızlık şebekeleri gibi yapılanmalarla kendi örgütlülüğünü sağlar. Kendi işleyişi içerisinde bir örgütlülük sözkonusudur. Toplumun bu günah keçileri, kendilerine has bir argo, giyim biçimi ve davranış kalıpları oluşturur. Bu kalıplar, aslında topluluk içerisindeki üyelerin şifrelenmiş ortak mesajlardır. Lunpen gencin, tatmin duygusu yoktur. Sürekli olarak istemleri ve verili yaşamı arasındaki uçurumu kapatmaya yönelik çaba göstermesine rağmen, sınıfsal konumu marazi tatminsizlikten başka bir şey sunmaz. Her zaman için bulunduğu durumdan yakınır. Arzu ettiği ve amaç olarak önüne koyduğu hedeflere varsa bile, bu durum sahiplik ve tatmin duygusunu geliştirmez, bilakis azdırır. Örgütlülük içerisinde uğraşıya göre dalında en başarılı olan liderlik payesiyle ödüllendirilir. Bu yapılar içerisinde belirli kural ve değerlere uygun bir içişleyiş gözlenir. Bu işleyiş genel anlamda toplum ve moral değerlere uygun olmasa da yapı içerisinde kendince meşruluk ve tutarlılık gösterir. Toplumun ahlak ve moral değerlerine karşı yoğun bir saldırı yöneltilir. Bu saldırı, tamamen yıkıcı bir niteliktedir. Yerine bir değer ikame etmekten daha çok anarşizan bir tavırla herşey reddedilir. Fakat, bu anarşizan tavır daha çok biçimde yani, görsel anlamda hakimdir. Lunpen gencin, özgürce hareket ettiğini zanettiği alan, sistemin kendisine bilinçli olarak açtığı kaygan bir zemindir. Çalışarak yaşamayı yaşamın en sıkıcı ve gereksiz alanı olarak gören bu tufeyli kesim, emeği ile geçmini sağlamaktan sonderece uzaktır. Yaşamını, çalışarak idame eden insanlara karşı da acıma duygusuyla yüklüdür. Bu insanları hakir görür. Emeğe bu derece yabancılaşan lünpen gençlik, kendi konumundan da memnun değildir. Sürekli olarak aşağılık duygusu içinde kıvranmakta ve gittikçe kendine yabancılaşmaktadır. Kişiliği ve davranışlarıda inişli çıkışlı bir grafik izler. Bazen yaptığı işlerden ve konumundan utanç duyarak hassas bir insan görüntüsüne girer. İnsancıllığın doruklarında dolaşır, bazen de hayvanlaşır, bir hayvanın sertliği ve gaddarlığı ile hareket ederek karşısına çıkan hemen herşeyi yokeder.

Türkiye ve özellikle ülkemiz gibi işsizler cenneti olarak bilinen topraklarda işsizler ordusunun en büyük dilimini oluşturan bu kesim ve insanlar, birey olarak bitişe giderken, topyekün toplumu da etkileyip tahrip etmektedirler. Lunpen gençlik, eğemenler tarafından itildiği bu iğrenç konumdan dolayı sadece kendini tahrip etmekle kalmaz, günümüzde yaşanan süreçte olduğu gibi hemen hemen bütün toplumu kendi çizgisine yaklaştırır. Bugün ülkemizde ve Türkiye'de bu durum, ciddi bir olgu halini almıştır. Ve ne yazık ki, Türkiye'de ki Lünpen gençliğin büyük çoğunluğu düşürülmüş insanlarımızdan oluşmaktadır. Sömürgecilik içini boşaltmak istediği Kürt kimliğine saldırırken, bahsettiğimiz lunpen yaşam tarzını, gençliğimize tek yaşam biçimi olarak sunmuştur. Bu yaşam biçimini reddedip kimliğine ve onuruna sahip çıkanlar olduğu gibi, oynanan oyunu kavramaktan yoksun geniş gençlik kesimleri, bu illetin pençesine düşmüştür. Kürt lunpenizmi sınıfsal çelişkilerinin yanına ulusal inkar politikaları sonucun da gerçekleşmiş ulusal çelişkiyi de katarak klinik bir vakaya dönüşmüştür. Herşeyden önce kürt genci mensup olduğu

kültüründen ve kimliğinden hızla uzaklaştırılarak eğemen kültürün kucağına atılmıştır. Eğemen ya da üst kültürü (en iyi kültür anlamında değil) özümseyip, bu kültüre eklenebilmek için gerekli altyapıdan yoksundur. Çünkü, henüz kendi kimliği ve kültürünü özümsemekten uzak bir yapı, yabancı bir kültüre yama bile olmaktan uzaktır. İşte bu eğemen kültürü algılama ve verme biçimindeki çarpıklıklar ilginç bir kültürü ve kimliği ortaya çıkarmıştır. Dili, kültürü ve kimliği yasaklar altında ezilen insanımız, bu durumda kendi kimliği üzerinde doğrulmaktan daha çok egemen kültüre eklemlenebilme yönünde sonuçsuz kalacak coşkulu ve traji-komik eğilimi başlatmıştır. Çok arzulu olunsa bile bu sürecin sağlıklı bir şekilde gelişmesi mümkün olmamış ne Türk, ne Kürt ne idüğü belirsiz garip bir tip ortaya çıkmıştır. Zaten katmerli ekonomik sömürünün altında bulunan halkımız, ulusal baskı sonucunda tamamen sersemlemiş, çelişkileri kat be kat artmıştır. Özellikle, kitle iletişim araçları, okullar gibi asimilasyon çarklarının gelişmesi ile birlikte günümüzdeki Kürt kuşakları, bu inkarcı politikalardan fazlasıyla nasiplerini almışlardır. Kırsal alanda gerek toprak reformunun yapılmayışı, gerekse topraksız köylülük olgusu ve toprakların nüfus artışına karşın yetersizleşmesi, yine ülkeyi terörize ederek bölgeyi insansızlaştırma gibi nedenlerden dolayı, büyük bir göç yaşanmıştır. Bu göç dalgaları ile ülkemizdeki kentlere ve Türkiye metropollerine sürüklenen gençliğimizi, işsizlik ve ulusal baskı ve tüketim toplumu dayatmaları büyük oranda etkilemiş ve lunpen yaşamın doğal müdavimleri haline gelinmiştir.

Özellikle, Türkiye metropollerine savrulmuş gençliğimiz, insanlık dışı tortu işlerde çalışmak zorunda kalmış ucuz emeği ile birlikte iyi bir tüketici olarak sisteme kan taşıyan hayati unsurlardan biri olmuştur. Hayvanca koşullarda yaşamak zorunda kalan gençlik, ayrıca kıro, zonta, maganda, hanzo gibi tabirlerle kategorize edilerek aşağılanmıştır. Öte yandan, sistemin köşedönücülük mantığı ve kolay yoldan para kazanma mantığının yüceltilmesi, bütün bunlara eklenirse durum nispeten açıklığa kavuşur. Herşeyden öte, insanımızın kalifiyelik ve dolayısıyla altyapı gerektiren işlere uygun donanıma sahip olamaması, önündeki tercihlerin ise inşaat işçiliği, ayakkabı boyacılığı ve seyyar satıcılık gibi tortu işler olması bu yönelimi kuvvetlendirmiştir. Bugün Türkiye metropollerinde hemen her aşağılık uğraşı (hırsızlık, haraç, üçkağıt, uyuşturucu, kadın ticareti gibi) yine zamanın tümünün boş bir şekilde tüketildiği kıraathaneler ve kumar alışkanlığı insanlarımızın yaşam biçimine dönüşmüştür. Ülkemiz kentlerinde ise bu yönelim kıraathanelerde zaman tüketmek, kumar oynamak ve kabadayılık olarak ortaya çıkmaktadır. Yukarıda değindiğimiz gibi her türlü üretici faaliyetten yoksun ve tufeyli olarak yaşayan bu kesim, başta ailesi ve yakın çevresi olmak üzere bütün sosyal ilişkilerden kendini soyutlayarak kendi yaşam biçimini benimsemiş unsurlarla birliktelikler geliştirir. Kendine has bir felsefe ve yaşam kültürü oluşturan lunpenler, ayrıca alt kültür grupçuklarında oluştururlar. Eğemen kültüre tepkisel şekilde oluşan bu alt kültür parçacıkları, nesnel anlamda irdelendiği taktirde, tepkisel ve topluma ve düzene karşı amoral değerlerle donatılmış gibi görünmesine rağmen, aslında bu konumlarının sisteme ve üst kültüre tepkiden daha çok kendi yapılarına yönelmiş bir silah olduğu görülecektir. Yine bu kesimde, sorumsuzluk ve kendini hiçbir yere ait görememe duygusunun oldukça gelişkin olduğu görülmektedir. Birey anlayışı ön plandadır. Kendisi dışında hiç kimseyi düşünmez ve her olayı kendi lehine ve çıkarına dönüştürmek için hiçbir fırsatı kaçırmaz. Bu yolda karşılaşabileceği kutsal değerleri bile yerle bir etmek için, biran bile tereddüt etmez. Kapitalizmin çarpık birey anlayışının en bariz örneği bu kesimin şahsında somutlaşmıştır. Kentlerin varoşlarına çöreklenmiş bu kesim, sınıfsal konumunu tam olarak tahlil etmekten uzaktır. Eziliyor ve horlanıyor olduğunu yaşamın her anında hisseder. Fakat, içinde bulunduğu konumu kendiliğindenci şekilde derinlemesine sorgulayıp çözümlere ulaşması mümkün değildir. Yaşam biçimi bakış açısını bulanıklaştırmakta ve yaşamı sorgulamasını büyük oranda imkansız kılmaktadır.

Ulusal ve sınıfsal baskıyı katmerli şekilde yaşayan Kürt genci, sadece sınıfsal baskıya maruz kalmış kesime nazaran çok daha geniş ve boyutlu bir tahribata uğramış durumdadır. Bütün bu olumsuzluklara rağmen, ülkemizde gelişen ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadelesi bu geniş kesimi de büyük oranda etkilemektedir. Dünya'da bugüne kadar gelişen ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücadeleleri incelendiği takdirde, bu kesimin iyi bir eğitim ve örgütlülükle yetkin bir devrimci kimliğe kavuşabildikleri görülecektir. Sömürgeciliğin belirlediği bir süreç sonrasında istemedikleri bir konuma itilmiş bulunan gençliğimiz, mücadelenin etkisi ile büyük bir dönüşüm yaşamaktadır. Özellikle ülkemiz kentlerinde yaşayan lunpen gençlik, mücadeleden tamamen etkilenmiş ve büyük yapısal dönüşümler yaşamaktadır. Mücadelenin yansımalarından derinden etkilenen bu kesim, Yurtseverlik temelinde misyonunu yüklenmeye hazır bir hale gelmiştir. Kürt Lunpeni hergeçen gün sömürgeciliğin adeta bir yazgı gibi kendisine dayattığı bu yoz yaşam ve kişiliği reddedip halkının ve kendinin kurtuluşunu sağlayacak saflara büyük bir ilgiyle yönelmekte, yeni bir insan tipine yaklaşmaktadır. Kısacası, ülkemiz kentlerinde yaşayan bu kesim dönüşümünü büyük oranda gerçekleştirmiştir. Fakat, bu olumlu dönüşüm ve değişimin yarattığı geniş potansiyelin örgütlülükle taçlandırılması gerekmektedir. Örgütlülük içerisine alınan bu unsurlar, kısa bir süre içerisinde geçmişten beri taşımış oldukları olumsuz ve yoz kimliği devrimci değerlerle yenileyeceklerdir. Türkiye metropollerinde yaşayan kesime ise, yurtseverlik bilinci aşılanmalı, sınıfsal çelişkilerin anlatılması sureti ile yoğun bir bilinçlendirme çabasına girmek gerekmektedir. Ulusal ve sınıfsal bilinç taşıyıcılığı bu kesimi, devrimin en ön saflarına çekebilecektir. Bu çalışmalar yapılırken lunpenizmin çirkinliği ve yozluğu teşhir edilerek, yine Lunpenizmin, çözüm olmaktan uzak bulunduğu vurgulu şekilde belirtilmelidir. İçinde bulundukları konumdan dolayı yoğun bir hoşnutsuzluk ve memnuniyetsizlik duyan bu kesimin Halk gerçeğini ve devrim perspektifinin kavranması için bütün imkanların sunulması, sömürgeciliğin yaptığı bütün hesapları tersine çevirecektir.

Bu kesim, ihmal edildiği yani gerekli devrimci perspektif ve yaşam biçimi sunulamadığı takdirde, karşı-devrimin kullanımına son derece müsait bir yapıya sahip olduğu asla unutulmamalıdır. Ülkemizde kitlesel terör ve cinayetleri sistemli olarak işleyen Özel Tim ve Kontrgerilla'nın bu kesim içerisinden ciddi sayıda eleman çıkardığı gözönünde tutulursa, halka ve devrime karşı kullanılmak için çok uygun bir yapıya sahip olduğu görülecektir.

Özcesi, Lumpen gençliğin devrim ve karşı-devrim arasında seçim yapması, daha çok devrimcilerin bu kesime yönelik politikaları ile ilintilidir. Lunpen gençliğin, son yıllarda mücadeleye karşı son derece olumlu bir tavır alması, yoğun bir aydınlanma ve örgütlülükle taçlandırılabildiği takdirde gerekli yetenek ve beceriye sahip bu unsurların halklarının özgürlük savaşçıları durumuna gelmeleri işten değildir.

Yurtsever liseli gençliğe

Okulların açılmasıyla birlikte liselerde, kendi alanlarında hızlı bir şekilde örgütlenmeye başlamıştır. Diyarbakırda liseli gençliğin mücadelesi aktif olarak Cizre ve Nusaybin serihildan'larındn sonra başlamıştır. Diyarbakır Lisesinin yapmış olduğu boykot girişiminden sonra, diğer liselerde de gözle görülür bir kıpırdama olmuştur.

Newroz'larda, 1 Mayıslarda ve diğer önemli günlerde anlamlı bir şekilde kutlanılmıştır. Ayrıca açlık grevlerinde, boykotlarda liseli gençlik aktif olarak yerini almıştır. Liselerin bu şekilde örgütlenmesi ve mücadelede önemli bir mevzi oluşturması sömürgecileri korkutmaya başlamıştır.

Polis-İdare işbirliği yapılarak, öğrenciler arasına ajan - provakatörler yerleştirilmiş, sömürgeciler bu çalışmalarıyla yurtsever liseli gençliğin gelişen ve yükselen mücadelesine set çekmek istemişlerdir. Öğrenciler üzerinde terör havası estirerek sindirme operasyonuna girişilmişdir. Gözaltılar ve tutuklamalar başlamıştır. Ajan - Provakatörlercede görevleri gereği arkadaşlarına sömürgeci zihniyetleri aşılayarak, onların kendi değerlerine sahip çıkmaları yerine egemen güçlerin kuklası haline getirilmek istenmiştir.

Daha ilkokula gelir gelmez Kemalist ve milliyetçi düşüncelerle aşılanan öğrencilere, emir - komuta zinciri altında her türlü milliyetçi marşlar, şiirler, Türk'lerin "yüceliği" ve "büyüklüğü" baskıyla, dayakla, zorla öğretilmektedir. Hür düşünceye zincir vurularak tek tip (robotlaşmış) insan yaratılmaya çalışılmıştır.

İçinde bulunduğumuz süreçte de öğrencilere değişik bir uygulamayla zorbalık yapılmaktadır. Bir iki örnek vermek yerinde olacaktır. Sayın Turgut Özal gelecekmiş, valilikten emir gelmiş, bütün öğrenciler gelmek zorundadır. Gelmeyenler cezalandırılacaktır. 29 Ekim törenleri yapılacağından bütün öğrenciler gelmek zorundadır. Gelmeyenler hakkında soruşturma açılacaktır. Beden eğitimi derslerinde Askeri eğitime benzer bir uygulama yapılmaktadır vb.

Yurtsever Liseli Gençlik, bugün sömürgecilerin karşısına örgütlü ve kararlı bir şekilde çıkmıştır.

Liselerde ve toplumun diğer tüm kesimlerinde mücadelenin gelişmesinde ve yükselmesinde özgürlük hareketinin çok büyük rolü vardır. Tarihimiz halk savaşı temelinde bir daha yazılmaktadır. Bağımsız bir ülke için, kanının son damlasına kadar kahramanca ve yiğitçe savaşan özgürlük savaşçılarına sahip çıkmak, onu gerek maddi ve gereksi manevi olarak desteklemek Liseli Yurtsever Gençliğin olduğu gibi tüm Kürt halkının birincil görevidir. Şehitlerimizin cenazelerine sahip çıkarak, onları öldükten sonra bile yalnız bırakmadığımızı, onları kalplerimize gömdüğümüzü her halükarda göstermeliyiz.

Ağustos atılımıyla yeni bir tarih sayfası açılmıştır, ve ülkemizin adı tarihe yazılıyor ve yazılacaktır. Ülkemizin adını tarihe yazan şehitlerimizi saygıyla anıyoruz. Mücadeleleri yolumuza ışık tutacaktır.

Çağrımız tüm Liseli Yurtsever Gençliğe ve tüm ülke halkınadır. Halkların kurtuluşu yolunda hızlı adımlarla yürüyen özgürlük savaşçılarımıza sahip çıkıp güç verelim.

Diyarbakırdan bir grup liseli yurtsever

Kendimizi halk savaşımının bir kategorisi olarak görmeliyiz:

Günümüzde teorisyenler, öğrenci kesimini değerlendirirken; herhangi bir sınıfsal temeli olmayan çeşitli halk katmanlarından meydana gelmiş bir kategori ve sosyal yapısından dolayı kaypak bir kesim olarak değerlendiriyorlar.

Bu tanımlamaya katılıyorum. Ama, öğrenci kesimini böyle kaypaklaştıran nedenleri sadece yukardakilerle sınırlandırmamak gerekir. Önemli olan bugün öğrenci kesimini kaypaklaştıran etkenlere karşı, bu kesimi halk savaşımı içerisine çekebilecek alternatif etken yaratmak gerekir. Örneğin; öğrenci kesimi üzerinde aile ve çevre baskıları, belli bir ekonomik özgürlüğü hala devlet kapılarında arama anlayışı vb. gibi zaaflarının yanısıra öğrenci kesimini cephe anlayışı içinde sağlıklı örgütleyebilen, bu kesimi belli bir sınıfsal temele oturtabilen devrimci öncü gücün olmayışından kaynaklanıyordu bence. Gençliğin bu zaafları ancak, sağlıklı bir örgütlenme, devrimci mücadele pratiğiyle giderilebilir. Bugün bakıyoruz, cephe anlayışı içinde proleterya devrimci örgütlenme anlayışını yaşam pratiğinde gerçekleştiren, bireysel yaşam anlayışını halkıyla kurduğu kolektif yaşam anlayışıyla yok etmiş, dağda, zindanda ve halk intifadalarında halkı ve ülkesi için ölümün üstüne yürüyen öğrenci gençliğimizin sayısı azımsanacak derecede değil. Bir örnek verirsek "Zekiye" bacımızın direnişini unutmamak gerekir. Bunun için öğrenci kesimine sadece kaypak, küçük burjuva kalıntıları deyip geçmemek gerekir.

Tüm bunların yanısıra öğrenci kesimine büyük görev düştüğü de bir gerçektir. Yani öğrenci gençliğide "Nasıl olsa ben kaypak bir kategoridenim, küçük burjuva katmanındanım" deyip mücadeleden kaçma yollarını aramamalıdır. Öğrenci gençliği; zaaflarını ancak, cephe anlayışı içinde sağlıklı bir devrimci proleterya örgütlenme anlayışıyla giderebilir. Bugün bakıyoruz, dünya halklarının zengin mücadele deneyimi kendi deneyleriyle birleştirip ideolojik - politik pratiğe yönelirken, aynı zamanda kendi öz deneyimleri ve pratiğiyle ezilen ve sömürülen başka halklara örnek oluşuyla ve güç vermesiyle yeni bir ekim devrimine gebe olan ülke ve halk gerçeğimizi görerek alternatifsiz olarak kendimizi halk cephesine adapte etmeliyiz. Cepheyle bütünleşmeliyiz. Cephe içinde kendimizi bir işçi - köylü olarak görmeliyiz. Gençliğin kurtuluşunu devlet kapılarında değil, işçi - köylülün kurtuluşunda görmeliyiz. Hiçbir zaman bireysel yaşam (kariyerizm), küçük burjuva zihniyetini yaşam alanımıza yaklaştırmamalıyız. Kendimizi halk savaşımında bir kategori olarak görerek, herbirimiz kendimizi proleterya savaşımının devrimci bir neferi haline getirmeliyiz. Bu sorumluluktan devrimci ahlak ve disiplin anlayışıyla kendi yaşam rotamızı belirlemeliyiz ki kaypaklık kabuklarını parçalayalım.

Aksi takdirde, bırak sadece kaypak bir kategori olarak kalmayı, bugün bağımsızlık, özgürlük, demokrasi ve onurlu bir halk olarak yaşamak için ayağa kalkmış halkımızın ayakları altında kendimizi kurtarmaya zaman bulamayız. Onun için yarın geç olabilir diyorum.

Yurtsever bir öğrenci
Antakya / HATAY

Gençlik ve aydın gençlik

Gençlik, geçmişte her zaman aktif ve devindirici bir potansiyel olarak karşımıza çıkmakta. Fakat abartmaya hiç gerek yok. Çünkü egemen güçler, tarihte çoğu zaman bu aktif ve devindirici güçleri kendi istekleri doğrultusunda ajitasyon yaparak yönlendirmiştir. Olayı genelde düşünürsek; feodal, burjuva ve hatta ML karekteri iddialı hareketlerde bile, gençleri yönlendirmek için ajitasyona başvurulmuştur. Bu açıdan gençliği kabaca, aydın gençlik ve potansiyel bilinçsiz gençlik olarak ikiye ayırabiliriz. Yukarıda sözünü ettiğim daha çok potansiyel gençlik kavramına giriyor. bunu daha açarsak üretmeyen gençlik sonucunu bulabiliriz. Bunun sebebini daha çok çevre ve yönetim faktöründe aramak gerekiyor. Zira yönetimlerin bu konuda büyük baskıları mevcut. Geçmiştede günümüzde de bu böyle. Bu konu yönetimleri oldukça zorlayan bir durumda.

Aslında gençlik eşittir üretmek. Üretmek gençliğin içinde. Bazı saplantılara girmeden bu ortaya çıkarılmalı. Başka türlü düşünülemez. Görünen gençlik bunun tersi de olsa başka türlü düşünülemez. Çünkü burada beliren en engelleyici kuvvet, egemen güçlerdir.

Gençliği başka yönlere çekmek, lümpen kültürü, maganda kültürü geliştirmek, gençleri her yönden aile ve çevre ile bastırmak (tabi bunun yanında, cop baskısıda mevcut) yönetimlerin kendilerine görev aldığı bir davranış. Fazla örneklemeye gerek yok; futbol holiganlar, pop ve metal müzik anarşisi, uyuşturucu ve bazı müzik türleri bu görevi layıkıyla gerçekleştirmektedir. Bu tür baskı, bugün Türkiye'de özellikle 12 Eylülden sonra uygulamaya konulmuştur. Yani spora (özellikle futbola, yabancı müziğe vs.) yapılan büyük yatırımlar tesadüfü değildir. Bugün, arabesk karekterli müziği ve bunun yaşama geçirdiği hayat tarzını, kimlerin empoze etmeye çalıştığını çoğu kimse bilmekte.

Peki ne yapmalı, kendimiz ile bu tip arası bir duvamı örmeli yoksa bu kimselerle diyalog yolunu mu seçmeli? Tabi ki, diyalog yolu seçilmeli, yalnız bu durumda bunu çözecek anahtar yine aydın gençlik dediğimiz kesimde. Yani aydın kesimde.

Bugün geniş bir anlatımla aydın gençlik ya da kesim, acaba aydın ifadesini gerçekten hakediyor mu? Cevap, tüm açıklığıyla çevremizde. Bilinçlenmek gerçekten uzun ve sürekli bir yoldur. Ama, bu yola başlangıç yapmış bazı kimseler, yolun başında oturup ahkâm kesmektedir. Diğer gelenleri de kendileri gibi yapmak istiyorlar. Bir kaç felsefi terim ezberlemek ve bunları söylemek onlar için yeterli:. Aslında bunların diğer gençlik tipinden farkları yok. Sonuçta her ikisi de üretmemekte ve yalnız verileni almakta. Tabii ki, bunları yönlendiren gruplarda, bu açıdan kaba materyalist ve talihsiz bir çizgiyi aşamamakta. Hiç bir şeyi aşamıyorlar. Tipik Türk solu. Eleştiriyorlar, ahkâm kesiyorlar, ama araştırmıyorlar ve sonucunda, bazı şeyleri aşamıyorlar. Nasıl ki, din bazılarının kafasında dogmatik ve tabu ise, bunların kafasında da bazı fikir ve kişiler birer tabu durumunda. Peygamberlere verilen o mistik sıfatları bunlarda kullanmakta. Üzücü olan bu hataları aydın gençlik sıfatını alan kişilerin yapması. Çünkü halkın bunu yapması bir yere kadar doğaldır, ama aydınların yapması hatadan öte bir sapmadır. Nedeni durumun bu kesimi hiçbirşey üretmemeye ve hiçliğe götürmekte olmasıdır. Bunun yanında, en büyük zararı diğer gençlik kesimine kötü örnek oluşu ve itici bir görünümde bulunması. Bu çok önemli aynı zamanda acı bir durum. Yani mücadelede destek olma yerine çok net bir şekilde köstek olma durumu gözüküyor.

Zaten bunların kimseye bir şeyler verebilecek konumları yok. Tamamen kendi içlerine kapanmışlar. Kendilerine ve başkalarına çok kesin hükümler koymuşlar. Sorgulama ve yapıcı eleştiri yok. Karalama var. Sempatizanı oldukları gruplar ne verirlerse doğrudur. Ama, sorgulamadan doğrudur. O fikirleri aynen kafalarına yerleştirirler. Dolduruş dediğimiz olay yaygındır. Ve bütün bunların getirdiği zehirli meyve, üretememe ve köstek olma hastalığını getiriyor. Zaten bu aşamada üretmemek, kötünün yanına geçmek ile eşanlamlı.

Durum böyleyken metropollerdeki yurdumuz gençliğinin durumu farklı mı? Buna ne kesin bir evet, ne de hayır yanıtını verebiliriz. Yönlendirici grubun yolu ne kadar doğru olsada eleştirmemek ve sorgulamamak yine büyük bir kayıp. Zaten bilimsel sosyalizmin devindiricisi şüphe ve merak değilmidir?

"Gerekiyorsa büyükbir dürüstlükle kendi kendini yenile" diyor Barbusse. Yine de, yurdumuz gençliği gelişen mücadele ile, bazı yanlışlardan, daha önemlisi kaba materyalist çizgiden nasibini almıyor. Ama kişileri eğitmek, onları üretken duruma özendirmek ve getirmek en önemlisi "Kişi önce kendi devrimini içinde yapmalıdır" (Mahsun Korkmaz.) Bu ancak böyle olduğunda, hareket ivme kazanır. Madem ki, diğer halkların ve kendi halkımızın kurtuluşu için bir anahtar durumundaysa aydınlarımız, bu çok büyük sorumlulukları gözardı etmemeliyiz.

Üretememenin en büyük yardımcısı, kendi içine kapanmadır. Bu kişi, ya da grup olabilir. Ama sonuçta üretkenlik yoktur. Yurdumuz gençliği bu yanılgıya bazen düşmekte, bu da mücadelenin anlatılmasına ve kendi kişiliğine yönelik bir darbedir. Çok seslilik, devinim ve üretimi getirir.

Bu durum, çeşitli devrimci taktikler üretmeye yarayacaktır. Zira gücümüz egemen güçlerini zorlamayan kalıplaşmış mücadeleler değil, nesnel tahlillere dayanan devrimci taktiklerdir.

Bu açıdan grup ve kişilere oldukça büyük roller düşmektedir. Fakat kanımca ilk başta yapılması gereken insanlara, kendi kendilerini doğrular ve gerçeklere göre yenilemelidir. Ancak böylece aydın gençlik kavramına yaklaşılabilir.

KADIN VE AİLE

A -EMPERYALİST SİSTEMDE KADIN VE AİLE

Tarihsel süreçleri incelediğimizde, adına devrim dediğimiz toplumsal alt - üst oluşların yaşandığı dönemlerde, kadının durumunda da önemli değişikliklerin yaşandığını görebiliyoruz. Her toplumsal devrim, eski toplumu yıkıp, yerine yeni toplumu inşaa ederken, daha ilerici bir konumda seyrederek, toplumsal gelişmeyi yönlendirdiği, gözönüne alındığında, kapitalist toplumun, feodal topluma göre daha ilerici olacağı açıktır. Yine bu bağlamda, genelde aile özelde ise kadının durumunda önemli sayılabilecek adımların atıldığı ise bilinen bir gerçektir. Fakat; burada görülen ikinci bir gerçek durum ise, başlangıçtaki bu ilericilik, yerleşen sistemde kurulan egemenliğin, kadın üzerinde hegemonyasını yeniden sağlaması ile birlikte, eskiye nazaran daha da katmerli bir baskı ortamını yaratarak, sömürüsünü alabildiğine yoğunlaştırmıştır.

Kapitalizmin, feodalizme karşı başlattığı özgürlük mücadelesinin, kadın durumuna yansıması sonucu; burjuva kadının ortaya çıkması sözkonusu olmuştur. Özellikle de feodal alie ve hanedan ilişkilerinin, üretim araçlarını elinde bulunduran burjuvazinin gelişmesi önünde, engel teşkil ettiğinden dolayı bu durum burjuvazinin feodalizme karşı, savaş açmasına önayak olmuştur. Bu savaş; en başta edebiyat ve sanatsal alanda güçlü bir şekilde verilirken, diğer taraftanda genelde "insan hakları", "bireylerarası eşitlik teorileri" geliştirilerek, bu kapsama eklenen madde de "kadın hakları ve eşitliği" tarzında ortaya çıkmıştır. Burada, burjuvazinin kadın eşitliği dediği, bireylerarası eşitlik dediği olay aslında; feodal aile karşısında, burjuva ailenin eşitliğidir.

Oysa gerçekleri irdelediğimizde görülecektir ki; burada amaç kadının veya bireylerin özgür br temelde eşitliğinden ziyade özde yaşamlarına, gelişmelerine olanak tanımayan, bunu köstekleyen burjuva aileye özgü bir özgürlüktür. Yine özelde kadın sorunu ele alındığında, bu konuya ilişkin sözde çözüm olarak getirilen ve bu temelde topluma sunulan sahte formüllerin ne derecede kadın ve ailenen durumunda bir iyileşmeyi sağladığına kuşkuyla bakmak gerekiyor. Bunu derin olarak düşünmek ve ele alıp incelemek gerekmektedir. Burada eğer kadın basit bir objeden iradi bir varlık haline gelmişse, bu sadece biçimden ibarettir., Özünde ise, alabildiğine bir çarpıklığın yaşaması sözkonusudur. Çünkü işin gerçeği bağımlı ve uydu haline getirilen bir kadın gerçeğidir. Şüphesiz, kadın kapitalizmde bazı ilerlemeler kaydetmiş ve burjuva anlamda da olsa, belli bir saygınlık kazanmıştır. Ama bu saygınlık, Kapitalist, Emperyalist sistemin geliştirdiği sahte ve biçmsel bir saygınlık olduğundan dolayı, kadına pek bir şey kazandırmamıştır. Çünkü kadın, mevcut düzene damgasını vuran erkek egemenliğinin güdümünde olduğundan dolayı, doğal olarak sahtelik kokacağı açıktır. Yani, kadının düşünme yetisi, toplumsal etkinlikteki rolü, kendi iradesi dışında belirlendiğinden dolayı, eskinin geleneksel etkisi de buna eklendiğinde, kadının özgürlük olgusunun bu şekilde yaşaması ve benimsemesiyle şekillenen bir kişiliğin son derece yapay bir tarzda kendisini gösterdiğine tanık olmaktayız. Bununla bağlantılı olarak da, kadının toplumdaki statüsü, burjuvazinin çizdiği sınırlar dahilinde, ona sağladığı bir statü olmaktadır. Buna karşın, erkeğin durumuna baktığımızda ise o sürekli avantjlı bir taraf olma durumundan yararlanarak sürekli egemen olma sevdasıyla kadın üzerinde gerçekleştirilen sömürüden, kendi payına düşeni alma hesabı içindedir. Onun için geçerli olan şey, kendi otoritesini kollama, daha çok kadın ve daha çok sömürme olmaktadır.

Yine; burjuvazinin oluşturduğu burjuva aile yapılınmasında kadının konumu nasıldır, hangi düzeydedir? Buna dikkat çekmek gerekiyor. Burada görülen (çekirdek) modern ailenin oluşturulmasıyla, kadının ekonomik faaliyetlere katılarak, üretimde belli oranda yer aldığını görüyoruz. Özellikle, orta kesim dediğimiz kesimde, işgücünü satan kadının durumu hem güçlenmekte, hem de maddi açıdan sunduğu katkıdan dolayı, erkek egemenliğini - biçimde de olsa - belli bir ölçüde zedelediği görülmektedir. Zaten ucuz iş gücüne ihtiyacı olan burjuvazi için bu durum paha biçilmez kaftan olmaktadır. Bu tip aileye gereksinim duyması da, bundan kaynaklanmaktadır. Çünkü onun kar mantığına hizmet eden herşey mübahtır. Kadının çalışmasıyla birlikte, ev içerisindeki konumunun değişmesi ve sınırlı da olsa erkek karşısında güçlenmesi bundandır. Haliyle Kapitalist - Emperyalist sistem sınıflı ve sömürüye dayanan bir özellieğe sahip olması, mevcut üretim araçları esas olarak erkeğin damgasını taşıdığı için, kadının aile içinde söz sahibi bir ilişki ve yaşam biçimini gerektirmiştir. İşte daha önce de belirtmiş olduğumuz burjuvazinin kadına gösterdiği saygınlık bu temelde olmuştur. Burada aile olgusunu ele alırken, sadece zengin ve maddi açıdan düzey olarak ileri bir aileden bahsetmiyoruz. Burada orta, küçük - burjuva ve emekçi bir aile kitlesinin varlığı da sözkonusudur. Ekonomik yönden sömürülen kadın ise bahsettiğimiz kesimlerden gelen kadındır.

Yine, bu sistem karşısında oluşan ailelerin durumuna baktığımızda derin bir bunalımın yaşandığına tanık olmaktayız. Biçim itibarıyla iki kişinin gönüllülüğüne dayanan bir beraberliğin burada

varolduğu iddia edilirse bile bu durum gerçeği yansıtmadığı gibi sadece ve sadece Kapitalist - Emperyalist sistemin kar mantığına fayda sağlayan bir yapı sergilemektedir. Her ne kadar burjuvazi yasalar yoluyla bu aileyi destekliyor ve ayakta tutmak için tüm çabasını harcıyorsa da, bu durum onun iyi niyetinden değil, sermayesini büyütmek istemesinden kaynaklanmaktadır.

Burjuvazinin bu çabalarının da boşa çıkararak, aileyi gittikçe çözümsüzlük içinde kıvranan bir duruma getirmiştir. Öyle ki; aile içerisinde başgösteren çeşitli sorunların çözümlenmemesi sonucu, bu kurum da bir parçalanmanın ve dağılmanın ortaya çıkması bunu en iyi bir şekilde ortaya koymuştur.

Bir yandan ağır toplumsal sorunların bu ortamda çözümlenmek istenmesi, diğer taraftan ekonomik yönden ortaya çıkan sorunlar aileyi bir problem kaynağı haline getirmektedir. Çelişkilerin kördüğüm olduğu, bunalımların yaşandığı bir ailenin vücut bulmasına neden olmaktadır. Sürekli kavga ve huzursuzluğu yaşaması parçalanan ve dağılmanın had safhaya ulaştığı bir ortamda, sevgi - saygı, bağlılık gibi kavramlar anlamsızlaşmıştır. Bu durum gelişmiş Kapitalist - Emperyalist toplumlarda daha da belirgindir. Buradaki çözülmenin karşılıklı saygı - sevgi ve bağlılıktan uzak bir şekilde seyretmesi sonuçta; bireysel menfaatin ön plana çıkarıldığı, zorunlu bir ortaklık durumuna gelmesine vesile olmuştur. Bugün bu durum Avrupa toplumunda daha da yaygın yaşanmaktadın. Aile ilişkilerinin kopması sonucu, ayrı yaşamların, boşanmaların, cinayetlein, intiharların sürekli gündemde olması, bugün toplumsal bir sorun olarak kendisini dayatmaktadır. Getirilen bir takım çözümler ise, maddi temelden uzak olduğundan, pratikte ortaya çıkan sonuç yokolmaya değin bir gidişat ve aynı zamanda ucuz yöntemlerinin işe yaramaması eşittir : Çürümüşlük. Bunun en açık bir izah tarzı bu olmaktadır.

Yine burada burjuvazinin kadına sağlamış olduğu görüntüden ibaret olan eşitlik ilkesinin, ne denli hayata geçirildiği ve kadına sunmuş olduğu hakların, ne derecede uygulandığına dikkat çekmek gerekiyor: Acaba, burjuva ölçülere göre, sağlanılan eşitlik kadına ne kazandırmıştır? Bir kere gerçeklere baktığımızda görülen odur ki; günümüz koşullarında bile bahsedilen eşitlik, sadece yasalarda, kağıt üzerinde kalan, hukuki bir eşitliğin ötesine gitmemiştir.

Çünkü; ekonomiye ve siyasete damgasını vuran erkek olduğundan dolayı, gerçek bir eşitlik sözkonusu değildir. Her ne kadar - kadının yararına diyebileceğimiz- bir takım tedbirler geliştirilmişse de, bunun pratiğe uygulamada ayakları havada bir durum yaşanmaktadır. Ve her alanda yaşanan, objektif durumun kendisi de budur. Kuşkusuz feodalizmde olduğu gibi, kadının açıkça alınıp satılması, ya da zoraki egemenlik biçiminde de olsa kandırılmıştır. Yine burjuva anlamda da olsa, kadın hakları sağlama alınmış ve hatta boşanma, evlenme vb. ilişkilerde belli kolaylıklar sağlanıp, bu alanda hakiki bir eşitlik sağlanmış olsa bile; bu durumun toplumsal anlamda zemini olmayışı - toplumsal ve sınıfsal anlamda- kadının özgün durumuna aykırı bir durumun, vücut bulmasına neden olmuştur. Çünkü; devletin çıkardığı yasaların bile, erkeğin leyhinde olması durumu eşitliği sadece sınırlı bir anlam ifade etmesinden öteye gitmemiştir. Böylesine ilginç bir durumu yaşayan kadının, bu hale gelmesinin en temel nedeni, toplumda aktif bir şekilde rolünü oynayamaması veya rolünü oynaması için fırsatların verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu yönlü üretimde siyasette, kültürde, ahlakta vb. bir bütün olarak toplumsal etkinliklerde kadının çok az yeralması onun kişilik olarak gelişmesine, özgür iradeye sahip olmasına ket vurduğu gibi, egemen ideolojinin çizdiği sınırlar dahilindeki, bir eşitliği de kanıksamak zorunda kalmıştır. Her ne kadar burada kadın, kendi yaşamına yön vermek, sürekli yaşadığı tutsaklığa karşı tepki gösteriyorsa da, toplumsal ilişkiler, eskinin etkisinden kurtulamadığından veya eskinin bir devamı olduğundan ötürü, çıkış noktasında verdiği mücadele köleliği aşamadığı için, başarıya ulaşması da sözkonusu olmamıştır. Diğer anlamda, çözüme gitme konusunda politik bir yaklaşımın sergilenmesi ve toplumsal sorunların ağırlığından dolayı ezilen kadın güçlü bir çıkış yapmada, çok zayıf kaldığını çok açıkça ortaya koymuştur. Kadının siyaset alanındaki durumu da hakeza böyledir. Kapitalist-emperyalist sistemde kadının siyasete katılımı, kaydettiği gelişme ve bu alanda da aktif olarak rolünü oynayamaması konusunda yaşanan zayıflıklar bu sorunun çözümünde engel teşkil eden sorunların başlıca nedenlerini oluşturmaktadır. Her ne kadar günümüz koşullarında, kadın siyaset alanında başbakan vb. olabiliyorsa da emperyalizme hizmet etmenin ötesine gitmemekte ve sadece emperyalizmin yan destekçileri olarak kendini göstermektedir. Burada insiyatif, topluma egemen olanların elinde olduğundan, kadın sadece bir oyuncak olarak oynatılmaktan başka bir etkinlik kuramamaktadır. Yani burada kendisini gösteren durum, görüntüden ibaret olması nedeniyle siyasete damgasını vuran kesim olma konusunda, alabildiğine bir zayıflığı yaşamaktadır. Kendini konuşturan tek şey; kadının kendi iradesi dahilinde karar gücü olma, insiyatif sahibi olma veya siyasette belirleyici olma durumundan çok uzak bir durum arzetmektedir.

Günümüz koşullarında baktığımızda görünen odur ki; kapitalist,emperyalist sistemde kadın, kapitalist kar mantığının ulaştırabileceği son sınırda bir araç, bir meta durumuna gelmiştir. Kadın özgür yaşama adı altında, maddi güç odaklarına satılışı, sunuluşu ve pazarlanmayı yaşayan konumdadır. özellikle de sunulan kadın veya bu ilişki üzerinde yatan erkek, aile aslında egemen düzene hizmet eden, egemen ideolojiye araç olmakla da çok şeyini yitiren bir durumda, gittikçe artan bir çürümüşlüğü yaşamaktadır. Kadının cinselliği, kadınlığı ön plana çıkarılarak; zincirden boşalma, açılma

adı altında, alabildiğine çarpık bir özgürleşmeye zemin hazırlayan bu sistem; kadının gerçek yaşamdan kopuşunu, başaşağı gidişini, daha da hızlandırmakta; bu yönlü sapkınlığa başvurmaktan kaçınmamaktadır. Burada kadına sunulan özgürlük; onun kendisini pazarlamasından başka birşey değildir. Kadının ideolojide, politikada, kültürde, üretimde kendisini yetkinleştirmesi, özgürleştirmesi sözkonusu değildir. Varolan gerçekliği irdelediğimizde, sömürü ilişkilerinin yaşandığı her yerde, geçerli olan ilke sömürüden öteye gitmemektedir.

Oysa ki; yüzyıllardan beri gizlenen, kapalı kapılar ardında tutulan, bir kutu gerçekliği gözardı edilmektedir. Birdenbire kadının açılıp saçılması, yaşanılan çarpıklığın düzeyini en iyi bir şekilde gözler önüne sergilemektedir. Yaşanan bu açılım, sadece fiziksel bir açılımla sınırlı kalmadığı gibi, önceden bastırılan güdülerin ve ruhun da alabildiğine en düşkün bir şekilde açığa çıkarılarak, meydana sürülmesidir. Bu durumu en iyi bir şekilde değerlendirirken, emperyalizmin genel bunalımları içindeki olağan bir durum olarak, ele alınması gerekir. Çünkü bu alanda yaşanan bunalım, çok daha fazladır.

Kapitalist-emperyalist sistemin ortaya çıkardığı ürün, sadece kendi toplumunu değil; bizim gibi sömürgeleştirilip ve geri kalmış ülkelerin bireylerinde de en kötü bir biçimde yansımasını bulmuştur. Üstelik ortaya salınan bu tipi, ne benimsemek, ne de tepki göstermek bu soruna çözüm getirmemektedir.

Kadın, adeta yüzyıllardan intikam alırcasına, kendini bilinçsizce piyasaya sürmekte, "kendimi nasıl pazarlayabilirim" tarzında çok olumsuz bir pratiği sergilemektedir. Özellikle, son yıllarda yaygın olarak geliştirilen; bedeni üzerinde geliştirilen eğlence sektörünün, feodalizmdeki, cariyelik kurumu arasında büyük bir benzerlik arzettiğini görmek mümkündür. Bu durum kapitalist üretimin olduğu her alana, dalga-dalga yayılarak geliştirilen bu eğlence sektörlerinde kadın, sunulan en önemli bir meta olmaktadır. Bu durumda kadın; müzikte, sanatta, turizmde, modada, piyasada vb. diğer fantazi türündeki ilişkilerde kullanılarak toplumun tüm dikkatleri buralarda yoğunlaştırmaktadır. Böylelikle; esas sorunların bir tarafa atılarak, toplumu oyalayıcı bir nesne durumuna getirmektedir. Yani; burjuvazi, "serbestlik, açıldık" adı altında, basite indirgenmiş bir kadın dünyası yaratarak, herkesi de buna şartlandırmıştır. Halbuki yaratılan bu dünya, kadına ait olmaktan çok sömüren kesimin çıkarlarına hizmet eden, toplumdaki tüm fertlerin düşüncelerini bu alanda yoğunlaştıran, onları düşkünleştiren bir kadını; eşi benzeri görülmeyen bir biçimde aşağılayan, bir niteliktedir. Açıkçası, kadın son derece aşağılanmış bir şekilde büründürülerek, çok iğrenç bir tarzda kullanılmaktadır.

Yine, kadın toplumda yeni keşfedilen bir olguymuş gibi, sürekli gündemde tutulmaktadır. Bu durum başta ABD olmak üzere, ve diğer Avrupa ülkelerinde, yoz sinema kültüründe, sanatta, edebiyatta en uç noktaya vardırılarak "kadına yeni bir statü verildi" adı altında, sahte bir görünüm yaratılmaya çalışılmaktadır.

Burada kadın son derece rezilce biçimlere büründürülerek en tehlikeli bir biçimde kullanılmaktadır. Sözde, emperyalist çevreler bu konu etrafında kültürde, politikada bir olay geliştirmek istediler. Halbuki, geliştirdikleri olayla aslında toplumu çeperlerinden sökerek, tüm ahlaki değerleri yokettiler. Yine, sırf kendi menfaatlerini koruyup geliştirmek için, toplumu robotlaştırarak düşkünlükten başka birşey düşünemez hale getirdiler. Kuşkusuz bu durum, emperyalizmin içerisine girdiği ekonomik ve siyasal bunalımla yakından ilişkisi vardır. Çünkü; emperyalizm sosyal çalkantıların yaşandığı her dönemde; ortaya çeşitli teoriler atıp, nasıl ki bireyleri kendi sorunlarının asıl kaynağını görmeleri engelleniyorsa, bu durum da özü itibarıyla böyledir. Kadın, siyasetin en önemli bir aracı durumuna getirilerek, kullanılarak; büyük oranda da bu amacına ulaşmaktadır. Burada, kadın sorununa yaklaşımda bir çarpıklığı, bir sapkınlık eğiliminin açık bir tarzda kendisini gösterdiğine tanık olmaktayız. Günümüz sanaatkarları, ideologları ve politikacıları bile, kadının yüzyıllardan beri kapalılık içerisinde karanlıklara gömüldüğünü, esirliğe mahkum edildiğini ve aynı zamanda yitirilen bir varlık durumuna geldiğinin bilincinde olmalarına rağmen, bu konuda düzenden yana tavır sergilemektedirler.

Yine kapitalist-emperyalist sistem, toplumu kendi kurtuluş davasından uzaklaştırmak için, "feminizm" akımını geliştirmiştir. Bu akım daha çok Batı ülkelerinde yaygınlaşmakta ve yavaş yavaş diğer ülkeleri de belli oranda etkilemektedir.

Oysa feminizmin topluma ne getirdiğini tartışmak gerekmektedir. Çünkü feminizmin soruna yaklaşımı, ele alış biçimi, sosyal olmaktan ziyade bir lüks olmaktan öteye gitmemiştir. Oysa ki; kadın cinsinin kurtuluşu için her yönlü bir mücadele gerekirken; bunun kıyısından, köşesinden bile geçmeyen, son derece yüzeysel olan bu akım, burjuva çevrelerinin ve giderek diğer kesimlerin boş zamanlarını değerlendirdikleri bir hobi olmaktan öteye gitmemiştir. Kadın elbetteki kendi özgürlüğünü elde etmek için, başkaldırmak zorundadır. Ama bunu yaparken, feminizmde olduğu gibi, "şöyle cinslerin özgürlüğünü istiyoruz" tarzında bir çarpıklığa da düşmemesi gerekir. Elbetteki sorun böyle tek yönlü ve basit bir şekilde ele alınırsa, çözüm sağlanamaz, aksine sorunu daha da çözümsüzleştirir. Böylesine yapay ve çözümsüzlüğü daha da derinleştiren teorilerin üretilmesi, bir sorunu alabildiğine karmaşık bir hale getirmektedir. Nasıl ki sadece erkeklerin egemenliğinde toplumu reddediyorsak, bir kadınlar toplumu da kabul edilemez.

Sonuç olarak; mevcut gerçekler ışığında, emperyalist sistem böylesi konularda sapıkça ilişkileri körükleyerek, hayvanca güdülerini hortlatmakta, bunu da özgürlük olarak tanımlamaktadır. Açıktır ki; böyle bir yaklaşımın ne öz-

gürlükle ve ne de mutlulukla uzaktan-yakından alakası yoktur. Bu olsa-olsa, emperyalizmin dünyayı daha çok sömürmek, daha da zehirlemek, kendi bunalımını ve çözülüşünü topluma maletmek için, başvurduğu sapık yolların bir tanesidir.

En gelişmiş ülkelere bakıldığında bile; kadının cinselliğinden kötü bir biçimde kullanılarak, kadına emperyalizmin kar mantığı doğrultusunda fiyat biçilmektedir. Emperyalizm kadını sermaye haline getirirken, feodalizmden daha kötü bir biçimde bunu yaparken, sözümona; "kadının kurtuluşu" için, çeşitli kılıflarla gerçek özünü gizleyerek çürümüşlüğünü, kofluğunu maskelemeye çalışmıştır. Bugüne kadar sorunun halledilmesi şurda kalsın, uyguladığı yöntemlerle sorunu daha da ağırlaştırarak, içinden çıkılmaz bir hale getirmiştir.

Aile ve kadın sorununa ilişkin çözüm, ancak toplumsal, sınıfsal bir sorun olarak ele alınıp buna uygun, özgün yaklaşımlar gösterilirse, çözüme kavuşabilir. Bu da toplumsal bir değişimin olmasını gerekli kıldığından dolayı, bu temelde bir yaklaşımı göstermek en doğru bir yöntem olacaktır.

B- SOSYALİST SİSTEMDE KADIN VE AİLE

Sosyalist topluma geçişle birlikte, tarihsel bir aşınıma uğrayan kapitalist toplum; bir anlamda bu ayınmayla eskinin daha olumlu bir tarzda yenilenip değişmesiyle birlikte, önemli oranda toplumda bir gelişmenin yaşanmasına olanak tanımıştır. Tarihsel devrim süreçlerini incelediğimizde, bu durum kendisini daha net bir şekilde göstermektedir. Bu anlamda emperyalist sistemin aşınmasıyla, filizlenen, yeni bir toplum olan sosyalizm insanlık tarihine sunmuş olduğu katkılardan dolayı, daha ilerici bir konumda seyrederek, toplumsal ilişkilerde önemli oranda bir gelişmeyi sağlamıştır. Sosyalist sistemin sağladığı gelişmeler toplumun genelini kapsadığından özellikle aile ve kadın sorununa yaklaşım konusunda, gözle görülür bir değişikliğin yaşanmasına vesile olmuştur. Bu alanda geçmişten beri varolan sorunlara çözüm getirerek, bu alana ilişkin yeni bir yaklaşımı topluma hakim kılmaya çalışmasından ötürü eskiye nazaran daha ilerici bir seyir izlemiştir. Bu genel olarak aile, özelde ise kadın sorunu ele alındığında, bu daha da önem taşıyan bir olgu olmuştur. Çünkü toplumun ne denli özgür olduğu, kadının özgür olma derecesine bağlı olduğuna göre, sosyalist toplumun ilericiliği onun özellikle kadın sorununa yaklaşımından kaynaklanmaktadır.

Sosyalist devrim süreçlerine baktığımızda; sosyalizmin kadına atfettiği rolün önemi büyüktür. Bunun, kadının devrimde oynadığı belirleyici rolde görmek mümkündür. Özellikle, burada kadının önemli görevler üstlenmesi, aktif olarak savaşa katılması, bunun en açık bir izah tarzı olmaktadır. Bunu daha net olarak görebilmek için proleterya sınıfının gelişim tarihine bakmak gerekmektedir. Çünkü burada kadına atfedilen rolün önemi büyüktür.

Özellikle bağımsızlık ve özgürlük adına yola çıkmış proleterya öncülüklü hareketlerde, kadının fiili olarak aktif bir şekilde devrime katılarak önemli görevleri üstlenmesi, bunu daha açık olarak ortaya koymuştur. Örneğin bir Paris Komününde, 17 Ekim Bolşevik devriminde, Cezayir Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde, Küba devriminde, Vietnam devriminde vb. devrim sürecinde kadının oynadığı rolün önemi açısından, devrime önemli katkılar sunabilmiştir. Yine, Rosa Lüxemburg, Klara Zetkin gibi kadın öncüler, sergiledikleri başarılı pratiklerle, kadının devrimde önemli rolün üstesinden gelebileceklerine kanıtlamışlardır. Özellikle Sovyet Bolşevik devriminde, kadınlar sergiledikleri fedakar ve kararlılık tutumlarıyla kurtuluş savaşına can veren bir kaynak durumuna gelmişlerdir. Öyleki; sadece kızıl ordu giysiden, silahtan, yiyecekten tutalım her türlü ihtiyaçlarını karşılamak için, canla başla çalışarak olağanüstü bir çabanın sahibi olmuşlardır. Gerçekten iyi bilinmesi gerekirki; eğer Sovyetlerde kadının fedakarca çalışmaları olmasaydı, hiçbir şekilde Sovyet cumhuriyeti ne ekonomik, ne de yönetim işleri kesinlikle yürütülemezdi. Yine, o zamanki savaş döneminde kadın, savaşın her patikasında değerli birer savaşçı sayılırlardı. Emperyalist-kapitalist sistemde olduğu gibi, onlara boş yerleri dolduran yedekler gözüyle bakılmamaları bunun bir göstergesidir. Kadın burada toplumun genel çıkışından, daima ön saflarda savaşarak etkin bir rolün de sahibi olmasını bilmiştir. Buna rağmen kadın devrim sürecinde kendi cinsi açısından özgün bir örgütlenmeye gitmemiştir. Bu yönlü özgün bir program doğrultusunda da hareket etmemiştir. Sadece toplumsal çıkışlarda toplumu oluşturan her birey gibi savaşta yer almışlardır.

Yine sosyalist toplumda devrim süreci içerisinde, sınıfların mücadelesi sürekli gündemde olduğundan dolayı, özgürlük mücadelesinin bu alanda da, bu yönlü bir mücadele sürdürmüştür

Ancak devrimden sonraki süreçlerden ise, özellikle kadın ve aile konusunda gösterilen yaklaşım mücadele espirisi içerisinde ele almada zayıf kalınması, sonucu ortaya çıkan sorunlar, daha sonraki dönemlere damgasını vuran çözümsüzlüklerin ilk nüveleri olmuşlardır. Yani, sosyalist devrimlerin gelişiminde, sorunun bizzat mücadelenin temel anlayışı içerisinde ele alınıp, neyin hedeflenip, neyin hedeflenmeyeceğinin belirlenmesi ve buna özgün örgütlenme ve mücadelenin daha da geliştirilmesi gerekirken kadın ve aile sorunu devrimin genel gelişimi içinde kalmıştır. Durum böyle olunca da bu alanda elde edilen, kazanılan haklar kendi özgünlüğü içerisindeki haklar olmaktan çok genel olarak, devrimin kazandırdığı hakların ötesine gitmemiştir. Diğer bir anlamıyla da bu sorunu kendi haline bırakmanın sonucu sorun, devrimci gelişmeden de kopartılmıştır.

Bilinmektedir ki; Sosyalist devrimler, proleteryanın öncülük ettiği devrimler olma özelliğine sahip olmasına rağmen derin ezilen ve sömürülen kesimlerin güç-

lü katılımlarıyla gerçekleştirildiğine göre, toplumda en çok ezilen kesim olan kadınların bu temel ilkeden yola çıkarak ileri bir düzeyde kapsamına almamıştır.

Yine devrimden sonra sosyalist bilinç ve bu yönlü bir eğitimin tam olarak topluma özümsetilmemesi sonucu da, sosyalizmin ilkelerini uygulamada içine girilen yetersizlikler bu soruna yaklaşımda da yansımasını bulmuştur. Fakat; bu, şu anlama gelmemelidir: Reel sosyalizm kadına hiç bir şey vermemiştir! Bu tamamen inkarcı bir yaklaşım olur. Örneğin bugün bile sosyalist ülkelerde açıkça görebildiğimiz bir olguda; kadın eğitimin bu ülkelerde açıkça görebildiğimiz bir olguda; kadın eğitimin bir tamamlayıcısı olarak parti örgütlerine, devlet örgütlerine ve diğer toplumsal faaliyetlere belirli katılımı sağlaması sözkonusudur. Ancak bu katılım yeterli bir düzeyde olmayışından ötürü kısır kalmaktadır.

Yine; kadının üretime katılmasıyla birlikte toplumun içerisinde kısır da olsa söz sahibi olmuştur. Hatta; kadınlar çıkarılan kanunlarda, yasalar önünde bir eşitliğe ulaşmıştır. Fakat, düşünce düzeyinde toplumsal zeminin sosyalizme hizmet eden bir tarzda olmadığından ötürü, bu eşitlik kağıt üzerinde kalmıştır. Bu nedenle sosyal-kültürel-fiziksel vb. bir çok alanda kadına önemli bazı haklar tanınmış olsa bile yeterli bir düzeyden bahsetmek mümkün değildir. Sosyalist ülkelerde daha çok kadın devletin dar çıkarları çerçevesinde adeta ezilmiş, toplumsal ilişkilerde sosyalizmin tam olarak rayına oturması, diğer anlamda devletin üst yapısında yaşanan bunalımın ilişkilere yansıması sonucu eski toplumsal kalıntılar varlığını devam ettirerek, sosyalizmin ruhuna uygun bir gelişmenin sağlanarak hayata geçirilmesi tam olarak sağlanamamıştır. Bugün sosyalist ülkelerde yaşanan durumun kendisi bu olmaktadır. Yine genel anlamda sosyalizm ve ona bağlı olarak demokrasinin tam olarak işletilmemesi topluma; buna bağlı olarak aile ve kadına da olumsuz bir tarzda yansımış. Bugün içerisine girilen bunalımın kaynağını oluşturmasına zemin hazırlamıştır. Günümüz koşullarını değerlendirdiğimizde Sosyalist ülkelerin durumu hiçte iç açıcı bir durumda değildir. Özellikle başta Sovyetler Birliği olmak üzere ve diğer Sosyalist ülkelerde son uygulanan politikalarla reel sosyalizm adı altında ilkelerden ödün verilmesi; yaşanılan toplumsal kargaşa bunun en açık bir göstergesi durumundadır. Yani, sosyalizmin tam olarak ilkelerine uygun tarzda işletilmeyişinden dolayı bugün büyük bir bunalım yaşanmaktadır. Bu bağlamda incelencek olursa Sosyalist ülkelerde aile ne durumdadır. Aile tam bir çözümsüzlük içerisindedir. Özellikle; ailedeki bireyler arasında yaşanılan kopukluk, ekonomik krizin bu ortama yansıması sonucu ailelerde yavaş yavaş sağlam ilişkilerin gelişmesine neden olmaktadır. Özellikle son yıllarda artan boşanmalar buna örnek teşkil etmektedir. Yani, buradaki aile kurumu yavaş yavaş dağılmaya yol almaktadır.

Gençlik içinde hakeza aynı durum sözkonusu olmaktadır. Özellikle toplumdaki kargaşa, devlet politikasının kapitalizme doğru gidişatı, diğer taraftan tutucu muhafazakar kesim ve sosyalizmin ortada yer alması elbette gençlik üzerinde de olumsuz bir etki yaratacaktır. Bu çok açık bir durumdur. Yetişen genç kuşak oldukça sorumsuz olarak ortaya çıkıyor. Büyük bir kesimin batıya özenti duyması emperyalizmin yoz kültüründen etkilenerek batı ülkelerine kaçması bize neyi gösteriyor? toplumsal çelişkiler sürece bırakılarak ertelenmesi işte bu durumu yarattı.

Sosyalist ülkelerde kadının durumu bugün hangi düzeyde seyretmektedir? Sorunun toplumun sorunlarından kopuk olarak ele almak doğru olmayacaktır. Çünkü "Sosyalist Sistemde kadın özgürlüğünü kazanmıştır, eşit hakların sahibidir" anlayışıyla yola çıkmak, nasıl doğru değilse sosyal kesimin bir bölümünü de oluşturan kadına da, devletin içerisinde düştüğü bunalımdan ayrı tutmak doğru olmayacaktır. Özellikle devlet yapısında bile hala erkeğin egemen konumunda, olması bu alanda yaşanan bir sömürü gerçeğini en iyi bir şekilde dile getirmektedir. Sağlanılan tüm olanaklara rağmen kadının bir cins olarak geri bir konumda seyretmesi, aynı zamanda topluma damgasını vuran kesimin erkek olması nedeniyle elde edilen hakların kullanımı çok sınırlı olmasındandır. Ve kadının devrimsel bir tarzda sonuca götürüldüğü söylenememektedir.

Sonuç olarak; devrimsel çıkışta ve devrimden sonraki dönem içinde sağlıklı bir program ve örgütlenmeye gidilmediği için kadın genel anlamda toplumsal faaliyetlerin tümünden -sosyalist anlamda- istenilen anlamda toplumda yer edinememiştir. Bugün Sosyalist ülkelerde siyasal alandaki etkinliğinin yüzde beşi bile aşmaması, politikaya da damgasını vuran kesimin erkek olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Yani; bu demek oluyorki, sosyalist toplumda kadın sorununa ilişkin çözüm tam sağlanamamıştır. Sadece kağıt üzerinden öteye gitmemiştir. Kadının üretken olması üretime katkı sunması bile bu durumu kurtarmakta , giderekte eşitsizliğin daha yoğun olarak yaşanmasına zemin oluşturmaktadır.

Kadın daha çok sanat ve edebiyattaki bir katılımı gerçekleştirmektedir. Bunun dışında öyle ciddi bir siyasal faaliyetlilik sözkonusu değildir. Bu durumu aile ortamında yansıması, sonucuda aile içerisindeki geleneksel kadın konumunu aşmada, engel teşkil edici bir durum arzetmektedir.

Bu açıdan, Sosyalist Sistemde aile ve kadın sorununa yaklaşımda yüzlerce yıldan beri süregelen bu sorunun çözüme kavuşturulmasının sözkonusu olmadığını ileri sürmek, yanlış bir değerlendirme olmayacaktır. Bu temelde aile ve kadının özgürleştirilmesi sorununa çözüm yolu ileri sürerken, reel sosyalizmin uygulamada ve bu alana yansıtmada içine düşülen yetersizliklerden ders çıkarma temelinde doğru olacaktır.

Bunun için bu soruna yaklaşımı gösterirken, toplumun içerisine girdiği çıkmazın temel noktaların-

dan biri olarak, bu anlama yönelmek ulusal ve sınıfsal devrime bağlı olarak ele alınırken sadece devrimin gelişim seyrine mahkum etmemek bunun yanısıra özgün program ve örgütlenmeler ışığında sorunu çözüme kavuşturmak gerektiği ni iyice bilince çıkarılmalı. Bu temelde en doğru sosyalist yaklaşım sergilinmelidir.

C- TC'NİN SORUNA YAKLAŞIMI

Türkiye'nin bugükü özgül koşullarını değerlendirdiğimizde, özellikle toplumun alabildiğine bir çözümsüzlüğü yaşadığına tanık olmaktayız. Kuşkusuz bugün gelinen aşamada karşılaşılan tablonun, içler acısı olmasının altında yatan pek çok tarihsel nedenleri vardır. Bu açıdan Türk toplumunun, gerek bugün içinde bulunduğu çıkmazı daha iyi tahlil edebilmek, ve gerekse sağlıklı bir değerlendirmeye ulaşmak için; Türk Egemenlik Sistemi'nin özünü bilince iyi çıkarmak gerekmektedir. Bilindiği üzere, feodal kalıntıların henüz yoığun olarak etkisini sürdürdüğü bir ortamda toplumsal alt-üst oluş süreci yaşanmadan, sadece üstten bir yapılanmayla geliştirilmeye çalışan çarpık Kapitalizm ve bunun üzerinde kurulan Kemalist yaşam tarzı, bir bütün olarak topluma egemen kılınmaya çalışılmıştır. Yine burjuvazinin o günkü Türkiye koşullarına uygulanmasında; sağlam bir zeminin önceden oluşmamasından dolayı, toplumsal ilişkilere yansıyan durumun kendisi elbetteki yüzeyselliğin ötesinde bir seyir izleyemeyecektir. Çünkü feodal ilişkilere dayalı bir toplumda binlerce yıllık etkilerin, yapay bir takım formüllerle çözüme kavuşturulması olanaksız olduğu gibi; bunun ilişkilere yansıması da son derece biçimci ve yapay olmaktadır. Yani özde yaşanan feodalizme, burjuvazinin kılıf olarak geçirilmesi; çarpık bir yaşam tarzından öteye bir konumu aşmadığı gibi, çözüm gücü olma noktasında da sonuç alıcı bir gelişmeyi sağlayamamıştır.

Bugünkü cumhuriyet toplumunda içerisine düşülen çıkmaz durum; Kemalizmin yoz yaşam kültürünün yoğunlaştırılmış bir ifadesi olmaktadır. Toplumun en üst kesiminden alta doğru yaygınlaştırılan bu çarpık yaşam; her ne kadar cumhuriyet, demokrasi, eşitlik vb. kılıflar altında örtbas edilmeye çalışılsa da, TC'nin karekteristik özelliği olan halk düşmanlığı, özünü gizleyememektedir. Burada, kesinlikle halkın yararına olan bir durum söz konusu değildir. Sözkonusu olan durum bir avuç seçkin tabakanın çıkarlarını gözetmek, ve egemen ideolojinin kendi varlığını ayakta tutmak için, toplumu düşürmesidir. Bu durumu yaratan Kemalist ideolojinin topluma uyarlanmasıdır ve beraberinde çarpık yaşamın yapılanmasını da oluşturmuştur.

Emperyalizmin güdümünde gelişen Türk burjuvazisi ve batı taklitçiliğinin savunucusu olan M.Kemal'in, batı kültürünü şematik bir tarzda kendi toplumuna uygulamasının, Emperyalizmin içine girdiği bunalımla açık bir bağıntısı vardır. Yani özden uzak, biçimsel bir yaşamın nüveleri M.Kemal döneminde atılmıştı. Kemalizm'in yenilik, çağdaşlık adı altında toplumda sağladığı gelişmeler, sadece azınlıkta olan bir kesimin çıkarlarının güvenceye alınması uğruna; toplumun ezici bir kesiminin müthiş bir sömürüye tabi tutarak, bir tarafa atılması olayıdır.

Toplumsal bir bağlam içerisinde ele alınması gereken diğer önemli bir konuda da genelde aileye ve özelde ise kadın olgusuna yaklaşım konusudur. Her ne kadar Kemalizm'in, aileye ve kadın sorununa ilişkin yapay bir takım formülleri hayata geçirmek doğrultusunda çabaları olmuşsa da elde edilen ürün son derece özden yoksun ve biçimde kendisini ifade eden bir durumu aşamamıştır.

Cumhuriyetin gelişimiyle birlikte burjuva ailenin gelişmede söz konusu olsa bile, toplumsal ilişkilerde fazla ilerici bir rol oynayamamıştır. M.Kemal'in başını çektiği ve yaratılan ordu kökenli ailede küçük-burjuva bir yaşam palazlansa da, tabana doğru inildikçe ağır basan ilişki ve yaşam tarzı, feodalizm olmaktadır.

Kemalizm'in yarattığı aile daha çok çıkarına düşkün, sahte bir temelde ailesine düşkün, sürekli kavgaların yaşandığı bir durum arzetmektedir. Fakat egemen sınıfın üst kesimini oluşturan -ki bu ordu kökenli bir ailedir- aile ise; son derece şovenist, üstünlük ve prestij sevdalısı, lümpen ilişkilerin boy verdiği bir özellik taşımaktadır. bu tip aile görünüm itibarıyla biçimsel bazı farklılıklar gösterse de aslında özden uzak, düşürülmüşlüğü iliklere kadar yaşayan bir yapı sergilemektedir. Zaten kadının bu kesim içerisinde daha da aşağılanması ve özgürlük adı altında bir kukla durumuna getirilmesi, bunun en açık bir örneğidir. Bu da batı kültürünün taklit edilmesi ve toplumsal değer yargılarını ters-yüz edilerek kadın üzerine yansıması çok kötü biçimde olmuş ve bu kesimi daha da köleleştirerek kıskıvrak bağlamıştır. Toplumun önemli bir sosyal kesitini oluşturan kadına, burjuvazinin şekil vermeye çalışması, sadece onu kullanmaktan öteye bir durum değildir. Getirilen bir takım hak ve özgürlük biçiminde (medeni hukuk vb.) belli adımların atılmasını sağlamışsa da toplumsal ilişkilere kendisini dayatan yaklaşım, feodalizmi aşan bir tarzda değildir. Yani öz itibarıyla aile ve kadın olgusu, burjuvazinin kendi egemenliğini devam ettirilmesi ve çıkarlarını sımsıkı korumanın birer aleti olma durumuna getirilmişlerdir.

Bugünkü Türkiye'ye baktığımızda bütün bu yaklaşımlar daha üst bir boyutta yaşanmaktadır. Devletin iktidar organları da hakeza bu alana el atarak ordu kurumunu ve kadını daha ince bir tarzda kullanmakta ve onları aşırı bir biçimde sömürüye tabi tutmaktadır. Bugünkü cumhuriyet toplumunda içine düşülen çıkmaz; Kemalizm'in yoğunlaştırılmış bir ifadesidir ve 12 Eylül faşizmi de, bunun en bariz bir örneğidir. Bilindiği gibi özellikle Emperyalizmin içine girdiği bunalımdan kendisini kurtarmak için, dönem dönem çeşitli teoriler ortaya atarak, toplumun tüm dikkatlerini bunlara çekmiş ve böylelikle de asıl gerçekliği nasıl gizlemeye çalışmışsa, 12 Eylül'de toplumun

içerisine girdiği ekonomik bunalımlara sözde çare getirmek amacıyla ortaya atılan, sahte bir formül olma niteliği taşımıştır. Fakat bunu yaparken toplumun daha çok değerli olan neyi varsa alabildiğine onların üzerine çullanarak; en kötü bir biçimde sorunları çözmeye çalışmıştır. Özellikle yüzyıllardan beri, karanlığa itilmiş, aşağılanmış, esaret zinciriyle kıskıvrak bağlanmış kadın; bu sefer Kemalizm'in kar mantığına uygun bir meta haline getirilerek, aşağılanmanın, düşürülmenin en uç noktasına getirilmiştir. Böyle yapmakla bir taraftan filizlenen devrimci gelişmeye ket vurma, diğer tarafta da toplumun önemli kesitini oluşturan kadın potansiyelinin, devrime kanalize edilmesine engel olmak istemiştir. Yalnız kadın da değil, bir bütün olarak genelde toplumun, özelde ise gençliğin devrime yönelim olayını çarpıklaştırmak için; dengesiz bir çıkış yaparak "cinsel özgürlük" olayını ortaya atmıştır. Yani sözde formül niteliğini taşıyan ve ortaya atılan cinsel özgürlük, aşk edibiyatıyla; toplum çeperlerinden sökülerek ortalık darmadağınık bir hale getirilmiştir. Ki, hatta bu konuda basın-yayın, televizyon vb. iletişim araçları da devreye sokularak; tüm sorunların kaynağı buymuş gibi topluma empoze edilmeye çalışılmıştır. Adına sol dediğimiz çevreler de yayın üstüne yayın çıkararak dergilerinde sürekli hep bu konuyu işlediler. Bunun en açık izah tarzı budur aslında; devrimin özgülünde veya devrimsel gelişmenin özünden boşaltılması açısından, var olan olumlu ilişkilere karşı, yoğun bir sindirme olayı gerçekleştirildi.

Toplum öylesine düşürüldü, öylesine ahlaksızlaştırıldı ki, tüm değerler adeta ayaklar altında çiğnendi. Böylesine bir toplumsal koşulda toplumun tüm fertleri, bu bunalım içerisine sürüklenmiş, sahte bir yaşam felsefesi dışında hiç bir seçenek sunulmamıştır. Toplumsal sorunların köklü çözümü TC'nin zararına olacağından, geçici formüllerin ortaya atılmasıyla bu durum çıkmaz bir girdap içerisinde çözümsüzlük içerisinde boğulmuştur. Devletin üst yapısından tabana kadar uygulanan bu durum, özel savaş yöntemleri olduğu çok açıktır. Güzel yaşam, rahat yaşam, yaşasın özgürlük gibi bir çok safsatalarda ortaya atılan savları bireysel yaşamı sözde kurtarmak için geliştirilen teoriler, bugünkü Türkiye toplumunun içerisinde bulunduğu çıkmazı, açık bir biçimde gözler önüne sermektedir. Özel savaşın uyguladığı yöntem şu olmuştur; önce toplumda yoksulluğu ve işsizliği geliştirip, ardından bu kişileri kendilerine muhtaç bir duruma getirerek, ajanlaşmayı dayattıkları, yani "rahat bir yaşama kavuşmak istiyorsan, ajanlaşacaksın, ihanetçi olacaksın, kesinlikle de direnmeyeceksin" deyip, herkesi adeta bir soysuzluk çemberi içine almıştır. Ki, bu yaşam tarzını cezaevine bile dayatmış, çeşitli hile ve oyunlarla da zayıf insanları düşürerek, belli oranda bu amacına varmıştır. Kısacası aile ortamı MİT eliyle gerçekleştiren, birer özel savaş kurumları haline getirilmişlerdir.

Toplum öyle bir hale getirilmiştir ki, hayat pahalılığının da zirveye çıkması sonucu ailede; geçim sıkıntıları, bunalımlar, huzursuzluklar baş göstermiştir. Bununla birlikte ekonomik yönden aileye katkı sunmak amacıyla kadın da, iş hayatına atılmış; daha doğrusu en tortu işlerde tutalım, toplumu düşürme kurumlarının kapılarında iş aramaya zorlanmıştır. Özellikle büyük şehirlerde bu durum daha da yaygın olarak yaşanmıştır.

İşte bu dönemde kadının, pazarlara sunulması olayı gerçekleştirilmiştir. Hatta mahrem olarak bilinen kadın ailesi tarafından satılığa çıkartılma derecesine getirilmiştir. Çünkü kadın olgusunun toplumun düşürülmüşlüğüyle çok yakından alakası vardır. Onun için de bulunduğu statü, toplumun statüsüyle ilişkisi çok açık bir durumdur. türkiye toplumuna baktığımızda isterse en alt tabakadan tutalım, ister en üst tabakaya kadar kadın çok geri bir konum içerisindedir. 12 Eylül faşizmi, güya "kadını özgürleştiriyorum" adı altında, kadını piyasaya sürmenin dışında ne yapmıştır? Devlet kadın olayını siyasal bir olgu olarak ele alıp, aileyi de sonuna kadar kullanmıştır. Dikkat edelim, ilk önce toplum yoksullaştırılıyor, ardından kadının cinselliği ön plana çıkartılıp "cinsel patlama" adı altında alabildiğine tahrik ediliyor. Böylesine sahta bir özgürlük sonuçta, toplumda kadının kendi bedenini pazarlama ve ailenin üçte birinin, kendisini satmasını beraberinde getirmiştir. Meta gibi ortaya sürülen kadın, toplumsal sorunların içine iyice gömülerek yitirilen bir varlık durumuna getirilmiştir.

Sözde kadın yeni keşfedilen bir varlıkmış gibi, "kadın özgürlüğü, kadın cazibeliği, vb. saçmalıklarla toplumun tüm dikkatleri olumsuz yönden burada yoğunlaştırılmıştır. Ki, kadının bu duruma yeterli bir karşılığı verememesi durumu, bunu daha da körüklemiştir.

Emperyalist ülkelerde olduğu gibi TC'de kadına verdiği değer ortadadır. Kadın artık sinemalarda, podyumlarda, reklamlarda, cinselliğin bin çekim merkezi haline getirilmiştir. Düşünceleri körelmiş, robotlaştırılmış insan toplulukları da kadının cinselliğinden başka bir şey düşünemez olmuşlardır. Televizyonda bilinçli olarak ABD yapımlı filmler ahlaksızlığı, yozluğu, sapkınlığı daha da geliştirerek hayvanca güdülerin ayaklanması için elden ne geliyorsa o yapılmıştır.

Toplumda bir tarafta işsizlik ve yoksullaşma, diğer taraftan geçim sıkıntısı yüzünden ailenin çözülüşü, artan bunalımlar vb. baş gösterirken her türlü yozluğu yaşayan büyük bir kesim de bu sorunların çözümünde doğru devrimsel bir çıkış yapamadıklarından dolayı intihara kadar gitmişlerdir. Özellikle de büyük şehirsel alanlarında daha yaygın olarak görülen "kızların küçük yaşta evden kaçarak, devletin teşvik ettiği beyaz kadın tüccarlarının eline düşürülmesi, para ve servet uğruna cinayetlerin işlenmesi, başıboşluk ortamı aileye kadar yansıyarak ailedeki boşanmaların artması, tüm bunlar özel savaşın eliyle gerçekleşen, sadece faşizmin kendi çıkarlarını korumak için insanlık onurunu, en rezilce bir tarzda yok

edilmesinde, harcanmasından başka hiç bir anlam ifade etmemektedir.

Toplumsal ilişkilerde önemli bir yer teşkil eden, kadın-erkek ilişkilerinde son derece çarpık bir duruma getirilmiştir. En mütevazi ailelerde bile kızlar küçük yaştan itibaren zengin birisini bulmanın yanısıra, erkek de aynı biçimde güzel bir kızla evlenme hayaliyle kendini buna adapte etmiştir. Yani kurulan yuvaların bile son derece iki yüzlüce kullanılması, sevgi-saygıdan ziyade çıkarların konuşturulduğu bir ortama dönüştürülmüştür.

İşte böylesine kendi değerlerinden kopuk, bir insan toplumunda sağlıksız bir nesil, kendisini nasıl yansıtmaktadır? Son derece kararsız, sorumsuz, duyarsız, bunalımlı, kompleksli tiplerden acaba ne beklenebilinir?

Yine aynı şekilde TC'nin hizmetinde olan kesim eliyle de, sözde yaşanan bunalımlardan çıkmak için, çeşitli girişimlerde de bulunulmuştur. Ör; Türk kadınını güçlendirme ve koruma vakfı adı altında, Türk kadınının dünyaya tanıtılmasının altında yatan gerçek nedir? Bu yine TC'nin; özden yoksun, sahte biçimde kendisini farklı gösteren, siyasetinin bir parçasıdır. Kadına hiç bir değer vermeyen, onu metalaştıran, özel sektörlerin adeta bir hammaddesi durumuna getiren TC; nasıl oluyor da kadının yaşam güvencesini garanti altına alabiliyor? Çok ilginç bir durum!

Özellikle son dönemlerde devrimci kıpırdanmayla birlikte TC-aile ve kadın konusunda yeni formüller ve yaklaşımların arayışı içindedir. bu konuda çeşitli toplantılar ve sempozyumlar düzenliyerek özellikle de kadının ezilmişliğinden, kadın haklarından bahsetme soytarılığı da göstermektedir. Ama bu yaklaşımın ne kadar sahtekarca olduğu açıktadır. Gençler için de çeşitli şölenler, festivaller, spor yarışmaları düzenleyerek, sözde onları sağlıklı düşünen bir nesil haline getirmek istemektedir. Yine o geliştirmek istediği arabesk tarzıyla da alabildiğine bir kaderciliği geliştirerek; ağlayan - sızlayan bir gneçlik yaratmakta, düşüncede alıklaşan, devrimci düşünceden uzaklaştırılmış, özbenliğinden uzak bir gençlik yığını oluşturmak istemiş ve bu amacına da bir noktada ulaşmıştır diyebiliriz. Çünkü gazetelerde de sıkça işlenen kara sevdalar, yoksul aşıklar edebiyatı, intiharlar, cinayetler bunun bir göstergesi olmaktadır. Yine, özellikle bu günkü gençliğin son derece duyarsız, vurdumduymaz, sorumsuz tutumlar sergilenmesinin bu kültürle ilişkisi vardır. Türkiye'de özellikle son yıllarda dünya kamuoyuna farklı temellerde yansıtılan "Türkiye'de demokrasi sonuna kadar işletiliyor" şeklinde lanse edilmeye çalışılan, bir durumdan da bahsetmek gerekiyor. Çünkü bu ad altında "Avrupa'da olan özgürlük bizde de var" anlayışına girme sahtekarlığı gösteriliyor.

Hele hele kadın sözkonusu olduğunda, bu noktaya dikkat çekmek gerekiyor. Kültürde, sanatta, edebiyatta özgürlük olayının yaratılması - hem de çarpık bir şekilde- kadına ne vermiştir? Kocaman bir hiç! Ne almıştır? Sorusuna gelince; bunu yanıtlamak için kadının iğrenç bir tarzda aşağılanmasını, yitirilmesini örnek verebiliriz. Yine; kadının Türkiye koşullarında siyasetle uğraşmasının altında yatan gerçeğin kendisini de MİT olayında, ajanlık olayında aramak gerekiyor. Her ne kadar Türkiye'de bugün kadın milletvekili varsa ve mecliste yer alıyorsa da bu durum kadının özgür iradesi dahilinde gelişen bir olay olmaktan ziyade, devletin yürüttüğü özel savaşın çıkarlarına hizmet eden bir durumu arzetmektedir. Yani, kadının siyasete katılımında ön plana çıkarılan olayın kendisi; onun politik olması, yetenekli ve zeki olması değil; onun kadınlığı olmuştur. Kısacası, görüntüyle sınırlı kalmanın ötesinde bir gelişmenin yaşanması sözkonusu olmamıştır. Yine son dönemlerde gazetelerin çarşaf çarşaf yazdıkları skandallara da değinmek gerekiyor. bu olay, TC basınında sansasyon yaratan bir olay durumuna getirildi. İşte, "bilmem falan bakanın falan kadınla ilişkisi varmış, falan kişi parlementoda aşk ilişkisi geliştirerek devlet sırrı olan belgeleri eline geçirmiş" gibisinden daleverelerle sözü edilen kadının skandal yaratmasından bahsedildi. Burjuva partilerinin bile birbirleriyle olan çelişkilerinde, devletin üst yapısında yaşanan bunalımda, MİT ajanı olduğu iddia edilen bir kadın konusu günlerce gündemdeki yerini korudu.

Türkiye'de son yıllarda gelişen diğer bir durum da feminizm olgusudur. Özellikle kurulan dernekler, cemiyetler vb. buna hizmet etmektedir. Bu kesim daha çok sosyal-demokrat, burjuva yaşam içinde şekillenen, entellektüel kadınlar oluşturuyor. Burada sözde yola çıkılan ilke "kadının bağımsızlığı, kadının özgürleşmesi, ekonomik özgürlüğünü elde etme" olayıdır. Burada kendini gösteren gerçek durumun kendisi, bir sapmanın ötesine gitmediği gibi Emperyalizm'in çarpık özgürlük anlayışından kaynaklanmaktadır. burada kadın sınıfsal-toplumsal bir bağlam içerisinde ele alınmaktadır. Bilinmelidir ki erkek düşmanı olmakla, toplumsal gerçekliği bir tarafa atıp eşitlik aramakla, sorun çözüme kavuşmadığı gibi, "kadının özgürlüğü" tarzında atılan sloganlar da lafazanlıkla sınırlı kalmanın ötesine gidilmeyecektir. Bu durum bir anlamda TC ve Emperyalizm'in yaşadığı bunalıma prim verilmektedir.

Sonuç olarak; TC'nin kendisini günümüze yansıttığı konumundan sıyrılması için ortaya atılan düşünceler, yürütülen politikalar kadın sorununa çözüm getirmekten çok uzaktır. Kadının özgürleştirilmesinde, doğru yaklaşımların gösterilmesi gerekir. Kadında toplumdaki geri konumundan sıyrılması için, kadının kendini daha iyi tanıması gerekmektedir. Kadın ne zaman ki; ideolojide, kültürde, gelişebildiği oranda özgürleşmesi mümkün olabilir. Bu gerçekten de yola çıkarak doğru bir yaklaşım gösterildiğinde, hem aile özgürleşir, dolayısıyla toplum da özgürleşmiş olur. Bu da ancak, kesinkes devrimle gerçekleşebilecek bir değişimle sağlanabilir.

SÜRECEK

Reel Sosyalizmin Çözülüşü ve Uluslararası Siyasal Durumun Özellikleri

Ali RIFAT

Özellikle ortaya çıkış döneminde yaptığımız değerlendirmeler fazla basmakalıp olmasa ve hatta özünde bugünü içeren bir nitelikte olsa bile, yine de farklılaşmış bir durumla karşılaştığımızda, uluslararası gerçeklikteki değişikliğin önemli olduğunu göreceğiz. Gerek ulusal sorunun çözümüne ilişkin, gerek daha güçlü bir demokratik açılım için yeni değerlendirmelere ihtiyaç vardır.

1970'li yılların devrimci çıkışında uluslararası duruma ilişkin olarak yapılan değerlendirme basmakalıp bazı özellikler içeriyordu. Özellikle Ekim Devrimi'ne dayalı değerlendirmeler vardı. Biçimde de görünse, Ekim Devrimi günümüzde bizzat gerçekleştiği ülkede büyük bir deformasyona uğramaktadır. Mevcut durumda "sosyalizmin bunalımı"ndan söz edilerek, işin içinden çıkılmaya çalışılmaktadır. Gerçekleşen sosyalizmin hangi ölçüde sosyalizm olduğu tartışılmak istenmektedir.

Yıkılan Sosyalizm değil, Reel Sosyalizmin dükkalıklarıdır

Öyle anlaşılıyor ki, daha gerçekleştiği aşamada Ekim Devrimi'nin sonuçlarını oldukça iddialı ve abartılı bir biçimde formüle etmek, devrimin sıcak ortamının kaçınılmaz bir ifadesi, hatası veya onun subjektif özelliği olmuştur. Dinler de dahil, her öğreti, kendisini gerçekleştiği dönemin en son sözü olarak ifade etmiştir. Malesef bu Ekim Devrimi'nin de içine düştüğü bir durumdur. Örneğin Hazreti Muhammed'e göre islamiyet son dindir. Fransız Devrimi, bu devrimin temsilcileri tarafından, insanlığın söyleyebileceği en son söz olarak değerlendirilmiştir. Ekim Devrimi de aşağı yukarı bunlara benzer bir ifadeye sahiptir. Bilimsel sosyalizm esas alındığında, aslında bu tür bir abartmaya düşmemek daha yerinde olacaktı.

Biz de uzun süre bu değerlendirmeleri benimsedik. Şunu da açıkça belirtelim ki, bir müslümana sorarsanız, islamiyetin son din ve Muhammed'in de son peygamber olduğunu söyleyecektir. İslamlıkta buna dayalı bir ütopya, cennet ve cehennem ütopyası vardır. İyi bir müslüman bu ütopyayı sonuna kadar yaşamaya çalışır; bu temelde kendi yaşantısına yön vermek ister. Burjuva ölçüler içinde yaşamak isteyenler de, Fransız Devrimi öncesinde ve sonrasında geliştirilen ilkeleri ve bu devrimin yaşama damgasını vuran esasları son söz sayar; iyi bir burjuva olarak yaşamayı yaşam biçimlerinin en üstünü olarak addederler. Onlarında bir ütopyası vardır. Bugün bu özellikle 'insan hakları' adı altında mükemmel bir burjuva ütopyası olarak insanlığa egemen kılınmaya çalışılmaktadır.

Ekim Devrimi'nin de benzer bir ütopyası vardı; bu komünizm ütopyasıydı. 1980'lere gelindiğinde, komünist ütopyanın gerçekleştiği bile söyleniyordu. Ama bu sadece hayal olarak anlaşılmamalıdır. Hayali gerçeğin yerine koyarsak, kaçınılmaz olarak bugünkü karmaşık gelişmeleri ifade edememe durumunu yaşarız.

Öyle anlaşılıyor ki, bizde hayal ile gerçek karıştırıldı. Kavramların gücü sayesinde, ütopya olarak anlaşılması gerekeni gerçek olarak algıladık. Tabii kavramları gerçeğin yerine koyduk. İslamlıktan kalma alışkanlığımızla kendimizi ahir zaman teorileri türünden teorilerin içinde bulduk. Emperyalizm ve proleter devrimler çağı, gittikçe gerileyen, çürüyen ve de çekişen emperyalizm, giderek gelişen, egemen olan ve komünizme giden sosyalizm gibi kavramların ne kadar gerçeğin ifadesi oldukları derinliğine kavranmadan, hepsi birbirine karıştırılarak sürdürüldü. Biz daha önceleri de gerçekleşen sosyalizmin durumunu fazla içaçıcı bulmuyorduk. Bu 1980'li yılların ortalarında iyice açığa çıktı. Hele uluslararası düzeydeki siyasal ve askeri düğümlenmeyi ve kördüğümü gördükten sonra, bu teorik veya hayalci yaklaşım tutarlılığını yitiriyordu. Şöyle bir düşünceye yol açmak istiyorduk: Bu kördüğüm çok keskin bir devrimle, hızla bir dünya devrimine doğru gitmekle aşılabilirdi. Objektif olarak bunun olanak dahilinde olmadığı görülüyordu. Öbür yandan Troçki ve ardıllarının sürekli devrim teorisi vardı. Ama böyle bir devrimin hiç de gerçekleşebilir olmadığı açıktı. Mevcut reel sosyalizm komünizme kadar ilerlediği iddiasındaydı. Günümüz dünyasının gerçekliğinde bu iddianın da tutarlı olmadığı ortadaydı. Biz reel sosyalizmin insanlığın genel durumundan koptuğunu ve insanlığa karşı büyük sorumsuzluk içinde olduğunu söylüyorduk. Reel sosyalizmin devrime ve insanlığın temel sorunlarına karşı sorumsuzluk içinde bulunduğunu, hatta insanlığın geneli açısından kapitalizmin ifade ettiği sorumluluk kadar bir sorumluluk bile edinemediğini söylemeye çalışıyorduk. Henüz bugünkü alt üst oluşlar meydana gelmeden önce, reel sosyalizmin temsilcilerinin kendileri için bir hayal yarattıklarını ve bunun içinde debelenip gittiklerini belirtiyorduk. Bunlar kendilerini oldukça çelişkisiz ve bütün sorunlarını çözümlemiş bir cennet ütopyasına kaptırmışlar diyorduk.

Reel sosyalizmin içinde bulunduğu bu durum biraz da Mustafa Kemal'in ütopyasına benziyordu. Mustafa Kemal de Türk toplumunun "sınıfsız, zümresiz ve imtiyazsız bir kütle" olduğunu söylüyordu. Bunun son tahlilde şoven bir milliyetçilik olduğunu biliyoruz. Biz böyle bir tehlikenin sosyalist ülkelerde de mevcut olduğunu ve bu ülkelerin ağır bir krizle karşılaşmaktan kurtulamayacağını, son alt üst oluşlar olmadan çok önce dile getirmiştik. Değerlendirmelerimizde, reel sosyalizmin öncüsü komünist partilerinin çok büyük bir sorumsuzluk içinde bulunduklarını, insanlığa karşı rol-

lerini oynayacak durumda olmadıklarını ve bir tükenişin içine doğru yuvarlandıklarını ortaya koymuştuk. Dolayısıyla bu gidişatın fazla sonuç verecek bir gidişat olmadığını ve milliyetçiliği tırmandırmaktan öte bir sonuç getirmeyeceğini belirtmiştik. Nitekim gelişmeler bunu doğruladı. Hatta en aşırıya vardırılmış bir milliyetçilik türünün sosyalist olarak adlandırılan bu ülkelerde ortaya çıktığı görüldü. George Bush gibi bir kişiye bile, "Ben buradaki şoven milliyetçiliğe karşıyım" dedirtecek kadar şoven bir milliyetçiliğin geliştiği açığa çıktı.

Kuşkusuz bunun çok önemli nedenleri vardır. D oğru temellerde geliştirilemeyen bir sosyalizm, beraberinde kapitalizmi geliştirir. Hele bu sosyalizmin iktidarda olduğu ülkelerde gerçekleşmişse, sosyalizm temelinden ayrılmak çok tehlikeli bir sapma olarak gelişecek, bu durumda kollektif kapitalizm veya devlet kapitalizmi ortaya çıkacak, bu da klasik kapitalist ülkelerde faşist temellerde örgütlenen yapılara çok benzeyecektir. Biz geçmişte de bunu söylüyor ve bu noktaya dikkat çekiyorduk. Nitekim bunun emareleri de az değildir.

Yine aynı dönemdeki değerlendirmelerimizde üçüncü bir çözüm yolunun sistemlerin karıştırılması olduğunu söylemiş; bu kördüğümün aşılması ve özellikle nükleer dehşet dengesi altındaki bu kördüğümün yırtılması için, mevcut sosyalist gelişmeleri tekrar kapitalizmle karıştırarak tıkanan reel sosyalizmi aşmak, biraz daha iyi anlaşılması açısından çözüme gitmek için kartları karıştırmak gerekir demiştik. Sömürüye dayalı ve bir çok eşitsizliği bünyesinde barındıran egemen dünya ortamında, kendini komünizm hülyasıyla aldatmanın ve Robinson Crouse'un adasına benzer bir dünya kurduğunu iddia etmenin gerçekçi olamayacağı açıktır. Hele sosyalizm gibi insanlığın kaderinde köklü olarak yer edinmek isteyen bir sistemin, kendisini bu biçimde dünya insanlığından kopararak bağımsız bir adacık durumuna getirmesi, sosyalizmin özüne aykırıdır. Kendini insanlığın temel sorunlarından bu denli koparmanın sosyalizmle ilgisinin olmaması gerekir. Hatta bize göre sistemleri böyle birbirinden ayırmak da fazla gerçekçi değildir.

Çokça sözü edilen ve oldukça trajik sonuçlar yaratan Berlin Duvarı türünden duvarlar örnekleri, aslında reel sosyalizmin temsilcilerinin insanlığın temel sorunları karşısında kendilerini nasıl duvarlarla koruma altına almak istediklerini göstermektedir. Berlin Duvarının sembolik anlamı buydu. Hatta orta çağda olduğu gibi kendisini kalelere kapatarak, kalın surların gerisinde mutlu bir yaşam tesis etmek isteyen feodal sosyalizm gibi bir sosyalizmin de olabileceğini, ama kale içindekilerin yaşantısının insanlığın sorunlarıyla bağlantısının olamayacağını biliyoruz. Orta çağın kalın surlarla çevrili kalelerinde güvenlik de vardı. Buralarda da bir yaşam düzeyi tutturulmuştu. Ama bu kalelerin sahipleri çoğunlukla birer despottu, birer kral veya bey di. Sosyalist ülkeleri de böyle çitlerle çevirmek, olsa olsa sosyalizm ağalıkları veya beylikleri oluşturması gibi bir şeydir. Nitekim Doğu Avrupa'daki bir çok sosyalist ülkenin şeflerinin durumu buydu. Bunlar adeta sosyalizmin ağaları ve dükalıkları konumundaydı.

Biz bu tehlikeyi görüyor ve sosyalizm adına büyük bir talihsizlik olarak değerlendiriyorduk. Daha o yıllarda bunun sosyalizm içinde gelişmemesi gerektiğini sezinliyor ve düşünmeye çalışıyorduk. Bu, tamamen kurtarılamasa bile, küçük bir adacıkta hayali bir yaşamı kurtarmaya benziyor; Robert Owen'in kapitalizm denizinde küçük bir kooperatif hareketiyle bir şeyler yapma ütopyasını andırıyordu. Nitekim günümüze doğru gelindiğinde, bu ütopyanın fazla gerçekçi olmadığının ve insanlığın dev sorunlarına çözüm gücü olamayacağının anlaşılmasını geri bir adım olarak görmüyoruz. Dolayısıyla ardından gözyaşı dökmüyoruz. Yıkılan şeyin sosyalizm değil, onun çok saptırılmış bir biçimi olduğunu inanıyoruz. Bunu başından beri ütopya ile gerçeğin karıştırılmasının ve bundan bir çok sapmanın ve mezhebin ortaya çıkmasının son bulması olarak değerlendiriyoruz. Bir ütopyanın yıkılması, bir öğreti olarak bilimsel sosyalizmin krizde bulunduğu ve sakat olduğu sonucunu asla doğurmaz. Bu, sadece ve sadece sosyalizme dayalı bir ütopyanın fazla abartmalı olduğunu ve gerçeğin yerine konulduğunu, gerçekleşme şansı olmadığı için bu ütopyanın yıkılmaya mahkum olduğunu ve bizzat sosyalizmin buna karşı böylesi bir yaklaşım içinde bulunduğunu gösterir.

Reel Sosyalizm Kapitalizmin çelişkilerini yumuşatmıştır

Biz geri ülkelerin hayal ettikleri sosyalizmin ne olduğunu iyi biliyoruz. Bunlar her türlü milliyetçilik duygularını sosyalizm olarak sunuyorlar. Bu ülkelerde sosyalizmle ilişkisi bulunmayan bazı kişilikler, kendilerini adeta tanrı derecesinde dokunulmaz kişiler haline getirdiler. Bu tipler çok kötü birer diktatör oldular ve hatta firavunlar gibi kendilerini mumyaladılar. Bize göre bunlar abartmalıydı. Sosyalizmin büyüklükleri olamaz demiyoruz. Sosyalizmde de büyüklükler ve büyük kişilikler ortaya çıkabilir, bu kişiliklere yüzyıllarca saygı gösterilebilir. Ama böyle saptırılmış sosyalist dükkalıklar ve beylikler oluşturulmasını da sosyalizme karşı işlenen büyük bir suç olarak değerlendiriyoruz.

Kaldı ki, henüz bir karış vatan toprağını kurtarmamışken, bizim içimizde bile ne kadar kötü diktatör ve şef taslaklarının ortaya çıktığını iyi biliyoruz. Hiç bir çaba harcamadan, bir gün içinde bütün emeklerimize konmak isteyenlerin hiç de az olmadığını iyi görüyoruz. İşte reel sosyalist ülkelerin şeflerinin durumu da biraz buna benziyor. Dolayısıyla yıkılan sosyalist öğreti değildir diyoruz. Sosyalist öğretiyi temelde toplumun bilimsel ifadesi olarak ele alıyoruz. Fizik nasıl geçici maddi değişikliklerin ve kimya da sürekli değişimlerin bilimsel ifadesi ise, sosyalizm de toplumların gelişmesinin bilimsel ifadesidir. Toplum varoldukça, onun bilimsel ifadesi de olacaktır. Dolayısıyla sosyalizm giderek gelişen ve bilimsel niteliğe daha fazla yaklaşan bir öğreti olarak varlığını sürdürecektir. Sosyalizmin doğru tanımı budur. Bir öğreti olarak bilimsel sosyalizm böyle olduğuna göre, onu bazı ülkelere ve hatta şefliklere bağlı kılmak, sosyalizmi bir din derecesine düşürmek demektir. Bu sosyalizmi bir din, onun önderlerini de birer peygamber olarak görmek demektir. Bu, sosyalizmi doğru yüceltme anlayışı olamaz. Bunun yerine sosyalizme katkılar yapılır; hem teoride ve hem de eylemde katkıda bulunulur. Sosyalizme katkıda bulunanların yaratıcılığı övülebilir, bunlara saygı gösterilebilir. Bu yine de

bilimsel ölçüleri elden kaçırmamak koşuluyla olur. Sosyalizm içinde özellikle buna karşı mücadele etmek önemli bir rol ifade etmektedir.

Sosyalizm emek hareketidir, tercihini her zaman emekten yana yapan bir harekettir. Sosyalizm emeğe, emeğin üretkenliğine, yaratıcılığına ve özgürleşmesine en önde yer verir. Buna sadakatle bağlılığı ölçüsünde kişiye değer vermek, buna değer verenleri ve yol açanları sosyalist olarak görmek, sosyalist önder ve örgüt olarak değerlendirmek yerindedir. Ama emeğin bu biçimde ifadesine katkıda bulunmadan, emeğin sonuçlarına el konulması durumunu da kesinlikle emeğe ve sosyalizme, emeğin kurumlaşmasına, onun ideolojik ve siyasal ifadesine bir saldırı olarak görmek ve kararlı bir biçimde buna karşı durmak gerekir. Bu, sosyalizmin bir başka cephesine ,mücadele cephesine doğru yaklaşmayı gerekli kılar. Sosyalizmin bu tutumların ifadesi olduğunu iyi biloyuruz. Yani sosyalizm üretim sürecini doğru değerlendirmek, emeğin rolünü ortaya koymak, emeğin özgürleştirilmesi mücadelesine bağlı olmak ve bunu emeğin iktidarına kadar götürmek demektir. Bu konuda gerekirse siyasal iktidarı zorla ele geçirmeye kadar gitmek sosyalizmin özüdür. Özde ve biçimde buna bağlı kalma ölçüsünde sosyalist olmaktan söz edilebilir.

Biz bilimsel sosyalizmin öğretisine inanıyoruz. Bu öğretiye bağlıyız, ama bu çerçevede ve bu tanım dahilinde bağlıyız.

Bize göre Ekim Devrimi önemli bir sosyalist devrim olmakla birlikte daha çok bu devrimin ütopyasının daha başında bir çok sakatlığı içerdiğini ve abartılı olduğunu biliyoruz. Lenin, başından beri giderek büyüyen rus şovenizmini büyük bir tehlike olarak değerlendiriyordu. Yine bürokrasiyi ve sakıncalarını fark ediyor; daha o zamandan toplumdan, halktan ve emekten kopuş sürecini görüyordu. Daha devrimin sıcaklığı ortamında halklar arasındaki eşitsizliğin son derece hassas olduğu ve şovenizmin tehdit oluşturduğu söyleniyordu. Kuşkusuz daha sonraki süreçlerde bu tehlikelerin azalmadığı, tersine daha da arttığı görüldü. Ekim Devrimi önemli bir devrim olmakla birlikte, yine de fazla abartılmaması, hele hele dünyayı iki kampa ayırdığı ve hızla gelişen bir komünist devrime doğru götürdüğü biçiminde aktarılmaması gerekirdi. Troçki'nin küçük-burjuva tabansızlığının savunduğu hızla gerçekleşen bir dünya devriminin olanaklar dahilinde olmamasının nasıl bir sapmaya yol açtığını biliyoruz. Buna karşılık özellikle uygulamada Stalin'in önderlik ettiği tek ülkede sosyalizmi kurtarma ve bu kez elde olanın tek ülkede sosyalizmin inşasına hasredilmesi yaklaşımı da tutarlı değildi. 'Tek ülkede sosyalizmi kurtarma' adı altında Rus şovenizmine yol açıldı ve bu giderek gelişmiş bir Rus milliyetçiliğine dönüştü. Bugün Sovyetler Birliği'nde ortaya çıkan bir yığın ulusal çelişki ve hatta çatışmada bunun acı sonuçları görülmektedir. 'Sosyalizmi kurtarma' adı altında böyle bir sapmaya girilmesi, Sovyetler Birliği'nin kuşatma altında bulunduğu ve bu nedenle parti ve devletin çok gerekli olduğu bir gerçekliği ifade etse bile, partinin çok katı bir aygıt ve adeta bir kast örgütü haline getirilmesi, bunun yanısıra devletin de en çok korunması gereken bir kurum olarak değerlendirilmesi, aslında sosyalizmin özüne aykırıydı.

Sosyalist ülkeler bu araçlara yükledikleri misyonu öyle bir düzeye çıkardılar ki, kendilerini dünyadan tecrit ettiler. Emperyalist-kapitalist sistemle aralarına duvarlar ördüler. Bu ülkelere girebilmek için nerdeyse parti genel sekreterinin iznini almak gerekiyordu. Bu ülkelerden bir kişinin yurtdışına çıkabilmesi için muazzam bir uğraş vermesi zorunluydu. Bürokrasi ve kayıtlarla kendisini bu denli insanlıktan koparan rejimlerin sosyalist olamayacağı bilinmeliydi. Nitekim hepsi yıkıldı.

Kendisini duvarlarla koruma altına almak isteyen bir sosyalizm utanç verici bir durumda bulunuyor demektir. İnsanlar, yurt dışına çıkışı oldukça zorlaştıran ve ülkeye girişi bir dizi kayıtlara bağlayan bir sistemle olsa olsa gerçeklerden uzak tutulabilir. Bunun sosyalizmin temel insani sorunlara cevap veren özüyle bir ilgisinin olamayacağı bellidir. Nitekim bu ülkelerde sınır güvenliği birazcık gevşetildiğinde, milyonlarca insan dışarıya aktı ve akmaya devam ediyor. Oysa tam da bunun tersi söz konusu olmalıydı; duvarlar örmesi gereken kapitalizm olmalıydı. Çünkü çirkin ve sömürücü olan ve aşılması gereken kapitalizmdi. Feodal dükalıklar gibi kendisini kalelere kapatması gereken kapitalizm olmalıydı. Doğrusu da buydu. Bunun tersinin söz konusu olması ciddi bir sapmanın varlığına işaret etmektedir. Bu şimdi yıkılmaya çalışılmaktadır.

Bu konuda reel sosyalizmde bir tıkanmanın olduğu kesindir. Kimler ne zaman ve nasıl buna yol açtı. Şimdi bu tartışılmaktadır. Bu iyi ve bizim örgörülerimize de uygun olan bir tartışmadır. Bunun için yadırgamadık. Kendilerini reel sosyalizmin hülyalarına kaptırmış, duyguları, düşünceleri ve mideleriyle ona bağlanmış olanların sosyalist ülkelerde gelişmeler karşısında üzülmeleri bizim için hiç bir değer taşımamaktadır. Biz çok önceleri bu tür yöneticilere duyduğumuz nefreti açıkça ortaya koyuyor ve bunları sosyalizmin kötü memurları olarak tanımlıyorduk.

Hemen belirtelim ki, bu reel sosyalist ölçüler arkadaşlarımızda da biraz şekillenmiştir. Biz başından beri bu tip şekillenmeleri içaçıcı bulmamak gibi bir yaklaşım içindeydik. Dikkat edilmemesi halinde, bu ölçülerle şekillenenlerin kapitalizmin ölçülerinden daha fazla bir bireyciliği bile kendilerine yakıştırabileceklerini görüyorduk. Bu nedenle sürekli buna karşı durmaya çalıştık. Arkadaşlarımızın üzerinde reel sosyalizmin etkileri sanıldığından da fazla olabilir. Sosyalizm diye bellediğimiz olayların çoğu gerçekte reel sosyalizm kökenlidir. Bizim bu sosyalizmle ciddi bir bağıntımızın bulunmadığını anımsatmak gerekir. Dolayısıyla bugün adına çözülme ve "sosyalizmin krizi" denilen şey, burjuva düzeninin temsilcilerinin söylediklerinden çok farklıdır. Bu aslında bir hayalin, bir sapmanın ve hatta kapitalizme oldukça hizmet eden bir yapının yıkılmasıdır.

Bize göre kapitalizmi biraz daha uzun ömürlü kılan şey, bu tür sosyalizmin ta kendisidir. Gerçekten şunu açıkça belirtebiliriz ki, kapitalizm birazcık esenliğe kavuşmuşsa, buna en büyük katkıyı reel sosyalizm sağlamıştır. neden? Her şeyden önce, reel sosyalizm insanlığın önemli bir kesiminin bunalımını kapitalizmin üzerinden çekti. Gerek ulusal gerek sosyal kurtuluş hareketleri, kapitalizmin başına bela kesilen ve onu yıkıntıya götürecek olan bu güçler, reel sosyalizmin giderek

daha tehlikeli hale gelen sapmaları nedeniyle kapitalizm için tehlike olmaktan çıkarıldı. Reel sosyalist ülkelerin sosyalist bir sistem oluşturduklarını, apayrı bir dünya kurduklarını ve komünizme doğru gittiklerini söyleyerek kendilerini aldatmaları, kapitalizme rahat bir nefes aldırttı.

Bir düşünün: Bu ortamda Etopya devlet başkanı gibi bir yığın aşiret şefi kendisini sosyalist ilan etti. Böyleleri Türkiye'de de çoktu. Sosyalist öğretiyle uzaktan yakından ilgisi bulunmayan ve özellikle onun ahlaki özelliğinden hiç haberdar olmayan tipler, kendilerini sosyalist şef olarak adlandırdılar. Sonuç, Türkiye'de kapitalizmin rahatlaması oldu. Dünyayı bir yana bırakalım, TKP'nin varlığının Türk kapitalizmine yapılmış en büyük destek olduğunu sanıyorum. TKP denilen olgu olmasaydı, en azından onun daha sonraki sapmalarla yüklü biçimi, o kokuşmuş mülteciliği ve yine kemalizmin sadık bir hizmetçiliği temelinde Türkiye'nin temel sorunlarına katkıları olmasaydı, cumhuriyet adı verilen bugünkü olgu karşımıza çıkamazdı. Bunun iyi görülmesi gerekir. TKP'nin yaptığı bu kadar da değildir. Dışardan sağlanan Sovyetler Birliği desteği ve içerden TKP'nin payanda olmasının Türk kapitalizminin vücut bulmasındaki katkısı sanıldığından çok daha fazladır. Bu dünya çapında da biraz böyledir.

Reel sosyalizm veya başını Sovyetler Birliği'nin çektiği sosyalizm kapitalizmin başına bela olabilecek bir çok gücü bu konumdan uzaklaştırdı. Yaratılan sistem, sahte komünizm ütopyası biçiminde ifadesini bulan bir yapıyla 70 yıl gibi uzun bir süre kapitalizmin kendisini toparlamasına yolaçtı. Eminim ki, sosyalizm bu biçimde çarpıtılmamış olsaydı, kapitalizm bir çok cephede kendisini ağır sorunlarla karşı karşıya bulur ve kendi yıkımının koşullarını daha iyi hazırlayabilirdi. Günümüzde üzerinde en çok durulması gereken bir sorun da, kapitalizmi böyle bir esenliğe kavuşturan reel sosyalizmin kapitalizmle bağlantısı olacaktır. Daha doğrusu reel sosyalizm açıkça kapitalizmin en gelişkin bir biçimi değil midir? Bel ki de sosyalizm adına güçlü bir kapitalist gelişmenin yaşandığı, kapitalizmin vardığı en son aşama emperyalizm iken, bu aşamanın kapitalist biçiminin de reel sosyalizm olduğu görülecektir. Bugün Sovyetler Birliği insanının ezici bir kesimi büyük bir kapitalist arayış içindedir. Peki, bu hangi anlama gelir? Elbette Sovyet sosyalizminin hepsi kapitalizmdir demek istemiyoruz. Ama bu ülkede sosyalizme ilgi yok denilecek kadar azalmıştır ve Batı kapitalizmine öykünmenin son haddine vardığı söylenmektedir. Bundan çıkarılacak sonuç, gelişkin bir kapitalizmin, üretim araçları fazla gelişmemiş ve ulusal gelişmesi güçlü olmayan geri bir ülkenin koşullarında, sosyalizm adı altında kapitalizmi geliştirmiş olmasıdır.

Daha önce de bu tür değerlendirmeleri zaman zaman sunmaya çalışıyorduk. Kapitalizmi kollektifleştirmek mutlaka kapitalizme götürür demek doğru değildir. Kollektif kapitalizm sosyalizmin gelişmesinde de bir aşama olabilirdi. Bunun vurgulanması gerekir. Ama kollektif kapitalizm partinin giderek bürokratlaşması ve devletin giderek daha fazla güçlendirilmesi biçiminde bir üst yapıyla kuşatılmışsa, bunun sosyalizme değil kapitalizme götüreceğini görüyoruz. Üretim araçlarını ve hatta insan emeğini kollektifleştirmek elbette gerekliydi. Bu sosyalizmin de ön aşamasıydı. Ama daha sonra partinin bunun etrafında bürokratik bir aygıta dönüşmesi ve devletin çok güçlü kılınması da, sosyalizmin özüne aykırıydı. Bu kapitalizme götürecekti ve gerçekleşen birazda bu oldu.

Bu durum sosyalizm adına hiç bir şey yapılmadığını göstermez, ama kapitalizmin daha çok güç kazandığını ortaya çıkarır. Nitekim şimdi mevcut sosyal ve ekonomik durum kapitalizmin lehine daha güçlü bir açılımla çözümlenmek istenmektedir. Kuşkusuz bu daha gelişkin bir sosyal ve ulusal mücadeleye yol açacaktır. Kapitalist ögeler, sakat bir sosyalizm içinde ya da sosyalizmin saptırılmış bir biçimine karşı kendi devrimlerini yaptılar. Bu devrim kapitalizmi güçlendiriyor gibi görünse ve tekrar kapitalizme dönüşün güçlü bir akım haline geldiği düşünülse de, gerçekte bu durum kapitalizmin reel sosyalizm vasıtasıyla kendi bunalımını hafifletme ortamının son bulmasıdır. Dolayısıyla bu kapitalizmin daha ağır bunalımlara düşmesidir. Kapitalizm asıl bundan sonra gerçek rayına oturacak ve özellikle bunalımlı yapısını yaşamak durumunda kalacaktır. Kapitalizm, özellikle 1950'lerden sonra reel sosyalizmin kendisine sağladığı üstünlük durumunun verdiği gelişmeyi artık sürdüremeyecek, derin bunalımları bundan sonra yaşayacaktır. Yeni gelişmelerle birlikte kapitalist sistem veya dünya görünürde gelişiyor gibi olsa da, özünde gelişen şey onun doğru temellerdeki bunalımıdır.

Bu bunalımlar bundan sonra devrimlere nasıl yol açabilir? Sovyetler Birliği'nde, Batı Avrupa ülkelerinde, ABD'nde ve sosyal gelişme düzeyi geri halklarda nasıl sonuçlar doğurabilir? Bunun sonuçlarını her gün görüyoruz. Bize göre bu daha gerçekçi bir dünya durumudur. Böyle bir dünya dengesi ortamında, halkların kurtuluş sorunları eskisinden daha fazla gündemleştirilebilir.

SSCB - Kemalizm ilişkileri ve Kürt Sorunu

Unutmamak ve çok istisnai de olsa vurgulamak gerekir ki, ülkemiz 70 yıllık reel sosyalizmin kurbanıdır. Ülke ve halk olarak, ülkemizi ve ulusumuzun tasfiyenin eşiğinde olması durumunu reel sosyalizmin kurbanı olmak biçiminde değerlendiriyoruz. Neden? Bugün Sevres'in yeniden hortlatılmak istendiği söylenmekte, ülkemiz sorununa doğru yaklaşılmamaktadır. Sevres Antlaşmasıyla Kürt sorununa getirilmek istenen çözüm aslında kemalist çözüme göre daha geri değildi. Özellikle kemalist diktatörlüğün halkların azgın bir düşman olduğu, bir kaç halkı tasfiye ettiği ve Kürt halkını da tamamen boğuntuya getirmek istediği gerçeği gözönüne getirildiğinde, Sevres'i böyle değerlendirmek mümkündür. Ancak hemen şunu da belirtelim ki, Sevres bizim için tercih edilir bir çözüm değildir. Ancak emperyalizm koşullarında kemalizmin katliamcı yaklaşımıyla kıyaslandığında, Sevres'in daha insani olduğu, hatta ulusal ve sosyal açıdan gelişkinliği ifade etmeye yatkın bir duruma yolaçtığı söylenebilir. Kemalist çözüm çağdışı bir çözümdür. Hiç kimse bunun radikal olduğunu söyleyemez. Katliamın radikalizmi olamaz. hele halkların temel ulusal ve sosyal gelişmelerini katliamlarla önlemenin ilericilikle hiç bir ilgisi yoktur.

Reel sosyalizmin en büyük hatalarından birisi de budur; onun bugün sonuçlarını çok pahalıya ödediği bir anlayışı da budur. Sözümona kemalizmin sınırlı bir anti-emperyalist yanı vardı. Bu sınırlı anti-emperyalizm uğruna 1925-40 yılları arasındaki dönemde halkımız katledildi. Bir çok azınlık halk bu radikalizm uğruna tarihten silindi. Bunun nemenem bir radikalizm olduğu ve emperyalizme nasıl muazzam güç verdiği bellidir. Türk rejiminin şu anda Ortadoğu'da emperyalizmin en çok dayandığı ileri karakollardan birisi olduğu gerçeği dikkate alındığında, kemalizme böyle bir yakıştırmada bulunmanın ne denli felaketli sonuçlara yol açtığı ve dolayısıyla bu yakıştırmanın sosyalizmle uzaktan yakından bir bağlantısının bulunmadığı rahatlıkla anlaşılacaktır.

Bu değerlendirmelere bakarak, bizi Sevres yanlısı olarak itham etmek ki, kemalizmin yaklaşımı budur, büyük bir katliamcı yaklaşımı örtbas etmek demektir. Böylelerinin konuşmaya bile haklarının olmadığını vurgulamak durumundayız. Sömürü lehine bile olsa, ulusal ve sosyal sorunlar emperyalizm koşullarında da çözüme gidebilir. Zaman zaman başvurulan bir yöntem de olsa, katliam emperyalizm koşullarında tek yöntem değildir. Ama ulusal ve sosyal sorunların çözümünde, kemalizmin tek seçeneği bu olmuştur. Bunun nedenleri vardır. Gelişmemiş Türk ulusal gerçekliği, gelişmemiş Türk kapitalizmi, çok yüklü bir şovenizm ve imparatorluk kültürü bu nedenlerin başlıcasıdır. Osmanlı İmparatorluğu dağılıp geride Anadolu kalınca, ne pahasına olursa olsun onu korumak adına müthiş bir şovenizm geliştirildi.

Bilindiği gibi Türklerde bir de paşaların gerçeği vardır. Paşalar için devlet her şeydir; devletin bekası uğruna her şey kılıçtan geçirilebilir. Türk paşalarının böylesi bir gelişme özelliği vardır. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye'de ulusal ve sosyal sorunların çözümünde katliam yöntemi tek seçenek olarak ele alındı. 1920'lerde Ermeniler ve Rumlar, günümüze gelinceye kadar ise Kürtler ve diğer ulusal azınlıklar yok edilmeye çalışıldı. Sosyalsorunların çözümündeki katliam, Mustafa Suphi ve arkadaşlarının katledilmesiyle başlatıldı. Bu günümüzde ve İstanbul ve Ankara'da düzenlenen baskınlarda onbir gencin topluca katledilmesiyle devam ediyor. Türk rejimi bu sorunu anti-demokratik ve katliamcı bir temelde çözmek istiyor. Kısacası kemalist yöntem emperyalizmin çözüm yöntemlerinden daha tehlikelidir.

Katliamlara ve hem de hiç bir gelişme şansı tanımadan ulusal ve sosyal sorunların ortadan kaldırılmasına ilericilik yaftasının vurulabileceğini sanmıyorum. Cengiz Han yöntemlerinin ne ölçüde devrimsel nitelik taşıdığını söyleyecek durumda değiliz. Ancak kemalizmin bu yöntemlerinin de devrimci olduğunu söylemek çok zor görünmektedir. Eskisine göre daha yeni bir ekonomik, sosyal ve siyasal bir gelişmeyi mümkün kılan bir hareket veya onun böylesi bir gelişmeye yolaçmak için kullandığı şiddet devrimcidir. Böyle bir şiddet devrimci şiddettir. Kemalizme baktığımızda, onun getirdiği sistemin doğru dürüst bir kapitalist sistem bile olmadığını görüyoruz. Kemalizmin gerçekleştirdiği devrim veya uyguladığı şiddet yöntemi, kapitalizme hizmet eden bir devrim veya onun şiddeti bile değildir. Doılayısıyla kemalizm elikanlı bir diktatörlüktür. Bu diktatörlük biraz faşizme yaklaşmaktadır ve hatta faşizmden bile geridir. Biz buna pro-faşizm adını veriyorduk. Bu diktatörlüğün içeriğinde Osmanlı Devletinin cellat geleneği, halkların azgın düşmanlığı ve kendi öz halkına düşmanlık vardır. Böyle bir iktidar, Osmanlı geleneğiyle despotizmin her türlü vahşetinin sürdürülmesidir.

Geçenlerde yayınlanan bir yazıda, bir Osmanlı sultanının "nizam-ı alem için" ondokuz şehzadeyi boğdurttuğu belirtiliyordu. Kemalizmin yaptığı da budur. Mustafa Kemal de "nizam-ı alem için", yani kendi iktidarı uğruna en yakınlarını katlettirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu, halklar bir yana, sultanların en yakın akrabalarına karşı bile acımasız bir şiddet uygulamıştır. Bunun "nizam-ı alem için" yapıldığı söylenmektedir. Peki, bu şiddet ne kadar devrimsel nitelik taşımaktadır? Öyle anlaşılıyor ki, hem Osmanlı terörizmi ve hem de kemalist terörizm devrimci bir içeriğe sahip olmadığı gibi, her ikisi aynı zamanda kötü bir kardeş kavgasının da adıdır. Kemalizmin uyguladığı şiddetin içeriğinde ilerleme etkeni olmak gibi bir durum yoktur. Bu şiddet çok kötü bir geleneğin en kötü ve en son kalıntısıdır. Bunun biraz daha değerlendirilmesi gerekir. Türkiye'deki tartışmaların giderek bu noktaya geldiğini sanıyorum ve gelmek durumundadır. Kemalist terörü doğru bir biçimde değerlendirmeden, Türkiye Cumhuriyeti'nin enkazından kurtulmak olanaksızdır.

Şuna getirmek istiyorum: Reel sosyalizm, hiç bir gerekçeyle savunulamayacak olan katliamcı bir gelişmenin en büyük destekçisi oldu. Halklar bu rejim tarafından katledildiği halde, TKP gibi bir oluşum içerde bunun en güçlü dayanağı haline geldi. Reel sosyalizm gelişti, TKP kokuştu. Sonuçta sosyalizm adına ortaya çıkan en büyük tahribatı Türkiye somutunda gördük. Kürtler katledilirken, vahşiler ve gericilerin devrim adına temizlendiği iddia edildi ve katliamlar alkışlandı. Reel sosyalizm açısından bunun yüzkızartıcı bir durum olduğu, daha doğrusu sosyalizmden büyük bir sapma olarak ortaya çıktığı ve dolayısıyla bir çözüm gücü gibi görünse bile bu nitelikte bir çözüm olmadığı açıktır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Kürdistan sorunu için Sevres Antlaşması emperyalist bir çözümdü. Şimdi reel sosyalizm aşıldığı için Sevres'i tekrar gündeme geldiği söylenmektedir. Hayır, Sevres gündeme gelmiyor. Yine de Batılı emperyalist güçler Türkiye'ye mevcut kapitalizmin yasalarına göre bir çözüm dayatıyorlar. Bunu kısmen Irak örneğinde gördük. Hemen belirtelim ki, Saddam Hüseyin diktatörlüğüyle karşılaştırıldığında, kemalist diktatörlüğün daha gerici olduğu ve halkların aleyhine bir durum ihtiva ettiği görülecektir. Saddam da az veya çok bu geleneğin en son temsilcilerinden biridir. Yine de Saddam diktatörlüğü kemalizm kadar uşak değildir. Bu nedenle kolay teslim olmamıştır. Saddam Hüseyin rejimi önemli ölçüde reel sosyalizmin bir ürünüdür. Bu rejimin içeriğinde Arap milliyetçiliği ve şovenizm vardır; buna Arap gericiliği de eklenebilir. Bütün bunlar onun bir çözüm tarzı olamayacağını ortaya koyan örneklerdir.

Kapitalizmin bunalımı daha da artacaktır

Ortaya çıkan şey şudur; Dünya çapında ortaya çıkan mevcut alt üst oluşlar, bizim için sosyalizmin ve umut-

larımızın yıkıldığı anlamına gelmemektedir. Tersine biz bu gelişmeleri sosyalizm adına sürdürülen bir ütopyanın, hem de saptırılmış bir ütopyanın ve kapitalizme oldukça hizmet eden bir rejimin yıkılması olarak değerlendiriyoruz. Bu üçüncü bir yol olarak kendisini ortaya koyuyor. Yeni durumda kapitalizm çerçevesinde ulusal ve toplumsal sorunlar daha da ağırlaşacak, ama aynı ölçüde çözüm olanaklarını da ortaya çıkaracak, en azından bu sorunları çözüme ulaştırma olanaklarının elde edilmesini sağlayacaktır. Biz kaybedilenlere fazla üzülmüyor, daha çok bir yükten kurtulduğumuza inanıyoruz. Ama yükten kurtulduk diye kapitalizme sarılmamak gerekir. kapitalizm yine eski kapitalizmdir. Bazı ek cepheler kazanmış gibi görünse de, onun gerçekliği budur. Bu, kendi gerçek bunalımlarına ve dolayısıyla çözüm yollarına kavuşmuş olan kapitalizmdir. Daha doğrusu, bu, sosyalizmin bir tıkanmadan kurtulmasıdır,,,,,, sosyalizm adına geliştirilen, ama oldukça kapitalizme hizmet eden, kapitalist ve hatta feodal toplumun bir çok özelliğini çok tehlikeli uygulamalarla kurumlaştırmış olan bir sistemin yıkılmasıdır.

Görevimiz şimdilik bu gelişmenin uzun bir tarihsel ve güncel incelemesini yapmak değil, bir ana değerlendirme yapmaktır. Bizim için bu konuda geçmiş değerlendirmeler içinde özeleştiri gerektiren ne olabilir? Kendimizi reel sosyalizme fazla kaptırmamakla birlikte geçmişte biz de bazı deyimleri ihtiyat kaydıyla kullanıyorduk. Gelişimimize dikkatle bakıldığında, bizim de bazı basmakalıp yaklaşımlarımızın olduğu, ancak bunlara fazla değer vermediğimiz hemen görülecektir. Bu temelde daha iyi sonuç alabileceğimiz bir dünyada olduğumuza inanıyoruz. Bu son gelişmelerle birlikte, bizim için yetmiş yılın dezavantajları yıkılmış oluyor.

Dünyanın yeni durumunu değerlendirirken, somut rakamlar ve eğilimlerden söz etmeyeceğim. Buna gerek olmadığı kanısındayım. Kapitalist çerçeve içinde daha çok kişi, grup ve kurum dövüşecektir. Aralarındaki rekabet giderek şiddetlenecektir. Günümüz dünyasında ABD, Avrupa, Sovyetler Birliği ve Japonya kutupları vardır. Bunlar birbirleriyle sürekli çelişeceklerdir. Ezilen ve sömürülen ülkeler ve halklar diğer bir çekişme odağı olarak bunlara karşı duracaktır. Bir yandan kapitalist devletlerin kendi aralarındaki, öbür yandan bu devletlerle emekçiler arasındaki çelişkiler artacak, bu çelişkiler yeni sorunlarla birlikte daha da hızlanacak, ulusal kurtuluş süreci kendisini daha şiddetli bir biçimde dayatacaktır. Hatta şimdi yeni sorunlar söz konusudur. Ortada tahrip edilen bir dünya vardır. Kapitalizmin bir yan sorunu olarak ortaya çıkan çevre kirliliği sorununu temel bir sosyal hareketliliğe yol açacak kadar gelişmiş durumdadır. Kapitalizm gerçekten dünyayı tahrip etmekte, hem çevreyi hem de gökyüzünü tehdit etmektedir. Bu hiç bir devreyle kıyaslanmayacak ölçüde yıkıcı sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Kapitalizm çevreyi adeta bir mezarlığa dönüştürmektedir. Betonlaşma hiç de az bir tehlike değildir. Nerdeyse dünyanın kirlenmedik bir yeri kalmamıştır. Hava kirlenmekte, yeşillik yok olmakta ve boğucu bir atmosfer ortaya çıkmaktadır. İnsanların robotlaşma düzeyi hızla yükselmektedir. Bütün bunlar başlı başına bir devrim programına yol açacak kadar ağır sorunlardır. Eskinin emeğin ve ulusların kurtuluşu sorunlarına yeşilin kurtuluşu, havanın ve iklimin kurtuluşu, hatta insanın bir tüketim canavarı olmaktan kurtuluşu gibi ciddi sorunlar eklenmiştir. İnsanlık, evrenin sonu gelmeden veya güneş sistemi son bulmadan, çok kısa sürede böylesi bir kapitalizm tarafından yok olmakla karşı karşıya bulunmaktadır.

Mevcut kapitalizm bu tehlikeye yol açtığına göre, insanlığın bunu kabul etmemesi, kendi yok oluşunu kabul etmemesi demektir. Mevcut insanlık kavgasında buna kolayca boyun eğilmeyeceğini biliyoruz. Dolayısıyla kapitalizmin sonuçlarına rağmen, artan yoğunluk ve çeşitlilikle bir mücadele söz konusu olacaktır. Bu mücadelenin yeni bir atılımına tanık olacağız. Sosyalizm günümüze ilişkin doğru bir yaklaşım geliştirirken, emeğin ve ulusların kurtuluşu sorunlarına doğanın ve iklimin kurtuluşu, tüketim canavarlığından ve ahlaki çöküntüden kurtuluş gibi sorunları da ağırlıklı olarak işleyecektir; buna uygun bir temelde yeniden şekillenen programlar ve partiler söz konusu olacaktır. Partilerin dar aygıtlarına sığmayan ve kitlelerin daha yoğun olarak katıldığı siyasal eylemler gündeme gelecektir. Öyle anlaşılıyor ki, önümüzdeki dönemin devrimsel çıkışları daha fazla kitlesel bir nitelik kazanacak; hem nicelik ve hem de yoğunluk olarak daha gelişkin olacaktır. Bir anlamda uzun süreli halk savaşları daha karmaşık, daha yoğun ve askeri olmaktan ziyade siyasal boyutu giderek öne çıkan bir karakterde gelişecektir. Elbette askeri mücadele de olacaktır. Orduların çatışma tarzıyla bir çok sorunun üzerine yürümekten ziyade halkların ayağa kalkarak mevcut iktidarları alaşağı etmeleri biçiminde devrimler gerekecek ve gelişecektir. Bugünün mevcut ağır sorunları ve bir avuç tekelci kapitalistin dünyayı dehşete düşürmesi, ancak halkların bu biçimde ayağa kaldıran bir program ve örgütlenmeyle aşılabilir.

Mevcut tartışmalar da herhalde bu yönlüdür. Bugün Doğu Avrupa ülkelerinde gördüğümüz çıkışların hepsini kapitalizme dönüş olarak değerlendiremeyiz. Bu çıkışların içinde bu tür gelişmeler de gizliydi. Bu daha da yoğunlaşacağa benzemektedir. Özellikle ABD emperyalizminin dayattığı statüko, terör ve dehşet mutlaka bir kitlesel devrime yol açacaktır. ABD emperyalizmi nükleer tehdit ve şantajla dünyayı tutsak almak istemektedir. İnsanlık bunu hiç bir zaman kabul etmeyecek ve buna karşı mutlaka uygun bir mücadele yolunu bulacaktır.

Bu konuda Sovyetler Birliği'nin bir şeyler yapmak istediğini biliyoruz. Ama Sovyetler Birliği de nükleer tehlikeyi ortadan kaldıramayacaktır. Nükleer tehlikenin ortadan kaldırılması da devrimin önemli bir görevidir. Bu başta Amerikan halkı olmak üzere dünya halklarının yığınsal bir tarzda ayağa kalkmalarıyla başarılacaktır. Kapitalizmin Sovyetler Birliği'nde de ayağa kalkmalarıyla başarılacaktır. Kapitalizmin Sovyetler Birliği'nde görüldüğü türden bir sosyalist sistem anlayışıyla yıkılamaycağı, hatta daha da güçleneceği ortaya çıkmıştır. Bundan sonra kapitalizmin aşılması, halkların son derece kapsamlı ve daha şimdiden bunu öngören programlar, örgütlenmeler ve eylem biçimlerine yönelmeleri temelinde gerçekleşebilir. Günümüzde sosyalizm tartışmaları bu çerçevede gelişecektir. bu olumlu bir gelişmedir. Bu, temel sorunlara daha gerçekçi ve daha doğru çözümler bulmaya çalışan, ağır gelişse bile, gerçekliği nedeniyle tercih edilmesi gereken bir yaklaşım tarzı olmaktadır.

2 Ağustos 1991

TC'nin İdeolojik-politik Tükenişi Ve Olası Gelişmelerin Yönü.

A. İNANÇ

İdeolojik-politik tükenişten kast nedir? Kuruluşunda bir bütün olarak, gerek Türk milliyetçiliği ve gerekse onun zafer kazanmış biçimi olarak Türkiye Cumhuriyeti, çok sınırlı bir amaca sahip, çok sığ bir milliyetçiliktir. Aslında denilebilinirki; Cumhuriyet ideolojisi en şöven, başından itibaren gelişmeye kapalı ve bu haliyle lanetlenen milliyetçiliklerden çok daha geri bir milliyetçiliktir. Bu ideolojinin çerçevesinde sadece diğer halkların inkarı ve buna dayalı katliam yoktur. Kendi halkınında inkarı sözkonusudur. Türk milliyetçiliğinde, Türk halkını sevmek diye bir durumda sözkonusu değildir. Türk milliyetçiliği kendi halkını da horlayan bir milliyetçilik oluyor. Bugün Türkiye halkının dünya çapında horlanmışlık düzeyini gözönüne getirdiğimizde, bundan kesinlikle bu milliyetçiliği sorumlu tutmamak mümkün değildir. Demekki ulusçuluk, aslında bir yerde bütün sınıfların sınırlıda olsa temsilciliğini, sözcülüğünü yapar ama, Türk milliyetçiliğinde buda yoktur. Çok üst bir tabakanın iğrenç çıkarlarını ulusal çıkarlar adı altında, hemde en zorba bir rejimle kendi halkınada dayatmayı içeriyor. Dışa karşıda, "Türkün, Türkten başka dostu yoktur. Bir Türk dünyaya bedeldir. " Değerlendirmelerinde olduğu gibi, çok yalıtılmış, bir yandan kendini çok aşağılık gören, ama diğer yandan çok üstün gören çelişkili ifadeyede sahiptir ve böylece ulus olarakta Türk halkının gelişmesine ket vuruyor. Bugün içinde çıkılmaz bir ideolojik keşmekeşliğe yol açıyor.

Bu ideolojik keşmekeşlik şundan kendini gösteriyor: geleneksel islâmi ideoloji reddedildi. Tabii ki, asırlık bir temeli vardır. Böyle yasaklamakla, inkar etmekle ortadan kalkmaz, varlığını sürdürecek ama, gayri-resmi oldukça tahrip edilerek, oldukça toplumsal fonksiyon bozularak, biryerde islamlıklada oynanarak iğdiş edilecek, reformizmede değil, deformize edilecektir. Öyle bir karmaşıklığa yol açıyor. Sosyalizmle, sosyalist ideoloji ile oynuyor. Sosyalist ideolojinin TKP'nin şahsında ne hale getirildiğini biliyoruz. Sosyalizm, Kemalizmin soldan bir yaması durumuna getirilmiştir, özünden boşaltılmıştır. Yine, müslümanlıkta bile, sosyal-şöven bir müslümanlık, sosyal şöven bir sosyalizm-artık ne kadar bir müslümanlık ise, ne kadar sosyalizm ise, o kadar duralım üzerinde-deyip tam bir karmaşıklık yaratılmıştır. Bu sosyalist ideolojide iğdiş ediyor. Ve çok sahte müslümanlarla, çok sahte sosyalistler ortaya çıkarıyor. Ve böylece Kemalizm gerçekten çok iki yüzlüce bir biçimde kendisini maskeliyor. Bu yıkıcı sonuçlarını, ortaya çıkan insan şekillenmesinde görmek gerekir.

Türk insanı, bugün kara Afrika'nın insanından daha fazla bir oyuncaktır, demokrasiden uzaktır, temel haklardan uzaktır. 12 Eylül faşizmi gibi belkide dünyada eşine ender rastlanan bir faşizme karşı nefes alamayacak duruma getirilen bir halktır. Kürt halkını artık halktan bile saymaya gerek yoktur. Kendi halkını bu duruma getirdikten sonra Kürt halkını veya diğer halkları ne duruma getireceğini kestirmek zor değildir. Böyle bir ideoloji, gerçekten biraz insanlığa, kendi halkına hatta kendi mensuplarına kargaşadan başka bir şey verebilirmi? Bu anlamda Türk ideolojisi tükenmiştir. Türkçülük veya Türk milliyetçiliği, onun en son biçim, Özal bile tükenmiştir. Kemalizm, Türk milliyetçiliğiyle yapay bir uluslaşmaya yol açtı. M. Kemal, Türk uluslaşmasını çok geri ve diktatörce yöntemlerlede olsa, biraz oluşturdu: anti-demokratik temeldeydi, faşist nitelikteydi. Fakat, yinede sınırlıda olsa bu milliyetçilik biraz belli bir uluslaşmaya yol açtı. Daha sonraki süreçler tükeniştir. Türk milliyetçiliği oldukça olumsuz bir işleve sahiptir. İçerden körüklenen bir şövenizm, dışarıya karşı bağımsızlık çoktan yitirilmiştir. Zaten baştanda fazla bağımsızlığı sözkonusu değildi. Giderek uydulaşmaya, bağımlılaşmaya, tıkanma daha gelişti. 12 Eylül faşist rejimi, bunun CHP'si, DP'si fazla bir ayrıma el vermiyor. Aynı olaylar ve bazı sol çıkışlar oldu. CHP'nin sollaştırılması, DP, AP'nin günümüze ANAP'ın liberalleştirilmesi gibi deneyimlerle aslında bu ideolojik çıkmazdan kurtulunmaya çalışıldı. Özellikle devletçilikten, milliyetçilikten sözümona aşılmaya çalışıldı. Lakin özü korunduğu için, bu mümkün değildir. Ecevit solculuğu çok tehlikeli bir sosyal-şövenizmdir ve gerçekten daha da kör çıkmaz olmaktan öteye bir içeriği yoktur.

Özal'ın, özellikle ANAP-Özal deneyimi, 12 Eylül'ün koruması altında geliştirilen bütün o görüşleri birleştirme adı altında son bir faşist çabaydı veya Türk milliyetçiliğinin son bir çabasıydı. Ama görüyoruz ki, gerçekten dinide çok kötü kullanan, solculuğuda kullanan bu ANAP türü bir oluşum olmuştur. Denilebilinirki Kemalist milliyetçiliğin veya faşist bir milliyetçiliğin en son ama, en karmaşık, en muğlak, en bunalımlı, toplumu en çok baştan çıkaran bir biçimi olarak işlev görmüştür. Bu milliyetçilikten kaynaklanan politikada çok belirgindir. Politikalar gerek ülke içi, gerek ülke dışında son derece halka yönelik olarak anti-demokratik dışarıya yönelik olarak emperyalizmin bağımlılığı: hem sosyalizm

aleyhinde, hem ulusal kurtuluş hareketlerinin aleyhinde bir tutum alma. İçerde gittikçe geliştirilen baskı rejimi olarak güçlendirilmek istendi. Ekonomik olarakta, yine dış politikada fazla gelişme yeteneğinde değildir. Çok hırsızca, talancı bir biçimde değerleri koparmaları sözkonusudur. Oldukça normal bir kapitalizm bile uygulanmadığı, kapitalizmin normal yasalarının bile işletilmediği; istediği kadar liberalizm uygulanılıyor denilsin, onunla alakası olmayan ve hatta mevcut sosyalist ülkelerdeki devletçiliklerden bile daha tehlikeli bir devletçilik politikası sözkonusudur ve şimdi gerçekten tam bir çıkmazla karşı karşıyadır. Cumhuriyetin politik tükenişi hiçbir dönemde 90'ların başlarında gördüğümüz kadar şiddetli değildir. Cumhuriyeti kurtaracak ideolojik, politika nerede diye, hergün o gördüğümüz kördögüşleri yapılmaktadır. İktidarıyla ve muhalefetiyle havanda su dövmekten başka birşey yapmadıkları çok iyi bilinir. Halk oldukça uzaklaşmıştır ve gerçekten, bırak ilerleme şansını, sonuç vermeyen durumu bile terörden başka yöntemle halledilmeyecek kadar çıkmazdadır. İdeolojik-politik tükenişin olduğu yerde terör, özelliklede özel savaş gündeme girer ve buda tesadüfen değildir.

TC'de bugün yaşanan ideolojik giderek ekonomik tükeniş veya iflas ayakta kalmak için neye dayanarak hissedilir? Teröre, tabiiki bu terörde kemalist dönemin terörünü aratmayacak cinsten bir terör olacaktır. Türkiye'de özel savaşın 50'lerde kurulduğu söylenir. Belki yasal olarak böyledir. Aslında terör veya özel savaş terörü kuruluşunda vardır. M.Kemal'in kendisi en yakınlarını bile oldukça haksız temelde tasfiye etmiştir. Bütün bu mücadele arkadaşlarının durumunu incelersek, hepsini çok haksız bir biçimde, ciddi bir gerekçeye dayanmadan tasfiye ediyor, halka karşı uygulanan tamamen terördür. Halklara karşı uygulanan normal bir sömürgesel savaş değil, özel bir savaştır. Kürdistan'da yürütülen, Ermenilerin, Rumların göçertilmesi normal bir savaşın sonucu olmamaktadır. Özel savaşı günümüzdeki bir olaymış gibi ele almak hatalıdır. Cumhuriyetin kuruluşun temelinde bu vardır: felsefe uygulama itibariyle, ideolojik, politikada bu vardır. Daha sonraki süreç gelişmiş ifadesidir. Yaşadığımız süreç ise onun tükeniş ifadesidir. İdeolojik-politik tükeniş, ekonomik iflas tek ayakta durma çaresi olarak terörü vazgeçilmez kılar. Kuruluşta terör vazgeçilmezdir, çünkü demokratik yolla gelişemiyor. Halklara özgürlük vererek gelişemiyor, terörle gelişecektir. Bundan başkabir çaresi yoktur ama, yine de belli bir kapasitesi vardır. Türk ulusunu, Türk kapitalistleşmesini biraz geliştireceği için, kemalizmin teröründe birşeyler bulmak mümkündür veya halkların aleyhinede olsa, kendi halkının aleyhinede olsa hiç olmazsa Türk uluslaşması, Türk kapitalizminin sınırlı geliştirilmesine yol açıyordu. Bu temelde bir anlamı vardır. Ama, 12 Eylül faşizminin daha önceside vardır.

12 Mart vb. dönemlerin terörü herhangi ibir sosyal, ulusal içeriğe sahip değildir. Neyi geliştirecek? Hayır, milliyetçilik zaten ideolojik olarak tükenmiştir. Politikalar içtedıştа tükenmiş; kapitalist ekonominin geliştirilmesi için artık yeni bir hamle yapma veya yeni potansiyelleri harekete geçirmesi sözkonusu değildir. Bu anlamıyla tükenen cumhuriyet sözkonusudur. Ömrünü doldurmuş bir cumhuriyet vardır, menfaat takımı cumhuriyetin fideliğinden yetişenler vardır. Cumhuriyetinki bir devlettir. Yani gasp olayıdır, muazzam hırsızlaşmıştır, değer biriktirmiştir. Bunlarda nasiplenen büyük bir bürokrasi var, o büyük bir paşalar ordusu ve birde büyük tekelciler vardır. Zaten hepsi içiçe geçmiştir. Devlet sayesinde; hem ekonomide, hem sosyal yapıda oldukça egemen olanlar var, yine orduda egemen olanlar vardır. Bunların hepsi ülkeye ve halka tamamen egemenler ve sömürüyorlar. İdeolojik, siyasi tükenişleri bunların kendiliğinden meydanı terkedişlerine yol açarmı? Yok. Ama, tükeniş tükenіştir, bunun yerine yinede ayakta kalmak için bir çareye ihtiyaçları vardır. O da özel savaştır, içine girilen son terörist yöntemlerdir. Bunu biraz gerçekçi görmek gerekiyor.

90'ların başlarındaki cumhuriyet kesinlikle 20'lerin başlarındaki cumhuriyet olmadığı gibi, taban tabana zıt aşamalarıdır. Birisi yükseliş döneminin cumhuriyetidir, şimdiki ise yıkılış dönemin cumhuriyetidir; terörle kurulmuştur, terörle ayakta tutulmaya çalışılıyor. Peki, uluslararası yeni gelişmeler böylesine bir rejimin, cumhuriyetin yaşamasına imkan sağlıyormu veya lehinde bir durum yaratıyormu? Şimdi bu rejimin başı Özal, özellikle kapitalizmin başıyla ilişkilerine çok büyük değer veriyor. Neden? Şunu çok iyi biliyor: Türkiye cumhuriyeti elden gidiyor, bazıları diyorki; "cumhuriyeti Amerika'ya kiraladı." aslında biraz doğru, başkada onu ayakta tutacak güç yoktur. Adam yalvardı, herşeyi peşkeş çekti; "bu cumhuriyeti ancak sen ayakta tutabilirsin" diyor. Herkes suçu Özal'a yüklemek istiyor, ama o kadar kolay değildir. Cumhuriyetin kendisi ayakta duramayacak durumdadır; bir korucuya bir kollayıcıya ihtiyaç var; bir yere rehine etmesi gerekiyor, bir yere kiralaması gerekiyor. O da, Amerika'dan başkası olamaz. Avrupa'ya AET vasıtasıyla kiralamak istiyor. Avrupa fazla karlı bulmuyor. Geriye dünya jandarması kalıyor, dünya jandarması olduğu içinde en son bu koruyacaktır. Nitekim yapılanda bu oluyor. Özal'ın geliştirdiği şahsi ilişkileri öyle dostluk ilişkileri ile izah etmek mümkün değildir. TC'nin aslında tükenişine veya ayakta duramaz durumuna çare bulmak girişimleri olarak değerlendirmek gerekir. Uluslararası yeni durum bunu zorlaştırmıştır. Varşova Paktı, askeri olarak dağıldığında yine sosyalist sistemde kendi kendine birazda fesettiğinde veya o duruma geldiğinde, TC'nin kıymeti, harbiyesi kalmadı. Sovyetlere karşı artık bir rol oynamaya ihtiyacı yoktur. ABD, Sovyetlerle geliştirdiği ilişkilerle kendisini daha iyi hissediyor. TC'nin kıymeti kalmadı. Kendini pazarlayacak değerden yoksun. 12 Eylül döneminden özellikle günümüze doğru geldiğimizde uluslararası alanda cumhuriyetin böyle para etmemesi durumu sözkonusudur.

Unutmayalım ki, 50'lerden sonra NATO'nun Sovyetlere ve Ortadoğu'ya karşı dayanmak istediği bir ülkedir. Uluslararası dengeler alt-üst olduğunda, aslında NATO bugün her ne kadar varım diyorsa-

da anlamını yitirmiştir. Sovyetlerin başını çektiği sistem bu duruma geldikten sonra, NATO'nun işlevi bitmiştir ama, adı vardır. TC'ye öyle fazla kıymet biçecek durumda değildir. En son Ortadoğu'da, özellikle de İsrail'in korunmasında bir taktik öğe olarak ve hatta stratejik öğe olarak yer verilmek istenildi. Bugün İsrail lobisi sanırım ABD'de Türkiye'yi koruyor, kolluyor. Bu aslında çok ilginçtir. Bugün Türkiye'yi aslında Amerika'nın bütün kesimleri değil, özellikle Yunan ve Ermeni lobisi aleyhindedir. Onu daha çok Yahudi lobisi koruyor. Karşılığında ise, Arap alemine karşı bir kalkan görevini görmesini istiyor. İsrail'in stratejik Türkiye ittifakıda bu temeldedir. İsrail alehtarı gelişmeler olduğunda, Türkiye'yi bir ileri güç olarak veya kalkan olarak kullanmak istemektedirler. Nitekim Körfez olayında da gerçekleşen budur. Son tahlilde ABD'nin bölge üzerinde hükümdarlığının geliştirmesi çok iyi biliyoruz ki, İsrail'in güvenceye alınmasıdır veya Ortadoğu'daki yeni düzen altında İsrail'in önemli oranda etkisinin, çıkarının olduğu bir düzendir ve Türkiye bunun koruyucu kalkanıdır. İşte bu temelde diyorki, "benim kıymetim Ortadoğu'da artıyor.". Şimdi bu nasıl bir kıymet artışdır? Bütünü ile Ortadoğu halklarının tepkisini çekecek bir kıymet artırılmasıdır. ABD'nin yeni düzenlenmesini ve İsrail'in yine bundaki korunmasını sağlayan bir koruma kalkanı olması, büyük tepkiye daha şimdiden yol açıyor. Dolayısıyla kıymetinin artması, artmamasından daha tehlikeli bir durum kendisi için yaratıyor.

Nitekim, bizim bunu değerlendirmemiz söz konusudur. Onun gerek Arap alemi ile çelişkisi, İran'la çelişkisini ve Yunanistan'la olan çelişkisini kullanmamız, bu kıymetinin ona ne kadar pahalıya ödettirileceğini iyi göstermektedir. Demekki şu ortaya çıkıyor: Günümüze doğru geldiğimizde Türkiye Cumhuriyeti aslında uluslararası ve bölgesel çerçevede güçlü bir dayanaktan yoksundular veya ona kıymet veren dengeler bozulmuştur. Her ne kadar, "halen kıymetliyim, kolay kolay benden vazgeçmezler" diyorlarsada, işin gerçeği bu değildir. Dolayısıyla dış politikada büyük bir çıkmazla karşı karşıyadır. İç politikadan, daha fazla dış politikada ki geleneksel dengeleri aşılmıştır. TC'yi birazda var eden, aslında reel sosyalizme dayalı konumuydu. 40'lara kadar Sovyetlerle ittifak temelinde güç kazandı. Daha sonra bunu adım adım satarak, bu sefer reel sosyalizme sırt çevirip batının jandarmalığına, Ortadoğu'daki jandarmalığa soyunarak kıymet kazanmaya çalıştı. İşte, bu son 80'lerin ortalarına kadar bir kıymet kazanmadır. Kredi aldı, ordusunu güçlendirdi, sistemini gizledi; gerici faşist sistemi biraz daha gizledi. İşte şimdi yıkılan budur. 70 yıldır dayandığı zemin, dış ilişki dengeleri yıkıldı, İçtede yıkıldı. Dikkat edilirse Kemalizmin sınırlı uluslaşma işlemi çoktan bitti. Dolayısıyla milliyetçilik, TC'yi tutan bir harç olmaktan çıktı. Onun oluşturduğu tekelci kapitalizm, zaten dünya çapında kapitalizmin içinde bile kabul görmüyor, bu kapitalizm tükenmiştir. Özal iki koldanda, "işte liberalım, serbest piyasacıyım." diyorsada, bu enkazı biraz güçlü bir yıkılışa ulaşmadan aşmak istiyor. TC'nin kendisi özünde bürokrat, tekelci kapitalist bir devlettir. Milliyetçilik harcıda artık dediğim gibi tutamaz durumdadır.

O zaman 70 yıldır bu dengelere iç ve dış dengelere dayanan bu cumhuriyeti bundan sonra hangi dengeler korur? Şimdi en temel sorun budur. Şöyle bir tartışma geliştirilmek isteniyor. Cumhuriyeti aşabilecek yeni ideoloji, yeni politikalar olabilir mi? Son CHP'nin kalıntısı SHP'de biraz tartışılan budur. Görünüştede olsa, reformistçede olsa geleneksel devlete yön veren ve altı okla ifadesini bulan sistemi aşmak istiyor. İşte İnönü gibi birisi onu esas almak istiyor. Kendi içinde zaten bürokratik, devletçi bir partidir. Reformistleşmesi ne kadar mümkündür? Buda tartışmalıdır. Onun için gelişmiyor. Zaten halktanda fazla destek alamıyor. Ecevit kopuşmasında ikiyüzlücedir. Ve daha fazla devletcidir. Daha fazla ince Kemalisttir. ANAP, DYP'de hatta dediğimiz gibi onun liberal ifadesi olmak istiyorlarsada, Cumhuriyet'in en az diğerleri kadar liberalliğide sahtedir. ANAP'ın aslında daha ileri bir uç olarak ben yeniyim, bütün görüşlerin senteziyim, demesinden günümüzdeki sonuçları göz önüne getirildiğinde, en büyük demogojik, faşist nitelikte bir şaşırtma hareketi, en iğrenç çıkarların örgütlenen bir hareketi, en iğrenç, sinsi bir özel savaş aygıtı, siyasi ifadesi olduğu iyi görülmektedir. Bu nedenledir ki, diyoruz gerçekten Cumhuriyet'in ömrü ideolojik politik, iç-dış, diplomatik dayanaklarıyla artık tükenmiş, iflas bunalımını yaşar durumdadır. İşte bu noktada özel savaşın çıplaklığı bütün anlamıyla karşımıza çıkıyor. Bir rejim ki, kendisine artık ideolojik-politik olarak geliştiremiyorsa, politik olarak içte ve dışta, ekonomik olarak kendisini yeniden üretemiyorsa, bu rejim ancak ve ancak tek bir şey ile ayakta kalır. O da çıplak zordur. O çıplak zorunda halkın içinde olduğu baskı, sömürü gözönüne getirildiğinde ne kadar şiddetli olacağı öngörülür ve buda özel savaşın şiddetidir. Onun gelişmesidir. Türkiye'deki özel savaşın veya Kontr-gerillasının sıradan bir olay olmadığını bazı terörist örgütlere karşı bir terör olmadığını iyi kavramamız gerekiyor. Sistemin ayakta kalmasının tek yolu, böyle anlaşılabilir veya yıkılış sürecindeki TC'nin zor bela ayakta tutulmasının ifadesidir. 12 Eylül rejiminin kendisi zaten bir özel savaş rejimidir. Daha önce gizliydi. Evren'in kendisi ve diğer komutanların hepsi aslında özel savaş komutanlarıydılar. Gizli yürütüyorlardı. 12 Eylül'de açığa çıktılar. Özel savaş birlikleri ordu içinde sınırlıydılar, daha sonra orduya hakim oldular. Kemal Yamak'lar halen bütün özel savaş komutanları devletin kilit noktalarını tutmuşlar. 12 Eylül'de gerçekleşen aslında, özel savaş aygıtının gizli olmaktan, sadece ordu içinde bir aygıt olmaktan çıkarak, bütün devlete ve topluma egemen açık terörist bir rejim olarak kendisini açığa vurmasıdır. 12 Eylül budur. Bu aynı zamanda dediğim gibi, sadece çıplak zorla kendisini ayakta tutan bir gerçek olmaktadır. Özel savaşın yürürlükte olduğu bir rejim, aynı zamanda karşısında bir halkı, halkları görür. Özel savaş kime karşıdır. Bir kaç "terörist örgüte" değil. Bu kadar yaygın, bu kadar rejime tümüyle hakim olmuş bir özel savaş tüm halka, halklara karşıdır. İşin bu yanı çok önemli-

dir. 90'ların başına doğru geldiğimizde bunu gerçekten bütün yönleriyle görüyoruz. Herkes dehşetle bakıyor ki, özel savaş herkesin kapısındadır. Bunu, bir yanıltma ile maskeleme girişimleri görüldü. Bu sahte reformist çabalar aslında özel savaşa bir örtüydü. Bir yandan iflas etmiş sol, hatta devletçi sol ve müslümanlık payanda olarak kullanılmak istendi. İdeolojik açıdan bu önemlidir. Milliyetçilik, ideolojik olarak bir görev görmeme durumuna getirildikten sonra islamcılık, sahte solculuk imdata çağrıldı. Liberalizm ideoloji olarak gündeme getirilmek istendi. Milliyetçiliğin bittiği yerde bunlar ortaya çıkarılıyor ve yapaydır. Yapay olduğu içinde dökülmekten kurutalamayacaktır.

ANAP kullanacağı kadar kullandı. Yama vurulacağı kadar bu ideolojilerle milliyetçiliğe, yama vurdu. Ama eğer kendisi tükenmişse, lime lime olmuşsa, hiç bir yama bu milliyetçiliği kurtaramayacaktır. Nitekim olan da budur. Peki bir terör rejimi olarak özel savaş ne kadar yaşıyabilir. Kendisini ne kadar, yeniden üretebilir.

Gerçekten Türkiye içinde eğer sağlıklı bir tartışma açılmak isteniyorsa, rejimin karekterini iyi görmeleri gerekir. Türkiye'nin muhalif, hatta devrimci güçleriylede bazı tartışmalar yapıyoruz. Onlar, devleti hala onun diğer kurumları lekeli değilmişde, örneğin parlementosu, hükümeti bürokrasisi özel savaştan bağımsızmış gibi ele alıyorlar. Dolayısıyla Türkiye solu reformizmden kurtulamıyor. Devrimci bir muhalefet durumuna ve çözüm gücü halinde gelememesi, aslında devletin ve rejimin tahliliyle yakından bağlantılıdır. Türkiye solu veya genelde muhalefet için deniliyorki, ANAP'a alternatif olamıyorlar. Bir anlamda bu doğru. Şu nedenle ANAP'ın sentezlediği veya yama ile de olsa eklentiler ile de olsa yürütmek istediği Cumhuriyet'i diğerleri yürütmez. Bu nedenle de alternatif olamazlar. Yani ANAP çok ileri olduğu için değil de, ANAP'ın yönetim tarzı çok çeşitli ideolojileri birleştirmesi buna yol açıyor. Liberal oldum diyor. Bunları da çok ikiyüzlüce ve kaptıkaçtı tarzında yapıyor. Diğerlerinde bu marifet olmadığı için alternatif olamazlar deniliyor. Kendi içinde bu anlamda birazda doğru. Eğer bunlar gerçekten demokratik bir muhalefet olsalardı ve tutarlı olsalardı, ANAP'ın şimdi esamesi okunmazdı. Çünkü, bu diğer partiler de aynı rejimin veya ideolojik-politik yapılanmanın tükeniş sürecinin ifadesidirler. O tükenişi aşma şurda kalsın, onun üzerinde yaşamaya çalışan ekiplerdir. Belki de yarın bu ekiplerden bazılarına iş verirler. ANAP çok döküldüğü için örtbas etme, maskeleme mekanizması olarak DYP'ye veya SHP'ye rol biçebilirler veya hepsi birleşebilir. Bu bir maskeleme olayıdır. En uygunu nasılsa öyle yaparlar.

Kendi içinde rejim bir alternatif üerebilir mi? ANAP örneğin reformistleşebilir mi, demokratikleşebilir mi, resmi muhalefet bir reformist çıkış yapabilir mi, kısaca Kemalizm biçiminde somutlaşan ideolojik-politik yapılanma aşılabilinir mi? Türkiye'li demokratlar bunu biraz tartışmaya çalışıyorlar. Fakat sadece bir kişi olarak tartışıyorlar. Arkalarında güçlü bir siyasi akım yok. Bazıları eleştiride cesur davranıyor. Artık Kemalizm dar geliyor. Kemalizm toplumu çok sıktı, deniliyor. Buna alternatif aranıyor. Bu temelde daha da artan sorunlarla karşılaşıyorlar. Fakat kişisel düzeyde olmaktan öteye gidilemiyor. Reform denemelerinin bu son "anti terör, tecil yasası" "Kürtçe serbestlik yasası", "TKP'ye icazet yasası", gibi görüntüleri ile özel savaşın hizmetinde olmaktan öteye değeri olmadığı anlaşılıyor. Bu reformizm değil, solu tasfiye etmenin devrimci çevreyi ve devrimci eğilimi tecrite almanın özel savaş çabalarıdır. Gerçek reformlar değildir. Eğer reforma umut bağlasaydılar, öncelikle özel savaşı tasfiye etmeleri gerekirdi. Kontrgerilla ve bir bütün olarak bu terör rejimi lağvedilmeliydi. Yani bütün faşist ve her türlü gerici politikalar bir tarafa bırakılırdı. Tam bir demokratikleşmeye, devletin bütün kurumlarında yol açılırdı. Toplum muazzam bir demokratikleşme süreci içine alınır. Anayasa bu temelde değiştirilir, yasalar değiştirilir. En azından yeni seçim yasaları oluşturulur. Yeni partiler kurulur, yeni eylem türleri geliştirilirdi. Böyle olursa, belki buna reform dönemi diyebiliriz. Ama şimdi TC'ye bakalım, bu tip bir reform dönemiyle uzaktan, yakından alakası yok. Dolayısıyla reform sürecine girilmiştir, bir reform dönemi yaşanılıyor, diyemeyiz.

TC acaba kapsam olarak, biçim olarak buna uygun mudur? Sanmıyoruz. Bütün veriler şunu gösteriyor, TC kendi içinde kendini reformlarla yenileme kudretinde değildir veya Kemalizm kendini reformlarla yenileme kudretinde değildir. 90'lardan itibaren çok açıkça ortaya çıkan, rejimin veya TC'nin esas olarak en kaba, en faşist, en eli kanlı terör dayanağından başka bir dayanakla kendisini ayakta tutmasının mümkün olmadığıdır. Gerçekleşen budur ve buda köklüdür. Lafa değil, gerçekleşene bak. Özel savaşın bütün orduya hakim olduğu 12 Eylül'ün bütün rejime hakim olduğu ANAP'la bütün siyasi yaşama da hakim olduğu ve toplumun bütün hücrelerine kadar tarikat sistemi ile sporu sanatı ve herşeyi kullanarak dal-budak saldığı açıktır. Özellikle özel timler gittikçe yaygınlaştırılıyor. Bunları, bırakalım reformlarla alakası olmasını, dünyada belki eşi ender görülen ve belkide ilk planda yer alan bir rejimi ile veya zordan başka hiç bir araçla ayakta tutulamıyacak bir rejimle, bir cumhuriyet'le karşı karşıya olduğumuzu gösterir. Onun için, bu reform demegojisine fazla aldanmamak gerekiyor. Reform çabalarını fazla ciddiye almamak gerekir. İster DYP, ister SHP, ister diğer partiler olsun, bu gerçek değişmez.

Bu demek değildirki, reformlar uğruna mücadele edilmez veya reformlar değerlendirilemez. Hayır, biz bunun bilincindeyiz. En ufacık sahte reform girişimlerini bile iyi kullanmak gerektiğini biliyoruz. Parlamentosundan tut, derneklerine kadar. Yani sözle, siyasetle yapılabilecek işleri biz reform olarakda değerlendiremiyoruz. Ama hiç olmazsa özel savaşıda buralarda sıkıştırmanın bir politik yol olduğunu biliyoruz. Mesele, TC'nin kendisini reformlarla yenilemiyeceğidir. Özel savaş dışında bir seçeneğinin kalmadığıdır. Bunu devrimci politikada, muhalif politikada, demokratlıkla ısrarlı olan herkesin hele hele sosyalistim diyenlerin,

mutlak anlamda iyi görerek devrimciliklerine anlam vermesi gerekiyor. TC gerçeğini ve onun olası gelişmesini böyle değerlendiremiyen politika yapamaz. Dolayısıyla parti kurmak örgüt kurmak, eylem geliştirmek, gerçekci olamıyacağı veya büyük yanılgılarla olacağı için hüsrana uğramaktan kurtulamaz. Türkiye solunun hüsrana uğramasını göz önüne getirelim. Hatta muhalefetin çok sahtede olsa hiç başarılı olmamasını göz önüne getirelim. Bu nereden kaynaklanıyor? Rejimin karakterini doğru değerlendirememekten, özellikle onun özel savaş tipindeki terörist karekterini görememekten ileri geliyor. Rejime, Cumhuriyet'e olmadık sıfatlar yüklüyorlar. Bu TKP'nin Cumhuriyet'in kuruluş yıllarındaki yaklaşımında da görüldü. Cumhuriyet'e, anti-emperyalist ve ilericidir denilerek uşaklık ve işbirlikçilik yapıldı. Sonuç: TKP'nin tasfiyesi ve hiç bir şeyi üretemez yapamaz duruma gelmesi. İşte şimdi ANAP liberaldir. Demirel "demokrattır", SHP "sosyal demokrat"tır deniliyor. CHP de öyle, sonuç: Türkiye solu kendini en işlevsiz, en güçsüz iğdiş edilmiş ve rejimin kusurlarını kapatmaktan öteye bir işlevi olmayan bir konumda tutuyor. Neden, çünkü yanlış bir değerlendirmeye sahipler. Yanlış bir değerlendirme, onları yanlış bir proğrama, örgütlenmeye ve eylemsizliğe götürüyor. Dev sol vd. lerince geliştirilmek istenen devrimci-terör eylemlerinin ise, başarıya gidemeyeceğini biliyorlar. Aslında bu da eylemsizliğin verdiği öfkenin dışa vurmasının bir başka biçimi. Mevcut şiddet eylemleri, rejimi zayıflatan değil, biraz güçlendiren karakterdedir. Çünkü özel savaşa karşı topyekün bir mücadelenin bir aracı olarak düşünülmediği için, özel savaşın aygıtını parçalamak şurda kalsın, zayıf konumda olduğu için, onu güçlendirmekten öteye bir rol oynayamıyor, dolayısıyla ister solun radikal söylemi, ister liberal reformist söylemi temelde TC gerçekliği karşısındaki hatalı kavrayış hatalı pozisyon alış, programlanış, örgütleniş yüzünden çıkmazdan, bunalımdan kurtulamıyor. En az TC kadar o da bu konuda kendini yeniliyemiyor. İşin özü ise, yaptıkları hatalı değerlendirmelerden ve buna dayalı proğram ve örgütlenmelerden kaynaklanıyor.

Görülüyor ki, TC olayı ve onun muhalifi olması gereken güçlerin konumu tartışılmaya, eleştirilmeye muhtaç. Eğer TC kendini yenilemek istiyorsa, ki, bir çok veri bunun pek olası olmadığını gösteriyor. Eğer soldan devrimci bir söylemle asılmak isteniliyorsa, kendi içinden veya Türkiye'nin ulusal, toplumsal yapısı içinden bir çıkış yaptırılmak isteniyorsa, bunların da TC gerçeğini doğru görme ve buna göre kendi çözümlemeleri geliştirmeleri gerekir. Tabiki bu iş yalnız proğramla olmaz. En başta doğru kitle eğitimi, kitle çalışması gerekir. Sadece öncü tartışmasında yatmaz. Ama sadece öncüyü tartışıyorlar. Tartışmaktan öteye doğru bir öncüye ulaşmaları, yine kitlenin rolünü tartışmaktan öteye ayağa kalkan bir kitleyi yaratmaları gerekir. Bunlar olmadan Türkiye halkının devrimci seçeneği veya demokratik seçeneği ortaya çıkarmaz. Bırakalım sosyalist seçeneği tutarlı bir demokratizm, hatta tutarlı bir reform paketi bile oluşturulamaz. Ve dolayısıyla özel savaşın elinde eriyip gitmekten kurtulamazlar.

Cumhuriyet gerçeği zor rejimidir. Çürümeye mahkumdur. Bu rejimin reformlarla kurtulması da gündemde olmadığına göre, geriye devrim seçeneğine yer kalıyor. Karartılan ufuklar, oldukça düşürülmüş insan, toplum, içinden çıkılmaz toplumsal kargaşa, her düzeyde iflas bir gerçek ve bunu fazla değerlendirmeyede gerek yok. Yani herkes biliyor. İnanılmaz bir kargaşa yaşanıyor. Toplumsal düşkünlük, çürüme, iliklerine kadardır. Üstten yönetilemez durumu vardır. Altta halk artık canından bıkmış. Bütün bunlar bir devrimci dönemin, durumun oldukça olgunlaştığını gösterir. Bir bütün olarak zaten kriz durumu yaşanılıyordu. Fakat bu dönem artık bu krizin olgunluğundan, dolayısıyla olası bir devrimin gelişme şansının yüksekliğinden bahsedilebilir.

12 Eylül'ün kendisi karşı devrimdir. Tutarlı, örgütlü bir devrimci hareket olmasada, karşı devrimci bir hareket olduğu için her zaman devrim tehlikesinin olduğu koşullarda gelişti. TC nin kendisi bir karşı devrimci örgütlenmedir. Bu şu anlama gelir. TC'nin karşısına aldığı süreç devrim süreci idi. Ulusal devrim, toplumsal devrim süreciydi. TC buna karşıt kuruldu, karşı devrimci bir Cumhuriyet olarak geliştirildi. 12 Eylül onun en son aşamasıdır. En çok karşı devrimci olduğu dönemidir. Bir devrim zemini var. Devrim zemininde yürüyen halklar vardır. Ona dayatılan bir rejimdir.

90'lardan itibaren yol alınan durum hem böyle çılgınca toplumsal koşullara sonuna kadar bağımlılık, uluslararası gerçeklikle çelişki, Türkiye'nin peşkeş çekilmesidir. Ulusal onurdan bütünüyle düşme yaşanıyor. Toplum bütünü ile dünyaya pazarlanıyor. Buna rağmen rağbet görmüyor. Bu kadar düşürülmüşlük ender görülür. Tabiki bunun şekillendirdiği insanıda görelim. Beş para etmez insanlar, sürü! Aileye dek düşürülmüş. Aile, aile olmaktan çıkmış. Birey, birey olmaktan çıkmış. Bütün veriler bu ortamdan tenefüs edilemeyeceğini gösteriyor. İşsizlik milyonlara varıyor. Milyonlarca işsiz, sosyal yaşam zıvanadan çıkmış, ekonomik olarak gerçekten açlık sınırında yaşanılıyor. Birde yurt dışına doğru ve bölgeler arası muazzam bir nüfus alt-üst oluşu vardır. Siyasi yönden tam bir kargaşa. Hiç umut vermeyen, incir çekirdeğini doldurmayan tartışmalar. Bütün bu durumlar aslında bir devrimin gündeme girmesi gerektiğini, devrimci bir yaklaşımın, hareketin mutlaka devreye girerek belli bir çözüm gücü olarak dayatmasını gösterir. Türkiye devrimci hareketi sosyalizmi buna bir şeylerle cevap vermek istedi.

TKP olayını biliyoruz. Tamamen tasfiyecilikle sonuçlanan bir yaklaşımdır. Dünya çapında olduğu gibi reel sosyalizm kökenli bu tasfiyecilik TC'yi son tahlilde güçlendirdi. 70'lerde ortaya çıkan devrimsel açılım birşeyler yapmak istedi. Ama gerek TC gerçeğini kavramadığı ve gerekse ona yönelik sabırlı, oldukça uzun vadeli bir mücadele alternatifini geliştiremediği için telaşla, aceleyle birşeyler kurtarılmak istenildiği için sonuçta ezilmekten kurtulamadılar. Yani devrimin bilinen yasalarına tam bağlılık gösterilemediği için örgütlü karşı devrimci şiddet karşısında

fazla başarılı olamadılar. Şunu özellikle vurguluyoruz: Cumhuriyet'in kendisini reformize etme demokratikleştirme yeteneğinde olmadığında Türkiye burjuvazisinin buna güç getiremediğini daha baştan itibaren bu yeteneği olmayan TC'nin çöküş aşamasında asla buna yeteneğinin olmayacağının ama Türkiye halkınında devrimci seçeneğini oluşturmamasını biraz göz önüne getiriyoruz. Türkiye halkının çok çeşitli nedenlerle, devrimci, demokratik veya sosyalist öncülüğünü bir alternatif düzeye veya bir çözüm gücüne getirememesi var. İdeolojik olarak çok şeyler söyleniyor. Yeni sosyalizm tartışmaları, demokrasi tartışmalarından geçilmiyor. Fakat pratik sonucu yok. Doğru bir örgütlenmesi ve eylemi yok. Biz bazı nedenlerini koyduk. Yani bundan şu çıkıyor: eskiden, ulusal mesele Türkiye'nin devrimci demokratik, sosyalist alternatifinin gelişimine bağlıdır, deniliyordu. Ulusal sorunun halledilmesi Türkiye'de devrimin gerçekleşmesine bağlanıyordu. Son 20 yıldır tartışılan, hatta başından beri tartışılan bu seçeneğin doğru olmadığı ortaya çıkıyor. Türkiye devriminin bırakalım ulusal sorunu halletmesi, kendisinin asgari demokrasi talebini bile halletmesi pek mümkün gözükmüyor. Demokratik bir devrimle TC'yi değiştirmek, geçmiştede hali-hazırda pek imkan dahilinde değil. En çok son dönemlerde atıf yapılan işçi hareketi bile fazla umut vadetmiyor. Temel toplumsal soruna demokrasi sorununa sahip çıkması pek umurunda değil. Dar bir ekonomik mücadele ile sınırlandırılmış bir işçi hareketi vardır. Dolayısıyla bundan demokratik çözüm beklemek, hele hele siyasal kurtuluş beklemek bu hali ile çok zor. Kendi içinde devrimsel bir çıkışı, bir alternatifi geliştiremiyeceğine göre çözüm nereden geçer. 70'lerde biz bu tartışmayı yaptık ve hatta inancımızı şöyle ifade ettik. Ulusal sorun çözümlenmeden Türkiye'nin demokrasi sorunu çözümlenemez. Yani bizim tezimiz onların tezinin tersiydi. Önce Türkiye'de devrim olur, ulusal sorun çözülür düşüncesine tam karşıt, ulusal sorun belli bir çözüm yoluna girerse Türkiye'ninde demokrasi yoluna girmesi imkan dahiline gi-rer, görüşünü savunduk. Tarih o zaman çok sınırlı sayıda güçle yapılan bu tartışmanın lehimize sonuçlandığını çok açıkça gösteriyor. O zaman kimsenin ihtimal vermediği bu yaklaşım şimdi günümüzde burjuva liberallerinin bile kabul ettiği bir yaklaşım haline gelmiştir. Ulusal sorunun çözümünün belli bir gelişmesi, hatta sorunun ortaya konuluşu kabul ettirilişi bile Türkiye'de gerçekten bugün adına demokratik tartışma dediğimiz bir tartışmaya yol açmıştır. Unutmayalım ki, bu tartışma kesinlikle bu konuda attığımız adıma bağlıdır. Yani, ulusal sorunun teorik konuluşu, ideolojik politik gelişimi, ardından örgütlenmesi ve eylemi meseleyi gündemin baş maddesi haline getirdi. Ve buda gerçekten Türkiye'de hatırı sayılır bir demokratik tartışmaya yol açtı. Hatta bundanda öteye, özellikle bir çok antidemokratik yasaların işlemez duruma gelmesine Cumhuriyet'in geleneksel terör politikasının büyük bir darbe yemesine yol açtı. Bir TKP'nin icazet alması DİSK davasının düşürülmesi, insan hakları davasının düşürülmesi, idamların durdurulması, en son da tecil davasının düşürülmesi, idamların durdurulması, en son da tecil yasasıyla 125 md. dışındaki herkesin bırakılması böyle gelişti. En son şu söyleniyor: Bütün bunları PKK terörüne karşıt yapıyoruz. Hatta PKK'de kendi "teröründen" vazgeçerse, onuda sözüm ona "affedecek". Aslında şu ortaya çıkıyor. Devrimci eğilim, TC'ye muazzam geri adım attırıyor. Ve onların hepsi de demokratik demesek bile, eski terörist politikasından geri adım atmasıdır. Ve önemlidir. Son yılların savaşımıyla etle-tırnak gibi yakından bağlantılıdır. Normal burjuva partilerinin bile oluşumu, unutmuyalım ki bu son atılımımızla bağlantılıdır. TC'ye muazzam geri adım attırma söz konusudur. Onun politikasına onun anti-demokratik uygulamalarına muazzam geri adım attırma sözkonusudur. Dolayısıyla bunları Özal'ın reformları olarak değil-ki, bu büyük bir saptırmadır. Ulusal kurtuluşun, Türkiye'nin gündemine dayattığı ve ilerlettiği demokratik kazanımları olarak değerlendirmek gerekir. Eğer illa bir takım reformlardan bahsedilecekse, bazı reformlar gündeme girmişse Ulusal mücadele'nin dayattığı devrimin yan ürünleri olarak değerlendirmek gerektiği açıktır. Gerçeğide böyledir. Bir takım reform kırıntıları var. Anti-demokratik yasalar biraz aşılıyor. Unutmuyalım ve çok açıktır bunlar. Dayattığımız devrimin sonuçlarıdır. Onun için "rejim liberalleşti, reformistleşti" demek, bunda SHP ve DYP gibi partilerinin katkılarını aramak doğru bir yaklaşım değildir. Onlar, Özel savaşın emrindeydiler. O terör zirvesinde zaten birleşmişlerdi. Dolayısıyla mevcut kazanımlar, devrimin yan ürünleridir. Bunun bütün Türkiye solunun, devrimci hareketinin, muhalefetlerinin bilmesi gerekir. Hatta Demirel'in, Ecevit'in, İnönü'nünde bilmesi gerekir. Onlar devrimin yan ürünleridirler. Üzerinde ucuz konmak, tasfiye etmek isteyenlerdirler. Ama yinede yaşamları bu devrimsel gelişmeye bağlıdırlar. O halde çözüm ne oluyor. Değişik bir tarzda da olsa, bizim dayattığımız devrimsel tarzda oluyor. 70-80'ler arasında ideolojik-politik bir eğilim olarak, teorik ve giderek ideolojik-politik yaklaşım haline getirdiğimiz Türkiye'ninde demokratikleşmesine giden yol Ülkemizde'ki ulusal kurtuluştan geçer, görüşü kendisini 80-90 arasındaki direnme ile kanıtlıyor.

Oldukça güçlü bir politik akım halinde gündeme ve onun baş maddesine oturuyor. 90'ların başından itibaren de, özellikle yükseltilen serihildanlarla ve gerillayla artık bu cumhuriyet halledilecektir. Bu Cumhuriyet'le kapışmışız, şu veya bu biçimde değişikliğe uğratacağız. Reformlarla değişikliğe uğratacağız. Artık bu böylesine kesin bir noktaya getirilmiş bulunuyor. Daha önce idolojik-politik olarak söylenenler pratiktede doğrulanmış oluyor.

Şu andaki tartışma düzeyi nedir? Doğru, UKM buna yol açtı. Gündemin baş maddesini işgal etti ve bir yığın değişikliğede beraberinde yol açtı. Ama yinede karşımızda bir özel savaş var. Cumhuriyet'i yıktırmak konusunda çok amansız. Son terör dalgasında bununla bağlantılıdır. Cumhuriyet'in temelleri yıkılırken çılgınlaştılar. Onun için terörü özelliklede bu ya-

sal kazanımlar üzerine yaydılar. HEP'in üzerine yayılması, İHD'i üzerine yayılması ve yine sol kuruluşlara yöneltilmesi, tabi sebepsiz değil. Özel savaş şunu çok iyi biliyorki, bu yasal kazanımlara UKM'nin devrimsel gelişmesi sağladı. Dolayısıyla UKM'ya yararlı oluyor. Yararlı olduğu için eli oraya ulaşıyor, gücü ona yetiyor. Terörle sindirme, tasfiye etmek gerektiğini söylüyor ve yaptığıda budur. Böyle değerlendirilmesi gerekir. Devrim ezilmediği için tabiki ters teper. Devrimin gelişmesi, özellikle kitlesel ayaklanma ve gerillanın gelişimi önlenemediği için yasal kazanımlar, aslında daha iyi işler görür. Ve nitekim görüyorda. Bu yasal ortam şimdi UKM'yamı yarıyor, bizemi yarıyor diye soruyor. PKK'mi HEP'i killanıyor, HEP'mi PKK'yi kullanıyor, sorusu üzerinde tartışıyor. Bunu şöylede geliştirebiliriz, mevcut yasal ortamı PKK'mi kullanıyor veya mevcut yasal ortam mı PKK'yi kullanıyor. Veya bir takım reformist gelişmeler var. Bunlar PKK'yemi yarıyor veya PKK'nin aleyhine midir? gibi bir tartışma var şimdi. Onlar tartışmanın içinden kolay kolay çıkamazlar. Devrimci bir hareket yan kazanım olarak, yasal mevzileri kullanır. Öyle polisin terörle sindirmesiyle özel timlerin terörü sindirmesiyle beklenen sonucu yaratmazlar, tam tersine kitle devreye girdiği için onlara pahalı ödettiriz. Bu devrimin düzenleniş mantığıyla, onun politik gelişimiyle kitle ilişkileriyle çok yakından bağlantılıdır. Dolayısıyla bir kaç tedbirle önlenecek veya UKM'nin aleyhine dönüştürülecek bir durum değildir. Devrim seçeneğini devrimci yöntemlerini, her ayaklanmaya çekilebilecek kitleyi sağlayabilmek demek, mevcut bir çok yasal zemini, reform zemini devrimin aleyhine kullanılmaktan alıkoymek, tam tersine devrimin lehine kullanacak düzeyde tutmak anlamında geliyor. Yani şu anlamlı gelişmeyi sağlandı: mevcut tüm yasal mevziler, reformcu gelişmeler devrimin hizmetinde kullanılacaktır. Şimdi gerçekleşen de bu. Bu iyi bir taktik ayarlama. Ve sonuçlarını sınırlı da olsa gösteriyor. Demek ki, UKM çözümü şu anda gerçekten tükenen Cumhuriyetinin alternatifi oluyor. Bu anlamda sadece Ülkemizde bir çözüm zorlanmıyor. Ülkemizdeki çözümlenme, Türkiye'deki çözümlenme oluyor. Baştanda bizim görüşümüz buydu. Ülkemiz çözüme giderse Türkiye'de çözüme gider. Gerçekleşen bu oluyor. Hemde en üst düzeyde hatta rejiminin kendisi için de, Özal'ın kendisi için de çözümü zorluyor. PKK ile görüşebilir mi, görüşelemez mi, ulusal sorun, siyasi yolla hal edilir mi, edilmez mi? Tartışmasınıda mücadele dayattı. Gelişmelerin bir sonucudur. Rejimin bünyesinde bu olduğuna göre, diğerini düşünelim. UKM'nin dayattığı çözüm zorluyor, bunları.

Önümüzdeki dönemin esas gelişme yönü özel savaşın Cumhuriyet'ti ayakta tutması çabalarıyla UKM'nin esasta devrimci şiddet, özel savaşı geriletmesi biçiminde ceyran edecektir. Mücadele bazı yan ürünler olarak reformları meydana getirebilir. Fakat her iki taraf-ta bunları kendisi için kullanmaya çalışacaktır. Karşı-devrim cephesi özel savaşın hizmetinde reformlara bel bağlayacaktır. Sadece Türkiye içinde değil, Ülkemizde'de da bu böyledir.

Biliyoruzki, Kürt reformizmini veya işbirlikçiliğin yeniden canlandırma girişimleri vardır. Hemde güneye el atarak. Buda geleneksel bir yaklaşımdır. Geleneksel işbirlikçi güçleri toparlamaya çalışıyor, tamamen özel savaşın hizmetinde. Bu daha önce aşiret alayları, korucu, birlikleri şeklinde yapıldı. Şimdi bu yetmiyor. Bunun yerine biraz daha Kürtçülük yaftası vurulmuş, işbirlikçi hareket devreye sokulmak isteniyor. Bir yandan sözüm ona reform böyle kullanılıyır. Diğer yandan, Türkiye'nin sözüm ona demokratikleşmesi yürütülmek isteniyor. Bu da özel savaşın hizmetinde sahte bir demokratikleşmedir. Şimdi ikiside sahtelik olsada, bir gerçekliktir. Özel savaşın emrindeki reformizm ve demokrasi çabalarıdır. Kendisini kurtarmak, kendisini örtbas etmek, kendisini gizlemek, kendisini sürdürmek için buna muhtaçtır. Uluslararası alandan güç almak istiyor. Avrupa buna ilgiyle yaklaşmıyor. Bu sahteliği görüyor. Avrupa biraz burjuva demokratizmini görmek istiyor veya ikiyüzlücede olsa, sınırlıcada olsa biraz tutarlı olmasını istiyor. Mevcut özel savaşa Avrupa kapalı. Fazla yol alamaz. Biraz örtbas ederek sürdürmeye çalışsada ki 5.10 yıldır sürdürüyor. Bundan sonrası Türk özel savaşının Avrupa'ya yutturulması çok zordur. Zorlanacaktır ve zorlanıyor. ABD'nin stratejik bazı sonuçları vardır. O temelde Türk özel savaşına göz yumulmuştur. Özellikle Irak'a karşı yürüttüğü savaş nedeniyle Türk özel savaş birlikleri hudutta yoğunlaştılar. Botan'ı boşalttılar, toplumun milyonlarcasını uzaklaştırdılar. Bu bir yıl içinde oldu ve özel savaş gölgesi altında gerçekleştirildi. Amerika buna muhtaçtı. Amerika özellikle Kuzey Kürdistan'daki bütün uygulamalara göz yumması karşılığında incirlik üssünü, Silopi'yi Türkiye'nin bütün olarak ordusunu kendi yedeğine çekti. Bunu iyi görmek gerekiyor. Avrupa'da şüphesiz Orta-doğu'daki genel çıkarlar söz konusu olduğunda, bu özel savaşa göz yumacaktı. Çünkü petrol hepsi için gerekli. Onun için göz yumdular. Bu özel savaşa şimdi Irak meselesi hal yoluna giriyor. Saddam ciddibir tehlike olmaktan çıkmıştır. Dolayısıyla Türkiye'nin kıymeti harbiyesi veya özel savaşın kendini ABD'ye Avrupa'ya kabul ettirmesi için dayanacağı gerekçesi kalmıyor. Hele birde İsrail'le Arap ülkelerinin uzlaşmaya girme dönemi başlıyor. Bu da çok önemli bir nokta, başta Suriye olmak üzere İsrail'le Ekim ayında bir konferansta buluşmaları söz konusudur. Eğer bu görüşmeler devam ederse, hatta belli bir uzlaşmayla sonuçlanırsa Türkiye'nin, İsrail'e bir kalkan olma işlevide oldukça daralacak, Petrol için bir kalkana gerek yok. Irak'ın içindeki oluşumlar, bunu sağlayabilir. Kendi aralarında sorunlarını veya çatışmalarını uzlaşmaya götürmek istiyorlar. O zaman özel savaş hangi gerekçe ile kabul görecektir. Görülüyor ki, özel savaşın dış destekleri önümüzdeki günlerde, aylarda oldukça daralacak. Avrupa başta olmak üzere ABD'de bence fazla itibar etmeyecektir. Özellikle ABD güney Kürdistan'da bir Kürt oluşumuna göz kulak oluyor. Bu Kürt oluşumu istediği kadar işbirlikçilerin önderliğinde sürdürülsün, içinde halk vardır ve kendi bağımsız seçeneğini mutlaka ortaya çıkaracaktır. Bu bağımsız seçenek, ABD'nin bile kontrolüne zor girer. Hele hele

Türkiye'nin kontrolüne asla girmez. Dolayısıyla Irak'a dayalı özel savaşın güç kazanması, destek bulması çabası tam tersi bir sonuçla karşılaşacak. Kürdistan halkına karşı yürütülen özel savaş, bu politika nedeniyle büyük bir darbe yiyecek. Yani Irak politikası kapsamlı incelenmeye değer. ABD'ninde desteği veya koruması da işbirlikçilerinin aleyhine işliyor artık. Bu çevik güç üzerinde yürütülen önemli bir tartışmanında nedeni budur. Çevik güç gerçekten, nereden bakılırsa bakılsın Türkiye'nin özel savaş politikasına, Kürdistan politikasına bir çelişkidir. Belki kısa vadede bazı şeyleri kurtarabilir, Özal'ı kurtarabilir. Ama TC'yi kurtaramaz. Zaten çelişki, çatışma budur. Biri kabul eder, biri kabul etmez. Çevik kuvvetin sembolük himayesi altında bir Kürt ulusunu-ki, bu bir devlete kadarda gidebilir. Kabul etmek istiyebilir. Bu ne demektir? Geleneksel özel savaş politikasının ölümcül bir darbe yemesidir. Yani sadece desteğini yitirmekle kalmıyacak. Güney Kürdistan'ın boydan boya devrime açılmasıyla, bağımsız bir gelişmeye yol açılmasıyla muazzam bir cephe gerisine kavuşmasıda ya devletin darbe yemesi gerçekleşecektir. İran'la zaten bu konuda ciddi bir ittifakı geliştiremez, tam tersine İran karşısında da bir ideolojik ve politik engelle karşı karşıyadır. Irak'ı tümden kaybetti. Saddamla bu anlamda Kürt işbirlikçilerinin fazla demokratik eşit, özgür temelde olmasada geliştirecekleri her türlü ilişki Türkiye aleyhinedir. Neden? Çünkü Saddam var, gitsede, yerine gelecek düzenleme kolay kolay Türkiye'nin himayesine girecek değildir. En azından şimdi Türkiye karşıtı bir konum vardır. KDP gibi, Yekiti gibi güçlerin tepeden önderlikleri, Bağdat'ta bağlandılarmı UM için tehlike olmaktan çıkarlar. 30 yıldır Türk işbirlikçiliğini ajanlığını yapıyordu, bunlar. Şimdi oraya bağlandıkları için engel olmaktan çıkacaktır. İki türlü engel vardı. Hudutta kendileri engeldi. Irak ordusu engeldi. Bu otonomi görüşmeleri nedeniyle Irak ordusu engel olmaktan çıkmıştır. Otonomici güçler, önderlik engel olmaktan çıkmıştır. Hemde Türkiye'nin eksik olmasın katkısı sayesinde, bu çelişkili bir mantığın en feci sonuçlarını kendisi için vermesidir. Oldukça şoven bir Türk gazetecisi bunu şöyle değerlendiriyor; Bir kürt devletine her halde biz ebelik yapacağız, veya bizim rejimin yolaçacağı bir durumdur. Fakat TC'nin bundan başka bir seçeneği yok. Gelinen nokta bu.

Demek ki, Türk özel savaşına bölge çapında destek olmaya yol açan durumlar hızla aşılıyor. Körfez krizinin aşılması, yine İsrail-Arap çelişkisinin belli bir uzlaşmaya girmesi Türkiye'yi tam bir çıkmaza sokmuştur. Dış politikada artık Türkiye neye dayanacak? Diyor ki, biz demokratiğiz. Türkiye artık Orta-Doğu'da demokrasinin öncülüğüne oynayacaktır. Demokrasiye bakalım, hizaya gelelim. Tam tersine, en çok sınıfta kalacağı en çok sonunu getirecek bir sorun demokrasidir. Demokrasi silahına sığınarak özel savaşı yürütemez. Tam tersine bu silah onu en can alıcı yerinden vuracak duruma gelmiştir. Uluslararası alan, bu silahın artık TC'nin elinde kullanılamıyacağını, aleyhinde kullanılacağını gösteriyor. Yani TC anti-demokratikliğini uluslararası gelişmeye borçluydu. Ama uluslararasındaki yeni gelişmeler, asla TC gibi bir ucubeyi kabul edemiyecek bir noktaya gelmiştir. Yani uluslararası durum artık TC'yi kabul etme değil, kabul etmeme biçimindeki bir eğilimin içine hızla girmiştir. Ve bu eğitim giderek hızlı devinmektedir. Bölgesel koşullar, Türk özel savaşı veya Türkiye Cumhuriyet'ine bir bütün olarak gereksinme göstermek şurda kalsın, böylesine bir Cumhuriyet'i bela olarak görüyorlar. Bütün komşuları Ermenistan, İran, Irak, Suriye, Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan böylesine bir Cumhuriyet'in varlığını kabul etmemede birlik noktası içine girmişlerdir.

Türkiye'nin bölgeye demokrasi satması mümkünmüdür? Daha düne kadar anti demokratizmin, faşizmin, gericiliğin ve halkların her türlü ulusal, toplumsal kurtuluş isteklerine karşı jandarmalık yapıyordu. Onun için demokratiğim demesi büyük bir sahtekarlıktır ve kimseninde bunu yutacağını sanmam. Yutmazlar. Evet geriye, demokrasi silahına kendi içinde sarılması kalıyor ama, bırakalım bugün bu silahı kullanmasını o ancak bu demokrasi denilen olayı katleder. Veya başından itibaren demokrasinin olmaması için dişini tırnaklarına takan TC' ne kadar demokratikleşebilir, demokrasi silahını ne kadar kullanabilir? Tam tersine bu silah tarafından ancak ve ancak vurulabilir. Bütün bunlar gösteriyor; özel savaşın iç ve dış dayanaklarıda tükenmiştir. Son bir yıl içinde bazı dayanakları vardı. Özellikle Ülkemize kan kusturmak nerede ise tasfiye etmek istedi. Boşaltmak istedi. Ama bugün bu şansıda elinden kaçırmıştır. Irak'taki gelişmeler nedeni ile kaçırmıştır ve bölgedeki gelişmeler nedeni ile kaçırmıştır. En önemliside uluslararası alandaki hızlı gelişmeler nedeni ile kaçırmıştır. İşte Özal'ın zorlanması, Türkiye Cumhuriyet'ini Amerikaya rehine etmesi veya kiralaması bu anlamda çok iyi anlaşılıyor. Amerika bu kiralık Cumhuriyet'i ne kadar kabul edebilir. Şimdi aslında karşılığında çok ağır bir fatura ödemesi gerekiyor. Özellikle onun insan hakları politikası, demokrasi politikası yalnız bu kiralama nedeniyle işlemez duruma gelecektir. Bunu biliyor. Onun için hızla diyorki, insan haklarını, demokrasiyi geliştir. Bu bir çelişki, ABD ile TC arasındaki bir çelişki. Diğer bir sürü başka çelişkileri var zaten. ABD bu kiralama olayı ile Orta-Doğu halklarına karşı olmak ister mi? Her yerde biraz demokrasinin gelişmesi olacaktır. Türkiye hep bunlara karşı, Ermeniye karşı, Yunana karşı, Kıbrısa karşı, Bulgara karşı, İrana karşı, Irak'a karşı. Bu kiralık nedeniyle ABD'ye karşı olmak durumunda kalacak; dolayısıyla bu kiralama işinin fazla yararlı olmayacağını görür. Özal aslında bedavadan da vermek istiyor. Yine de ABD fazla yaklaşmak istemiyor. Biraz dikkatli değerlendirilirse bu iyi görülür.

Türkiye'yi batıya kiralama AET olmadıysa ABD'ye kiralama o da olmazsa, Sovyetlere kiralama olabilir mi? Sovyetlerin zaten kiralamaktan canı çıkmış veya büyük bir iflasla kendisi karşı karşıyadır, elinden bir çok devlet var onları bile boştalamak istiyor. Arap Şeyhleri Arap emirlikleri ne kadar kurtarabilirler? Kurtarsalardı kendilerini kurtarabilirlerdi, kendilerini bile yaşatamıyorlar. Bu nedenle de görüyorumki, Amerika'nın elindeki Türkiye'nin de pek fazla kurtuluş şansı yok. ABD'den destek alan özel savaşın fazla uzun ömürlü desteklenemeyeceği açık.

Parti Örgütlenmesi Ve Parti Yaşamı

Adem Bulut

(Geçen sayıdan devam : 3)

5 - İNSİYATİF :

Devrimci anlamda insiyatif, ortak amaç ile kararlar doğrultusunda bireylerin olaylara ve gelişmelere kişisel olarak müdahale etme güç ve yeteneği demektir. Parti militanı bu konuyu iyi kavrayıp, uygulama sanatını iyi icra etmesi gerekir. Çünkü militanın kollektif çalışmasının ilkelerine uyması kadar, geretiğinde insiyatifini kullanabilmesi de büyük önem taşır.

İnsiyatif, olaylara, gelişmelere kişisel müdahale gücünü dile getirir. Fakat insiyatiften insiyatife fark vardır. İşe yarar, gelişmelere hizmet eder insiyatif vardır, buna karşılık işe yaramayan, gelişmeleri tıkayan insiyatif vardır. Elbette ki bir militanda olması gereken insiyatif olumlu gelişmelere yol açan insiyatiftir. Burada sözü edilen insiyatif olayı da budur. Yani devrimci anlamda insiyatiftir. Devrimci insiyatif olaylara en doğru tarzda parti ilkeleri ve kararları doğrultusunda ve partinin birliği ve kollektif gücünü zedelemeyecek şekilde bir kişisel müdahaleyi içerir. Bu anlamda denilebilir ki, " insiyatif partinin kollektif iradesine uygunluk içerisinde olursa bir anlamı olur. Çünkü insiyatif kollektivizmi tamamlamak, pratikte onu somutlaştırmak amacına dönüktür. İki öğede birbirine bağlı birbirini tamamlayan, güçlendiren olgulardır. Kollektif bir ruha sahip militan, aynı şekilde insiyatif gücünüde gösterebilmelidir. Buna karşılık insiyatif gücü gelişmiş bir militanda kollektivizm ilkesine uymalıdır. Kollektivizm ile insiyatif arasındaki bu bağın koparılması veya anlaşılmaması partiyi veya kişiyi "sağ" ya da "sol" anlayışlara götürür. İçinde insiyatifi taşımayan bir kolektivizm, "sağ" anlayışı doğurur. Burada kişinin son derece pasif, edilgen, kendi yolunu çizemeyen, gelişmelerin altında ezilip büzülen bir konuma düşmesi sözkonusudur. Buna karşılık, içinde kolektivizm ruhunu taşımayan bir " insiyatif" de "sol" anlayışa yol açar ve kişiyi otorite tanımazlığa, bireyselliğe ve anarşizme kadar götürebilir. Demek ki, parti bu tür sapmalara yol vermemesi için kolektivizm ile insiyatif arasındaki bağı çok iyi işleyip, gözetecek yerli yerinde uygulamak, geliştirmek gerekmektedir.

Emekçi sınıfların yönetildiği ve yönetimde hiçbir gücü olmayan Kapitalist - Emperyalist toplumlarda halklar adeta insiyatifsiz bir varlık haline getirilmiştir. Bu toplumlarda emekçi bireyler kendi çıkarları doğrultusunda bir karar ve irade birliği yaşatmamış olmaları, aynı şekilde ortak çıkarlar doğrultusunda bir karar ve irade birliği yaşatmamış olmaları, aynı şekilde ortak çıkarlar doğrultusunda insiyatifin gleşitirilmesini de olanaksız kılmıştır. Buna da insanlar hep egemen sınıfların insiyatifinde hareket etme durumunda bırakılmıştır. Dolayısıyla bu koşullarda oluşan emekçi bireylerde insiyatifin gelişmesine, körelmesine yol açmaktadır. İnsiyatif konusundaki bu olumsuz durum örgüt ve parti içerisine de yansımaktadır. Yani bu ortam içerisinden parti ortamına giden birey bu yöndeki olumsuzluklarıyla saflarda yanlış eğilimlerin kaynağı olabilir. Toplum ve bu toplumun bağrından çıkan kadroların insiyatif konusunda gösterecekleri olumsuzluk, devrimci insiyatifin geliştirilmesinin önemini apaçık bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Halkın çıkarları doğrultusunda gelişmelere en gerçekçi bir müdahaleyi gerçekleştirebillmek için insiyatif olayına gereken dikkat ve önemin militanlar tarafından gösterilmesi zorunludur. Parti militanları kişiliklerinde devrimci insiyatifi en güçlü tarzda somutlaştırabilmelidirler. Olaylar karşısında eli kolu bağlı kalınmak istenmiyorsa, açık ki insiyatif sahibi olma ve gelişmelere müdahale gücünü en doğru bir biçimde kullanabilme yeteneğine sahip olmak gerekmektedir.

6 - ELEŞTİRİ - ÖZELEŞTİRİ

Bir devrimci parti yaşamında ve örgütlenmesinde en önemli araçlardan biri de eleştiri - özeleştiri mekanizmasıdır. Eleştiri - özeleştiri mekanizması, adı çokça söylenen, fakat gereklerine uymakta oldukça zorluk çekilen bir konu olmuştur hep. Şu da bir gerçektir ki, bütün gelişmelerin temelinde eleştiri - özeleştiri gerçeği yatmaktadır. Düşüncede, teoride, politikada ve örgütlenmede, ister ulusal ve toplumsal yapıdan ve isterse siyasal yapıdan kaynaklanan eksiklik ve hatalar ancak eleştiri - özeleştiri silahının çok güçlü bir tarzda kullanılmasıyla giderilebilir. Yani eleştiri ve özeleştiri, yanlışları ortadan kaldırmada ve doğruları egemen kılmada vazgeçilmeyecek yol gösterici bir yöntemdir.

Bu konunun daha iyi anlaşılıp kavranılması açısından daha ayrıntılı ele almak son derece yararlı olacaktır. Bu şekilde bu silahın daha iyi kavranılıp, yerinde kullanılması da öğrenilmiş olacaktır.

Bilinmesi gereken en önemli husus, bir bilim olarak marksizm kendisi bir eleştiridir. Çünkü eleştiri Marksizmin işe başlarken yaptığı ilk eylemdir. İlk eserlerini genellikle eleştiri üzerine oturtan Marks'ın bu yapıtları okunduğunda eski toplumun ve geçmiş tarihin her yönden sert bir eleştirisiyle karşılaşılmaktadır. Marks ve Engels, eski toplumun getirip önlerine koyduğu, ekonomiden ahlaka kadar, her alandaki olumsuzlukları eleştirerek, bu eleştirilerini yeni bir toplumsal yaşantının temel harcı haline getirmişlerdir. Eleştiri ustalarda sadece bir suçlama olarak kalmamıştır. Onlar, eleştiriyi sadece eski toplumun yıkılması üzerine değil, aynı zamanda yeni toplumun doğuşunun maddi koşullarının oluşturulması ve eskinin yerine artık yeninin geçirilmek zorunda olması üzerine de biçimlendirilmişlerdir. Bilimsel sosyalizm eskinin eleştirilmesi olduğu kadar, yeni bir toplumsal toplumsal biçimlenmenin yaratılmasıdır da. Bilimsel sosyalist teori ışığında, bir yandan burjuva toplum ve buna ait değer yargıları ve kurumları eleştirirken diğer yandan da bunların yerine geçirilecek sosyalist top-

lum ve bu topluma ait değer yargıları ve kurumların özellikleri biçimlendirilmiştir. Marksizmin eskinin eleştirisinden neyi amaçladığı en iyi Marks'ın şu sözlerinde ortaya konmaktadır : "Filozoflar, dünyayı yorumlamakla yetindiler, mesele bunun değiştirilmesini de bilmektir." Bu sözlerde de açıkça ortaya konduğu gibi, Marksizm salt eskiyi yorumlamak ve eleştirmekle yetinmemekte, onun yerini alacak yeninin yaratılması görevini de omuzlamaktadır. Yani Marksizm, yeniyi yaratmak amacıyla eskiye yönelmekte, onu yıkmaktadır.

Açıkça anlaşıldığı gibi , her yeni eskinin eleştirisiyle başlar ve eleştirinin gereklerinin yerine getirilmesiyle yeninin doğması için önemli bir adım atılmış olur.Eleştiri ve özeleştiri silahı iyi ve yerinde kullanıldığında ve gerçek hedefe yöneltildiğinde, partinin daha sağlıklı bir bünyeye kavuşabilmesi için yapıcı ve hastalığı tedavi edici bir etkisi vardır. Aksi halde iyi kullanılmayıp tam hedefe yöneltilmediğinde, partide sağlıksız bir bünyeye yol açan yıkıcı bir etkisi olur.Bu nedenle bu silaha sahip olan her parti üyesi onu kullanmada son derece ustalaşmalıdır.Parti içerisinde bu silahın çalıştırılmaması kadar, ustaca kullanılmaması da tehlike ve zararlara yol açar. Burada meselenin önemli yanı bu silahın kullanılış biçimidir. Eleştiri- özeleştiri zaten Leninist partilerin kendi iç yaşamlarıda vazgeçemedikleri bir mekanizmadır. O nedenle kullanış şekli daha büyük önem arzeden bir faktör olarak ortaya çıkıyor.

Eleştirinin esas yönü olumsuzun yerine olumluyu ve yeniyi koymayı gerektirir. Parti içinde bu anlamıyla kullanılmak zorundadır. Böylesi bir eleştiri tarzı partiyi her zaman kuvvetlendirir. Parti içinde çeşitli kuralların işletilmesi, çeşitli sorunların tartışılması şarttır. Ve bunların gereklerine ne kadar uyulduğunun anlaşılabilmesi için eleştiri son derece gereklidir . Ama bu her fırsatta istediği şeyi eleştirmekte özgürdür anlamına gelmez. Eleştiri yapıcı ve geliştirici olmanın yanısıra, partinin ilkelerinden ve sosyalizmin temellerinden ayrılmamak zorundadır. Yani eleştiriler amaca sosyalist ahlaka uygunluk arzetmelidir. Parti içinde komitelerin , hücrelerin ve bireylerin yaptıkları görüp uyarmamak düşünülemeyeceğinden, parti içi eleştiri olmak zorundadır. Fakat eleştiriden eleştiriye fark vardır. Partiyi geliştiren, güçlendiren eleştiri vardır, parti saflarına küçük -burjuva anlayışları sokmaya çalışan ve partinin devrimci özünü bozmak isteyen eleştiri vardır. Birinci eleştiri biçimi, Parti açısından ne kadar gerekli ve yararlı ise, ikinci ise o kadar zaralı, gereksiz ve tehlikelidir. O halde eleştiri Partinin program ve tüzüğüne uygun olmalı ve parti birliğini güçlendirme esası üzerinde geliştirilmelidir.

Eleştiri unsurunun diğer bir önemli yanı zamanlama sorunudur. Yani eleştiri yapılırken zamanlamasını doğru yapmak gerekir. Militan nerede ne zaman neyi söylemesi gerektiğini iyi bilmelidir. Aksi halde yersiz ve zamansız eleştiri ve söylem, yarardan çok zarar getirici yersiz bir eleştiri olur. Lenin bu konuda; "eleştiri öne süren herhangi bir kimse düşmanlarla çevrilmiş olan partinin durumunu göz önüne almalı ve partinin hatalarını sovyetler çalışmasına doğrudan doğruya katılarak düzeltmeye çalışmalıdır." der. Demek ki eleştirilerde partiyi güç durumda bırakmamaya ve düşmanın eline silah vermemeye önem göstermek gerekmektedir. Tabi ki bu hiç eleştiri yapılmayacak anlamında değerlendirmemek gerekir. Burada vurgulanmak istenen sorun, eleştirinin zamanı ve uygun koşullarını iyi seçmek gerektiğidir. İşte eleştiride en önemli yan da budur. Ve biliyoruzki Leninist partide iş olsun diye eleştiri yapılmaz, koşullara göre yerinde ve gerekle ise yapılır. Amaç ise, partiyi daha güçlü kılmak, hatalarından arındırmaktır. Çünkü başında da belirttik ki, Eleştiri devrimci bir davranıştır ve devrimci değişikliği yaratmada kullanılır.

Özeleştiri, içerisine girilen hatayı giderme olayıdır. Proletarya partilerinin yaşamında önemli bir yer tutar ve gelişmenin itici gücü rolünü oynayan vazgeçilmez bir silahtır. Özeleştirinin devrimci bir parti açısından taşıdığı önemi Lenin şu şekilde ifade ediyor; "Bir siyasal partinin kendi yanılgıları karşısındaki tutumu , bu partinin ciddi olup olmadığını, kendi sınıfına karşı ve emekçi yığınlara karşı görevlerini yerine gerçekten getirip getirmediğini saptayabilmemiz için en önemli ve güvenilir ölçütlerden biridir. Yanılgısını içtenlikle kabul etmek, nedenlerini arayıp bulmak, bu yanılgıya yol açan koşulları tahlil etmek yanılgıyı doğrultma yollarını dikkatle incelemek, işte, ciddi bir partinin belirtileri bunlardır."

Lenin'in parti için yaptığı bu belirleme açık ki kadrolar içinde geçerli bir belirlemedir. Bir kadronun da ciddiyeti hatalarına karşı gösterdiği tavırda yatar. Eğer gerçekten halka, devrime ve partisine karşı kendisini sorumlu hissediyorsa, içtenlikle hatalarını gidermeye, bunların nedenlerini bulmaya çaba sarfedecektir. Önemli olan bu devrimci kuralı işletebilmektir.

İnsanlar hata yapmaz diye bir kural yoktur. İş yapan ve pratik mücadelede olan bir kişi elbetteki ister istemez hatalarada düşecektir. Lenin'in de belirttiği gibi;"akıllı adam, yanlış yapmayan adam değildir. Böylesi yoktur ve olamaz. Akıllı adam odur ki pek ağır olmayan yanlışlar yapar ve onları kolayca ve çabuk düzeltir" İşte özeleştiri olayı da esas anlam ve önemini burada bulur. Hatalar düzeltilmeksizin özeleştirinin hiç bir anlamı olmaz. Bir parti güçlenmek istiyorsa kendi hatalarını düzeltme temelinde hiç bir özeleştiriden kaçmaz. Aynı şekilde kadro güçlü konuma gelmek ve devrimci görevlerini yerine getirmek amacında ise , hatalarını partiye açmaktan ve bunların üzerine amansızca gitmekten kaçınmaz. Bolşevik Partisinin yıkılmazlığının nedenlerini ortaya koyarken Lenin bu gerçeği apaçık gözler önüne serer; "Bugüne dek bütün devrimci partiler, kendilerini beğenmişlikleri , güçlerinin nerede olduğunu göremeyişleri ve eksikliklerini ortaya koymaktan korkmaları yüzünden yıkılıp gitmişlerdir. Ama biz yıkılmayacağız; çünkü biz eksikliklerimizi ortaya koymaktan korkmuyoruz ve onları yenmeyi öğreneceğiz" Evet devrimci parti için önemli olan bu husus, onun militan kadrosu için de geçerli-

dir. Gerçekten de parti kendi eksikliklerini görüp üzerine gittiği oranda ve kendisini aşıp yenileyebildiği oranda güçlenir, halkın anlamlı sevgisine ulaşma hakkını kazanır.

Lenin'in belirlemesiyle bugün daha iyi biliyoruzki, birçok partilerin yıkılıp gitmesinin en temel nedeni bu ilkeyi işletmemelerinden ileri gelmiştir. Daha çok reel sosyalist ülkelerdeki partiler kendi içinde eleştiri- özeleştiri mekanizmasını doğru dürüst işletmemişlerdir. Kendi hata ve eksikliklerini hep değişmez doğru olarak kabul edip, kendi içinde güçlü bir sınıf mücadelesi anlayışı yerine, yanlışlarla uzlaşma eğilimi içerisine girmişlerdir.Yanlış eğilim zamanla partiyi tüketen, yenilgiye ve hatta bitiren olgu haline gelmiştir.

Demek ki , özeleştiri salt ögrütsel ya da kişisel değil, toplumsal alanda yaşanan olumsuzluklara karşı da hayata geçirilmesi gerekir. Toplumsal alanda özeleştirinin verilmesi düşmandan yabancılaşmaya, her türlü gerilik ve olumsuzluğa, küçük burjuvazinin rotadan saptırdığı, revize ettiği yapıya karşı mücadeleyi ve bu olumsuzlukların toplumun bünyesinde devrimle sökülüp atılmasını gerektirir.Ancak bu şekilde örgütün ve kişilerin bünyesinde ortaya çıkan hastalıklar kökünden kurutulabilecek gerçek anlamda özeleştiri gerçekleştirilmiş olacaktır. Özeleştiri konusu böylesine kapsamlı ele alınması gereken bir olaydır.

7. DİSİPLİN

Disiplin herşeyden önce kurallara uygun çalışmadır.Lafta değil, özde kurallara uygun çalışmadır. Bu çalışma parti ruhuna, onun teorisine ve siyasal çizgisine uygun başarılı bir çalışmayı içerir. Tabi ki, başarılı bir çalışma parti ruhuna yaraşır bir çalışmadır. Demek ki, parti gerçekliğine yakışır, başarılı çalışmanın yolu herşeyden önce disiplini her alanda egemen kılmaktan geçmektedir. Disiplinli olmamak, parti gerçekliğini kavramamak demektir. Bu nedenle de disiplini kendi şahsında egemen hale getirmemişbir örgüt veya tip , parti olayında ve toplumsal yaşamda yer edinemez ve tutunamaz.

Çünkü disiplin, şimdiye kadar saydığımız tüm özellikleri tamamlayan temel bir öğedir. Partinin tüm kural ve kaidelerine uyum olan disiplin olmaksızın hiç biri de olamaz. Disiplin olmaksızın ne demokratik- merekeziyetçilik, ne kolektivizm, ne eleştiri-özeleştiri olur. Bütün bunların işlerlik kazanması olayı ancak disiplinle mümkündür. Bir örgüt keza parti diğer tüm özellikleri sahip olsada, çizilip yazılsada eğer bir partide disiplin yoksa,bu özelliklerin hiç bir anlamı ve önemi olamaz. Düşünün ki, bir kadro partinin verdiği emirlere uymuyor , talimatları uygulamıyor, planlı programlı bir çalışmayı hayata geçirmiyor,kısacası canı istediğini yapıyor bu durumda o kadro bir parti kadrosu sıfatınalayık olamaz ve burada parti disiplinin ihlali vardır. Yine, bir ayda yapılacak bir işi bir yılda yapıyorsa, toplantıları zamanında yapamayıp sürekli ertelemeye gidiyorsa, bütün faaliyetlerinde böyle bir dağınıklık sergiliyorsa ya o örgüt, örgüt değildir ya da o kadroya gerçek anlamda bir kadro demek doğru değildir. Böylesi bir durumda o "kadro" işe yaramaz biridir. Defedilmelidir. Çünkü güçlü bir militan demek aynı zamanda disiplinli bir militan demektir. Herkesin kendi başına buyruk kesildiği "dediği dediktir " vb. saplantılara yol vermemek için her şeyden evel disiplin gereklidir. Bu bakımdan parti olayında disiplinin geliştirilmesi hayati önem taşır. Düzenli ve istikrarlı bir yaşam ancak kurallarla mümkündür . Disiplin proletaryanın sınıfsal oluşumuna bağlı olarak ve onun ideolojik- politik konumundan dolayı en çok prolatarya militanında gelişebilecek bir özelliktir. Proletarya çalışma hayatında belirli kurallar altında olduğundan disipline uymakta zorluk çekmez. Gerçek anlamda disiplin ancak proletaryada somutlaşır. Buna karşılık , disiplin diğer sınıflarda, özelliklede küçük burjuvazide fazla gelişmiş bir özellik değildir . Çünkü küçük burjuvazi, küçük mülkiyet şeklindeki üretiminde belli kurallar altında çalışmaz, işinde söz sahibi bizzat kendisi olduğu için üstünde herhangi bir kurallar sistemi ve otorite görmez. Bu nedenle de bu sınıfta disiplin ancak belli bir düzeye kadar sınırlı gelişebilir. Proletarya gerçek kurtuluşunu nasıl ki örgütlenmeye borçluysa, aynı şekilde örgütlenmesindeki başarısıda ancak örgüt disiplinin uygulanmasına bağlıdır. Toplumun dağınık yapısını örgütlendirmeye çalışan proletarya partisi bu örgütlenmeyi başarabilmesi için , örgüt olayını belli kurallar çerçevesinde işletmesi gerekir. Ayakta kalmanın, gelişmenin ve başarmanın sırrı budur. Lenin Ekim Devriminin başarısınının ardından proletarya iktidarının ayakta kalmasının nedenini bu olguya bağlamaktadır; "Sanıyorum-der Lenin- bugün artık bolşeviklerin partimiz içinde en sert ve gerçek anlamda demir disiplini olmadan değil ikibuçuk yıl, ikibuçuk ay bile iktidarı tutamayacakları herkesçe bilinmektedir."

Şu halde zor ve karmaşık süreçlerden geçen mücadelenin daha da gelişip güçlenmesi açısından partiyi zorlayan ve güç durumda bırakan ne kadar disiplinsizlik olayı ve anlayışı varsa , bunlara karşı sürekli ve etkin amansız bir mücadele içinde olmak zorunludur. Örgüt disiplini derken kastedilen, dogmatik şematik bir disiplin değildir. Söz konusu olan örgüt kurallarına uygun, gönüllü bir disiplindir. Proleterya partisinin disiplini gönüllü birliğe dayanır. Hiç kimseden zorla partiye alınarak, kurallara uyması şartı istenmemiştir. Partiye katılım, gönüllü ve üyelerin isteğiyle olmuştur. Ama, kişi partiye katıldı mı, onun kurallarına uymaya ta başından itibaren kabul etmiş demektir. Parti ortamında uygulanan disiplin gönüllü katılım ve uyum espirisine dayanır. Bu özelliğiyle de proletarya disiplini, zora dayanan yapmacık korku vb.motifleri içeren burjuva ve benzeri disiplinlerden çok farklıdır. Temelden ayrılır.

Parti, gönüllü temellerde proleter unsurların bir birliği olmasına rağmen, bu örgüte proleterya dışındaki ekmekçi sınıflardan gelişler de olur. Bunlar kendileriyle birlikte sınıf alışkanlıklarını da parti içerisine taşıyarak, proleterya partisi içinde disiplinsizliğin kaynağını oluştururlar. Bu tür ursurlara karşı son derece uyanık davranılarak bunlar eğitilmek ve proleterya disiplini içinde eritilmek zorunda-

dır. Faaliyetlerin başarılı yürütülebilmesi için, disiplinin zedelenmesine asla izin verilmemelidir. Eğer partide disiplin ilkesi uygulanmaz ve partiye sızan küçük burjuva unsurlar etkisizleştirilemezlerse, bir örgüt olarak partiden ziyade, ortaya bir tartışma klubü çıkar ki, bu da parti görevlerinin gerçekleştirilmesinin önündeki en büyük engeldir. Çünkü bu tür unsurlar ve eğilimler, parti kararlarına uyup uymamayı kişilerin iradesine bırakma eğilimindedirler ki, bu bir parti açısından son derece sakıncalı sonuçlar doğurma tehlikesini taşır.

Sadece aynı görüşte olunan kararlara uymak disiplin değildir. Disiplin, esas özüyle aynı görüşte olunmasa bile alınan kararlara uymada kendisini gösterir. Bir kişinin disipline ne derece uyup uymadığını, kararların gereğini ne oranda yerine getirip getirmediğinin düğümlendiği nokta burasıdır. Aynı görüşte olunan kararlara uymak kolaydır. Zor fakat parti açısından önemli olan, aynı görüşte olunmayan kararlara uymaktır. Sorunun düğümlendiği nokta burasıdır. O halde disiplin, aynı görüşte olunsun veya olunmasın, hiçbir ayrım gözetilmeksizin parti veya partinin herhangi bir örgütü tarafından alınan kararlara en eksiksiz bir biçimde uymak ve gereklerini yerine getirmektir. Diğer bir deyişle, disiplin, kişi iradesinin örgüte, parti örgütlerinin merkeze, azınlığın çoğunluğa tabi kılınmasıdır. Bu anlamda da kişiler veya parti örgütleri kendilerini parti çoğunluğundan soyutlayamaz ve kendi başlarına hareket edemezler. Parti örgütünün işlerliğini sağlayan çeşitli işleyiş kuralları vardır. Bunlar da parti tüzüklerinde açıkça dile getirilirler. Militanlar bu kurallara göre kendilerine ve faaliyetlerine yön vermelidirler.Ancak o zaman gerçekten işe yarar ve disiplinli militanlar haline gelerek görevlerini başarıyla yürütebilirler.

Militanların disipline uymaları kadar, parti örgütünün disiplini sağlayabilmesi de önem taşır. Yukarıda bu disiplinin gönüllü bir disiplin olduğunu belirtmiştik. Bunun yanısıra , proletarya partisinin disiplinin dayandığı ve onun korunmasını, güçlenmesini sağlayan devrimci pratiğinin disiplini nasıl korunmaktadır? Nasıl denetlenmektedir? Nasıl güçlendirilmektedir? Önce proletarya öncüsünün bilinciyle ve onun kendini devrime adamasıyla, onun sağlamlığı, özverisi ve kahramanlığı ile, ikincisi; çalışan insanların en geniş yığınlarıyla, başta proletarya ile, ama aynı zamanda çalışan insanların proleter olmayan yığınlarıile belirli ölçüde bağ kurma en yakın ilişkiler sürdürme ve eğer dilerseniz onların içinde erime yeteneğiyle, üçüncüsü; bu öncü tarafından uygulanan siyasal önderliğin doğruluğuyla geniş yığınların doğru olduklarını kendi özdeneyimleriyle görmeleri kaydıyla , siyasal strateji ve taktiklerinin doğruluğuyla . Bu koşullar olmaksızın, görevi burjuvaziyi devirmek ve toplumun tümünü değiştirmek olan gerçekten ileri sınıfın partisi olma yeteneğindeki bir partide disiplin sağlanamaz. Bu koşullar olmaksızın disiplini yerleştirmek için yapılan bütün girişimler kaçınılmaz olarak başarısızlığa uğrar ve lafebeliği ve soytarılıkla sonuçlanır. Parti için belirlenen tüm koşulların en iyi bir biçimde işletilebilmesi içindisiplin en önemli ve vazgeçilmez bir özelliktir.

8. PARTİ İÇİNDE PROLETARYA DIŞI SINIFLARIN ETKİLERİNE KARŞI MÜCADELE

Bir partinin sağlıklı işleyebilmesi için demokratik merkeziyetçilik ilkesi temelinde kurulması , çalışmalarında kolektivizmi ve insiyatifi birleştirmesi , partinin daha sağlıklı bir bünyeye sahip olması amacıyla eleştiri -özeleştiri silahını çalıştırması ve tüm bunların gerçekleştirilebilmesi içinde demirden disiplin oluşturması zorunludur

Bu özellikleri tek tek incelediğimizde , parti için önemlerini ve işlevlerini açıklamaya çalıştık. Leninist bir partiyi bunlarsız düşünmek mümkün değildir. Ancak tüm bu özellikleri en iyi biçimde birleştiren bir parti , gerçek anlamıyla proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesi olabilir. Örgütlenmiş bir partide aynı zamanda bir otorite olayındanda sözetmek gerekir. Bu özelliklerin birleştirilmesi örgütlenme demekse, örgütlenmede otorite demektir. Çünkü üyeler kendi iradelerini, partinin genel çıkarlarına tabi kılmak zorundalar - ki bu da bir otorite tanıma, otoritenin kurulması olayıdır. Hiç kuşkusuz, üyeler bu otoriteye uymak zorundadırlar. Ve onu zayıflatan,güçsüz kılan davranışlardan özellikle kaçınılmalıdırlar.

Fakat, proletarya partisine yalnızca işçiler arasından üyeler gelmez. Değil parti, proletaryanın kendisi de diğer emekçi çizgilerden Çin seddiyle ayrılmış değildir. Diğer emekçi sınıflar proletaryayı çepeçevre sarmışlardı. Lenin'in dediği gibi, o, küçük üreticiler denizinde bir adacık gibidir. Hergün, her saat onların baskısı altındadır. "meta üreticileri proletaryayı küçük-burjuva öğelerle dörtbir yandan çevirir, bunlala proletaryanın içine sızar, bunlarla proletaryayı baştan çıkarır, proletarya içinde küçük-burjuva karaktersizlik, bölücülük, bireycilik ve gayretten korkuya dönüşü sürekli olacak olandır." Lenin'in söylediği bu durum kendisini proletaryanın örgütlü gücü içinde de yansıtır. proletaryanın bünyesine küçük-burjuva sızmalar olur ve bunlar parti içerisindeki her türlü olumsuzluğun kaynağını oluştururlar. Proletarya partisi üzerinde ve içinde baskısını hissettiren bu küçük-burjuva etkileme geçmeden önce, bu karakter ve ruh haliyle ilgili bazı belirlemeler yapmak konu açısnıdan olmalıdır.

Marksist-Leninist ustalar, proletaryanın sınıf mücadelesi sonucu, onun örgütünün nasıl olması gerektiğini incelerken, özellikle küçük-burjuvazi üzerinde durur ve proletaryanın dikkatini bu sınıf üzerine çekerler.

Marks ve Engels'in, küçükburjuvazinin nasıl bir sınıf olduğuna ilişkin ünlü bir incelemesi vardır. Bu iki usta, özellikle burjuva demokratik devrim sırasında ve sonrasında küçük-burjuvazinin devrim karşısındaki tutumunu çok detaylı olarak dile getirmiş ve onun eylemdeki ruh halini koymuşlardır. Yine, Lenin küçükburjuvazinin örgüt konusundaki tavrını çok çeşitli eserlerinde incelemiş ve proletaryanın örgüt anlayışını ortaya koyarken küçük-

burjuvazinin örgütlenme ve örgütsüz kalma eğilimini dahice sergilemiştir.

Küçük-burjuvazi devamlı dağılma ve bölünme halindeki sınıftır. Onun üzerinde sürekli bir baskı mevcuttur. Üstte burjuvazi, altta ise proleterya sıkıştırır. Kapitalizm derinleştikçe, bunalımlar arttıkça o iflas eder. Dükkanını, tarlasını, memuriyetini vs. ne varsa kaybeder. Küçük burjuvazinin ekonomideki bu istikrarsızlığı, eylemine de yansır. Çabuk kızar. Öfkelenir, sert ve kısa çıkışlarda bulunur. Bu şekilde kendi iflasını önlemek ister. İşte, onun iflası karşısındaki bu tutumu ideolojik ifadesini anarşizmde bulur. Ciddi, uzun vadeli program ve örgütlenmelerden değil, ani çıkışlardan, darbelerden yanadır. O, sinirlenir, eleştirir, yıkmak ister, ama yerine yenisini koyma gücünde olamaz.

Küçük burjuvazi, her ne kadar yıkımana yolaçan büyük burjuvaziye karşı zaman zaman çıkış ve tepki gösteriyorsa da, ona karşı sonuç alıcı bir mücadele de geliştiremez. Çünkü ona her zaman muhtaçtır. Ve küçük mülkünü yaşatabilmek için büyük kredinin varlığı gereklidir. Bu nedenle, düzenle büyük bir kavgaya girmekten yana olamaz. İşi daha çok kazanımlarla halletmek ister. O her zaman barışçıl mücadeleden yanadır. Silahlı mücadeleye, keskin sınıf savaşımına karşıdır. Burjuvazi ile proleterya arasında sürekli yalpalar, orta yolcudur. Kendisine kalıcı bir yer edinemez. Burjuvazinin gelişmesi önünde engel olduğundan, ona karşıdır. Proleteryanın keskin sınıf mücadelesinden ürker ve karşıdır. Bu durum küçük burjuvaziyi, "iki cami arasında beynamaz" denilen şaşkın duruma sokar. Sınıf mücadelesi gelişip, savaş kızıştı mı dükkanını kapatmak zorunda kalır.Çünkü rahat yaşama alışmıştır, bundan "sivriliğe" karşıdır. Proleteryayı, anarşist olmakla suçlar. Sağa, sola nasihat verir.

Onun bu özellikleri ruh halini de şekillendirir. Sağlam bir morale sahip değildir, morali sürekli bozuktur. Çünkü sosyal, ekonomik ve siyasal dalgalanmalar onun küçük mülküne ve kariyerine, küçük mülkü ve kariyerindeki dalgalanmalar ise moraline yansır. İnancını ve bağlılığını uzun süre koruyamaz. Daima hayalcidir. Gerçeklerin ona bir türlü vermediğini o, hayalinde arar ve orada bulmaya çalışır. Gerçeklerle yüzyüze gelmek istemez. Geldiğinde ise, çarpılmışa döner, feryad-ı figan eder. Çabuk ajite olur. Bir bakar ki proleterya birkaç eylem koydu, başarı kazandı, o hemen proleteryanın saflarına dalar. Proleteryanın işleri iyi gittikçe o, proleteryadan yanadır ve hatta öyle ki, davaya daha çok bağlı olduğunu iddia eder. Mitinglerde konuşur, keskin sloganlar atar. Kitlelere önderlik eder, proleteryalı savaşa çağırır ve üzerine toz kondurmaz. Ama bir de proleterya yenilgiler almaya başladı mı, eskinin legal, barışçıl ortamı yok oldu mu, işte o zaman herşey tersyüz olur. Küçük burjuvazi için herşey biter. Hemen köşeyi dönmenin yol ve yöntemlerini arar, adeta oksijeni tükenmiş havadaymış gibi debelenmeye, boğulmaya başlar. Ardarda alınan yenilgiler, darbeler onun inancını zayıflatır, cesaretini kırar, moralini bozar. Çünkü işler eskisi gibi değildir; barışçıl mücadele koşulları yoktur. Mitingler, söylevler yapmak mümkün değildir. Zorluklar ve ölüm kapıya dayanmıştır. İşte o, dünyanın nasıl bir dünya olduğunu o zaman anlar ve "ben ne yaptım?", "nasıl oldu da bu işe bulaştım" diye saçını-başını yolmaya, proleteryaya küfretmeye başlar. Hatta daha ileri giderek burjuvazi saflarında yeralır. Proleteryaya karşı savaş açar ve "sen beni de yakacaksın" diye yeri göğü inletmeye başlar. Küçük burjuvazinin yaşamı ve ruhundaki bütün bu özellikler, değişik biçimlerde de olsa, etkisini saflarına sızdığı proleterya içinde de gösterir.

Bu belirtilenlerden çıkartılacak sonuç; proleteryanın devrimci partisi üzerinde ve içinde proleterya dışı sınıfların baskıları bulunmakta ve onu çeşitli biçimlerde etkilemektedir. Bu durum proleterya partisi için büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Bu etkiler içinde boğulunmaması , pasifize olunmaması için bunlara karşı yoğun bir mücadele yürütülmesi lazım. Bu sınıf dışı olumsuzluk ve hastalıklara karşı mücadele değişik biçimlerde gelişecektir. Şüphesiz ki, başta eğitim ve iknayı ön plana çıkarmak gerekir. Devrimci partinin içinde yer alan, mücadeleye omuz veren her kişi, partinin devrimci ideolojisini, politikasını ve örgütsel yapısını özümsemek zorundadır. Eğitim politikası yabancı sınıf etkilerine karşı güçlü bir baraj olma konumunu her zaman taşır. Ancak salt eğitim de yeterli değildir. Parti ve kodroları örgüt içerisinde kendisini gösterebilecek her türlü yozluğa ve çarpıklığa karşı sürekli uyanık olmak zorundadırlar. Proleter dışı sınıf etkileri mücadelenin her alanında ve yönünde kendisini gösterebilir. Küçük burjuva hastalıklar ve diğer toplumsal zaafların proleterya partisini daha çok zor dönemlerde sıkıştırmak isteyeceğidir. Bu, militanlarca çok iyi bilince çıkarılmak zorundadır. Hangi şekilde olursa olsun - ki, küçük burjuvazi kendisini çok çeşitli biçimlerde hortlatır- küçük burjuva eğilimlere ve toplumsal hastalıklara asla müsamaha gösterilmemeli ve bunlar uygun yöntemlerle ezilmeli ve yokedilmelidirler. Parti otoritesini açıkça hedeflemezse de kişiler seviyesinde bir eğilim olsa da, her türlü küçük burjuva tutum ve davranış görülebilmeli ve bunların ezilmesi militanlarca öneli bir görev olarak değerlendirilmelidir. Özellikle de Parti birliğini zedeleyebilecek hiç bir tavır ve anlayışa müsamaha edilmemelidir.

Sonuç olarak genelde açıklamaya çalıştığımız Leninist Parti üzerinde proleter-dışı sınıfların baskıları ve etkileriyle toplumun sınıf yapısıdan kaynaklanan bir olaydır. Proleterya Partisi güçlü bir şekilde gelişebilmek ve önüne koyduğu hedeflere ulaşabilmek için, bu etkilere karşı yoğun bir mücadele yürütmek zorundadır. Proleter-dışı sınıfların etkilerine karşı en iyi mücadele yöntemi, devrimci partiyi ve onun militanlarını daha da güçlendirmektir. Aynı zamanda, militanların da bu etkilere karşı politik uyanıklığı elden bırakmamaları ve bu konuda son derece gelişkin bir düzeye yükselmeleri zorunludur. Ancak böylelikle, parti kendi varlığını güvence altına alabilir, hedeflerine daha emin ve sağlam adımlarla ilerleyebilir.

Özgür kişiliği geliştirme sorunu -3-

Devran SOLMAZ

Bizde özgür kişilik olayı çoğunlukla yetersiz ve çarpık bir temelde ele alınmaktadır. Bu durum hemen her alanda kendisini göstermektedir. İnsanlarımız özgürlük ve özgür kişilik olayını yeterince özümseyememişlerdir. Öte yandan insanlarımız özgür kişiliğe ulaşmanın yol ve yöntemlerini, buna uygun düşen tutum ve davranışları da bilememektedirler. Bu durum kaçınılmaz olarak ciddi problemler yaratmaktadır.

Bizde sorun nasıl ele alınmakta, ortaya ne tür problemler çıkmaktadır?

İlkin şunu belirtelim. İnsanlar özgürlük ve özgür kişilik deyince aklına hemen sınırsız hareket serbestisini getiriyor. İlk akla gelen şey bu olunca, davranışını koşullandıran da bu oluyor. Bu durum, pek çok insanda oldukça çeşitli biçimlerde kendisini gösterebilmektedir. Örgütlü yaşamda kuralsızlığın; siyasette bildiğini en kısır biçimleriyle konuşturmanın; yoldaşlık ilişkilerinde problemciliğin; halkla ilişkilerde despotluktan tutalım kuyrukçuluğa oradan da sıradanlaşmaya kadar her türlü çarpık tutumların; pratik faaliyetlerde basmakalıpçı, şabloncu, kendi başına buyruk, dağıtıcı ve yıkıcı tutumların; eleştiri, özeleştiri gibi yenilenme ve güçlenmenin en önemli silahının oldukça isabetsiz, yıpratıcı, bastırmacı bir biçimde kullanmanın; her türlü disiplinsizliğin; kendisini ilah olarak görmelerin; alt üst ilişkilerinde altın üste, üstün alta karşı dengesiz, uyumsuz, düzensiz yaklaşımının; özlü yaklaşımlar yerine biçimi esas almaların; kadın-erkek ilişkilerinde "özgür aşk" "özgür ilişki" adı altında sahte, çarpık ve zaaflı ilişkilere yönelmenin; sosyal hayat ve ilişkinin kapitalist, feodal değer yargılarına göre "modernlik" adı altında geliştirilip özü boş, anlamsız tutumlara girmenin arkasında hep bu ölçüsüz kişilik biçimleri yatmaktadır. Bütün bu alanlarda sayısız olumsuzluk sözkonusudur. Ve işin kötü tarafı, insanlar bu olumsuzlukların içinde boğuşup durmakta ve çoğunda kronik hale gelen bu alışkanlıklar sorunu daha da ağırlaştıran önemli konular olmaktadır. İnsanı öfkelendiren diğer bir husus da, bütün bu olumsuzlukları üzerinde taşıyan insanlarımızın, ağzından sosyalizmi ve "özgür kişilik"kavramını düşürmüyor olmasıdır. İnsanlarımızın dilinden özgürlük nağmeleri dökülüyor ama, yaşamına ve kişiliğine egemen olan şey tamamen burjuva, küçük burjuva ve feodal değer yargıları olmaktadır. Kuşkusuz bu bir çelişkidir. Ve sosyalizmin dolayısıyla özgürlüğün kavramını büyük oranda bilmemeden ya da özümsememeden kaynaklanan bir durum çıkmaktadır ortaya. Bu çelişkinin şu veya bu biçimde mutlaka giderilmesi gerektiği açıktır. Kuşkusuz bu çelişki toplumsal yapımızın ortaya çıkardığı kaçınılmaz bir durumdur. Toplumumuz bir yandan hızla özgürleşmeye yönelik pratik adımlar atar ve bunun büyük isteğini taşırken, öte yandan da sömürgeci feodal kapitalist değer yargılarının ağır etkisini taşımaktadırlar. Tarihsel süreçten kaynaklanan bu toplumsal gerçeklik, kendisini mücadelenin aktif sahalarına da yansıtmaktadır. Bu durumun garipsenecek yönü yoktur. Ancak, garip olan o ki, onca devrimci değer ve örnek kişilik biçimlerine rağmen insanlarımızın çoğunun kendisini dönüşüme uğratmakta gösterdikleri başarısızlığın oran olarak hala yüksek olmasıdır. Fedakârlıkta, azimde, kararlılıkta ve hatta kahramanca direnişlerde dünyada büyük saygınlık uyandıran, bu alanlarda oldukça ileri bir ölçüyü yakalayan insanlarımız, bütün bu soylu özelliklerine rağmen, hala güçlü bir özgürleşme olayını yaratamamışlardır. İşte garip olan, ama, bütün garipliğine rağmen üzerinde çokça çaba geliştirilmesi gereken durum budur. Bizde çok iyi direnişçiler çıkıyor, ancak güçlü siyasetçiler, güçlü örgütçüler, güçlü komutanlar güçlü önderler, güçlü pratisyenler, usta taktisyenler ve güçlü sosyalist kişilikler pek çıkmamaktadır. Zengin bir sosyal, kültürel, yoldaşlık, ilişkileri ise henüz yeterli düzeyde geliştirilemeyen konular olmaktadır. Bu sahalarda istenilen ölçüler sözkonusu olmadığı gibi, ölçüsüzlük büyük çapta sürüp gidiyor. İnsanlarımız pek çok sahada ciddi zayıflıklar taşıyor. Duygusallık; çıtkırdımlık, somut yaşamın acımasız gerçekliğinden kopukluğun ifadesi olarak kafalarda oluşturulan fantazilerin, toz pembe dünyaların denizinde kulaç atmalar; somut düşünüp somut şeyler üretme yerine pek çok konuda soyut şeyler yaratmada rekor üstüne rekor kırmalar; bu temelde ilişkilerde birbirini tepeleme çabaları; muhafazakâr kişliğinin militanı kesilerek doğrulara teslim olma yerine "nuh deyip peygamber demiyen" betonlaşmış kişilik özelliklerinde ısrar etmeler; bilinçte, kişilikte ve davranışta genel ölçülere dayalı tutarlı ve ilkeli bir yaşam yerine bu alanlarda birbirine zıt düşen, düşündüğüyle yaptığı bir olmayan yada kişiliği ile davranışı arasında biçimcilik kokan, insanları hayrete düşüren çelişkili ve tutarsız bir özelliği geliştirmede mahaaretli davranmalar gibi olumsuzluklar bunlara örnektir. Haliyle bu durum ortamı bulanıklaştırmaktadır. Özgürlük bumu dur? özgür kişilik böyle mi ele alınır? Kuşkusuz hayır. Burada egemen olan tek şey varsa, oda rejimin onlarca yıldır halkımız arasında geliştirdiği kişilik bozukluklarının kendisidir. Burası oldukça açıktır.

Bizde ortaya çıkan bazı tipler "Özgür kişilik" kavramının arkasına sığınarak bu yüce yaşam tarzını ayaklar altına alan bir pratiğin geliştirebilmektedirler. "Köle kişiliğe karşılım", "artık özgür bir insanım" denilerek bu kez kuralsız, kaidesiz, prensiplere dayanmayan bir tutuma yönelme sözkonusu oluyor. Bu noktadan itibaren ortaya gerçektende sonderece abur-cubur, dizginlenmesi güç bir pratik çıkmaktadır. Bu tiplere örgütlülüğün gereği olarak disiplin kuralları dayatıldığında "ben köle miyim" yaklaşımı hemen kendisini gösteriyor. Yani ortada özgürlük kavramına son derece ters bir yaklaşım vardır. Bu tür eğilimlerin ortaya çıkışı kuşkusuz anlaşılırdır. Bugüne kadar Kürdün üzerinde en gerici otoriteler, koyu bir baskı ve kölece uygulamalar, kurallar geliştirilmiştir. Bu bakımdan, kürt insanı kadar otoriteye, disipline, kurallı yaşama tepki gösteren başka bir halk yoktur. Konuşması, en küçük kıpırdanması bile zor ve şiddetle bastırılmış, üzerinde en gerici, bıktırıcı ve bezdirici disiplin kural-

ları uygulanmış, bir halk olarak insanlarımızın her türden disipline, kurallı yaşama ve otoriteye tepki gösterip sınırsız davranış serbestisine eğilim göstermesi bir anlamda kaçınılmaz oluyor. Zira, insanlarımız özgür bir yaşama oldukça susamıştır. Fakat, bu onu, devrimci yaşam kurallarına karşı da bir tepkiye götürebiliyorsa, işte bu noktada topluma ölçü kazandırmak büyük bir önem kazanıyor. Bizde kurallı ve ölçülü bir toplum yaratma sorunu ciddi boyutlarda yaşanıyor ve bu sorun mücadelenin aktif alanlarında bulunan insanlarımizda da sözkonusu olabilmektedir. Kurallı, disiplinli bir yaşamı "kölelik" olarak değerlendirenler bu anlamda iyice aydınlatılmak durumdadırlar. Örgütlü yaşamı, örgütlü yaşam kurallarını "köle ilişkileri" olarak algılayıp "özgür kişilik" adı altında her türlü örgütlü yaşam tarzını çiğneyen tutumlar elbette sonderece sakat bir davranış biçimidir. Köle ilişkileri örgütlü sosyalist ilişkilerde sözkonusu olamaz. Örgütlü sosyalist ilişkinin kuralsız ve sınırsız ilişki demek olmadığı da sonderece açıktır. Sosyalist yaşam, özgür yaşamın kendisidir. Fakat sosyalist yaşam da, bütün yücelikleri bağrında taşımakla birlikte, kurallı bir yaşam demektir. Hatta sosyalist ilişkiler, toplumsal gelişmenin dev boyutlarda gelişebilmesi için büyük bir disiplin olayını gerekli kılar. Tamamen örgütlülüğe dayalı olarak sağlanacak bu gelişme, tam bir gönüllülük temelinde sosyalist kurallarla donatılmak durumundadır. Bu bağlamda sınırsız özgür ilişkiler, toplumsal gelişmenin en ileri biçimi olan sosyalizmde bile sözkonusu edilemez. Fakat, bizde bunun tersi yaklaşımlara sıkça rastlanmaktadır. Örgütlü sosyalist ilişkilerin gereği olarak düzenlenen demokratik merkeziyetçilik ilkesine, gizliliğe, ororiteye, disipline, eleştiri, öz-eleştiri silahına, alt-üst ilişkileri ve bu ilişki ağının biribirini denetlemesi olayına, rapor-toplantı sistemine yaklaşımlar çoğu zaman "kölece ilişkiler", "özgür insan kavramına ters düzenlemeler", "insanı kilitleyen, gelişmesini engelleyen bağlar" olarak değerlendirilebilmekte, herşey birbirine çok çarpık temelde karıştırılarak ortaya tanınması güç bir "özgürlük" anlayışı çıkabilmektedir. Bu tür anlayış ve buradan gelen çok çeşitli tutumlara sıkça rastlamak mümkündür. Hele sıcak mücadele ortamının yaşandığı günümüz koşullarında, örgütlü sosyalist ilişkilere en çok ihtiyaç duyulduğu ve herkesin sonderece duyarlı bir biçimde olaya en sağlam bilinç ve tutumlarla yaklaşması gerektiği bir dönemde böylesi sakat, çarpık ve çürük yaklaşımlara rahatlıkla girilebilmektedir. Nedir köle ilişkileri? Özgür insan tipi nasıl olmalıdır? Bu tiplerimiz aslında bu soruların yanıtlarını bile doğru dürüst verecek düzeyde olmamakla birlikte, özgürlük ve özgür kişilik adına her türlü burjuva, küçük-burjuva sınırsız özgürlük eğilimini pratiklerine yansıtabilmektedirler. Onlara göre özgürlük ve özgür kişilik otoritenin, disiplinin, merkeziyetçiliğin olmadığı, olamıyacağı bir ilişki ve davranış tarzıdır. Ölçüsüzlük ve kuralsızlık özgürlük demek oluyor Bunun adı aslında kaosçuluk, anarşi, disiplinsizlik, örgütsüzlük, lümpence yaşamak demektir. İyi bilinir ki lümpenizm, sınırsız hareket özgürlüğünü en çarpık, sersérice ve yoz bir biçimde yaşamak demektir. Kaosçuluk, anarşi, disiplinsizlik ise kapitalizmin yarattığı ve insanları bireyselleştirip toplum olarak güçten düşürmenin, onu örgütsüz kılmanın kendisi olmaktadır. İşte böyle bir ilişki ve yaşam tarzına özenip özgürlüğü böyle kavrayanlarımız var. Üstelik bu tipler kendisi için sınırsız özgürlük ister ve bunun teorisini "özgür kişilik" kavramının arkasına sığınarak geliştirirken, başkalarının üzerine de despotça, bastırmacı bir temelde, en dağıtıcı yöntemlerle gitmekte ve bunun adına da "örgütsüzlüğün gereği" demektedir. Açık ki, burada korkunç bir çarpıklık olayı vardır. "Ben köle değilim" derken, başkalarını köleleştirmenin her türlü çabası sözkonusu olabiliyor ve bu konuyu haklı kılacak sonderece garip tezler geliştirilebiliyor. Nedir köle ilişkileri? Bu noktaya biraz değinmeye çalışalım. Köle ilişkileri demek, feodal, etkileri şu veya bu orada üzerinde taşımak, sömürgeci kapitalist kişilik biçimlerinin etkisinde kalmak; küçük burjuva sınıf özelliklerini kişiliğinde korumak ve tüm bu etkilenmeleri yaşamın tüm alanlarında bir davranış tarzı olarak kendi pratiğine yansıtmak demektir. Şu halde, feodal, sömürgeci kapitalist, küçük-burjuva etkilenme, kişilik biçimleri ve davranış tarzları kişiyi köleleştirmektedir. Bugün ülkemizde feodalizmin ve feodal ilişki ve kişilik biçimlerinin ulusal demokratik sorunların çözümünü ağırlaştırmada, onun önünde engel teşkil etmede ne kadar kötü bir rol oynadığını, bu kişilik biçimlerinin kürt insanını çağın gerisine itmede, insanlarımızı gerçektende dünyanın en geri ve en tanınmaz hale getirmede ne kadar olumsuz sonuçlar doğurduğunu, sömürgeciliğin ve yerel geçerliğin bu durumu kullanıp derinleştirerek kürt toplumu üzerinde her türlü oyunlar oynamada, onu en kötü bir biçimde kullanmada ve halk üzerinde kalıcı egemenlik geliştirmede nasıl etkili bir sonuca ulaştığını, kürt insanının kendi gerçeklerinden uzaklaştırılmasında bu yapılanma ve ilişkilerin etkilerinin ne kadar büyük olduğunu çok iyi biliyoruz. Dolayısıyla feodal ilişki tarzı, feodal gelenek, feodal yaşam ve feodal kültür köleliği doğuran, özgürleşmenin önünde engel olan bir baraj durumundadır. Sömürgeci kapitalizmin de Kürt insanını işlevsiz kılmada, onun üzerinde kölece egemenlikler geliştirmede büyük roller oynadığı çok açıktır. Sömürgeci kapitalist kişilik, Kürt insanını büyük oranda yabancılaştıran, onu özünden boşaltan bir rol oynuyor. Rejimin toplum üzerinde yaygın olarak geliştirdiği ekonomik, ideolojik siyasal, sosyal, kültürel, eğitim ve ahlaki ilişki ve kişilik tarzı ortaya sonderece özünden boşalmış, düşürülmüş köle tiplerini çıkarmaktadır. Küçük-burjuva yaşam tarzı ve onun özgürlük anlayışı da oldukça çarpık, karmaşık ve tutarsızdır.

Şimdi bu kesimlerin hepsi, kendi ilişki ve yaşam tarzlarını özgürlük olarak belirtip bunu topluma kabul ettirmeye, onun kişiliği üzerinde etkili olmaya çalışıyorlar. Bunlara göre özgürlük ve özgür kişilik; ağasına hizmet etmek, aşiretçiliği yaşamak, feodal kültüre uygun düşen bir bilinç ve geleneksel yaşamı sürdürmek, bir Türk'ten daha fazla Türk olmak, devleti her bakımdan koruyup kollamak, T.C. için ölüme gitmek, onun için dua etmek, bir dediğini iki etmemek, ülkemizdeki sömürgeci ilişkilere karşı çıkmayıp onun iyi bir dişlisi olmak, askerlik yapmak, okullarını okumak, onun yoz ahlaki, sosyal ilişkileri içinde eriyip gitmektir. bu anlayış kendisini o kadar çok çeşitli biçimlerde göstermektedir ki, insanlarımızın kişiliğine damıtılan bu kişilik biçimleriyle ortaya gerçektende tanınması güç tipler çıkmıştır.

İşte, köle kişilik denildiğinde bu

anlaşılmalıdır. Ülkemizde insanı köleleştiren anlayış, kişilik biçimi ve davranışlar bunlar olmakta, düşmanla insanlarımız arasında oluşan bu bağlar köle kişilikleri doğurmaktadır. Bir insanın köle olup olmadığı da bu bağları ve kişilik özelliklerini ne oranda koparıp koparmadığıyla ölçülür. Bir insan sonuna kadar bu değerlerle içiçe yaşıyorsa köledir. Değilse özgürdür. İşte sorun bu kadar basit ve nettir. Kişiler, devrimci, özgürleştirici ilişkilerin gereği olarak düzenlenen kurallarla karşılaştığında "ben köle miyim" deyip olur olmaz tepki göstereceğine düzenle bağlarını ne oranda koparıp koparmadığına ve köle olup olmadığı buna göre değerlendirmeye bakmalıdır.

Demek ki, kölelikten arınmış bir özgürlük ve özgür kişilik özelliğinden bahsedilecekse, yukarıda belirtilen bütün bu gerici, yoz kişilik biçimlerinden hızla arınmak gerekecektir. Bunun yerine yerleştirilecek tek kişilik biçimi varsa, açık ki o da sosyalist kişiliktir. İnsanları yücelten, onu gerçek anlamda özgür kılan tek yaşam tarzı budur. Ve bu yaşam tarzını yani sosyalist yaşamı sadece bir siyasi, ideolojik kuramlar bütünü olarak algılayıp düşünsel birikimi geliştirmenin kaynağı olarak görmemek, sosyalizmi bir ekonomik, siyasal, ideolojik, sosyal, kültürel, ahlaksal, vb. yaşam biçimleriyle algılayıp uygulamak gereklidir. Sosyalist kişilik ve yaşam tarzı; sömürgeci burjuva egemenliğe karşı toplumu her alanda özgürleştiren, insanlığı yepyeni bir yaşam tarzına götüren bir sosyal düzen ve yaşam biçimi olarak görülmelidir. Kürt halkının lanetli yaşamı böyle bir yaşam tarzına mutlak şekilde dönüşmek zorundaysa, o zaman sempatizanıyla, yurtseveriyle, öncüsüyle herkesin, toplumumuzda yaygın olarak görülen feodal, sömürgeci kapitalist ve küçük-burjuva çarpık, gerici kişilik özelliklerinden hızla büyük bir kopuşu sağlayıp sosyalist kişiliğin özgürleştirici, yüceltici kişilik biçimine dönüş yapmalıdır.

Bunun yolu nedir?

Bunun en temel yolu kuşkusuz sosyalist örgütlü ilişkilerin sağlam bir üyesi olmaktır. İnsanlar sosyalist örgütlü yapının aktif bir üyesiyse ancak özgürleşebilir. Örgütsüzlüğün halkları ve bireyleri özgürleştirdiği görülmemiştir. Yığınlar, ulusal ve sınıfsal baskılara karşı özgürlük ve sosyalizm hedefi doğrultusunda büyük bir örgütlü güce ulaşabilmişlerse eğer işte o zaman güçlü bir özgürlük ve özgür kişilik olayından bahsedilebilir. Örgütlü güç ise, kurallı birliktelik demektir. Amaçları olmayan, kuralları belirlenmemiş örgütlü bir güçten bahsedilemez. Dolayısıyla, toplumsal özgürlüğe ulaşmanın biricik yolu, kuralları belirlenmiş örgütlü bir yaşamın oluşturulması oluyor. Kuralları belirlenmiş örgütlü yaşam demek, hertürlü gerici, çağdışı, yoz, çarpık yaşam tarzından sıyrılmış, tamamen gönüllülüğe dayalı, sosyalist, devrimci ilkelerin demirden disiplin temelinde bir yaşam tarzı olarak benimsenip uygulanması demektir. Özellikle günümüzün mücadele koşullarında bunun hayatiyeti daha fazladır. Günümüzde bu yaşam tarzının kuralları nelerdir biliniyor. Sosyalist örgütü örgüt yapan kurallar bütünü insanı ezen, onu körelten, özünden boşaltan bir kişilik biçimlenmesini doğurmuyor. Tersine, demokratik merkeziyetçilik ilkesiyle, alt-üst ilişkileriyle, eleştiri, öz-eleştiri silahıyla, disiplin anlayışıyla, otorite, rapor-talimat sistemiyle, ekonomik, sosyal, siyasal, ahlaki, kültürel yaşam tarzı ve anlayışıyla insanı gerçekten de yücelten, kutsal amaçlar doğrultusunda biraraya getirip kişiyi özgürleştiren bir yaşam tarzı sözkonusudur. Burada sorun, bireylerin bu yaşam tarzı ve kişilik biçiminin yüceliklerine ulaşıp ulaşmama, onu bir yaşam biçimi haline getirip getirmeme sorunudur. Kişiler kalkıp doğru, gerekli, devrimci kurallara "kölece bir yaşam" etiketini yapıştırır ve özgürlüğü kuralsızlığa ve her türlü sahte, çürük ilişki ve yaşam tarzına indirgerse -ki böyleleri az değildir- işte burada problem vardır demektir. İnsanlarımızın bu bağlamda kendilerine ciddi bir çeki-düzen vermeleri gerekiyor "Özgür kişilik" ve "özgür yaşam" adı altında burjuva yaşam tarzına kayışlar, buna göre şekillenen dağıtıcı, anlayış dışı, yoz, çarpık tutumlara ve ilişkilere girmeler özünde kapitalist değer yargılarının köleleştirici ilişkilerine adapte olmayı getirmektedir. Bu noktanın çok iyi görülmesi gerekir. Bu bağlamda bizde sıkça görülen kural tanımazlık, disipline zorla gelme; kendi başına buyruk hareket etme; başkalarını bastırıp kendini dokunulmaz tipler olarak görme; "kültürel, sosyal ilişkidir" adı altında her türlü ahbap-çavuş, bölgeci, çarpık, seviyesiz, şamatalı ilişkilere girme; "modernlik" söyleminin arkasına sığınarak olmadık şematik, burjuva alıntılı ilişkileri geliştirme; "insani doğal ihtiyaçtır" adı altında en sağlıksız, sahte, tamamen cinselliğe dayalı sözümona "aşk" hikayelerini kadın-erkek ilişkilerine indirgeme; dillerden düşürülmeyen "feodalizme karşıtlığı" tam bir feodal gibi pratiğinde sonuna kadar yaşatma; tam bir sorumsuzluk, düşüncesizlik, ve fütursuzlukla yaratılan değerleri tahrip eden ilişkileri, geliştirme tamamen mahkum edilmesi gereken olumsuzluklar olmaktadır. Bizde bu tür olumsuzluklar kendisini çok değişik biçimlerde gösteriyor. Fakat, bütün bu olumsuzlukların tek nedeni var. O da, kişilikte büyük çapta bir dağınıklığı, kuralsızlığı ve ölçüsüzlüğü yaşamak oluyor. Herkesin kendisine göre oluşturduğu rastgele, gündelik, anlık kurallar sözkonusudur. Kimin ne zaman ne yapacağı, önüne nasıl bir kalıcı ve tutarlı yaşam çizgisi koyduğu belli değildir. Üstelik bu pek de övünülen bir durum olarak görülüyor. Yani kuralsız ve dengesiz yaşam, ne zaman ne yapacağı belli olmayan bir kişilik biçimi büyük bir marifet olarak görülüyor. Bu tiplerimiz bir gün en küçük mazeretten hareketle köpürüveriyor. Sebebi de "sinirlilik"miş! Bir başka gün dünyanın en uysal, en duygusal insanı kesiliverir. Diğer gün ise dünyanın en çekilmez, en denetlenemez tipi olup çıkar. Üstelik alıngandır. Çabucak kırılır, küser, köşesine çekilip büzülür. Neden böyle olduğu sorulduğunda da "yaradılışım böyledir, değişemiyorum" denmekte ve son derece dramatik gerekçelerle kişiliğini masumlaştırdıkça masumlaştırmaya çalışmaktadır. İnsanlarımızın büyük çoğunluğunun içinde bulunduğu durum budur.

Birkez şunu belirtelim, herkesin kendini kalıcı ve tutarlı bir sosyalist yaşam tarzına göre düzenlemesi, disipline etmesi gerekir. Bu konuda genel anlayış ve ölçülerin ne olduğu belirlenmiştir. Bu anlayış ve ölçüleri en küçük ayrıntılarına kadar özümseyip bir kişilik ve yaşam biçimi haline getirmek, bu konuda son derece sağlam, kalıcı ve istikrarlı bir düzeyi tutturmak gerekir. Basit ve sıradan alışkanlıklarda muhafazakarca ısrar etmeden bu genel ölçülerle hızla donanmak, bütün siyasal, örgütsel, sosyal, kültürel, ahlaki ilişkileri buna göre geliştirmek esas alınmalıdır. Böyle davranmak kimseye birşey kaybettirmez. Tersine

güçlendirir, özgürleştirir. Basit kuruntulardan, iğrençlik uyandıran kaprislerden, öfke yaratan diretmelerden artık sıyrılmak, bunun yerine dürüstçe, içtenlikle ve büyük bir coşkuyla yeni, özgürleştirici sosyalist ölçü ve alışkanlıklarla donanmak esas alınmalıdır. Olaya böyle yaklaşmanın kişiye kazandıracağı çok şey vardır.

Bunu nasıl başaracağız?

Belli ki, kendimizi köklü bir biçimde eğitimden geçirip bilinçte, kişilikte ve davranışta zenginleştirerek bu seviyeye ulaşmak mümkündür. Bu bağlamda bir yandan sosyalist ideoloji, siyasal ve örgütlü yaşam konularında giderek artan bir teorik, politik birikimi yakalamaya, bunun için araştırmacı, incelemeci bir çabaya giderken, öte yandan da insanlık tarihinin bütün olumlu değerlerinin sentezi olan sosyalist yaşam, kültür, sosyal ilişki ve ahlak ölçüleri konularında hızlı bir gelişme yaratan birikimlere ulaşmaya çalışmak gerekir. Aslında bu konuda bizde çok zengin bir değer yaratılmıştır. Hemen her konuda ideal ölçüleri yakalamak için gerekli olan çözümlemeler yapılmıştır. Sorun bunları bilince çıkarma ve bir yaşam tarzı haline getirme sorunudur. Bizde sayısız örnek kişilikler vardır. Bu alanlarda yapılacak en doğru şey, varolan değerleri sırf entellektüel birikim olsun diye değil, bunları bir hayat tarzı olarak benimseyip pratiğine egemen kılan bir seviyeyi tutturmaktır. Bu konuda ciddi eksikliklerin olduğu çok açıktır. İnsanlarımız düşüncede kabul ettiği ve bilince çıkardığı yaşam gerçeklerimizi kişiliğine ve pratiğine yansıtmada büyük bir eksikliği ve boşluğu yaşıyor. Yani sözü ve pratiği bir değildir. Öyle ki, kendi emeğine bile saygısızca yaklaşanlar vardır. Biraz direnip devrimci değerlerin yaratılmasında katkısı, olanlar, bunu rahatlıkla sermaye olarak kullanabilmekte, bunu kendisini dayatmanın bir malzemesi olarak değerlendirmeye çalışabilmekte, hak arayıcılığına girebilmekte ve kendisine özel muamele yapılmasını isteyip her hakkı kendisinde bulan, her isteğinin yerine getirilmesini isteyen bütün bunlara karşı doğru tavırlarla karşılaşınca mırın kırın edip çok kötü bir zayıflık örneğiye kırılıp ağlamaklı olabilen bir yaklaşıma girebilmektedirler. Büyük çaba ve fedakarlıklarla yaratılan değerlere fütursuzca yaklaşan tiplerimiz kadar, bu değerlerin yaratılmasında emeği geçenlerin bu tarz yaklaşımları da hiç şüphesiz son derece sakat bir mantığın ürünü olarak gelişebiliyor. Üstelik bütün bu tutumlar çokça sözü edilen "sosyalist özgür kişilik" adına yapılıyor. Açık ki, bunun güçlü özgür kişilikle, sosyalist ölçülerle alakası yoktur. Ve şunu da belirtelim ki, bu kişilik özellikleri, sosyalizm ve özgürlük düşmanlarının bilinçli olarak pompalayıp geliştirdikleri, hatta ülkemizde özel savaşın insanlarımız üzerinde oynamanın en önemli silahı olarak kullandığı son derece tehlikeli ve olumsuz özellikler olmaktadır. Bütün bunlardan hızla sıyrılmak gerektiği konusunda çok şeyler belirtmeye gerek yoktur.

Kişilikte özgürleşmeye doğru yürürken üzerinde ciddiyetle durulması gereken diğer bir anlayışta "ben böyleyim, beni böyle kabul edin" yaklaşımı olmaktadır. "Doğal yapım budur, değişemiyorum" demek ne anlama geliyor? Açık ki, burada "kürt adam olmaz" hikayesi vardır. Bu hikaye sıkça yansıtılan bir durum olmaktadır. Kendilerine öncüyüm, yurtseverim diyen insanlarda bile bu sözkonusu olabilmektedir. Olaya böyle yaklaşılınca, ortaya çıkan şey de tamamen eğitim yoluyla dönüşümü yaratma yolunu işlesiz kılma oluyor. bunun yarattığı sonuç ise, varolan olumsuz kişilik özelliklerini olduğu gibi devam ettirmeden başka birşey olmamaktadır. Denilebilir ki, özgür kişiliğe ulaşmada en çok iflah olmaz tutumlar içine girenler bu tiplerdir. Bu tipler, kişiliğini bir ağ gibi sarıp kendilerini köleleştiren feodal, sömürgeci burjuva bağlarını bir türlü koparmamakta; kişiliğinin bu olduğunu belirtip değişmeme konusunda inanılmaz bir direngenlikle ısrarcı davranmakta; istenildiği kadar doğrular egemen kılınmaya çalışılsın bir türlü kendisini düzeltme konusunda gereken adımı atmamakta; bu konuda ya görece bir takım değişimler içine girmekte ya da sınırlı gelişmeler görülmekte; aslında düşüncede doğruları görse bile, yaşamda eskiyi konuşturmada oldukça muhafazakarca davranmaktadırlar. Öyle ki, bu tiplerin neden bu denli iflah olmaz bir tutum içinde olduklarını anlamak gerçekten de güçleşmektedir. Evet, neden insanlar kendilerine çok şey kazandıracak bir dönüşüme yönelmemekte ısrar ediyorlar? Hiçbir canlı özelliği olmayan bir taş parçası bile kendi iç çelişkileri ve dış etkiler sonucu kendi içinde bir hareketliliği ve değişimi yaşarken, düşünen, duyan, hisseden, yiyen, içen bir insan nasıl oluyor da değişimi yaşamamakta bu kadar inatçı davranabiliyor? İlginçtir. Ve bu birazda kürde has bir olaydır. Kürt halkının bugün siyasallaşma ve rejime karşı mücadele etme konusunda çok ileri bir aşamaya ulaştığı doğrudur. Bu anlamda büyük bir değişim ve dönüşüm olayı yaşanmaktadır. Kuşkusuz bu uyanış ve mücadele Kürt insanında bir kişilik özelliği haline gelmesi bakımından son derece olumlu bir gelişmeyi ifade ediyor. Fakat, yaşam sadece bununla sınırlı değildir. Yaşam çok zengin alanları kapsıyor. İşte bu noktada sayısız olumsuzluklar hala varlığını sürdüren bir gerçeğimiz olmaktadır. Bu sahalarda değişim ve dönüşüm oldukça yavaş seyretmektedir. Kimilerinde ise tersine bir gelişme sözkonusudur. Bunun yarattığı problemler gerçekten de fazladır ve olumsuzlukların karşılıklı olarak birbirini beslemesi, dolayısıyla insanların birbirini yıpratması ve tahrip etmesi olanağını yaratmaktadır. İşin kötü tarafı da bunu mazur gösteren ve "kürdün hikayesi" olarak gören tutumlar olmaktadır. Haliyle eğitim olayı istenen neticeyi vermekte yetersiz kalıyor.

"Kürt adam olmaz" deyip olumsuzluklarda ısrar etmek ne anlama geliyor? Bu, insanın varlık nedenini, onun doğasını reddetmek demektir. Yine bu, düşmanı ve onun köleleştirici kişiliğini iliklerine kadar yaşamak demektir. Ve bu, tek kelimeyle gericilik, kişinin kendisine ve insanlığına karşı saygısızlık, kemikleşmiş bir anlayışın yerle bir edilmesi gereken en lanetli özelliği demektir. İnsanlığa ve onun doğasına bu kadar büyük saygısızlık yapılamaz. Aslında böyle davrananlar çoğunlukla meselenin bilincine erişmemiş olmasından dolayı değil, daha çok mevcut durumlarının alışılagelmişliğinden kaynaklanan rahatlığına kendilerini kaptırmalar ya da yeniye adapte olmada çekilen zorluklar böyle davranmalarına yol açmaktadır. İnsanların önemli bir bölümü toplumda edindikleri köklü alışkanlıkları değiştirme zahmetine kapılmak istememekte ya da böyle davranmamak onlar açısından işin kolayına kaçmak olmaktadır. Yani, köklü ama olumsuz alışkanlıklarla boğuşup bunun yerine yeniyi yerleştirmede güçlük çekildiğinden, biraz-

da eskinin refleksini kolay kolay üzerinden atamadığından böyle bir tercihe gidilebilmektedir. Küçümsenmiyecek bir kesim de mücadeleye ve mücadelenin gereklerine salt askeri, siyasi bakış açısıyla yaklaşıp daralttığından bu tür tutumlar içine girebilmektedir. Kürt insanının, sosyal, kültürel geriliği de burada önemli rol oynuyor. Tabi kimileri de bilinçli olarak değişmemekte diretebilmektedir -ki konumuz bunları kapsamıyor.- Fakat, bu tiplere değişmen gerekir, bunun için ölçü ve anlayış şudur dendiğinde "yapamıyorum, edemiyorum, eskinin etkisindeyim" yaklaşımını sergiliyor. İşte sorun buradadır. Olaya böyle yaklaşmak ciddi tıkanmaları gündeme getiriyor. Hatta koşulların acımasızlığı güçlü değişim ve dönüşümü gerektirdiğinden bunu sağlıyamıyanların ilkin kaçkınlığa, daha sonra da, ondaki olumsuz kişiliğin yaratılmasında başrolü oynayan sömürgeci feodal düzene teslim olmaya, dolayısıyla ihanetin en büyüğüne düşmeleri gündeme geliyor. İhanetin kaynağı nedir? Düşmanı ve köleliği kişilikte yaşatmadır. Ve bugüne değin böyleleri az çıkmadı.

Şimdi bu sorunun çözümü de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira bu alanda yaşanan sorun bireylerle sınırlı olmayıp tamamen toplumsaldır. Daha düne kadar halkına ve insanlığına ihanet etmemiş tek bir fert bile gösterilemezdi. Düzen halkımızı dört bir koldan kuşatarak kişiliği üzerinde kendi etkisini büyük çapta geliştirmiştir. Toplumumuzda egemen olan şey, özgür bir yaşam ve özgür kişilik olayından çok -ki bunun kırıntısı bile sözkonusu edilemezdi- sömürgeciliğe ait olan baskıcı çağdışı ve gerici bir yaşam ve köle kişilik olayıydı. Halkımız, özgürlük hareketinin yılları alan çabaları sonucunda daha yeni yeni kendisine gelmeye başlamış ve özgürlük ve özgür kişilik sorunuyla karşılaşıp bunu kendi kişiliğine ve yaşamına yayma konusunda çabalarını yoğunlaştırmıştır. Fakat, bunun yanısıra eskiye ve düşmana ait pek çok etkileri de üzerinde taşımaktadır. Bu nedenle, bu etkiler tamamen ortadan kaldırılmadığı sürece ortada bireysel değil, toplumsal bir tehlikenin sözkonusu olacağı açıktır. Bu açıdan konunun üzerinde çokça durup özgürlük ve özgür kişilik sorununu en geniş biçimiyle ele alarak çabaları, yani toplumu özgürleştirme ve özgür kişiliğe kavuşturma gayretlerini durmadan geliştirmek gerekiyor.

Peki ne yapılmalı?

Herşeyden önce "kürt adam olmaz", "değişemiyorum, ben buyum, beni böyle kabul edin" anlayışlarını yerle bir etmek gerekiyor. Bu yaklaşımların insanın doğasına aykırı olduğu besbellidir. Kürt eğer bir insan olarak görülüyorsa Kürdünde adam olacağı, herkesin güçlü bir değişimi yaratabileceği ortadadır. Kürdün insan olmadığını iddia eden olmadığına göre, sorun sadece insanlarımızın kendi öz çabasına kalıyor. Öz çabalar nasıl verimli kılınabilir? Bunun yolu, yeniye ve özgürlüğe ait olan bütün değerlere açık olan bir tutumu geliştirmekten geçiyor. İstisnasız her insanımız, eskiye ait alışkanlıklarında ısrarla diretmek yerine bu konuda muhafazakarca davranmamak, kişiliğini yeni değerlere açık hale getirmek durumundadır. Mücadelenin temel amaçlarında birisinin yeni insan tipleri yaratmak olduğu biliniyor. Üzerinde oldukça kapsamlı durulan bu çabalara kişilikte sonuna kadar açık olmak, taşınılmaya çalışılan yeni değerleri en duyarlı yaklaşımlarla hızla alıp bunu kişiliğinin bir parçası haline getirmek, eskiye ait olan bütün olumsuz özellikleri lanetli birer değer olarak görüp tüm bunlara karşı büyük bir öfke ile yönelerek yok etmek vazgeçilmez bir özellik haline getirilmelidir. Unutulmamalıdır ki, bu olumsuz, gerici özellikler en az sömürgeci feodal düzen kadar düşman özelliklerdir. Gericiliğe karşı duyulan kin ve öfke, kişilikte görülen geriliklere karşı da gösterilmeli, bu özellikler nefretle karşılanmalı ve olumsuz eski değer yargıları kişilikte yok edilmesi gereken en tehlikeli düşman olarak algılanıp ona karşı da tıpkı düşmana olduğu gibi soylu bir mücadele geliştirilmelidir. Böyle bir yaklaşım eğitim olayıyla birlikte ele alınmalı ve insanlarımız soruna bu temel yöntemle yaklaşıp kararlı bir pratiğe yönelmelidir. Kuşkusuz, özgürleşme olayı, kişilerin kendi kafalarında oluşturdukları bakış açılarına göre belirlenip uygulanamaz. Kişinin kendi kafasında oluşturduğu özgürlük ölçüleri yerine, kapsamlı bir biçimde ortaya konulan genel ölçüler esas alınmalıdır. Pratiğin de açığa çıkardığı gibi, özgürlük ve özgür kişiliğin ortaya konulan genel ölçüleri kişileri gerçekten de güçlendirip yüceltiyor. Yine sayısız örneğinde de görebildiğimiz gibi, bireyin kendine göre şekillendirdiği özgürlük ve özgür kişilik ölçüleri kişileri güçsüz düşüren, çarpık ve sağlıksız tutumlara yönelten ve ölçüsüzlüğü doğuran sonuçlar doğurmaktadır. Bu bakımdan olaya herkesin kendi penceresinden bakması sağlıklı değildir. Belirttiğimiz gibi doğruluğu tamamen ispatlanmış genel ölçüleri temel almak, bu ölçülerin gerektirdiği bir bilinç ve kişilik özelliğini hızla geliştirip donanmak herşeyimizi koşullandıran yaşam tarzı olmalıdır. Doğruları bir papağan gibi durmadan tekrarlayıp durmak da marifet değildir. Bu tutum aslında en yavan ve gerçekten de insanı oldukça basitleştiren tutum olmaktadır. Dolayısıyla buna hiçbir şekilde itibar edilmemesi gerekiyor. Yapılması gereken, arzulanan ve insanı güçlendiren en doğru ve sağlam tutum, bilince çıkarılan gerçeklerin bir kişilik özelliği haline getirilmesi ve en zengin ve tutarlı biçimleriyle pratiğe aktarılmasıdır. Konumuz içinde de bilerttiğimiz gibi, bu o kadar zor birşey de değildir. Yeter ki insanlarımız bu konuda büyük bir isteği, coşkuyu ve kendisine ve insana karşı büyük bir saygıyı gösterebilsin. Özgürlüğün ve özgür kişiliğin yüceliklerine ulaşmak ancak böyle gerçekleşebilir. Kişinin özgür kişiliğe ulaşma konusunda atması gereken adımlar sadece bireysel nedenlerle sınırlı değildir. Halka, ülkeye, devrime, insanlığa ve bu uğurda sonsuz fedakarlık örnekleriyle kendileri bu değerlere adamış tüm şehitlere bağlılığın bir gereği olarak böyle davranmak gerekiyor. En sıradan insani özellikleri taşıyanların, özgür kişilik konusunda kendilerini değişim ve dönüşüme uğratmaları artık bir namus borcu, hiçbsir şekilde kaçamıyacakları bir sorumolmuştur. Bu borcu ödemek, bu göreve sahip çıkmak tarihin ve halkımızın bir emri olup bunun gereklerini yerine getirmek gerekiyor. Bu görevin yerine getirilmesinin yaratacağı tek sonuç varsa o da yüceliktir, onurdur... Yüceliğe ve onura ulaşmak da, köleliği ve onursuzluğu yaşamak da tamamen kişinin elindedir... Ülkemiz koşulları artık bu iki tercihten birini seçmeyi gerekli kılıyor.... Bunun dışında bir yol kalmamıştır...

İstanbul (2) Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığına

Gecen sayımızda Bilim adamı İSMAİL BEŞİKÇİ'nin 3 Ekim 1991 tarihinde Ankara DGM'ne verdiği savunmasını yayınlamıştık. Bu sayımızda "Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Proğramı (1931) ve Kürt Sorunu" adlı kitaptan dolayı İstanbul 2 Nolu DGM başkanlığına verdiği, 16 Ekim 1991 tarihli savunmasını okuyucularımıza sunmayı görev biliyoruz.

Esas No : 1991 /

Sayın Yargıçlar,

"Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Programı (1931) ve Kürt Sorunu" (Belge Yayınları, İstanbul Temmuz 1991) isimli kitaptan dolayı yargılanıyorum.

İddianamede, *"Devletin bölünmezliği aleyhine propaganda"* suçunu işlediğim iddia edilmektedir. Bunun için, kitabın (88-135) arasındaki bazı sayfalarından bölümler alınmıştır. Bu bölümleri şu şekilde belirtmek mümkündür :

I

SAVCININ SUÇ OLARAK GÖSTERDİĞİ DÜŞÜNCELER, BİZİM HER ZAMAN SAVUNDUĞUMUZ, İFADE EDİLMESİNDEN HİÇBİR ZAMAN TAVİZ VEREMEYECEĞİMİZ DÜŞÜNCELERDİR

1. Kürdistan'ın bölünmesinin, parçalanmasının ve paylaşılmasının ifade edilmesinin suç olduğu belirtilmektedir. Bu süreçte İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle, Kemalistlerin, Arap ve Fars monarşilerinin işbirliği ve güçbirliği yaptıklarının ifade etmesinin suç oluşturduğu söylenmektedir. (İddianame s. 1-2)

Bu konu üzerinde durmakta yarar vardır. Birinci Dünya Saaşı'ndan sonra, Türk - Yunan ve Türk - Ermeni savaşları sürecinde ve 1917 Bolşevik Devrimi'nin, kendisini önemli bir olgu olarak dayattığı yeni dünya dengesinin oluşumu sürecinde, Kürdistan'ın bölürdüğü, parçalandığı ve paylaşıldığı doğru değil mi? Kemalistlerin İngiliz emperyalizmiyle ve Fransız emperyalizmiyle, işbirliği ve güçbirliği yaparak, Kürdistan'ın bölünmesine, parçalanmasına ve paylaşılmasına katıldığı doğru değilmi? Öyleyse, neden Irak'ın Kürdistan'ı var. Suriye'nin Kürdistan'ı var, Türkiye'nin Kürdistan'ı var, İran'ın Kürdistan'ı var, fakat Kürtlerin Kürdistan'ı yoktur? Kürtlerin tarihine ilişkin somut bilgilerin ifadesi neden suç oluyor? Üstelik bunlar benim subjektif düşüncelerim, değer yargılarım da değildir. Bunlar tarihte cereyan etmiş nesnel olaylardır. Bu bakımdan, bu tür düşüncelere katılmak veya katılmamakta mümkün değildir. Çünkü bu olaylar, insanların istek ve iradelerinin dışında cereyan etmişlerdir.

İddia makamı bu düşüncelere katılmayabilir, fakat bu düşüncelerde suç araması, son derece yanlış bir tutumdur.

2. Kemalist ideoloji, resmi ideoloji, günümüze kadar kendisinin Şarkın bütün ezilen uluslarına ilham kaynağı olduğunu iddia ediyordu. Kemalistler, "Şarkın ezilen uluslarına, köle uluslarına, ulusal kurtuluşları yolunda ilham kaynağı olduk. Onlara yol gösterdik. Dünyada ilk ulusal kurtuluş mücadelesini, anti - sömürgeci mücadeleyi biz verdik... Dünyanın bütün ezilen uluslarına önder olduk..." diyorlardı. Halbuki, Kemalistler, İngiliz emperyalizmiyle ve Fransız emperyalizmiyle, Kürdistan'ın bölünmesine, parçalanmasına ve paylaşılmasına katılmışlardır. Emperyalist bir bölüşüm politikasında böylesine rol alanlar, emperyalist ve sömürgeci plitikalarla ve uygulamalarla böylesine işbirliği içinde olanlar, Doğu'nun köle uluslarına, dünyanın ezilen uluslarına nasıl önder olabilmişlerdir?

Kemalizmin ikiyüzlülüğünü, çifte standardını ifade etmek neden suç oluyormuş? Kemalizmin Kürtlere ve Kürdistan'a ilişkin politikalarını ve uygulamalarını görmezden mi geleceğiz? Bunlar da, bizim subjektif düşüncelerimiz değildir. Olayların sistematik izlemi ve gözlemiyle elde edilmiş nesnel bilgilerdir.

İddia makamı bu düşüncelere katılmayabilir. O zaman, doğru bildiği düşünceleri ortaya koyar. Fakat iddia makamı böyle yapmıyor. Düşüncelerin suç oluşturduğunu iddia ediyor. Düşüncelerde suç aramak yanlış bir tutumdur. Böyle bir tutum kabul edilemez.

3. Kürt ulusuna böl - yönet politikası uygulandığı doğru değil mi? Türk yöneticilerinin, Türk basınının ve Türk üniversitesinin, Kürt sorunu gizlemek için hep, feodalizm sorununu gündeme getirdiği doğru değilmi? Etnik sorunun, feodal kurumlarla, feodal yapıyla gizlendiği doğru değil mi? Bunları ifade etmek, benzer düşünceleri ifade etmek neden suç oluyormuş? İddia makamı bu düşüncelere katılmadığını belirtebilir, kendi doğrularını savunabilir, kendi doğrularıyla, bu düşünceleri çürütmeye çalışabilir, fakat bu düşüncelerin msuç oluşturduğunu söyleyemez. Düşünceler, yazılar, kitaplar... suç var mı, yok mu diye inceleme konusu yapılamaz.

4. Resmi ideoloji son yıllara kadar, Kürtlerin ulusal varlığını, dilini ve kültürünü inkar etmiştir. **"Tarihte ve yeryüzünde, Kürt diye bilinen bir millet, Kürtçe diye bilinen bir dil yoktur"** demiştir. Bunun propagandasını yapmıştır. Bunu herkesin böyle bilmesini istemiştir. Bununla birlikte resmi ideoloji **"Türklerin Kürtleşmesi"** olarak bilinen bir süreçten de söz etmektedir. (İddianame, s.2) Bunların anlatılması neden suç oluyor? Kürtlerin horlandığı, aşağılandığı doğru değil mi?

Resmi ideolojinin temel boyutu, Kürtlerin ulusal varlığını, dilini ve kültürünü inkar etmekti. Bununla beraber, **"Kürtleşmiş Türk"**kavramı da sık sık kullanılıyordu. Bu elbette, ilkönce, Kürt adıyla bilinen, ayrı bir dil ve kültürü olan bir ulusal birimin varlığını kabul etmektedir. Sonra da, Türklerin bu ulusal birim içerisinde asimile olmasını anlatmaktadır. Böylece, temel amacı, Kürtlerin varlığını, Kürtçe'nin varlığını inkar etmek olan resmi ideoloji, Kürtlerin ulusal varlığını onaylayan bir anlatım geliştirmektedir. Hem de Kürt dilinin ve kültürünün, Türkleri asimile edecek kadar dinamik bir yapısı ve özelliği olduğunu

onaylamaktadır. Bu elbette, resmi ideolojinin mantıksal bir bütün oluşturamamasıyla, çelişkileriyle, birbirlerini çürüten önermeleriyle ilgili bir konudur.

Bunlar da, olguların sistematik izlemi ve gözlemiyle elde edilmiş bilgilerdir. Bunların ifade edilmesi neden suç oluyor acaba? İddia makamı bu düşüncelere katılmayabilir, kendi doğru bildiği düşüncelerle bunları çürütmeye çalışabilir, fakat bunlar yapılmıyor. Ceza tehdidi kullanılarak, bu konulardaki düşünce üretimi engellenmeye çalışılıyor. Bu da resmi ideolojinin ne kadar haksız bir konumda olduğunu, dinamik tartışmalara giremediğini, kendisini ancak, kaba güçle, terörle, ceza tehdidiyle ayakta tutulabildiğini gösterir.

5. Kürtleri birbirine kırdırmak resmi ideolojinin en önemli uygulamalarından biridir. Bir taraftan, Kürtlerin ulusal hareketi, uluslaşması engellenmekte, bunun için her yol denenmekte, öte yandan da, "*Kürtler ilkel bir gruptur, ulusal bir bütün oluşturmazlar, hala aşiret değerleriyle yaşamaktadırlar, birbirlerini kırıp geçirmektedirler. Onlar kendilerini yönetemezler, onları, kültürde ve medeniyette daha ileri bir toplumun yönetmesi gerekir...*" denilmektedir. İddia makamı, bu tür anlatımların da suç olduğunu iddia etmektedir. (İddianame s.2) Halbuki, bunlar da, çeşitli zamanlarda ve çeşitli mekanlarda, olayların, toplumsal sürecin izlemiyle ve gözlemiyle elde edilmiş bilgilerdir. Bu bilgilerin çok zengin olgusal dayanakları vardır.

6. Yazar Şevket Süreyya Aydemir'in, Türklere ve Kürtlere ilişkin düşüncelerindeki çifte standardın gösterilmesinin, iddia makamı tarafından suç kabul edildiği anlaşılmaktadır. Şevket Süreyya Aydemir, Batı'nın, Türkleri, barbar diyerek küçümsemelerinden yakınmaktadır. Fakat kendisi de, Kürtleri küçümsemekte, horlamakta, hayvan yerine koymaktadır. Bir Türk aydınının düşüncesindeki bu çifte standardın gösterilmesi neden suç kabul ediliyor? (iddianame, s.3) Şevket Süreyya Aydemir eleştirilmemeli midir, dokunulmaz mı kallmalıdır?

7. Kürdistan'ın sömürgeleştirildiğini söylemek suç kabul ediliyor. (İddianame, s.3) Kemalistlerin, Kürdistan'da ırkçı bir politika izlediklerini söylemek suç kabul ediliyor. Kürtlerin ulusal varlığını, dilini ve kültürünü inkar edip onlara, Türk dilinin ve Türk kültürünün empoze edildiğini belirtmek suç olarak değerlendiriliyor. İddia makamı, burada da, kendi doğrularının neler olduğunu belirtmiyor. Bu düşünceleri, kendi doğrularıyla, kedi düşünceleriyle çürütmeye çalışmıyor, sadece, bu düşüncelerin suç olduğunu, bunları ifade etmenin cezayı gerektirdiğini vurguluyor.

8. Cumhuriyet tarihi boyunca, Kürtlere, asimilasyon, sürgün, katliam politikaları uygulanmıştır. Bu politikaların ve uygulamaların Kürt kimliğini ve Kürdistan kimliğini yoketmeyi amaçladığı açıktır. İddia makamı, bu olguların, bu süreçlerin anlatımını da siç saymaktadır. Halbuki, iddia makamı, bunların yanlış olduğunu, Kürtlere çok iyi davranıldığını söyleyebilmelidir. İddia makamı bunları söyleyemiyor. Sadece, resmi ideolojinin düşüncesinin ve eyleminin deşifre edilmesini, devletin ayıplarının ortaya konulmasını suç kabul ediyor.

Demek ki, devletin ayıplarının gizlenmeye çalışıldığı yerlerde, özgür düşüncenin, siyasal eleştirinin gelişmesi engelleniyor. Bunun tersi de söylenebilir : Özgür düşüncenin, siyasal eleştirinin engellendiği yerlerde, devlet, ayıp işlemeyi sürdürmektedir.

9. "*Başka bir ulusu ezen ulus da özgür ve bağımsız olamaz*" düşüncesi de suç kabul ediliyor. Bu, genel bir düşünce olarak ifade ediliyorsa, elbette, sakınca görülmüyor. Fakat, Türkiye Cumhuriyeti - Kürdistan, Türk - Kürt bağlamında ifade ediliyorsa muhakkak suçlanıyor :. Kürdistan'ı işgal ve ilhak eden, sömürgeleştiren, sömürge statüsünü bile kabul etmeyen, Kürtlerin ulusal kişiliğini, dilini ve kültürünü yok etmek için her türlü çabayı harcayan... bir ulusun da, Türk ulusunun da özgür ve bağımsız olduğu söylenemez. İddianamede bu ifadelerin, benzer ifadelerin suç olduğu belirtiliyor. (İddianame, s. 3) Oysa, burada da, iddia makamı keni doğrusunun ne olduğunu söyleyebilmelidir. Suçlama, ağır hapis cezasıyla, ağır para cezasıyla tehdit etme yerine, kendi doğru bildiği düşüncelerle, bizim düşüncemizi çürütma çabası içinde olmalıdır.

10. İddianame CHP'nin cifte standardını gözler önüne sermenin suç olduğunu belirtmektedir. Bu elbette Kürtlere ilişkin bir konu için sözkonusu olmaktadır. Kürt kişiliğine saldırılar yapılırken, Kürt dili ve Kürt kültürü her türlü yöntem kullanılarak gaspedilirken sessiz kalınıyor, buna rağmen, insanların manevi hayatının gelişmesini engelleyen her türlü düzenlemenin ortadan kaldırılacağı söyleniyor.

11. CHP'nin Kürt sorunu açısından eleştirisi ceza tehdidiyle engellenmektedir. "*CHP Kürt ulusunun temel özgürlüklerini gaspeden, namusunu gaspeden bir politikanın başta gelen sahibidir. Kürt ulusunun ulus olma özelliklerine düşmandır...*"

12. Kürtlerin Türklerle eşitliğinin önemli bir koşulu vardır. O da, Kürtlerin kendi kimliklerini inkar etmeleri, Türk olduklarını, Türk olmaktan mutluluk duyduklarını açıklamalarıdır.

İddia makamı böyle düşünmenin suç olduğunu vurgulamaktadır. (İddianame, s.4) Halbuki, bu olayların, olgusal süreçlerin sistematik izlemi ve gözlemi sonucu elde edilmiş nesnel bir bilgidir. İddia makamı bu nesnel bilginin yanlışlığını ortaya koyamamaktadır. Bu nesnel bilgileri çürütebilecek, daha doğru, daha bilimsel bilgilere sahip değildir. Ceza tehdidiyle, bu tür düşüncelerin üretilmesini engellemeyi gerçekleştirmekten başka bir alternatif düşünememektedir. Buysa, düşünce üretimini durduran, demokrasinin kurulmasını ve gelişmesini engelleyen nedenlerden biridir.

13. İddia makamı, Mustafa Kemal'in, İngiliz ve Fransız emperyalizmiyle, Rıza Şah monarşisi ve Arap monarşileriyle işbirliği yaparak, Kürdistan'ın bölünmesine, parçalanmasına ve paylaşılmasına katıldığını açıklamanın suç olduğunu yazmaktadır. Halbuki, bu da, tarihte yaşanmış nesnel bir olaydır. Bu daşancelerin ifade edilmesini engellemek için ceza uygulaması yoluna gidilmesi, bu sürecin unutulmasını, insanların bilincine çarpmasının engellenmesini amaçlamaktadır. Bu zihniyet, tarihin resmi yazımını tek doğru, tek gerçek, tartışılamaz gerçek olarak kabul etmektedir. Tarihin yeniden yazımını engelleme çabası içindedir.

14. Türkiye'deki militarist yapının ve totaliter eğilimlerin temelinde, Kürdistan'da ve Kürt ulusu üzerinde sürdürülen sömürge plitikalarının çok büyük payı vardır, denmesi iddia makamı tarafından suç kabul edilmektedir.

15. "*Türkiye'de, Kürt ulusunun varlığını kabul etmeyen, ırkçı ve sömürgeçi bir politikayı bütün şiddeti ile sürdüren kişi ve örgütler demokrat olabilir mi?*" biçiminde bir soru sorulması, iddia makamı tarafından suç kabul edilmektedir.

Görüldüğü gibi, tarafımızdan ısrarla savunulan düşünceler iddia makamı tarafından suç kabul edilmektedir. Kaldı ki, bu görüşler bilimsel görüşlerdir. Hepsi de olguların, sistematik izlemi ve gözlemi sonucu elde edilmiş bilgilerdir. Olgulara dayanılarak her zaman kanıtlanmaları mümkündür. O halde, iddia makamıyla aramızda, derin, uzlaşmaz bir çelişki vardır. İddia makamının, bizimle aynı görüşte olmadığı açıktır. Fakat aynı düşüncede olmama-

mız, benim cezaevinde olmam gibi bir sonuç ortaya çıkarmaktadır.

Öte yandan, iddia makamının düşüncesinin bilime karşı bir düşünce olduğu, doğmatik bir düşünce olduğu açıktır. Bu dokunulamaz, eleştirilemez, doğruluğundan kuşku duyulamaz bir düşüncedir. Yalana dayalı resmi ideolojinin kendisidir. Olgularla test edilmesi mümkün değildir. Çünkü olgular tarafından her zaman yalanlanmaktadır. Veya, resmi ideolojinin anlatmaya çalıştığı biçimdeki olgular zaten yoktur. Bütün bunlara rağmen, bu düşüncenin yaptırım güçü vardır. Devlet, cezai müeyyide uygulayarak, bu düşünceyi topluma egemen kılmaya çalışmaktadır. Devlet, bu görüşün eleştirilmesini yasaklamakta, cezai müeyyidelerle eleştiriyi engellemeye çalışmaktadır. O halde, burada, düşüncelerin yarışmasından söz etmek mümkün değildir. Bilimsel düşünce, devlet tarafından desteklenen cezai müeyyidelerle boğulmaya çalışılmaktadır.

O halde, bu davanın hukuksal hiçbir yönü yoktur. Bu tam anlamıyla siyasal bir davadır. Devlet ideolojik baskı araçlarıyla birlikte, zorlayıcı baskı araçlarını da kullanarak, gelişmesini istemediği düşünceleri, rahatsız olduğu düşünceleri engelleme gayreti içinde olmaktadır.

Devlet, bu konuda, bilimsel düşünce üzerinde açık ve şiddetli bir terör uygulamaktadır. Eski genelkurmay başkanlarından Emekli Orgeneral Necip Torumtay'ın Kürt sorunuyla ilgili olarak konuştukları bu terörün nasıl düşünüldüğünü ve uygulandığını göstermektedir. Emekli Orgeneral Necip Torumtay, Kuzey Atlantik Asamblesi Dernekleri yıllık toplantısı kapsamında ABD Dışişleri Bakanlığı'nda yaptığı konuşmada, **"Bölgede bağımsız bir Kürt Devleti rüyası, Türkiye'nin değil kabul etmek, tartışması bile mümkün olmayan bir konudur"** demiştir.

Konuşmasında, Kürt sorununa özel bir ağırlık veren Torumtay, Körfez Koalisyonunun, Kuzey Irak'a, Kürtleri korumak için birlik yollamasının iyi niyetli bir çaba olmakla birlikte, bu insiyatifin Kürtlerin otonomi ya da bağımsızlık umutlarını canlandırdığını, bunun giderek yükselebileceğini, **"oysa bu rüyanın, değil kabul edilmek, tartışılmasının dahi, Türkiye tarafından kabul edilmesinin mümkün olmadığını"** söyledi... **"Bu yüzden, Irak'ın toprak bütünlüğü yaşamsaldır"** dedi. (Cumhuriyet, 11 Ekim 1991)

Bu uyarmadan, **"devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü"** sloganının nasıl oluştuğunu kavramak mümkün olmaktadır. Dikkat edilirse, Emekli Orgeneral Torumtay'ın Kürt sorunuyla ilgili düşünceleri, sadece Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni ilgilendirmemektedir. Ortadoğuda, özellikle Irak'ta yaşayan Kürtleride ilgilendirmektedir. Güney Kürdistan'da (Kuzey Irak) yaşayan Kürtlerin kaderini belirleyici konuşmalar yapmaktadır. Güney Kürdistan'da yaşayan Kürtlerin otonomi ya da bağımsızlık isteklerine de karşı duracaklarını vurgulamaktadır. Kürtlerin bu isteklerinin kabul edilmesi şöyle dursun, tartışılmasına bile izin vermeyeceklerini belirtmektedir. Bütün bunlar, Kürdistan'ın bölündüğünün, parçalandığının ve paylaşıldığının açık göstergeleridir. Hem de, Kürtler ve Kürdistan, Kürt kimliği ve Kürdistan kimliği, yok edilmek üzere bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmıştır. Paylaşılan her parça ilgili devlet tarafından işgal edilmiş, ilhak edilmiş ve sömürgeleştirilmiştir. Devletler, Kürdistan'ın bir parçasını kendi ülkelerine katmışlar, sonra da, **"bölünmez vatan"** sloganını, **"vatanın bölünmezliği"** sloganını, örneğin, **"Türk vatanının bölünmezliği"** sloganını oturtmuşlardır. Bu süreçte, artık, Kürdistan kimliği inkar edilmekte, Kürdistan, "Türk vatanı"nın ayrılmaz bir parçası sayılmaktadır. Yine, bu süreçte devletler, Kürt ulusunun bir parçasını, asimile etmek amacıyla kendi uluslarına katmışlar, **"ulusun bölünmezliği, birlik ve bütünlüğü"**, **"bölünmez ulus"** sloganlarını, örneğin, **"bölünmez Türk ulusu"** sloganını oluşturmuşlardır. **"Devletin ülkesiyle ve milletiyle bölünmez bütünlüğü"** sloganının temelinde böyle bir süreç vardır. Halbuki, Türklerle Kürtlerin toplamı yeni bir birim meydana getirmez, yine Türklerle Kürtler olarak kalır.

Doğaldır ki, Kürdistan'ın herhangi bir yerinde, herhangi bir bölgesinde başlayan bir ulusal hareket, bir uluslaşma hareketi, Kürdistan'ın öteki bölgelerinde yaşayan Kürtleri de yakından etkileyecektir. O halde, devlet açısından, bu etkileşim sürecinin kırılması gerekmektedir. Bu bakımdan, Kürdistan'ın başka kesimlerindeki (İran, Irak, Suriye...) Kürtlerin ulusal hareketine, uluslaşma sürecine de karşı çıkıyorlar. Bu hareketlerin başarılarını, somut sonuçlar elde etmelerini engellemeye çalışıyorlar. Bunun en önemli yollarından biri de, Kürtler ve Kürdistan hakında, bilgi elde edilmesine engel olmaktır... Kürtlerin tarihini karanlıkta bırakmaya özen göstermektir. Bunun için de bu tür konuların tartışılmasına bile izin vermemek gerekiyor. Örneğin Kürdistan, neden bölünmüş, parçalanmış ve paylaşılmış?.. Böl - yönet politikası neden Kürt ulusuna uygulanmış?... Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması ve paylaşılması hangi devletlerin politikalarıdır? Bu süreç nasıl düşünülmüş, nasıl uygulanmış, ne gibi sonuçlar ortaya çıkarmıştır? Örneğin, bu tür soruların sorulması ve bu sorulara cevaplar aranması engellenmektedir. Dikkat edelirse, eski genelkurmay başkanlarından Emekli Orgeneral Necip Torumtay, benzer konuların tartışılmasına bile izin verilmeyeceğini belirtmektedir. Buysa, devlet teröründen başka birşey değildir. Düşüncelerin, devletin terörüyle boğulacağını anlatmaktadır.

Halbuki Kürt sorununun odak noktası, Kürdistan'ın bölünmesi, parçalanması ve paylaşılmasıdır... Kürt sorunun odak noktasında, bu sürecin gerçekleştiği tarihsel dönem vardır. Başka bir ifadeyle, Kürt sorununun temelinde Kürt ulusunun bağımsız devlet kurma hakkının gasp edilmesi yatar. O halde, Kürt sorunu, Türkiye, İran, Irak, Suriye gibi devletlerin, Kürdistan'da sömürgeci bir güç olarak bulunmalarından doğan bir sorundur. Irak, Kürdistan'ı İngiliz emperyalizminden, Suriye ise Fransız emperyalizminden devir almıştır. Bunlara rağmen, Türk aydınları, Türk üniversitesi, Türk basını, Kürdistan sorununun bu yönünü hep görmezden gelmişlerdir. Kürdistan'da, Kürtlere uygulanan Türk ırkçılığına ve Türk sömürgeciliğine hiçbir eleştiri getirmeden, Kürtlerdeki ulusalcı gelişmeleri eleştirmeye başlamışlardır. **"Milliyetçiliğin 'doğrusu' yoktur"** diyerek bildiri yayınlamışlardır. Bu bildiriyi de, devletin, **"PKK'nın kökünü kazıyacağız"**, **"PKK'ya sürekli operasyon"**, **"jetlerimiz, eşkiyaya göz açtırmıyor"**, **"PKK'nın üzerine bombo yağıyor"**... gibi sloganlarla anlatılan sınır ötesi operasyon sırasında yayınlıyorlar. Halbuki, Kürtlerdeki milliyetçi gelişmeler, Türk ırkçılığına ve Türk sömürgeciliğine karşı varlık mücadelesi sürecinde gelişmektedir. Kölelikten ve sömürgelikten kurtulmayı, öteki uluslarla eşitliği amaçlamaktadır.

II
DÜŞÜNCENİN YARGILANMASI ÜZERİNE

Düşünce suçu dediğimiz kategori altında toplanan suçlar öteki suçlara hiç benzememektedir. İnsanlar iradelerini kullanarak hırsızlık yapmayabilirler, cinayete teşebbüs etmeyebilirler, dolandırıcılık yapmayabilirler, rüşvet almayabilirler... Bütün bunlar, insanların iradelerini kullanarak gerçekleşmesini önleyebileceği suçlardır. Halbuki, düşün-

ce böyle değildir. İnsanların iradelerini kullanarak düşünmekten kaçınmaları şeklinde bir psikolojik süreç söz konusu olamaz. Zira, düşünce, insan varlığının en temel boyutudur. İnsanı öteki canlılardan ayıran en temel fark, onun düşünebilmesidir. Düşünce, insanı nitelendiren en önemli psikolojik süreçtir. Öte yandan düşüncenin azı, birazı vs. olmaz. Düşünce sınırsızdır.

O halde, düşünceyi yasaklayan Türk siyasal sistemi karşısında, benim gibi bazı kişiler sürekli olarak suçlu durumdadırlar, potansiyel suçlu durumundadırlar. Çünkü düşünce, her zaman açıklanacaktır. Açıklanan düşüncelerin suç kabul edilmesi bizleri sürekli suçlu, sürekli sanık konumunda tutmaktadır. Bu süreçte, tarafların düşünceleri, tavır ve davranışları bütün açıklığıyla ortada durmaktadır. Bilimsel düşüncelerden, bu düşüncelerin açıklanmasından taviz verilmesi mümkün değildir. Devletin, bu düşünceleri boğma, ezme yolundaki tavır ve davranışı da belli olduğuna göre sonuç ne olacaktır? Türk siyasal sistemi; Türk kültür hayatı, Türk üniversitesi, Türk bilim çevreleri bu sorunun cevabını aramalıdır. Düşünceleri boğmaya gayret etmek, gazeteleri, kitapları toplatmak, yasaklamak, yazarları cezaeviyle, baskıyla, zulümle tehdit etmek bu sorunun hiçbir zaman cevabı olamaz. Bu konuyla elbette, Türk yargı organları da ilgilenmelidir.

Bu davanın hukuksal hiçbir yönü olmadığı, tam anlamıyla siyasal bir dava olduğu besbellidir. Bu yargılama sürecinde, mahkeme heyeti, tutuklu kişiye veya yargılanan kişiye, sadece bir tek soru sorulabilir : Bu yazıyı (veya bu kitabı) sen mi yazdın? İlgili kişi, "evet, ben yazdım" dediği zaman, mahkemenin daha başka araştıracağı, soruşturacağı hiçbir şey yoktur... İlgili kişinin savunmasını alıp o anda bile hükme varabilir.

İnsanlar, hırsızlık, dolandırıcılık, rüşvet, cinayete teşebbüs gibi suçları sadece bir kere işlediklerinde bile amaçlarına ulaşabilirler. Fakat insanlar, düşüncelerini, çoğu zaman, bir tek yazıyla, bir tek kitapla ifade edemezler. Çünkü, düşünce dinamik bir süreçtir. Devamlı bir süreçtir. Halbuki Türk siyasal sistemi, Kürtler konusunda düşünen insanları suçlu görmekte, terörist kabul etmektedir. Bütün bunlar, "düşünce suçları"nın, Türk siyasal sistemi karşısında çok daha vahim, çok daha ağır bir suç oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Buysa bir uygarlık sorunudur. Düşünceyi suç kabul eden, yazmaya, yayınlamaya çalışan insanları, her zaman, suçlu, potansiyel suçlu gören bir siyasal sistemin uygar dünyada yeri olamaz. Düşüncelerin, devlet terörüde dahil her türlü terör kulanılarak boğulmaya çalışıldığı bir yerde çağdaşlıktan, uygarlıktan dem vurulamaz.

Öte yandan ceza hukukunun "ıslah" olarak bilinen kurumu var. Cezanın amacının ıslah olduğu söylenir. Mahkum olan kişi cezasını çektiği zaman ıslah olmuş, topluma yeniden kazanılmıştır. "Islah" kurumunun bizim olayımızdaki rolü nedir? Bu kurum, bizim olayımızda nasıl uygulanacaktır? Tarafların, yani bizim ve devletin düşüncesinin ve eyleminin içeriğinin, böylesine net bir şekilde ortada durduğu bir ortamda böyle bir kurumun çalışması mümkün müdür?

Bizim olayımızda, cezanın amacı tamamen intikamdır. Hem yalana dayalı, inkara ve şiddete dayalı resmi ideolojinin, düşünen, dürüst kişilere, "ıslah" kurumuyla yaklaşabilmesi mümkün müdür, aklın alacağı şey midir? Kim kimi "ıslah" ediyor? Son 24 yıldır, bir çok kere mahkumiyet hükmü verildi, cezaların infazı yapıldı... "Islah" kurumunun, bu durumda, nasıl değerlendirilmesi gerekir? Türk hukukçularını, Türk yargı organlarının, bu konuyu düşünmelerinde yarar vardır. "Düşünce suçları" açısından, "ıslah" neyi ifade etmektedir?

III
HUKUNUN ÜSTÜNLÜĞÜ NE DEMEKTİR?

Hukukun üstünlüğü, hukukun, adaletin en önemli kavramlarından biridir. Fakat, bu kavram, her zaman, toplumsal süreci, ve adaleti açıklayıcı bir kavram değildir. Örneğin, 3713 sayılı Anti - terör Yasası'nı ele alalım. Bu yasa, TBMM'nde, önceden belirlenmiş usullere göre yapılmıştır. Yine, önceden belirlenmiş sayıdaki milletvekilleri tarafından kabul edilmiştir. Yasaldır. Türk hukukunun bir parçasını oluşturmaktadır. Fakat bu yasayla getirilmiş hükümlerin hiçbir meşruiyeti yoktur. Zira bu yasa, insanın kişiliğinin temel bir parçası olan düşünceyi engelleme, boğma amacını taşımaktadır. Bu yasa, güvenlik güçlerine adam öldürme yetkisi vermiştir. Güvenlik güçleri, hiçbir endişeye kapılmadan, gayet rahat bir şekilde adam öldürebilirler, yerinde infaz yapılabilir. Bu durumda, mahkemelere hiç gerek yoktur. Güvenlik güçleri hem yakalamakta, hem suçlamakta, hem hüküm vermekte, hem de infaz etmektedir. Yasayla, adam öldürme yetkisi veren bir hukukun meşruiyetinden söz edilemez. Anti - terör Yasası'yla, devlet terörü açıktan açığa yasallaşmıştır. Cinayetlere katılmış güvenlik görevlileri hakkında hiçbir soruşturma açılmayacağı yine yasada hükme bağlanmıştır...

Hukukun üstünlüğu kavramı açısından baktığımız zaman, Anti - terör Yasası'nda, bu çerçeve içinde değerlendirmek gerekir. Çünkü, o da, TBMM'nde konuşulmuş, görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Halbuki bu yasayla oluşturulmuş suçların ve cezai müeyyidelerin hiçbir meşru dayanağı yoktur. Öyleyse, hukukun üstünlüğü adına, Anti - terör Yasası'nı da savunmak büyük bir yanlıştır.

O halde, hukukun üstünlüğü kavramı yerine, insan haklarına dayalı hukuku savunmak gerekir. İnsan hakları kavramı ileride, devletlerin dış politikalarını belirleyen çok daha önemli bir boyut olarak belirecektir. İç politikada gittikçe, ete - kemiğe bürünen bir kavram olduğu da bilinmektedir.

İnsan haklarını gözetmeyen bir hukuk anlayışının, toplumda, hiçbir meşru temeli yoktur.

12 Nisan 1991 tarihli ve 3713 sayılı Anti - terör Yasası'ndan önce, Savcılar, bizler hakkında ağır hapis cezaları talep ederlerdi. Şimdi, ağır hapis cezası yine var, fakat, ayrıca, ağır para cezaları da var. Bu aslında, 141 - 142'yi kaldırdık diyen hükümet propagandasını da yalanlıyor. 141 - 142 kaldırılmıyor. 141 - 142'deki hükümler daha da ağırlaştırılarak, Anti - terör Yasası'nda yer alıyor. 50 milyondan 100 milyona kadın değişen para cezaları, 100 milyondan 500 milyona kadar varan ağır para cezaları, 500 milyondan az olmamak üzere ağır para cezaları vs. Bu cezaların da hiçbir meşru temeli yoktur. Yasa koyucu bu para cezalarının da hiçbir meşru temelini gösteremez. Nasıl ödeyeceğiz, bu ağır para cezalarını? Biz kitaplarımızla ne kazanıyoruz? Bu ağır para cezalarının maddi kriteri nedir? Neden 100 miyondur da, örneğin 800 milyon değildir. Bu tamamen keyfi bir yaptırımdır... Bu keyfi yaptırımlara karşı sessiz kalmayacağımız bilinmelidir.

Sayın Yargıçlar,

Duruşmanın bu aşamasında söyleyeceklerim kısaca bunlardan ibarettir. Saygıyla sunuyorum.

İsmail Beşikçi
Kapalı Cezaevi
5. Koğuş
Ulucanlar / ANKARA

16 Ekim 1991

Kültür-politika ilişkisi üzerine:

Hasan BİLDİRİCİ

En kısa tanımıyla kültür, doğanın yarattıkları karşısında insanlığın yarattığı herşeydir, denilebilir. Bu kadar geniş bir kavram içerisine insana ait herşeyi koymak mümkündür. Günlük konuşma dilinde bile; insanların, toplulukların ve ulusların yemek kültüründen, üretim kültüründen, sanat kültüründen vb. gibi olgulardan sözedilir. Demek ki, bir topluluğun, bir ulusun konuşma ve yazı dilinden tutalım da, o topluluğun olaylar karşısında gösterdiği ortak davranış biçimlerine varana dek, insana ait olan herşey kültürün konusudur.

İnsanoğlunun yaratıcı zihninin müdahale etmediği bir dağ başında, ya da kuytu bir köşede kendiliğinden göğeren bir elma ağacı kuşkusuz, her yanıyla doğaya aittir. Fakat kişileri tutar da, bu bitkinin tohumunu verimli ovalara taşır ve bundan yeşeren fidana başka tür bir elmanın aşısını yaparsa, ortaya çıkan elma ağacı bir yanıyla kültürün de konusu olur. Çünkü, burada doğanın yaratısına bir müdahale sözkonusudur ve tarımda insana ait bir faaliyet olduğu için toplumsal üretim kültürünün biryanını içerir...

Kültürün, başlangıcından günümüze dek insanlığın bir bütün olarak uygarlık mücadelesinin ifadesi olduğu gerçeğini bu biçimde koyduktan sonra, kültürün kapsamının daraltılmasına neden gerekduyulduğu; içerdiği bir alan olan politikadan neden kopartılmaya çalışıldığı üzerine de, birkaç söz söylemek gerekir. Başlangıçta çok fazla belirgin olmayan, ama uygarlık geliştikçe herbiri kendi başına ele alınması gereken bir çok toplumsal bilinç biçimi ve kesin ihtiyaçlardan doğan çeşitli alanlar oluştu. Politika, sanat, hukuk, edebiyat vb. gibi... Bunların her biri, toplum-halk-ulus yaşamında zamanla öylesine büyük bir stratejik öneme sahip oldular ki, bunları, herşeyi genel olarak içeren kültür içinde açıklamak giderek güçleşti. Bilinçli çarpıtma çabalarını bir kenara bırakacak olursak, gerçekten de bir edebiyat, birsanat, bir politika gibi halklar yaşamında hayati öneme sahip ve olmazsa olmaz toplumsal bilinç biçimlerini öyle genel kavramlar içinde açıklamak mümkün değildir artık. Bu toplumsal bilinç biçimlerini öteki toplumsal bilinç biçimleri ve alt yapı kurumlarıyla olan ilgi ve bağlarındankoparmamak kaydıyla, bunların her biri tek tek ele alınması gereken olgulardır. Günlük dilde kullanılan "kültür politika ilişkisi", "Kültür-Sanat", "Kültür-edebiyat" gibi kavramlar sonuncuların toplum yaşamındaki belirleyici rolünü vurgulamak için özellikle kullanılmaktadır....

Uyarlık tarihi içinde tek tek toplumların yaşayış ve üretim biçimlerinin incelenmesi, aynı zamanda o toplumların kültürlerinin incelenmesidir. Toplumcu yazar, araştırmacı, tarihçi, filozof, bilim adamı vb. yaptığı da budur. Toplumlar geçmişte nasıl yaşarlardı? Nasıl üretip, nasıl tüketirlerdi? Savaşlardaki konumlanışları ve silah tutuşları nasıldı? Ama her araştırmanın sonunda ortaya çıkan şu çarpıcı gerçek ilgi çekicidir: Geçmişte her alanda örgütlü olan toplumlar, bir iki istisna hariç, geleceğe güçlü ve sağlam köprüler atmışlardır. Bugünkü, Avrupa kültürünün gelişmişliğinin ve etkinliğinin temelinde antik çağ Yunan kültürünün o günkü gelişmişliği yatmaktadır... Amerika Birleşik Devletleri'nin süper güç olma espirisinin altında da bu gerçek yatıyor. Çünkü, bugünkü modern ABD'nin temellerini atanlar, Ortaçağ Avrupası'nın despot kral ve senyörlerinin bitmek tükenmek bilmeyen baskısından kaçan girişimci ve cesur Avrupa insanı idi... Çağdaşlarına göre her yanıyla daha derin örgütlenen AntikYunan sitelerinde, bugünün gelişmiş Batı'sının çekirdeği ekilmişti denirse, pek bir abartma olmaz.

Yukarıda verilen örnekler, basit görünse de önemli bir gerçeği anlamamıza yardımcı olacaktır. Kültürü yaşatma ve geliştirme olayı örgütlü politik bir güç olma olayı ile yakından bağlantılıdır. Bugün bu kadar çok insanın, İngilizce öğrenmek istemesinin nedeni nedir? Elbette, İngiliz-ABD ekonomi politikasının büyük ölçüde dünyaya hakim olmasıdır. Yine, Arap saraylarında İngiliz centilmenlik kültürünün öğretilmesinin altında da bu gerçek yatıyor. Uzak Doğu'dan atağa geçen Japonların ve yetmişli yılların başından itibaren çıkarılan petrolle önemi artan Arapların, dillerine olan ilginin artmasında da örgütlü ekonomik ve politik bir güç olmanın etkilemesi kuralı işlemektedir... Bu durumda halk ve coğrafya olarak dörde bölündüğü ve siyasi olarak teslim alındığı için tarihin dipnotu bile olamamış Kürt kültürünün diğer kültürler yanında ne önemi olabilir?

Olaya bu bağlamda bakıldığında, politikada ve ekonomide etkin ve güçlü olmayanlar kültürde de etkileyici ve güçlü olamazlar. Girişimci ve atılgan insan özelliğini saymazsak, fazla bir derin kültüre sahip olmayan ABD'nin, derme çatma kültürüyle dünya kişiliğini etkileyip, büyükölçüde kendisine benzetmesinin espirisi, sözkonusu ülkenin politikada ve ekonomide güçlü olmasında aranmalıdır. Çok kötü bir özü bile, gözkamaştıran bir şahşahada insanlığa sunmasının altında bile biraz bu gerçek yatıyor. Herhangi bir üretime bağlı olmadan at üstünde devlet kurup, devlet yıkan Türklerin Anadolu gibi kritik bir coğrafyayı ele geçirmeleri ve burayı Türkleştirip sonuna kadar elde tutmayı başarmalarının temelinde askerliğe bağlı fütuhat kültürünün gelişmişliği yatmaktadır. Askerliğin kültürü mü olurmuş denmemelidir. Geniş Anadolu toprakları yetmiyormuş gibi, TC'nin Kıbrıs'ın yarısına el koyması ve yetmiş yıldır Kürdistan, Türkiye'nin bir parçası olarak dünyaya yutturmasında gelişmiş fütühat kültürünün payı büyüktür...

Bundan en fazla yirmi yıl öncesine kadar adından ve ülkesinden pek sözedilmeyen Kürtler üzerine, ulusal kurtuluş mücadelesinin boyutlandığı şu son yıllarda, çok şey yazılıp çizildi. Bu günde, bir çok kitap ve belge yayımlandı. Kendi mücadelesiyle dünya gündemini birinci derecede meşgul eden kürtlerin, tüm yönleriyle tartışıldığı bir zamanda, kürt dilinin ve kültürünün tartışma konusu olması kaçınılmazdı. Sorunu seviyesizleştirip, metalaştıranları bir kenara bırakacak olursak, ülkemiz kültürünün tarihini ve derinliğini yerli yerine oturtmaya çalışan değerli araştırmacı, bilim adamı ve tarihçileri takdiretmek gerekir. Ancak sorun bir takdirsorunu değildir. Sorun, politikada giderek özgürleşen halkımızın ve ülkemizin kültürel temellerinin dokusunu yeniden oluşturma, inşa etme sorunudur. Dünyadaki son çalkantı ve değişimlerle görüldü ki, ulusun kendi

halk yaşamı derinliğine ve çoğunluğuna dayanmayan politika ve kültürel etkinliklerin fazla bir yaşam şansı yoktur. Bu yüzden, popülizme ve olayın basitine kaçmaya kimsenin hakkı olamaz. Oysa, bugün kürt kültürünü işleme ve geliştirme adına bir çoğunun yaptığı, basit bir kürtlük ticaretinden başka birşey değildir. Şimdi sorulabilir. Kendine aydınım diyen kaç kürt bireyi, bunun kaygısını güdüyor? Tarih sahnesinden silinmekten müthiş birçabayla son anda kurtulabilen ülkemizin, dağıtılmış kültürünü kaç kürt aydını örgütlenme çabası içinde?

Gelecek, güzel şarkılar söyleyen, yazı yazan, halk dansları icra edenlerin olacaktır; ya da gelecek, haklıların olacaktır gibi ne zaman gerçekleşeceği, hatta gerçekleşip gerçekleşmeyeceği meçhul olan fantazilerin sahibi değilsek eğer, yetmiş yıllık yasaklanmışlığımızın ardından şu gerçeği iyi gördük: özgürlüğü dişle tırnakla kazanılmış bir ülkeye sahip olamadığımız sürece, şarkılarımızın güzelliğinin ve halk danslarımızın çekiciliğinin fazla bir değeri yoktur. Hatta bu güzelliklerimiz, tutsaklığımızda başımıza bela olmakta, daha çok kültürel talana uğramaktayız. TC, güzelliklerimizle az uluslararası ödül almadı. Türkülerimiz az arabeskleştirilmedi. Yaşar Kemal gibi sözcük cambazlarının kültür hırsızlığına az uğramadık.

Yukarıdaki söylenenlere bakıp, halk yaşamının güzelliklerinin küçümsendiği ve önemsenmediği sonucuna varılmasın. Kültürel güzellikler halk yaşamından süzülüp gelen ve ona dönüp, onu besleyen değerlerdir ve bu değerler gerçek anlamını özgür bir ülkede bulabilir. Eğer ülke özgür değilse, ya da özgür olmayan ülkenin halkı özgürleşme yolunda değilse, böylesi güzel değerler ancak, talana sözkonusu olabilirler. Düne kadar olan ve bugünde olmaya devam eden bundan başka birşey değildir.

Halkımızın politik bir güç olarak tarih sahnesine çıkmasıyla, kültürel alandaki örgütsüzlüğümüz ve dağıtılmışlığımız, daha belirgin olarakortaya çıktı. Ulusal ve toplumsal alandaki toparlanmanın hızı, ne yazık ki kültürel alanda yok.Bu nasıl açıklanmalıdır? Dilimiz Kürtçenin sorunlarına gözatalım bir: Kürtçenin zengin bir dil olduğu ve köklerinin bin yıl ötelere dayandığı konusunda hemen herkes hemfikirdir.Kültürümüzle ilgilenen kimi tarihçi ve kültür adamları, kürt dilinin farklılığı ve zenginliği üzerine çokşey yazıp çizdiler. Bu farkı ilk başlarda mutlaka koymak gerekiyordu. Fakat bu olgu aşılmıştır artık. Kafaları koyu bir şövenizm ve inkarcılıkla dopdolu olan TC'nin yetkili ağızları bile, onyıllardır perde arkasında kabul ettikleri, ama resmi söylemde bir türlü kabule yanaşmadıkları Kürt dilinin farklılığını, sonunda kabul etmek zorunda kaldılar. Bu gerçeği, onlara kabul ettirmek güç bir görevdi. Bu aşıldı ve asıl güçlük bundan sonra başlıyor. Emperyalizmin ve onun dolaysız bağlaşığı TC'nin, Kürdistan'a kültürel özerklik tanıma planları var. En önemlisi, kendi adına, kendisi için söz sahibi olmak isteyen kürt halkı, özgürleşme yolunda stratejik mevziler elde etti. Olası yeni durumlara, kürt kültür kurum ve kişileri ne kadar hazırdırlar? Böyle bir döneme politik alanda olduğu gibi, kültürel alanda da hazırlıklı ve planlı girmek gerekmiyor mu?

Genel olarak kültür, bir ulusu vareden temel öğe ise, bir kültür çabası sadece geçmişi aramakla sınırlı tutulamaz. Kültür çabası, aynı zamanda geleceği kurma kaygısını da taşımalıdır.Kürt dili konusunda kendine uzmanım diyenlerin kaçı, gelecek kuşaklar için modern bir dil oluşturma çabası içerisindedir? Gerçek şu ki, kürtçeyi yarı dili olarak kullanabilenlerin bir kısmı, Kürt olgusunu kullanarakkazanç üstüne kazanç elde eden, fırsatçı yayın piyasasının kasalarını doldurmakla meşguldürler. Bir halkın kültürel değerlerine böyle basit ve fırsatçı mı yaklaşılmalıdır? Bir halkın kendisiyle ilgili olan herşeye duyduğu ilgi, böyle hoyratça harcanmalı mıdır? Bugün devlet olabilmiş ulusların, ulusal öğelerini toparlama tarihi süreçlerine bir bakalım: Onlarda, olaylar büyük birsorumluluk anlayışıyla ele alınmakta, ulusal değerlertoparlanıp sunulurken birşeyler ölçü ve otorite olarak kabul edilmektedir.

Biz de, tam tersi bir durum sözkonusudur. Kürtçeyle birinci derecede ilgilenenler, Kürt ülkesi kadar dağınık durmaktadırlar... Kürt diliyle ilgili bilgisine başvurulabilecek, tam bir otorite olarak kabul görecek doğru dürüst bir kurum yoktur. Bu yolda gösterilen olumlu çabalar ise ya kendini tam anlamıyla birotorite olarak tanıtamamakta, ya da çok bilmiş kültür adamlarının dağıtıcı çabalarına maruz kalmaktadır. Yıllardır Kürt Enstitüsü adı altında örgütlenenler ise polikadan vebadan kaçar gibi kaçmaktadırlar. Oysa, kültür alanındaki dağılmışlığımızın temeli, politik dağılmışlığımızdır. Dilimizin konuşma dilinde yaygın, yazı dilinde yok denecek kadar az kullanılmasının asıl nedeni, Kürt ülkesinin politik alanda teslim alınmış olmasında aranmalıdır. Bu açıdan, eğer birşeylerin kaygısı, yürekten güdülüyorsa, dildeki dağılmışlığımızın, ülkemizin politik ve coğrafi dağıtılmışlığıyla olan direkt bağlantısını gözardı etmeden, kürt dili ve kültürüyle ilgilenenlerin gelecek adına hızla toparlanmaları ve yine geleceğin dokusunu oluşturacak kurumlarda bir araya gelmeleri kaçınılmaz bir görev olarak orta yerde durmaktadır. Ülkeye bağlılığın ve yurt-sever olmanın önkoşuludur bu...

Elbette, bu yolda azımsanmayacak mesafeler katedildi. Kurtuluş mücadelesinin sahiplerinin kültürümüzü toparlama ve geleceği yaratmada ulaştıkları aşama küçümsenemez. Politik alanda olduğu gibi bu alanda da önemli birtoparlanma süreci yaşanıyor. Bu çabalardaki eksiklik ve yetmezlikler iyi niyetle tartışılabilir. Ancak, burada sözkonusu edilmek istenen Kürt kültürüyle ilgilenen tek tek bireylerin kültür faaliyetleri içinde sorumlu yurttaşlar olarak davranıp davranmadıklarıdır. Bunun sorumluluğu duyulduğu an çabalar zaten merkezileştirilecek, geleceği yönlendirebilen güçlü ve donanımlı kültür kurumları yaratılabilecek; herşeyden önemlisi sorumluluk bilinciyle donanımlı bireylerin oluşturduğu kurumlar aracılığıyla bir devrimin kültürel dokusu dokunabilecektir.

Fakat, kendisine "bu alanda otoriteyim!" diyenlerin bir çoğu, bu anlayışın kıyısına bile ulaşabilmiş değildirler. Bu acınası durum, aslında "Kürt aydını"nın ülkemizde oynadığı olumsuz rolle yakından ilgilidir. Türk basın yayın piyasası, eleştiri kabul etmeyen, eleştirildiğinde hemencecik kırılıp dökülen bu tip "Kürt aydınları"nın zihin emeklerinin ustaca kullanmakta, vitrinlerini süsledikleri Kürtlerle ilgili kitaplar aracılığıyla milyarlar vurmaktadırlar. Sorumluluk duygusuyla donanımlı yurttaşlar, ulusa ait değerleri böylesine düşürülmüş bir ticaretin malzemesi yapabilirler mi?

Yeri gelmişken, Türk basın - yayın piyasasının Kürtlerle ilgili değerleri kötü kullanma da gösterdiği olumsuz çabalarla ilgili de birkaç söz söylemek gerekir. Bir yayınevi maddi sıkıntıya düşmüş ya da olanaksızlıklardan kapanmanın eşiğine mi gelmiş, biraz toparlamak için hemen

kürtlerle ilgili bir kitap yayımlıyor. Kürt olgusunu metalaştıran böyle bir çok yayınevi var piyasada. Çeşitli gazeteci ve derlemecinin gözlemlerini başına Kürt sözcüğünü ekleyerek kitaplaştıran ve piyasaya süren bu tip yayınevleri ve gazeteler kasalarını doldursunlar, bu işten zararlı çıkan, ülkemiz oluyor. Politikada mücadelemize pek sempatiyle bakmayanların bu alandaki sempatisi düşünülmektedir elbette... Ve halkın yurtsever kesimleri, Kürt sözcüğünün geçtiği her yayını "bu benimdir" diye atılmamalıdır.

Esas konuya dönecek olursak; yine onbinlerce Kürt bireyi çeşitli Türk üniversitelerinde okumakta; herbiri İngilizce, Fransızca, Almanca gibi dillerden birine ilgi duymakta., ama anadili Kürtçe sözkonusu olduğunda kendi dilini yazı dili olarak öğrenmede diğerleri için gösterdiği çabanın yarısı kadar bir çabayı bile göstermemektedir. Oysa gelinen ileri aşamada şu gerçek iyice açığa çıkmıştır. Kürt halkının kültürün her kolunda yeni ve dinamik önderlere ihtiyaç vardır. Bu konuda gerçekçi olmalı, sorumluluk duygusu ile dolup taşmalıyız. Derin kültürümüz, tarıma açılmaya hazır verimli topraklar gibi bakir durmaktadır. Eski alışkanlıkların biçimlendirdiği beyinlerden bu malzemenin güzel biçimlerde işlenmesi beklenemez artık. Ayrıca devralınan sistemli bir kültür mirasımız da yoktur. Klasik romanın, klasik tiyatronun, klasik şiirin, klasik müziğin henüz rolününü oynayamadığı bir ülkeyiz. Örneğin Kürtçe yazılmış kaç edebi eser var? Öte yandan dağınık duran Kürtçe bu yapısıyla edebiyatın derinliğine yanıt verebilir mi? Verebilirse ne kadar verir? Herşeyden önemlisi, Kürtçenin yazı dili olarak serbest bırakılıp bırakılmayacağının tartışıldığı bir zamanda, Kürt halkının politik özgürlüğü kullanılmadan, Kürtçe gelişmiş bir kültür dili olabilir mi?

Bu noktada, aydın - politika ilişkisini yeniden gündeme getirmek gerekiyor. Denilebilir ki, ülkesi tarihinde Kürt aydını kadar olumsuz rol oynayan başka bir aydın tipi yoktur. Başka ülkelerin aydınları, yurt kurma ve yurt özgürleştirmede politik önderlikler kadar rol oynamışlardır. Fransız devriminin hazırlanmasında, Rusya'daki demokratik hareketlerde aydınların oynadığı rol bilinir. Bizde ise insan olanı kahreden bir durum söz konusudur. Politikada Kürt hakim sınıfları sömürgeciler tarafından ne kadar teslim alınmışsa, kültür alanında da "Kürt aydınları" o kadar teslim alınmıştır. Görüntü o kadar acıklı ve utanılasıdır ki, kendine aydınım diyen birçok Kürt kökenli yazar, Kürt halkı değerlerini hızından birşey yitirmeden Türk yazınına aktarmaya devam etmektedirler. İster devlet kültür kurumlarında üstlenilerek yapılsın, ister Türkiye sosyalist ve demokratik hareketlerince üstlenilerek yapılsın, bu durumda yapılan kültür hırsızlığından başka bir şey değildir.

Bu tip "aydınlar" ısrarla politikasızlığı savunmaktadırlar üstelik. Özgürlük mücadelesi gerçekte bunların umurunda değildir. Bütün özlemlere ünlerinin sürmesi ve kültür hırsızlığını rahatça yapabilecekleri ortamın devam etmesidir. Oysa, namuslu bir aydın ülkesine ait bir çöpün bile kaygısını güdendir. Ülke değerlerini korumada kıskanç davranandır. Hangi görüşte olursa olsun, ulusun devredilemez temel hakkı olan ulusal özgürlüğün en keskin savunucusu olandır. Ülkemizde böyle kaç aydın var?

Görevleri her zamankinden güç ve karmaşık olan kritik bir döneme giriyoruz. Halkımızın o lanetli ölü yazgısını kabullenip tükenişini beklediği onbeş-yirmi yıl öncesinin aydın tavrıyla, yine halkımızın politik bir güç olarak kendini dayattığı şimdinin aydın tavrı arasındaki fark iyice anlaşılmalıdır. Kürt halkı eskisi gibi cahil değildir artık. Dostunu, düşmanını ayırt etmesini iyi biliyor. Bu yüzden, kurtuluş mücadelesine kurnaz yaklaşan, ülkeden çok kendi kişisel kaygısını güden "aydın" tiplerinin Kürtlük adına hareket etmeleri ve kendilerini böyle yutturma dönemi kapanmıştır. Böylelerinin, kendilerini yenilememeleri ve çabalarını ulusun kurtuluşu çabasıyla birleştirmemeleri durumunda, halk tarafından tükürülüp atılmaları kaçınılmazdır. Bu çok kesin bir olaydır ve yüzyıllardır habire kirletilen ülkemizin kirlerinden arınma süreci kendi içinde çok daha net sürecektir...

Ancak, sorun, birilerinin birşeylerin dışına düşmesi sorunu değildir. Ülkemizin ufacık çakıl taşlarının bile özgürleşme yolunda zalimlerin suratlarına fırlatıldığı bir zamanda, ulusa ait bir değerin bir kenara düşmesi sevinilecek bir durum olamaz. Ayrıca bunun kıvanç duyulacak bir yanı da yoktur. Fakat, özellikle, çeşitli yerlerde konumlanmiş Kürt kültür adamlarının ve kendine aydınım diyen bireylerin, kurtuluş mücadelesine ve geleceğin örgütlü kültürünün oluşturulması çabalarına omuz vermeyişleri özellikle vurgulanmalıdır...

Hitler faşizmi döneminde, Alman toplama kamplarına doldurulan çeşitli uluslara ait tutsaklar, yardımlaşma temelinde, komün yaşamına denk düşebilecek ulusal komünler oluşturmuşlardı. Ulus burada öyle kutsal bir kavramdır ki, ulusal komünlerde sağcı, solcu, liberal, sosyal demokrat, kısacası faşizmin yıkımına uğrayan her görüşten insan yer alabilmişti.

Yine Hitler faşizminin işgaline uğrayan Polonya'da, Polonya okullarında, zorunlu Almanca dersler okutulduğunda, Polonyalı öğrenciler ve yurt-sever öğretmenler zamanlarının bir kısmını gizli olarak kendi dillerinde okumaya-yazmaya ve Polonya'nın özgür günlerini anmaya ayırmışlardı...

Sonuç olarak:

Ülkemizin bir daha teslim alınması istenmiyorsa, direnmenin kültürü dokunmalıdır.

Edebiyatımız, direnmenin edebiyatı olmalıdır...

Namuslu aydın, anlayışında üretimde bulunurken sığlığa kaçmamalı, Kürt halk kültürünün derinliğindeki direnişle, bugünkü direniş arasındaki bağ kurulmalı ve buna geleceğe uzanmada köprü vazifesi yüklenmelidir...

Türk basın-yayın piyasasında, "Kürtlerle ilgili ne olursa olsun basar, yayımlar, milyonlar kazanırım!" diyen anlayışın kurbanları; halkımızın da tükürüp atanları olmak istemiyorsak eğer, sorumlu yurttaşlar olarak davranmalı, halkımızla ilgili bir değeri yayın piyasasına sürmeden önce, yaratılan ve yaratılacak olan ulusal kurtuluşçu kültür kurumlarının bilgi ve ilgisine sunmalıyız. Bu sadece değerlerimizi kıskançlıkla korumanın bir gereği değil, aynı zamanda bir yurtta yaşıyor olmanın ve sorumlu kültür adamı olmanın bir gereğidir.

Kültürle, politika arasındaki bağ iyi kurulmalı, girişilen ve girişilecek olan kültürel faaliyetlerin teması, ulusal tutsaklıktan kurtulmayı kolaylaştıran türden olmalıdır...

Özgür olmayan ulusların kültürleri de tutsaktır ve kutsal hak olan ulusal özgürlük elde edilmeden kültür faaliyetlerinin tek başına fazla bir değeri yoktur.

